

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma Bvllarii Earvmve Svmmorvm Pontificvm
Constitvtionvm Qvae Ad Commvnem Ecclesiae Vsvm post
volumina Iuris Canonici, vsq[ue] ad Sanctissimum D. N.
D. Pavlvn Papam V. emanarunt**

Quaranta, Stefano

Venetiis, 1619

C

urn:nbn:de:hbz:466:1-10793

BONA ECCLESIAE VSVRPANTES.

PRÆTER Summistas sciendum est vsurpatores tales esse excommunicatos, *Congr. tit. de*
 & absolutionem esse reseruatam Papæ, vt in Concil. Trid. de ref. sess. 22. c. *tit. de*
 11. & hodie est in bulla Cœnæ clausula 17. his verbis videlicet, *sen. ex*
nes seu fructus, redditus, & prouentus ad nos, & Sedem Apostolicam, & quas-
cunque ecclesiasticas personas ratione ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum be-
neficiorum ecclesiasticorum pertinentes vsurpant, vel etiam quavis occasione, vel
causa sine Rom. Pont. vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expres-
sa licentia sequestrant.

ADDITIO. Verum ad hanc censuram incurrendam quinque conditiones re-
 quiri docent Caiet. in v. excommunicatio cap. 27. & Nauarr. in Mann. cap. 27. sub
 nu 71 vers. Sexta, explicantur etiam in lib. Theaur. cas. consc. in expof. Bull. Can.
 cap. 21 & ille dicitur vsurpare qui sibi vendicat id quod ad eum non pertinet. glos.
 in c. multi 2. q. 1. cuius termini significatum quo ad præsentem materiam optime ex-
 plicat Vgolin in præalleg. tract. c. 17. nu. 4. & eod. c. §. 2. & quod vsurpantes iura ec-
 clesiastica tanquam sacrilegi iudicantur est rex in cap. conquestus de for. compet.

Item pœnam huius excommunicationis effugiet is, qui tanquam creditor, vt suū
 recuperet beneficij fructus capit. prout consuluit Nauarr. cons. 35. de sentent. ex-
 com. in antiq.

Postremam partem huius canonis intellige de sequestratione necessaria quæ fit
 iussu iudicis. non autem de voluntaria quando partes inter se conueniunt vt seque-
 strum fiat ad quod non est necessarium licentiam postulare. Vgolin loc. proxime ci-
 tat. in fine. Secundo intellige vt non incidat in pœnam huius excommunicationis is
 qui id faciendum procurauit, quia sumus in dispositione pœnali, & ideo non debet
 fieri extensio de vno casu ad alium c. pœn. ad e. penit. dist. 1. Nauar. cons. 34. de sent.
 excom. in antiq.

C A M P A N A.

PRÆTER Summistas sciendum est per Leo. x. in Conc. generali Lateranen- *Congr.*
 si fol. 217. in Bulla, fuisse moderata Priuilegia Mendicantium, & inter alia fuit *tit. de*
 prou. sum, Vt debitus honor matrici Ecclesia reddatur, tam ipsi fratres quam *offi. cu-*
 alij clerici seculares etiam super hoc Apostolica Sedis priuilegio muniti die *sto. seu*
 Sabbati maioris hebdomadæ antequam Campana Cathedralis, vel matricis Ec- *tit. de*
 clesia pulsauerit campanas in ecclesiis suis pulsare minime possint, contrafacientes *maio-*
 panam centum ducatorum incurrant. Quæ adde ad c. patentibus, de priuileg. *& obe-*
 & ad extrauag. lo. 22. in ep. Quia cunctos, inter communes, de off. custod. ceteris *dien.*
 vero diebus non possunt impedite, vt patet ex declaratione relata infra in ver-
 bo confessio, & aderat antea Constitutio Pij. V. incip. Et si mendicantium. fol.
 982. in Bul.

ADDITIO. De diuersis finibus ad quos Campana pulsetur eorumque signifi-
 catu vide per Guliel. Durand in ration. diuin. lib. 1. c. 4. Abb. in c. 1. nu. 2. de off. cu-
 stod. Bonif. de Vital. in cle. grauis. nu. 13. & 14. de sent. excom. & quando vniuersi-
 tas vocari possit per sonum campanæ per eundem Abb. in cap. in causis. de elect. Et

K 3 quare

quare tempore interdicti prohibeatur sonus campanæ. Gemin in c. Alma §. adijci-
mus nu. 4. de sent. excom. & antunc tēporis illam pulsantes incurrant irregularita-
tem Philip Franc. ibidem num. 3. Et qua ratione campanæ sileant triduo ante Pas-
cha habetur in d. rational. diuin. lib. 6. cap. 72. Numquid autem pulsans, vel pulsari
iubens campanam ad arma sumenda pro captione alicuius rebellis, vel malefatto-
ris, incurrat irregularitatem, si ob illum sonum ille reus fuerit captus & deinde mor-
te, vel mutilatione damnatus. Resp. Maiolus in tract. de irregu. li. 2. cap. 10. tenet
affirmatiue hoc idem extendēs in pulsante vt conuocetur populus quando reus duci-
tur ad supplicium, declarando dummodo pulset ad finem vt reus securius ducatur
ad mortem secus vero si pulset tantum ad signum & publicum exemplum. Et quid
in eo qui pulsando campanam ipsa vel eius malleus cadens aliquem interfecerit quā-
do sit irregularis, vide tex. in cap. Ioannes. de homic. & ibi dicta per Card. Zab. &
Abb. vna cū additione Alex. de Neuo ad ipsum Syluest in ver. Homicidiū 2. ver.
10. Maiol. in d. tract. lib. 5. c. 48 §. 3. nec omittas uidere, que de campanis tradun-
tur per Io. Sylu. in tract. de benef. par. 1. q. 5. num. 82. & infra, & per Paul. Fusc. in
tract. de uisit. lib. 1. cap. 14.

CANONICVS REGVLARIS.

PRæter Summistas, & Doctores, sciendum est, quod hodie nulli Regulares, etiã
si sint Canonici, habere possunt sine dispensatione Apostolica, beneficia cura-
ta, nec in perpetuum, neque ad tempus, & ita in praxi obseruari attestatur
D. Hieron. Gonzalez in comment. ad reg. Cancell. gl. 7. num. 53. referens etiam
declarationem Sacræ Congregationis Concil. Trident. videlicet, Sanctissimus
D. N. Greg. XIII. noluit licere Canonicis regularibus Congreg. Lateranen.
etiam de licentia sui Generalis, absque permisso Summi Pontificis, assumere cura-
ram animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad
tempus.

Quam declarationem adde ad cap. quod Dei timorem. de statu monach. &
Vide decreta pro reformatione regularium relata infra in verbo Monasteria, &
conuentus Regularium sub die 25. Iulij 1599 num. 32.

Canonizatio Sancti Raymundi.

PRæter Syluest. & Summistas in hoc verbo sciendum est qualiter inter alias fa-
cultates attributas congregationi Illustrissimorum Dominorum Cardinaliū
pro sacris ritibus & egermonijs est, vt diligentem curam adhibeant circa San-
ctorum canonizationem vt patet ex constitutione Sixti V. extat de canonizatione
Sanctorum commentarius Reuerendissimi P. Angeli Rocca Augustiniani Apo-
stolici Sacrarij Præfecti, Episcopi Tagasti, vbi de definitione, Auctoritate, &
Antiquitate deque causis, & ordine iudiciario canonizandi Sanctos. De mira-
culis, item ac de rebus, quæ veram declarant sanctitatem, nec non de honoribus
qui Sanctis debentur. Deque infallibili Catholice ecclesie certitudine, ad cano-
nizationem pertinente, additis ceremonijs in ea obseruari consuetis, ac declara-
tis; Sanctorumque canonizatorum Catalogo accedente, & eorum qui de cano-
nizatione scripserit, Romæ impressus anno 1601. occasione canonizationis sa-
ctæ Sancti Raymundi a Clemente Octauo tenoris sequentis.

S. D.

S. D. N. D. Clementis Diuina prouidentia Papa Octauo Decretales literæ, quibus Beatus Raymundus a Peniaforti Barcinonensis Ordinis Prædicatorum in Sanctorum Catalogum adscribitur, ac decernitur, ut ab vniuersali Ecclesia uti Sanctus colatur, illiusque Festum, & Officium sicut pro vno Confessore non Pontifice, ad formam in Rubricis Romani Breviarij præscriptam anno quolibet, die septima Ianuarij celebretur, cum Indulgentiarum largitione.

Clemens Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Romana Catholica Ecclesia, quæ supra fundamentum Apostolorum, & Prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Iesu ædificata, diuinitus a Spiritu Sancto regitur, & ineffabili eius æternæ sapientiæ prouidentia mirabiliter gubernatur, in eadem vnitæ fidei, & doctrinæ veritate, quam a Christo suo sponso, & Apostolis accepit, perpetua consensione perseuerans, a Deo Patre misericordiarum continuis gratiæ celestis benedictionibus cumulatur, ac veluti fecunda mater multiplici sanctorum prole aucta eorumdem meritis, ac virtutibus illustratur. Atque hanc fidei Catholicæ vnitatem vnus, idemque spiritus per multas gratiarum diuisiones in corpore Christi, cuius nos membra sumus, antea operatus est, & nunc etiam operatur. Et quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia, primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio Doctores, qui vnum Dominum, vnâ fidem, vnum baptisma prædicarunt, ac veritatem facientes in charitate, creuerunt in illo per omnia, qui est caput Christus, ex quo totum corpus compactum, & conexum est per omnem iuncturam subministrationis secundum operationem in mensuram vniuscuiusque membri. Præcipua vero huius mystici corporis membra sunt viri sancti, quos elegit Deus, & prædestinauit in vitam, qui eandem fidem semper tenuerunt, & pro eius defensione legitime certantes adepti sunt repromissiones, & in caelis coronari meruerunt. Huius autem fidei vnitatem, in qua vnum corpus in vno spiritu efficiuntur, iam inde ab ipsius Ecclesiæ nascens initio ad hæc vsque tempora Principes, & potestates tenebrarum multis heresum procellis, ac turbinibus excitatis labefactare, & conuellere tentarunt: sed diuina Christi sapientia, qua Ecclesiam suam supra firmam petram fundauit, aduersus quam portæ inferi præualere nunquam poterunt, potenti sua dextera eam semper defendit, & vsque ad consummationem sæculi conseruabit. Atque in hoc admirabilis Dei prouidentia maxime elucet, quod omnium pene sæculorum ætibus, & ijs præcipue temporibus, quibus religio Catholica Tyrannorum atrocitate, & hæreticorum perfidia impugnata est, inuictos martyres, athletas fortissimos, gloriosos confessores, & viros sanctos, magnos in virtute, ac prudentia præditos, aduersus Tyrannorum sæuitiam, atque hæreticorum iniquitatem excitauit, qui suo sanguine fidem Christianam decoratam, ac viræ integritate, doctrinis, virtutibus, & miraculis confirmatam laudissime propagarunt. Ac superioribus quidem sæculis ex gloriosi Patris Sancti Dominici familia Beatus Raymundus a Peniaforti Barcinonensis extitit, qui amator veræ sapientiæ, quæ

K 4 nunquam

Sap. 6. nunquam marcescit, spreis omnibus mundi diuitijs, diues factus est in gratia
1. Cor. 1. Dei, quæ data est in Christo Iesu in omni verbo, & scientia, diues in humilitate,
Jacob. 1. & virtute, diues in bonis operibus, in quo denique Deus ostendit abundantes di
1. Tim. 6 uitias gratiæ, & gloriæ suæ. Nam vocauit eum in partem sortis Sanctorum, &
Eph. 2. impleuit agnitione voluntatis suæ, in omni sapientia, & intellectu spirituali, ita
Colos. 1. vt plenus Spiritu Sancto, & fide in medio Regum, & Magnatorum sapientiam
Aff. 10. loqueretur, non sapientiam huius seculi, neque Principum huius seculi, qui de
Eccl. 39. struuntur, sed Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est a sapientibus hu
1. Cor. 2. ius mundi, & reuelata paruulis: nimirum verus Dei minister in paupertate, in
Matt. 11 omni patientia, in orationibus, in laboribus Dei gloriam quærens, ac mysterium
2. Corin. 6. fidei in conscientia pura fidelibus, & infidelibus summa charitate patefaciens,
1. Tim. 3 permultos in cæcitate cordis a via salutis aberrantes, verbo veritatis, & innocen
Pf. 218. tia vitæ in rectam mandatorum Dei semitam traduxit, & aduersus hæreticorum
Pf. 67. impetum, & audaciam se tanquam murum fortissimum, & inexpugnabilem op
1. Cor. 12 posuit. Insuper Deus, qui est mirabilis in sanctis suis, dedit ei gratiam curatio
Rom 15 num, ac sanctitatem eius, in virtute Spiritus Sancti, per signa & prodigia, cum
Galat. 6. in eius vita, tum post obitum ita manifestauit, vt eius gloria per amplissima Hi
1. Reg 2 spaniarum regna permaneret. Hæc enim est summa Dei benignitas, qua sanctos
Isa. 56. suos, qui in contempione honorum, in omni rerum humanarum despicientia,
2. Cor. 6. & in cruce Christi Domini Nostri gloriantes in hac vita eius laudem, & honore
Isa. 55. amplificauerunt, nunc eosdem glorificans, a quibus ipse honorificatus est, veluti
1. Reg 2 quadam vicissitudine honoris, omnium bonorum felicitate in caelis remunerat,
Eccl. 10. & tribuit eis nomen sempiternum, quod nunquam interibit. Quamobrem ad eo
 rum virtutes imitandas vehementer incitari debemus, cum huiusmodi homines
 auersos ab honoribus, in tribulationibus, in angustijs tantam adeptas esse glo
 riam videamus, vt sua tenuitate, & humilitate omnium Regum amplitudinem,
 omnem huius mundi existimationem, & dignitatem longe superarint. Nam di
 uersæ sunt viæ Dei a vijs hominum, qui in vanis cogitationibus, & curis mani
 bus occupati loquuntur sublimia gloriantes; Deus autem sedes Ducum superbo
 rum destruxit, & cessare fecit memoriam eorum a terra, memoriam vero humi
 lium sensu reliquit, & maximis honoribus, amplissimisque monumentis conse
 crauit. Quare Beatum Raymundum merito laudamus, & Deum in eo benedici
 mus, qui singularibus gratiarum donis, & summis virtutibus eum ornauit; de
 cuius vita, morum sanctimonis, fidei puritate, & admirabilium signorum mul
 titudine pauca solum ad communem totius Ecclesiæ utilitatem proponimus, vt
 omnes intelligant quibus tandem ille gradibus in caelum ascenderit, ac Deo gra
 tias immortales agant, eius nomen in Ecclesia Dei publico hoc nostro, & Sedis
 Apostolicæ decreto, numero Sanctorum fuisse adscriptum.

Beatus Raymundus Barcinonensis ex nobili familia de Peniafort originem
 duxit. Prima in pueritia religionis Christianæ rudimentis imbutus iam magnū
 aliquid portendere videbatur, cum esset eximia corporis, & animi indole, & na
 turæ quodam instinctu ad virtutem, & pietatem in dies magis propenderet. Ado
 lescens humaniores literas tam auide arripuit, vt exiguo tempore maximus pro
 gressus fecerit, & eas artes, quas plene didicerat, Deo adiuuante, summa cū lau
 de plurimos Barcinone gratis docuerit. Atque vt e talentis sibi a Domino, concre
 ditis lucrum faceret amplissimum, Bononiam, velut ad commune bonarum ar
 tium domicilium, & disciplinarum emporium profectus est, vbi tempus sibi ad
 negotiationem sapientiæ datum non insumpsit in vanis, & carnalibus deside
 rijs,

rijs, quibus ætas illa iuuenilis a studio virtutis abripi saepe solet, sed pietatis officijs, ac Pontificio, ciuilique iuri toto pectore incubuit, ac tandem Doctoris laurea, ceterisque doctrinæ insignibus decoratus, sacros Canones publice magna cum hominum admiratione absque vlllo stipendio est interpretatus, cui postea cum Senatus Bononiensis ob præclaram eius eruditionem honorarium ex aere publico decreuisset, ipse labores suos Domino sanctificans, data tibi a senatu pecunia, omniumque rerum, quas sua industria comparasset, Deo in primis, ac suo Parocho Decimas fideliter offerrebat. Quo in munere docendi cum aliquot annis egregiam nauasset operam, & iam eius eruditionis fama per Italiam increbuisse, Berengarius Barcinonensis Episcopus eius virtutibus, ac scientia permotus, Roma suam ad ecclesiam rediens Bononiam iter instituit, vbi Beatum Raymundum conuenit, ac multis vltro, citroque sermonibus habitis Berengarius virum admiratus, ac secum ipse reputans eum ingenti Ecclesiæ suæ ornamento, & utilitati futurum, vehementer sollicitus, vt secum ad ecclesiam Barcinonensem, vbi educatus fuerat, reuerteretur, quod tandem magnis ab eo precibus obtinuit, quæ etiam aliquanto post eiusdem Ecclesiæ Canonicatu, & quadam præpositura ad dita ornauit. Hoc beneficio, & dignitate auctus, omnibus Canonicis, & vniuerso illius ciuitatis populo integritatis, ac doctrinæ splendore præfulgebat, eratque tanta eius in omni gestu, motuque corporis modestia, & totius vitæ consuetudine suauitas, vt omnium gratum, atque ordinum homines in amorem sui raperet, & admirationem. Deiparam Virginem singulari pietatis affectu venerabatur eiusque honorem, & cultum pro viribus semper auxit. Nam cum festus Annuntiationis eiusdem Virginis dies ea in Ecclesia minus celebris haberetur, ipse ab Episcopo, & Capitulo impetrauit, vt duplici ritu solenniter perpetuo coleretur, atque ex Præposituræ suæ redditibus censam annuam attribuit Canonicis in distributiones erogandum, qui sacris officijs eo die interessent.

Magnam hac ratione apud omnes auctoritatem, & sanctitatis opinionem sibi conciliarat, totiusque ciuitatis oculos, animosque omnium, ac Præcipue prælatorum, & Principum in se conuerterat, cum inanem mundi gloriam instat senescentis decusso flore marcescentem apud se ipse contemnens, ad sublimiorem vitæ statum aspiraret. Venerant tunc in eam urbem recenter Fratres Ordinis Prædicatorum, qui Apostolicum in morem Euangelio Christi prædicando populum docebant, & ad cultum Dei, studiumque pietatis incitabant, quorum vsu, & consuetudine primum delectari Beatus Raymundus; deinde etiam ad idem vitæ institutum amplectendum vehementer cœpit inflammari, neque anceps ea, difficilisve cogitatio fuit; Nam inclinatum eius animum, & in via salutis ambulantem speciosi illi pedes euangelizantium pacem in montem Domini, perfectionis nimirum Evangelicæ apicem facile deduxerunt.

Itaque iam matura ætate annum circiter quintum supra quadragesimum agens, abdicatis honoribus spretisque omnibus diuitijs, assumpsit penas, vt columbe, atque in requiem Domini euolans, in ordine Fratrum Prædicatorum solennem professionem emisit, Quod vt omnibus admirationi fuit hominem genero nobilem doctrina præstantem, affluentem bonis dignitate, & fama celebrem, suscepto religiose vitæ instituto, spontaneam paupertatem opibus, suisque contemptum honoribus, & com modis prætulisse; ita eius exemplo complures literati, ac propterea magnum ea religio in dicta ciuitate suscepit incrementum. Hic iam nonus Christi miles aduersus humani generis hostem fortiter dimicare apud se fratruens.

Pro. 31
1. Pet. 2

Leu. 27

Isa. 40

Ro. 10

Pf. 54

Marc. 12

1. Cor 3

Climac. gradu.
4. 1. Timot. Philipp. 2. Prau.
15. Coloss. 3. Climac. gradu.
17. Isai. 48. 2. Cor. 4. 1. Pet. 1. Luc. 12. 2. Cor. 4. 1. Thes. sal. 4. Thre. 3. Isai. 12. Ioan. 7.

tuens, ac turrim æternæ salutis ædificans, vt sapiens architectus, humilitatis religiosæ, quæ ceterarum est parens, custosque virtutum, fundamenta iacere decreuit. Itaque etsi omnibus eruditione, & prudentia antecederet, hoc tamen ipso demissius sentire de se, alijs omnia, sibi nihil tribuere, singulos honore debito prosequi, denique libentius dellescere, quam in lucem prodire cõsueerat, cuius ille uirtutis tenacissimus in omni uita fuit: & quoniam obedientia humilitatis uita est, ad hanc tuendam, atque conseruandã exemplo mediatoris, & Saluatoris Domini Nostri Iesu Christi, qui humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, uir iustus die, ac nocte meditabatur obedientiam, ac sepulto propriæ uoluntatis arbitrio, mortuus huic sæculo uitam cum Christo in Deo absconderat, ac totus a superiorum nutu pendebat. Beatam paupertatem regni cælorum præmio dignam, & Christi ore laudatam toto peccatore amplexus est, ac eam ueluti fraternæ pacis fundamentum, munditiã uitæ, curarum huius mundi abdicationem, proximam denique, & quasi compendiarium ad Deum uiam studiosissime semper coluit, ac semetipsum, tanquam aurum igni probatum in camino paupertatis expurgabat. Castitatis, quæ celestis, & Angelicus thesaurus est, amantissimus fuit, ac præcinctus lumbos, & lucernam boni operis in manibus habens, eam in fidei corporis sui uase in sanctificatione, & honore portans, incorruptam, & integram usque ad extremum uitæ diem conseruauit, & qua erat in Dei matrem, & intemeratam Virginem Mariam pietate, in cuius fidem, & clientelam se iamdiu ante contulerat, nullum firmius ad Dæmonis vires conterendas, quam eiusdem Virginis prætidium posse certum, exploratumque habens, eius patrocinium assidue inuocabat, ac tantus erat eius in oratione feruor, & perseverantia, vt ex varijs occupationibus se ipse frequenter colligens federet solitarius, & leuans se super se diuinæ contemplationi vacaret, in qua caestres plane spiritus hauriebat, & de fontibus Saluatoris aquas sapientiæ salutari accipiens, tanto gratiarum imbre omnes uitæ suæ actiones irrigabat, vt flumina aquæ uiuæ de ventre eius in aliorum uilitatem promanarent.

In pauperes, ac præcipue captiuos dura seruitute ab infidelibus detentos propensissimus erat, nullumque officij genus unquam prætermisit, quos eos liberari posse existimaret, quorum hoc etiam maiorem curam, & sollicitudinem gerendam esse censebat, quo in grauori periculo Christianæ fidei abiurandæ, & amittendæ salutis æternæ versarentur. Cum itaque eius hortatu Petrus Nolasus natione Gallus, cuius confessiones Beatus Raymundus audiebat, uir opibus florens, & insigni pietate præditus, ad inopes alendos, & maxime ad captiuos ex Barbarorum uinculis redimendos, suas copias, & opes magna cum alacritate ac libenti animo conferret, egregium pij, ac liberalis animi officium pro sua infinita bonitate gratum Deus habuit. Nam proxima nocte in sequente Beatissima Virgo Dei mater eidem Petro, qui sanctis meditationibus, & orationi vacans cogitabat, qua ratione calamitatibus Christianorum in captiuitate degentium succurri posset serena fronte se conspiciendam dedit, & acceptissimum sibi, ac unigenito suo filio fore dixit, si suum in honorem institueretur ordo religiosorum, quibus cura incumberet captiuos e tyrannide Turcarum liberandi, ac illa ipsa nocte eadem Virgo Sanctissima Beato Raymundo, & Iacobo primo Aragoniæ Regi apparuit, id ipsum de religiosis admonens. Quare hi collatis inter se consilijs, & consentientibus animis ordinem B. Mariæ de Misericordia, seu de Mercede redemptionis captiuorum fundauerunt, cui Beatus Raymundus certas uiuendi leges præscripsit ad istius ordinis uocationem accommodatissimas, quarum approbationem aliquot annis post a fel.

a fel. rec. Gregorio IX. prædecessore nostro impetrauit, & dictum Petrum, qui eodem ordini omnia sua propte dederat, primum etiam Generalem Ordinis Magistrum suis ipse manibus habitu eodem indutum creauit.

Hæc Beatus Raymundus, quæ ad vnius Dei gloriam, & proximi utilitatem geferat, etsi occultissima esse volebat, tamen ardentem illius in egenos charitatem, & vitæ sanctimoniam iam vbique fama vulgauerat, & sanctæ eius doctrinæ odorem manifestabat in omni loco. Quamobrem bo. me. Ioannes Cardinalis Episcopus Sabinen. eruditionis, & pietatis laude clarissimus ab eodem Gregorio IX. prædecessore nostro in Hispaniam ad crucem aduersus Saracenos prædicandam, aliaq; Sedis Apostolicæ negotia pertractanda Legatus de latere missus multorum sermonibus singularem eius integritatem intelligens, cum sibi legationis accepit adiutorem.

Quo in munere Beatus Raymundus tanta cum prudentia, tanta humilitate, & charitate versatus est, vt omnibus esset bonus odor Christi ad vitam. Nam etsi honestissimo loco natus esset, & iam ætate prouectus, multisque virtutibus cumlatus magna apud omnes auctoritate pollere; in hoc tamen longinquo, & difficillimo itinere nullis vnquam ab eo precibus obtineri potuit, vt equo veheretur, sed verus Christi discipulus calceatus pedes in præparationem Euangelii pacis, & assumpto spiritus gladio, quod est verbum Dei, iter suis comitatus sociis pedibus faciebat, & Cardinalem, quo erat venturus præuertens, quasi viam ante faciem eius in benedictione præparans, Euangelio Christi prædicando permultos adiuuante Domino, ad arctam salutis semitam a via lata, & spaciola traducebat, & confessiones audiendo, a censuris, & a peccatorum liberabat. Quodque omnibus mirum fuit, toto illo itinere nihil vnquam de solita ciborum abstinentia, vigiliis, ieiuniis, precationibus, totiusq; religionis seueritate remisit, sed obseruantissimus constitutionem sui ordinis, ne latum quidem vnguem ab illius statutis, & legibus discedebat. Quare suspiciebant ipsum vniuersi, colebant omnes, Ioannes Cardinalis summopere diligebat, qui perfunctus legatione ad Urbem rediēs, cum Beatum Raymundum vna secum adducere decreuisset, nunquam tamen ab eo potuit impetrare, sed cum ad eundem Gregorium IX. prædecessorem nostrum, de rebus legationis referret, tam multa, eaque præclara de huius Beati viri virtutibus dixit, vt idem Gregorius prædecessor illius videndi desiderio incensus, eum ad se festim euocarit, cuius ille dicto audiens, quanquam religiosæ quietis audissimus, Romam venit.

Excepit eum amanter, & benigne prædictus Gregorius prædecessor, ac breui perspectis, & exploratis eius animi dotibus, summisque virtutibus, Cappellani sui officio, quod tunc temporis idem erat, quod nunc est causarum Palatii Apostolici Auditorum, & Pœnitentiarii dignitate ornauit, ac tanti semper fecit, vt non nisi adhibito eius consilio grauiores causas tractaret, quem cum etiam a sacris sibi confessionibus præfecisset, is, qua erat in egenos charitate, pœnitentiæ loco illi iniungebat, vt inopum preces, & iustas petitiones statim audiret, eorumque negotia expediret, & quam citissime conficeret; quare ab eodem Gregorio prædecessore Pater pauperum est appellatus. Decreta Romanorum Pontificum, quo quæque tempore condita erant, diuersis in Epistolis, & Conciliis sparsa, quæ obscuritatem, & incertitudinem inducere videbantur, ad communem omnium, & maxime studium utilitatē, in ordinem, & compendium redigi iam diu omnib. fere placuerat, sed tanto operi uir idoneus quarebatur. Itaque Gregorius prædecessor Beatum Raymundum huic muneri aptissimum esse ratus, id oneris ei imposuit.

fuit, quod tandem ipse ingenti labore trium annorum spatio feliciter absoluit, quemadmodum in ipso Decretalium procerio grauissimo eiusdem Gregorii testimonio est comprobatum.

Hisc lucubrationibus, & assiduo humilitatis studio, quamdiu Romæ vixit, contra otiosam mentis euagationem, & inanis gloriæ cupiditatem se ipse tuebatur diligentissime: Quare oblatos etiam honores, & amplissimas Ecclesiarum Cathedras omni conatu repudiavit. Nam cum Gregorius Archiepiscopatum Tarracensem ei deferre decreuisset, id ille adeo grauius, & molestè tulit, ut illico febris correptus aliquot dies ingenti corporis, animique dolore torqueretur. Itaque ab huius mundi gloria alienissimus omni ope contendit, ut eam a se dignitatem auerteret, quod cum per se non posset, adhibitis multorum precibus, & quorundam Cardinalium auctoritate, eiusdem Gregorii prædecessoris animum ita inflexit, ut illius Ecclesiæ onus in eum transfunderet, quem ei muneri Beatus Raymundus aptissimum esse iudicauit. Hac difficultate perfunctus exultabat in Domino, ac veluti suo iuri redditus, gratijs Deo peractis, ad solitos labores sese contulit, quorum tandem magnitudine, & diuturnitate confectus, in tam grauem morbum incidit, ut illi certam mortem Medici denunciarēt, nisi patrium solum repeteret. Itaque dimisso confessarij eiusdem Gregorii prædecessoris munere, & obtenta abeundi facultate Barcinonem rediit, atque ita rediit, ut eum animi candorem ab omni ambitionis labe intactum, & illa sum, quo imbutus ad Urbem venerat, in patriam reportarit.

i. Cor. 12. Vix ab Urbe recesserat, cum statim ei diuinitus per spiritum data est gratia san-
nitatum, atque operatio virtutum. Nam cum ad eum Cathalonix portum, quem
Tosla vocant, appulisset, aduectum ad se leui cymba quendam eius loci incolam,
Ephe. 2. Barcelo de Faro nuncupatum (qui dum in messem incumberet, adeo graui, &
repentino correptus erat morbo, ut statim omnibus orbatus sensibus, nullos ne-
que admotos corpori stimulos perciperet, sed humi iacens exanimis, mortuus ef-
se crederetur) Beatus vir miseratus, Deum, qui diues est in misericordia, ardentis-
sime est deprecatus, ut ei vitam, quæ satis esset ad confitendum peccata, produ-
ceret: tum magna in Deum fide nixus infirmum proprio compellens nomine
rogauit, an vellent peccatorum sordes sacra confessione diluere, confestim ille ve-
lut e somno exictatus oculos sustulit, recentisque vocis vsu, id velle se, ac vehemē-
ter optare dixit, & confessione facta, atque exonerata peccatorum conscientia,
perceptaque absolutione nihil amplius elocutus spiritum Deo reddidit. Id circū-
stantes admirati glorificauerunt Deum, quod talem hominibus dedisset potestā-
tem.

Matt. 9. Atque vbi Barcinonem appulit, confirmatis paulum viribus, statim ad res di-
uinas, & cælestes contemplanas animum adiecit. Eius vero Barcinonem aduen-
tus simulatque per Hispaniam innotuit, ingens hominum concursus ad eum fieri
coepit, partim visendi gratia, partim consulendi (nam Penitentiarum pote-
statem concessu eiusdem Gregorii, etiam ab Urbe absens exercebant) quos om-
nes consolabatur in Domino, & spiritualibus monitis mirifice recreabat, eius e-
Ecclesi. nim scientia, quasi inundatio in omnibus abundabat, & consiliū eius, sicut fons
21. vitæ salutem animæ plurimis afferebat. Hac autem Penitentiarum potestate, quo
liberius Deo, sibi que vacaret, sponte se abdicauit, quamquam eius etiam absen-
tis opera idem Gregorius prædecessor, ceterique Romani Pontifices, qui eum se-
quuti sunt prædecessores item nostri utebantur, ut ex ipsorum literis facile con-
stat, quibus ei grauissima negotia committebant. Conscripsit etiā summam casuum

con-

conscientiæ, qui solent in foro pœnitentię frequenter occurrere, magnæ doctri-
 nę, atque auctoritatis, & tam confessariis, quam confitentibus valde vtilem, & ne-
 cessariam.

Dum sacris, & suauibus hisce studiis, & iuuandi proximi occupationibus di-
 stineretur, anno humanę salutis millesimo ducentesimo trigesimo octauo Iorda-
 nus eiusdem Ordinis secundus Generalis magister, ex hac vita excessit. Quare no-
 uo Generali Magistro deligendo Capitulum Generale Bononię est congregatũ,
 vbi cum dissidentibus sententiis non satis Patribus inter se conueniret, ad San-
 cti Dominici corpus preces indictę sunt, atque inde ad suffragia ventum, quibus
 omnibus, nullo penitus refragante, Beatus Raymundus absens Generalis Magi-
 ster est declaratus, cuius ille rei nuncio perculsus, atque animo perturbatus pri-
 mum repugnare vehementer cepit; sed proeclioribus ætate, ac sapientia Patri-
 bus Bononiam Barcinonem aduentantibus, qui eam omnium, & Dei volunta-
 tem esse confirmarunt, ægre tandem acquieuit, ac magistratum inuit. Itaque alio-
 rum precibus, & auctoritate victus animum ad regendam eam familiam adie-
 cit, quam cum integro biennio sanctissime, & magna eum laude administrasset,
 facto, ipso postulante superiore anno, ex communi Patrum sententia decreto, vt
 liceret Magistro Generali officium magisterii renunciare, proximo insequente
 Capitulo Bononię item habito affectam ætatem, infirmamque valetudinem in-
 culans, pristinę nimirum quietis, vitęque priuatę audivissimus, Magistratu mæ-
 rentibus omnibus sponte se abdicauit, quo veluti onere deposito, lætus, & alacer
 ad consuetas pietatis exercitationes, & proximi ad virtutem incitandi studium
 se quam diligentissime retulit, ac nihil vnquam antiquius habuit, quam vt reli-
 gionem Catholicam longe, lateque propagaret, & pro viribus ab hæresum labe
 vindicaret.

Quamobrẽ cla. me. Iacobo Regi Aragoniæ eius nominis primo in primis sua-
 sit, vt sacrum Inquisitionis officium suis in Regnis institueret, ad hæresim, vide-
 licet, quę tunc ex nefaria Valdensium secta recenter exorta erat, omnesque alias
 procul a finibus eius Regni arcendas, atque hanc ob causam Concilio Prouin-
 ciali Tarracone aduersus eosdem sectarios habito, iussu ipsius Iacobi Regis in-
 terfuit.

Sub idem vero tempus Saraceni, qui nobilissimas Hispaniæ Ciuitates, & fini-
 timas insulas impia sui generis stirpe multo ante infecerant, armata manu vehe-
 menter etiam infestabant, quibus ut in suis regnis Euangelium Christi prædica-
 retur, eidẽ Iacobo Regi auctor fuit. Hunc etiã ad maiorem insulam ex Baleari-
 bus proficiscentem eius rogatu comitatus est, tum ut ei a sacris confessionibus ef-
 fer, tum etiam, ut uerbo Dei prædicando, fideique Catholicę mysteriis explican-
 dis, Hebræos, & Agarenos, qui ibidem magno numero erant, ad Christianam re-
 ligionem adduceret, ubi cum idem Iacobus Rex uesano amore captus cuiusdam
 feminę consuetudine uteretur, Beatus Raymundus, qua erat dicendi libertate,
 ac prudentia, illum blando primum sermone ab ea conatus est reuocare; uerum
 ubi se nihil proficere animaduertit, tum orare, proque sua in Deum fide preci-
 bus omnibus cepit obtestari, ne ob exiguam corporis uoluptatem male, se ipsum
 perderet; sed neque preces quidquã profuere. Hic tum Beatus Raymundus ani-
 mi dubius, & incertus, quo se uerteret, consulto tandem precibus diuino numine
 statutis nihil grauius sibi faciendum, quam ut ex insula discederet, ne libidinem
 eiusdem Iacobi Regis, quam ferre amplius non poterat, probare sua præsentia
 uideretur. Itaque eum adiit, serioque ac seuerè admonitum suę uoluntatis cer-
 tiorẽ.

Mat. 14.
Plaf. 8.
Plaf.
88.

tiorem fecit; Iacobus uero Rex eius apud se retinēdi cupidus, nautas omnes praemoneri iussit, atque capitali edicto prohiberi, ne ullus eū traiceret. Interim ignarus huiusce consilii B. Raymundus in portum perrexit, ubi ab omnibus nauicularioribus communi consensu reiectus, cognita Iacobi Regis uoluntate, in portū Sollar profectus est, itineris sui comiti hoc unum firmissime asseuerans ibi aeternum Regem sibi non defuturum; at cum neque in eo portu a nautis admittetur, id secum ipse demiratus, hoc magna fide pronūciauit, Regem quidem mortalem ita statuisse, sed Regem aeternum aliter prouisurum. Itaque omnibus in litore salutatis, per quasdam rupes, & pręrupta saxa in mare portecta aliquantum progressus in mare descendit, ac socium allocutus, uidebis, inquit, quemadmodum Deus optimam nauem prouidebit. Quare fiducię plenus, expanso super aquis pallio, reductaque eius ora instar ueli ad baculum, quo tanquam malo uteretur, Dei opem inuocans, ac signo Crucis se muniens, relicto in insula suo modicę fidel, ac dubitante socio, mari se commisit, ac leni, prosperoque in flante uento, perambulas semitas maris, ac benedicens Deum, qui dominatur potestati eius, centum sexaginta milliaria sex horis confecit, omnibusque circum litora insolitum nauigandi genus admirantibus, Barcinonem appulit, ubi resumpto pallio, quod ne quidem aqua perfusum erat, ad Monasterium sui ordinis sub meridiem se contulit, quodque non minus admirandum est, ianuis clausis illud ingressus, populi acclamationes euitans, ad gratias Deo peragendas in templum secessit, cuius rei fama totam urbem, finesque illius breui peruasit. Auxit etiam huius miraculi magnitudinem eiusdem Iacobi Regis emendatio subsequuta; extant autem usque in hunc diem uestigia turris, & cappellę eo in loco, ex quo in mare descenderat, extructę, atque ipsam etiam pallium, ut continuata apud eos populos traditione receptum est, cuius contractu multi a uariis corporis infirmitatibus quotidie liberantur.

In procuranda Hebręorum, & Saracenorum salute magno charitatis ardore semper incensus fuit, omnemque operam dedit ad eos fidei Christianę documentis excolendos, ac pro uiribus adiuuandos, quod ut ei facilius esset, Seminarium, in quo nonnulli sui Ordinis religiosi Hebraico, & Arabico sermone erudiretur, Castellę, & Aragonię Regum impensis instituit, quod opus toti Hispanię ornamēto, atque infidelibus adiumento fuisse ex eo satis constat, quod illius ope, atque auxilio ingens eorum multitudo Christianā religionem amplexa sit. Neophytos non minori charitate doctrinę Christianę præceptionibus imbuebat, atque tam assiduus erat in illis instituendis, ut eorum parens esse uideretur, & ne alimenta ijs ad uitam necessaria deessent, undique elemosynas corrogabat.

De rebus dubijs saepe consultus, singulari prudentia, ac diuina plane sapientia omnibus respondebat, atque inter cetera beneficia, quę accepit hoc præcipue donum a Deo est consecutus, ut eos, quibus cum ageret, mira consuetudinis suę dulcedine, ac uoluptate perfunderet.

Orandi, contemplantique summam diuturno usu adeptus est facultatem; nã etli uarijs, grauibque negotijs distineretur, tamen ubi se ad orationem composuerat, tanta subito diuini spiritus suauitate rapiebatur, ut omnium rerum mortalium cura exitus esse uideretur, ac saepe intempesta nocte clam obseruatus est in secretiori templi recessu, tam crebra, altaque suspiria inter orandum edere, ut audientes ad lacrymas commoueret. In diuinis officijs erat assiduus, atque incredibilem psallendo rapiebat uoluptatem.

Sacrosanctum Missę Sacrificium fere quotidie celebrabat; quanta uero esset eius

eius in sacrificando animi puritas, ac deuotionis feruor, vel ex eo facile existima-
ri potest, quod astantes ex eius solo aspectu ad orationem incitarentur, ac petita
a Deo Patre misericordiarum beneficia eius precibus impetrarent.

Nam Frater Martinus eiusdem ordinis Conuersus, cum antequam suauis se
Christi iugo subieceret, voluptatibus carnis liberius indulgeret, ac tunc earum re-
rum, quibus ante affluerat, recordatione, sui que corporis illecebris, quasi qui-
busdam stimulis agitatus, mirum in modum vexaretur, omnem huius tentatio-
nis propulsanda spem in Beati Raymundi meritis collocauit. Igitur eius sacrifi- 2 Cor.
ciii saepe interesset, ac summis precibus a Deo flagitare cœpit, vt tanto suo malo re- 1.
medium aliquod afferret, quod dum presueuerat petere, quodam die ex mani-
bus Beati Raymundi celebrantis, ac sacra in hostiam populo ostendentis, Chri-
stus Dominus sub augustissima pueri specie clarissima luce radiantis spectandū
ei se præbuit, quo viso tanto est repente gaudio delibutus, vt ex eo tempore ad ex-
tremum vsque diem, diuina gratia, & bonitate, ab omni concupiscentiæ carnis
commotione fuerit præseruatus.

Cum caelestis militiæ Angelo tanta inerat ei familiaritas, & amicitia, quæ ma-
ximum est puritatis, & sanctimoniam argumentum, vt ab eo frequenter ad oran-
dum, a somno excitatus inuitaretur.

Cibi, potusque parcissimus fuit, totam enim hebdomadam, excepto die Domini *Phili.*
nico ieiunabat: nullum vnquam in eo contumacia, vel arrogantia vestigium ani- 3.
maduerti potuit, quinimmo lenitate, ac patientia fuit maxima, & in Deum tan-
ta charitate, vt eius amore omnia arbitratu sit, vt stercore, ex qua etiam egregia
illa in proximos charitas redundabat.

Omnibus demum virtutibus cumulatissimus, deuexa iam ætate, in perpetua *Luc. 12.*
quodam erat animi vigilia, expectans Dominum, vt ad caelestes nuptias ab eo *Matt.*
vocaretur. Igitur annos fere centum natus cupiens dissolui, & esse cum Christo, 22.
in lethalem morbum incidit, atque Sacramentis omnibus rite munitus, oranti- *Philip.*
bus ad lectulum fratribus, deficiente sensim omni vitæ sensu, ipso die Epiphaniæ 1.
Barcinonæ obdormiuit in Domino salutis humanæ anno millesimo ducentesi-
mo septuagesimo quinto.

Vulgata eius morte ingens hominum conuentus ad Monasterium videndi cau-
sa repente factus est, ac tanta fuit eius sanctitatis apud omnes opinio, ut multi
Episcopi, complures Prælati, ac nobiles uiri, clerus etiam, & populus Barcinonæ
suis vniuersus, funus eius summa doloris significatione sint profecuti: Commu-
nem uero illam eius sanctitatis famam auctoritate sua magno opere auxerunt, Al-
phonfus Castellæ, & Iacobus Aragoniæ Reges, qui ad eius exequias sua præsen-
tia cohonestandas, comitantibus filiis, ac domesticis omnibus, summa cum uene-
ratione, & fama sanctitatis beati huius uiri conuenerunt. Itaque corpus eius ma-
gno totius Ciuitatis luctu, ac Principum uirorum dolore honorifice humatum
est, quod paucis annis post in sepulchrum marmoreum translatum fuit. Barcino-
nensis populus Beato Raymundo uita functo, quasi totius patriæ lumine extin-
cto, mœrore afflictus grauius angebatur, atq; ob recentem uirtutum eius, ac be- 2. Cor.
nificiorum memoriam eo carere omnibus acerbissimum erat; sed pater miseri- 1. Psal.
cordiarum, & Deus totius cōsolationis, qui secundum multitudinem dolorum, 93.
cōsolationibus suis timentium se corda lætificat, Beati Raymundi meritis bene-
ficia in omnes conferendo plebem suam mitissime recreauit. Nam fidelissimi hu-
ius serui integritatem, & sanctimoniam multis quidem in uita miraculis claram,
pluribus signis post obitum ingenti omnium lætitiâ comprobauit. Atque ut om-
nes

Sap. 4.

nes etiam intelligerent, quam Deo placita esset anima eius, eo ipso tempore, quo ex hac vita migravit ad Dominum, insigni miraculo est declaratum.

Mat. 13.

Erat in ea Civitate Guillelmus de Villaragut, qui inueterata corporis lepra grauius laborabat, neque eum sceditas morbi, dolorisue acerbitas in publicum prodire, solitasque exercitationes, & negotia obire patiebatur. Medici adhibiti, frustra medicamentis omnibus, deplorata re animum desponderant; ipse vero Deo ita disponente, qui Sanctum suum clarificaturus erat, in ades quasdam Monasterie ordinis Prædicatorum uicinas, ea ipsa nocte, qua Beatus Raymundus excessit e uita, diuernerat, ubi cum grauissimo elephantia dolore torqueretur, a pio quodam uiro Bernardo de Molendinis nuncupato, canonico Barchinensi admonitus est, ut Beati Raymundi, qui eo tempore dormierat in Domino, meritis se commendaret, quod ille recuperandę ualeudinis cupidissimus simulatque diligenter præstitit, confestim omnis lepra, ex eius membris collapsa est, ac sanum corpus reliquit, in cuius rei signum, & accepti beneficii memoriam idem Guillelmus monumento suspenso in templo, rem omnibus testatam esse uoluit, & posterius memorię commendauit.

Illud uero maximum est eius sanctitatis argumentum, quod mortuos, etiam ad uitam reuocari. Nam quædam puella Margarita nomine Ioannis Phytici filia quatuor, aut circiter annos nata, diuturna febris, continuisque alui fluxionibus exhausta diem obierat extremum, eamque uere mortuam esse pallor ipse uultus, contractę nares, oculi extincti, horridi dentes, ceteraque indicia confirmabant, quin & idem Ioannes pater medicæ artis experitissimus asseruit omnia mortis, nulla uitę uestigia in eius corpore extitisse; honesta interim mulier Romę eiusdem Margaritę mater, quę paulo ante ad Beati Raymundi sepulchrum accesserat, & auxilium ab eo, filiaque ualeudinem precabatur, ubi de morte filię certior a Ioanne eius marito facta est, ab eodẽ sepius domum reuocata fuit, quod illa nuncio percussa tanto filię recuperandę desiderio inflammata est, ut neque inde se abituram reuersuram affirmaret, nisi Beati huius uiri meritis, & intercessionem Margarita eius filia uitę restitueretur? Itaque lacrymis, ac lamentis omnia miscere, & ardētius orationi instare, atque a Deo, per Beati uiri merita summis precibus flagitare cœpit, ut filiam uitę, sibi que redderet, cuius perseverantem firmissima fide orationem respexit Deus, nec spreuit deprecationes eius. Nam sub occasum solis Margarita filia, paulo post meridiem defuncta, non modo uitę, sed etiam integrę ualeudini est penitus restituta, quę postmodum in templum pedes adiit ad gratias pro tanto beneficio agendas, & decem, & quatuor annos superuixit.

Psal. 101.

Altera item honestę conditionis femina Romea appellata, Michaelis, uidelicet de Sala hominis pii uxor Beati Raymundi opem experta est, nam cum maturo iam fetu acerbissimis parienti doloribus premeretur, ac infans caput enixa, reliquo intus recluso corpore, tribus integris diebus, ac noctibus grauissimo cruciatu torqueretur, nihil propius factum est, quam ut ex hac uita decederet; nã ob languentis stomachi fastidium, cibos omnes, haustusque respuebat, atque a sensibus alienata, uelisque usu priuata iacebat exanimis, quo tam præsentis uxor suę periculo prædictus Michael uehementer animo conturbatus ad templum illico excurrit, Beati Raymundi opem, subditiuamque implorans, qui simul ac domum rediit, Romea felicissime partum edidit, atque omni dolore est liberata.

Præterea iuuenis quidam continuos uiginti dies acutissima febris agiturus, uiribusque exhaustus in superiorem ædium partem a suis delatus fuerat, ut aura pu-

riore

riore frueretur, animumq; relaxaret, quo ex loco deorsum in lapides, & saxa corruens, ita conuulsus, fractusque membris fuit, vt immotus humi prostratus ab omnibus mortuus esse putaretur. Eo, vt fit, cum multi videndi, & iuuandi causa accurrissent, astatium quidam pulueres ex Beati Raymundi sepulchro desumptos quos religiose, ac pie secum gestabat, in iacentis, ac moribundi os infecit, colloque appendit, atque ager ille continuo valetudini est integra restitutus. Et illa quidem, aliaque quam plurima multo ante tempore contingunt, hæc vero recentiora sunt.

Anno millesimo quingentesimo octogesimo nono, dum pestilentia Barcinone grassaretur, atque ingenti hominum clade inualesceret; quidam probus vir Michael Amat appellatus peste mortifera correptus, hac desperata valetudine a Medicis destitutus Sacramentorum, atque extremæ vnctionis susceptione ad mortem se comparabat, sensim vero per omnia corporis membra serpente morbo, in eas redactus erat angustias, vt præclusis faucibus loqui amplius nõ posset. Quare intimo cordis, & animi affectu B. Raymundum est deprecatus; vt eam a se infirmitatem depelli precibus suis impetraret, quia in oratione Beatum Raymundum sibi videre visus est, atque extensa manu se cõtingere, quo ex facto ita omni repente morbo leuatus est, vt eodem ipso die conualuerit.

Hoc aliquanto recentius est. Nam anno millesimo quingentesimo nonagesimo sexto pia quædam mulier Anna Beneta vocata Barcinone honestis parentibus orta, ipso Epiphaniæ Festo copioso sanguinis profluuio in summum vitæ periculum adducta erat, neque adhibita Medicorum remediâ sanguinẽ vllẽ modo sistere poterant, neque ipsa in proximum diem victura putabatur. Quare eorundẽ hortatu cum Sanctissimâ Eucharistiâ, atque extremæ vnctionis Sacramenta, pie, & deuote sumpsisset, mortem expectabat. Interim in Beati Raymundi præsidũ toto animo confugit, ac pulueres ex eius sepulchro ad se deferri, atque in cyatho misceri sibi iussit, quibus epous melius se habere cœpit, & absque vllõ profus alio pharmaco vitæ discrimen euitauit.

Illud vero perpetui cuiusdã miraculi vim obtinet, quã ex primo eius sepulchro terra quædã tenuis, seu puluis saluberrimus enascitur, quæ licet magna in copia inde exportetur, nõquã tñ deficit, ac multe, magneq; corporis infirmitates eo curatur.

Anno itidẽ millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, cũ Iudices cõstituti ad explorandas Beati huius viri reliquias, arcã, vbi eiãt recõditã, aperuissent, tãtus illico odor ex eius corpore, qui viuẽs in odorẽ suauitatis Deo se cõsecrat exhalauit, vt multi, qui eo cõfluxerãt, nihil eo percipi posse iucũdus affirmarẽt: quinimmo egregius vir Ludouicus de Claramũt ex graui morbo sensu odoratus a sexdecim annis orbatu, cũ in ea hominũ multitudinẽ vidẽdi desiderio incitatus ppius accessisset, eũ etiã, odorẽ suauissimũ sũt, quo repẽte ita recreatus est, vt lachrymas præ gaudio cõtinerẽ, nec vllã vocẽ emittere vllõ modo posset: verũ tacitus apud se cogitãs dubitabat, nõ istius solũmodo odoris olfactũ recuperasset, an etiã rerũ aliarũ, sed domũ reuersus vbi se varios odores percipere animaduertit, miraculũ subito euulgauit. Neque vero hæc odoris fragrantia eo solum tempore ex eius corpore emanauit, sed ex aperto quodam eius sepulchri meatu idẽ suauis odor quandoque afflatur, qui ab ijs sentitur, quos diuina bonitas eo munere dignatur.

His, pluribusque alijs miraculis, quæ referre longum esset, corda Regium inclinata, plurimique Ecclesiarum Antistites, & Prælati, populique integri Regni Aragoniæ diuinitus excitari, vna voce, & consensu a multis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris frequẽter petierũt, vt Beatus Raymũdus in Sãctorũ

L nume-

Leuit.
8.

numerum referretur; Et quidem quarto ab eius obitu anno salutis, videlicet, humana, millesimo ducentesimo septuagesimo nono Archiepiscopus Tarraconensis, ac decem Episcopi Regni Aragoniæ, multique Abbates in Concilio Provinciali Tarracone congregati literas ad fel. rec. Nicolaum Papam III. prædecessorem nostrum dederunt, quibus singularem eius in Deum charitatem, vitæque innocentiam coram Deo, & hominibus testificati, ut eum præuia virtutum, ac miraculorum eius inspectione, Sanctorum numero adscribere vellet, humiliter supplicarunt.

Cum autem ipse Nicolaus III. prædecessor e vita migrasset, Præfecti Ciuitatû Regni Aragoniæ, & Principatus Cathalonæ, totaque Ciuitas Barcinonen. quin & Priores, ceterisque Fratres Ordinis Prædicatorum, qui eas Prouincias incolabant, idem a fel. rec. Bonifacio VIII. etiam prædecessore nostro enixe flagitarunt; verum ipso Bonifacio prædecessore ab humanis erepto Concilium Prouinciale Tarracone denovo conuocatum, apud sanctæ mem. Ioannem XXII. prædecessorem etiam nostrum primam petitionem renouauit, quo tempore Frater Arnaldus Burguetus Ordinis Prædicatorum Inquisitor, ac Procurator a Capitulo Generali ad hanc causam prosequendam institutus, multos testes super miraculis, quæ de hoc Beato viro vulgabatur, examinari curauit. Sed cum per dicti Ioannis prædecessoris obitum res transigi non potuisset, cl. me. Petrus Aragoniæ Rex datus ad fel. rec. Clementem VI. similiter prædecessorem nostrum literis, vehementer institit, ut Beatus hic vir humanis laudibus extolleretur in terris: quam diuinæ providentiæ sublimitas, quemadmodum in eius litteris habebatur, honore voluerat in excelsis.

Cum vero huius rei tanta sit grauitas, & magnitudo, ut exiguo tempore perfici non potuerit, omnis huius causæ tractatio vsque ad tempora Sanctæ mem. Pauli III. similiter prædecessoris nostri fuit intermissa, qui tandem precibus bonæ mem. Fratris Ioannis a Toledo tituli Sancti Sixti Cardinalis Burgen. nuncupati inclinatus concessit, ut in omnibus Monasteriis, & Ecclesijs, Ordinis Prædicatorû in Regno Aragoniæ existentibus solenne officium de Beato Raymundo celebrari posset. Interiecto autem diuturni temporis interuallo, cum Deus, qui est gloria virtutis Sanctorum, Beati Raymundi meritis, & intercessionem plurima in dies beneficia toti Hispaniæ largiretur, cl. etiam mem. Philippus II. Hispaniarum Rex Catholicus per literas, & per dilectum filium nobilem virum Antonium de Corduba, & Cordona Sueslæ Ducem, suum apud nos, & Sedem Apostolicam orationem supplicauit, ut huic causæ sub tot Romanis Pontificibus inchoatæ ipsi vellemus finem imponere, quo sane pio Regis studio vehementer sumus recreati. Nā cum ab ipso Pontificatus nostri principio nihil magis, quàm Dei gloriam, & Catholicæ religionis exaltationem spectauerimus, gaudebamus in Domino, cum vtramque huic Regis supplicationibus promoueri cerneremus. Itaque ut religioso eius desiderio satisfaceremus, Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus Congregationis Sacrorum rituum iniunximus, ut acta omnia, quæ prius hac in re confecta erant, diligenter inspicerent, & examinarent; Hi autem fuere ex triplici ordine assumpti, Venerabiles Fratres Episcopi Alphonsus Ostiæ Gesualdus, Innocentius Aualos Portuen. de Aragona, Gabriel Sabinen. Paleott. & dilecti filij nostri Alexander Sanctæ Mariæ Trãtlyberim Medices, Fraciscus Sancti Petri ad Vincula de Gioiosa, Augustinus Sancti Marci Veronen. Dominicus Sancti Chrysogoni Pinnellus, Fraciscus Maria Sanctæ Mariæ in Ara celi de Monte, Ascanius Sanctæ Patricianæ tituli Presbiteri Columna, Odoardus Sancti Eustachij Farnesius, Antonius.

tonius Sanctorum Quatuor Coronatorum, Facchenetus Diaconi nuncupati S. R. E. Cardinales; coram quibus rite congregatis cum dilectus filius Michael Llor, Sacrae Theologiae Doctor Frater eiusdem Ordinis Praedicatorum professor, ac Procurator legitime hac in causa constitutus, pro suo munere, in quod per sex annos continuos diligenter incubuit, quasdam scripturas ad hanc ipsam causam spectantes protulisset; quia tamen multae probationes addi poterant, Literae ad Archiepiscopum Tarraconensem, atque ad Barcinonensem & Vicensem, Episcopos cum opportuna facultate missae sunt, ut alias omnes scripturas, & probationes annis superioribus hoc in negotio factas Bacinone extraherent, & ea denique agerent, quae ad hanc causam; requiri videbantur, omniaque ad nos transmitterent, quae cum essent omnium iure confecta, summaque auctoritate firmata, & debita cum diligentia, & fide transmissa, Nos tribus viris, doctrina, & integritate praestantibus, ac usu peritissimis, Seraphino, videlicet Oliuario Razzalio Decano, Petro Francisco Gipsio, & Francisco Penia caesarum Palatii nostri Auditoribus commisimus, ut ea summo studio, quantumque possent diligentia legerent, expenderent, ac totius causae merita exactissime ponderarent. Quo in munere cum sedulo, & accurate versarentur, Philippus II. Hispaniarum Rex Catholicus, cuius memoria in benedictione sit, magno in primis nostro, & totius Christiani dolore, ac detrimento viam uniuersa terra ingressus est, Quare charissimus in Christo filius noster Philippus II. Hispaniarum item Rex Catholicus eius filius non modo regnorum, verumetiam paternarum virtutum haeres statim a primo regni sui exordio, ut se, suaque omnia in Beati Raymundi praesidium, ac patrocinium conferret, literis, & per eundem Antonium Suelae Ducem oratorem item suum nobis supplicauit, ut in hac causa progredi, vellemus. Idcirco vehementer laetabamur, & benedicebamus Domino, qui pios Reges perpetuo suscipiat, ad sanctos suos honoribus prosequendos, quos elegit in aedificationem Corporis Christi, quod est Ecclesia.

Ephes.
4. Colo.
1.

Cum igitur praedicti Auditores in discutendis actis, ac uniuerso processu diuturnam, & assiduam nauassent operam, nihilque eorum, quae ad hanc rem peragendam pertinent, praemississent, omnem rei gestae seriem, suumque iudicium scripto nobis tradiderunt, quorum integram relationem nos eisdem Cardinalibus Congregationis sacrorum rituum per eosdem Auditores tradidimus, atque ut prius iudicio tota haec causa examinaretur, alios etiam Cardinales prioribus adiunximus, nimirum dilectos filios nostros Federicum Sanctae Mariae Angelorum in Thermis Borromaeum, Antonium Mariam Sanctae Agnetis in Agone Gallum, Caesarem SS. Nerei, & Archillei Baronium, Syluium Sancti Saluatoris in Lauro titulum Presbyteros, Antonianum, atque Andrea Sancti Angeli in foro Piscium Perettum Diaconum S. R. E. Cardinales, quos omnes monuimus, ut acta omnia de Beati Raymundi puritate fidei, motum integritate, ac miraculorum euidentia, tanto studio perpendere, quantum, & rei grauitas requirebat, & nos merito expectabamus, quicquid priuatim, multisque Congregationibus inter se habitis, dilecto filio Popeo Molella Fiscii nostri procuratore semper citato, & partes suas diligenter praestante, singula rerum capita, & acta omnia sedulo examinassent, ac processum, testes, instrumenta, & huius causae momenta cum Auditorum sententijs diligenter contulissent, eoque adducta essent omnia, ut ad Nos referri oporteret; Nos Consistorium secretum pro more conuocari iussimus, in quo praefatus Alphonsus Cardinalis Gesualdus, suo, & totius Congregationis nomine, primum retulit scripturas, processum, omniaque huius causae acta legitime confecta esse, ac maximae auctoritatis, pbataque veritatis vim obtinere; deinde tota Beati Raymundi vita, multisque miraculis enarratis, se, & ceteros dictae Congregatio-

nis Cardinales vna voce, vnaq; méte in eam sententiã venisse dixit, Beatum Raymundum (si ita nobis videretur) posse Catalogo Sãctorum aggregari, in quorũ sententiã cum reliqui Cardinales suo quisq; suffragio ex ordine iuisẽt, magnã animi voluptatem capiebamus, quod Beati huius viri sanctitatem in dies magis elucere videremus. Atq; vt in hoc grauissimo negotio, nihil de pristina nostra consuetudine, ac debita diligentia remitteremus, nos ipsi acta studiose, & accurate per legimus, atq; eorundem Rotã Auditorum, & Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium relationem verissimam esse comperimus.

Quare lapsis paucis post diebus ex Romanorum Põtificum prædecessorum nostrorum instituto Cõistoriũ publicũ indiximus, in quo præter Cardinales, Patriarchã, Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, nostriq; familiares nobis adfuerunt, ac in eo dilectus filius Bernardinus Scottus Consistorialis Aula nostrã Aduocatus, eximia Beati Raymundi charitate, vitæ innocentia, & miraculis copiosa oratione explicatis, Charissimi in Christo filij nostri Rodulphi Romanorum Regis Illustris in Imperatorem electi, & eiusdem Philippi I II. Regis Hispaniarũ Catholicici, & Principatus Cathalonix, totiusq; Ordinis Prædicatorũ nomine, vt Beatum Raymundum Sanctis adiungere uellemus, a nobis suppliciter flagitauit. Quæ cum audiremus, benedicebamus Domino, & gratias Deo agentes lætabamur præcipue Philippum III. Regẽ Catholicũ in ipso regnandi principio hũc sibi ad felicem regnorũ suorũ administrationẽ patronũ tanto ardore postulare. Itaq; respõdimus sanctã eius petitionem nobis esse gratissimã, & eã ad Dei gloriã in primis, & cõmunẽ totius Christianæ Reipublicæ utilitatẽ pertinere, quod nimirũ Deus, qui splendor, & gloria Sanctorũ est, in Sanctis suis magis laudatur, & Christi fideles eo facilius diuinę gratię munera, auctis intercessoribus obtinẽt, quo maior cultus, & honor Sãctis adhibet. Præterea singulrẽ Regis pietatẽ cõmẽdãtes, optare nos pio eius desiderio satisfacere diximus; huius tamẽ rei tantã esse grauitatẽ, ut maturis adhuc cũ Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalib. & ceteris Episcopis deliberãdũ esse cõseremus. Itaque omnes eos in Domino hortati sumus, vt omnia, q̃ ad Beati Raymundi vitã, & miracula spectarẽt, omni studio, & diligentia examinarẽt; deinde orãtes in spiritu, & in ipso vigilãtes (q̃ nos facturi eramus, Deũ precarẽtur, vt daret nobis spiritũ sapiẽtię, & reuelationis, quo hæc arcana cõlectã, q̃ rõne humana cõprehẽdi nõ possũt, cognosceremus, & illuminaret oculos cordis nostri. ut qd̃ i hac grauissima causa statuẽdũ eẽt deliberare possemus.

Eph. 6.
Eph. 1.

Luc. 12.
1. Timo.
3.

Act. 2.

Act. 4.

His peractis secretum aliud Cõistorium indiximus, cui etiã Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, qui tunc erant in Vrbe, ac nostros, & Sedis Apostolica Notarios, nec non Palatij nostri Auditores, & Secretarios uoluimus interesse, in quo Nos ex gratiã celestis abundantia, qua nostra tenuitas in hac suprema Pastoralis vigilia, domus Dei, quæ est Ecclesia Dei viui, colũna, & firmamentũ ueritatis constituta est, ea diximus, quæ ad hanc causam spectare nobis uisa sunt; Deinde ab iisdem Fratribus nostris petiuimus, vt consideratis, atque examinatis omnibus actis, id præ se dicerent, quod Spiritus Sanctus eis daret eloqui, & an Beatus Raymundus Sãctis adscribẽdus esse uideretur. Itaque primũ S. R. E. Cardinales, deinde Patriarchã, tũ Archiepiscopi, & Episcopi ibidẽ p̃sentes, suo quisque loco dictis sententiis, omnes cõmuni cõsensu ex iis, quæ in uniuerso processu explorata erãt, merito a Nobis Beatum Raymundũ inter Sanctos referendum esse consuerũt. Gratias igitur Deo agebamus, qui Fratres nostros omnes in unitate spiritus idẽ sc̃ire facit, tribuẽs omnibus cor unũ & animã unã, eosq; monuimus, ut iterum p̃cibus, ieiuniis, & elemosynis, Dei gratiã, & auxiliũ nobiscũ iuocarẽt.

Cum-

Cumque omnia iam ad præscriptum, & normam Sacrorum Canonum confecta essent, quod supererat acturi, post aliquot menses diem Canonizationis diximus Tertium kal. maij, Dominicam videlicet in Albis, qua Paschalis solennitas terminatur, Neophytorum habitus candore animi permanente commutatur, & Euangelium in Ecclesia legitur, quo Christus Dominus post resurrectionem ad discipulos ianuis clausis ingressus, in sufflato eis Spiritu Sancto, potestatem remittendi, & retinendi peccata est elargitus, in quo magna nobis lætitiæ materia oblata est, quia videlicet meminerasus Beatum Raymundum, & Sacramenti penitentia ministrum extitisse, & post traiectionis miraculū ianuis clausis Monasterium sui Ordinis Barcinone ingressum esse, deinde etiam, quod eodem solennitatis, & lætitiæ die Nos ab hinc septem annis Sanctum Hyacinthum Polonium eiusdem Ordinis Fratrum Prædicatorum Beati Raymundi cocetaneum in Sanctos retulimus, ad quam quidem animi nostri voluptatem non mediocris accessio facta est, quod hoc ipso die Sanctæ Catherinæ Senēsis, ac Sancti Petri Martyris Festum in Ecclesia solenniter celebretur, qui sub eadem Sancti Dominici disciplina vitam sanctissime traduxerunt. Quamobrem in tuam accommodata totius Ecclesiæ, ac Sanctorum eiusdem Ordinis ad hanc celeberrimam actionē festiuitate, Nos Beato Raymundo eum honorem decernere statuimus, qui Sanctis Confessoribus adhibetur.

Cum igitur præscripta Dominica in Albis hodierna scilicet dies aduenisset, Nos cū Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, & episcopis, qui in Cappella nostra Pontificia hanc ob causam cōuenērāt, vestibus sacris induti, hymnū Ave maris stella inchoauimus, reliquū Cappellæ nostræ choro prosequente, ad Beatæ Mariæ Virginis opem implorandam, atque ita cantantes in vijs Domini, Romanæ Curia Prælati, Officialibus, & familiaribus nostris, & seculari, ac religioso clero longo ordine præcedentibus, singulis cereos accensos gestantibus, ex nostro Palatio Apostolico ad augustissimam Principis Apostolorum Basilicam processimus vario ornamentorum genere instructam, eamq; ingressi ad Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum genuflexi procubimus, orantes, vt Deus hanc celeberrimam actionem ad laudem, & gloriam nominis sui dirigeret. Inde ad supremam Ecclesiæ partem ascendimus alto, & sublimi fornice admirandam, vbi amplum, regioque sumptu suggestum erectum erat coram altari Sancti Petri Principis Apostolorum, in quo sacrâ Pontificale Missam celebraturi eramus, omnia que facibus, cereisque ardentibus colucebant; ac plurimæ circum imagines Beati Raymundum erecto corpore egregia pictum referebant, dextera manu clauem in potestatis, atque officij Pœnitentiarii memoriam, sinistra librum doctrinæ, ac Decretalium monumentum gerentem, vbi statim nobis in mentem venit nos iisdem, quibus Beatus Raymundus, Cappellani videlicet, seu Causarum Palatij Apostolici Auditoris munere, an tequam in numerum Cardinalium assumeremur, & in ipsa Cardinalis dignitate summi Pœnitentiarii officio, quanquam non exacte, ac perfecte functos fuisse ac propterea Deum in spiritu humilitatis non sine lachrymis precabamur, vt si quid istis in muneribus ex nostra imbecillitate a nobis omissum, vel commissum fuisset, id eius bonitas, atque clementia Beati Raymundi meritis, atque intercessione nobis condonaret. Deinde in suggestum delati ante idem altare Principis Apostolorum orauimus, vt suo nobis auxilio, præsidioq; adesset: mox in excelso e regione altaris throno consistentes eosdem Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos sacris indutos vestibus obedientiam nobis de more præstātes,

Psal.
137.

L 3 excepti-

excepimus; tum dilectus, filius noster Odoardus Sancti Eustachij Cardinalis Farnesius nuncupatus, Regni Aragoniæ Protector, Catholici Regis nomine, semel, iterum, ac Tertio suppliciter a nobis flagitauit, vt Beatum Raymundum in Sanctos referremus, cuius singulis petitionibus oppòrtune respondimus, ac per interiecta totidem interualla, litatias, hymnos, precesque adiunximus.

Denique absolutis, perfectisque omnibus ijs, quæ a Romanis Pontificibus hoc in genere instituta sunt, communibus precibus implorata Spiritus Sancti ope, ad honorem Sancte, & indiuiduæ Trinitatis, ad exaltationem fidei Catholice, & religionis Christiane augmentum, auctoritate eiusdem Sancte Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra, de Venerabilium Fratrum nostrum S. R. E. Cardinalium omniumque Patriarcharum, Archiepiscoporum in Romana curia existentium consilio, communique consensu Beatum Raymundum a Peniaforti Ordinem Fratrum Prædicatorum expresse professum, ac in Ecclesia Sancta Catharinæ eiusdem Ordinis Barcinonense pultum, de cuius innocentia vitæ, & miraculis nobis plane constat, Sanctum esse definiuimus, in Sanctorum Confessorum numero, & Catalogo adscribendum esse decreuimus, prout per præsentem definimus, decernimus, & adscribimus, statuentes, vt ab vniuersa Ecclesia quolibet anno, die septima Ianuarij Festum eius, & Officium, sicut pro vno Confessore non Pontifice ad normam in Rubricis Benedictij Romani præscriptam deuote celebretur. Insuper omnibus vere pœnitentibus, & confessis, qui singulis annis eodem die prædictam Ecclesiam Sanctæ Catharinæ Barcinonensis, in qua corpus eius conditum est, pie, & deuote visitauerint, easdem Indulgentias, & peccatorum remissiones concessimus, & elargiti sumus, quemadmodum concedimus, & elargimur, quæ ceteris dicti Ordinis Monasterijs, & Ecclesijs diebus Festis Sanctorum eiusdem Ordinis concessa sunt.

Itaque omnibus, quæ ad Beati Raymundi canonizationem spectabant, rite peractis, atque hymno ad Dei laudem, & gratiarum actiones decantato, diuinaque ope Sancti Raymundi meritis, peculiari in eius honorem oratione, quam nos ipsi fecimus, & clara voce recitauimus, inuocata, Nos in eodem loco, & alteri Principis Apostolorum Missam solemnem de octaua Dominicæ Resurrectionis, cum eiusdem Beati Raymundi commemoratione celebrauimus, omnibusque Christi fidelibus, qui & canonizationi, & Missæ inter fuerunt, ad Dei laudem, & Sancti sui gloriam, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam concessimus. Quare Deum mirabilem in Sanctis suis benedicamus, & gratias immortales ei agamus, quia suscepimus misericordiam in medio templi eius, nouum videlicet in Ecclesia intercessorem cuius meritis, ac suffragijs in omnibus animarum, corporisque periculis adiuuemur. Ac singulari plane diuinæ prouidentie munere factum est, vt hæc difficilissimis temporibus, quibus religio Catholica inimicorum telis assidue impugnatur, hunc patronum, & aduocatum, vniuersi Christiani consecuti sint ad Ecclesiæ pacem in primis, & tranquillitatem, ad optatam Principibus Christianis concordiam, a hæreticis in errorem tenebris a via salutis errantibus lucem veritatis impetrandam. Ceterum, qui nimis difficile foret præsentibus nostras literas ad singula quæque loca deferri, volumus, vt earum transumptis etiam impressis manu publici notarij subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides vbique habeatur, quæ hæc præsentibus haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensa. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrorum definitionis, decreti, adscriptionis, statuti, concessionis, elargitionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis.

Psal.

67.

Psal.

47.

CANONIZATIO S. RAYMVNDI. 167

quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Sanctorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo sexcentesimo primo, Tertio Kal. Maij, Pontificatus Nostri Anno Decimo.

† Ego Clemens Catholica Ecclesiæ Episcopus.

Locus Sigilli.

- † Ego Ptolomæus Episcopus Portuenſis Card. Comenſis.
 † Iul. Antonius Episcopus Prænesteſinus, Card. S. Severinæ.
 † Hieronymus Episcopus Sabineſis Card. Rusticucius.
 † Alex. Episcopus Albaneſis Card. de Florentia.
 † Ego Ant. Maria tr. S. Mariæ Tranſiberim Presbyter Card. Saluiatus.
 † Ego Aug. tr. S. Marci Presbyter Card. Veronenſis.
 † Ego Simeon tr. Sancti Laurentij in Lucina Presbyter Card. de Terra noua.
 † Ego Dominicus tr. Sancti Chryſogoni presbyter Card. Pinellus.
 † Ego Fr. Hieronymus tr. S. Mariæ super Mineruam Presbyter Card. Asculanus.
 † Ego Antonius tr. S. Stephani in monte Celio presbyter Card. Saulius.
 † Ego Fr. Gregorius tr. Sancti Augustini Card. de Mont' Elpero.
 † Ego Paulus tr. Sanctæ Ceciliæ Presbyter Card. Sfrondatus.
 † Ego Benedictus tr. Sanctæ Piſcæ Presbyter Card. Iustinianus.
 † Ego Franciscus Maria tr. S. Mariæ in Araceli Presbyter Card. a Monte.
 † Ego Octauinus tr. Sancti Alexii Presbyter Card. Parauicinus.
 † Ego Hieronymus tr. Sancti Pancratij Presbyter Card. Matthæius.
 † Ego Octauinus tr. Sanctæ Mariæ de Populo Presbyter Card. de Acquaiua.
 † Ego Flaminius tr. S. Mariæ de Pace presbyter Card. Platus.
 † Ego Lutus tr. SS. Quirici, & Iulijæ Presbyter Card. Saxus.
 † Ego Franciscus Maria tr. S. Bartholomæi Insula Presbyter Card. de Senis.
 † Ego Camillus tr. SS. Io. & Pauli Presbyter Card. Burghiesius.
 † Ego Caesar tr. SS. mart. Nerei, & Achilei Presbyter Card. Baronius S. R. E. Bibliothecarius.
 † Ego Laurentius tr. S. Laurentij in Pane, & Perna, Presbyter Card. Blanchettus.
 † Ego Franciscus tr. Sanctæ Crucis in Hierusalem Presbyter Card. Anila.

L 4. † Ego

- †
 † Ego Franciscus tt. S. Thomæ in Parione presbyter Card. Mantica.
 † Ego Pompeius tt. S. Balbinæ Presbyter Card. Arrigonus.
 †
 †
 † Ego Dominicus tt. Sancti Petri in Monte Aureo Presbyter Card. Tuscus.
 † Ego Arnaldus tt. Sancti Eusebij Presbyter Card. Ofattus.
 † Ego Paulus AEmilius Prebyter Cardinalis Sancti Marcelli.
 †
 † Ego Siluius tt. Sancti Saluatoris in Lauro Presbyter Card. Antonianus.
 † Ego Robertus tt. Sanctæ Mariæ in Via Presbyter Card. Bellarminius.
 † Ego Bonuifus tt. Sancti Blasij de Annulo, Presbyter Card. Bonuifus.
 †
 † Ego F. Diac. Card. Sfortia S. Mariæ in Via Lata.
 †
 †
 † Ego Petrus S. Nicolai in Carcere Diac. Card. Aldobrandinus, S. R. E. Camera.
 † Ego Cinthius Diaconus Card. S. Georgij.
 † Ego Bartholomæus Sanctæ Mariæ in Porticu Diac. Card. Cæsius,
 †
 † Ego Io. Baptista Sanctæ Mariæ in Cosmedin. Diac. Card. Detus.

M. Veffrius Barbianus:

A. de Alexijs.

Registrata apud Marcellum Secretarium .

S V M M A R I V M .

- 1 Capitulum Sede Vacante in quibus Episcopo succedat latissime declaratur.
- 2 Ante Vicarij Capitularis electionem quis administrat.
- 3 An Capitulum possit reuocare Vicarium.
- 4 An facta electione Vicarij Capitulum abdicet a se iurisdictionem, possit que sibi aliqua reservare.
- 5 Quis cognoscit de suspicione Vicarij Capitularis.
- 6 An tenetur eligere personam de gremio ipsius Capituli.
- 7 Ex cuius bonis Vicarius debeat habere salarium.
- 8 An Vicarius precedat canonicos in sessionibus.
- 9 An Capitulum possit que plures Vicarios constituere.
- 10 An Vicarius Capitularis possit alium substituere.
- 11 An inhibito facta Vicario Capitulari afficiat Episcopum successorem.
- 12 An Episcopo viuente detur casus, in quo Capitulum valeat Vicarium constituere.

13 In quibus casibus expiret officium Vicarij Capitalaris.

14 An Vicarius tenetur stare syndicatui.

15 Sede vacante an possint agitari causa ipsius ecclesie, & salarium aduocatis debeatur, & curret prescriptio.

CAPITVLVM SEDE VACANTE.

PRÆTER Summissas sciendum est, ne sede vacante acta causarum criminalium occupentur fuisse Pij V. constitutione præceptum vt Episcopi, viriufq; Sicilia quotannis constituent inuentarium vt habetur infra in verbo inuentarij, actorum cuius constitutionis occasione dicam aliqua de officio & potestate Capituli sede vacante præsertim ad præsentia tempora accomodata, & † Capitulum Cathedralis Ecclesie defuncto Episcopo succedere in his quæ episcopalem iurisdictionem concernunt c. cum olim, vbi gl. & Doct. de maior. & obed. c. vnic. eod. tit. lib. 6. & totum Capitulum durante vacationis tempore poterat de iure per se ipsum administrare illamq; exercere. Abbas in c. irrefrabili, sub num. 2. de offic. ordin. Felin. in d. cap. cum olim. num. 9. hodie vero ex decreto Concilij Trid. sess. 24. de ref. c. 16. tenetur infra octo dies post mortem Episcopi omnino Vicarium constituit, vel existentem confirmare, qui saltem in iure canonico sit doctor, vel licentiat, vel alias, quantum fieri poterit idoneus; si secus factum ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur. Et si ecclesia ipse Metropolitana fuerit, aut exempta, tunc antiquior episcopus ex suffraganeis in Metropolitana, & propinquior in exempta Vicarium idoneum potest constituit.

Pro intelligentia huius materie videnda sunt sequentia iura v3.

Cap. illa & c. fin. ne sed. vac.	elect. in 6.
cap. vni. co. tit. in 6.	clem. statutum. de electio.
cap. cum olim, & c. his quæ, de maio.	capitu. cum nullus. §. episcopo. de tempo. ord. in 6. c. vnicum de maio. & obedien. in 6.
& obe.	Conc. Trid. sess. 7. c. 10.
cap. ad abolendam, de hæret.	& sess. 23. cap. 10. de refor.
cap. vnic. de instit. in 6.	& d. sess. 24. cap. 16.
cap. si episcopus & cap. ecclesie de sup. negl. prælatur. in 6. e. quia saepe de	

In quibus iuribus disponitur de potestate Capituli.

QVia indies accedit Cathedrales ecclesias suis Pastoribus ex hac luce subitatis viduari, opere pretium duxi per quasdam quæstiones magis notabiles decisive procedendo breuiter enucleare, ad quæ tunc temporis Capituli potestas suum Episcopum representatis extendatur. Quare igitur qualiter intelligatur generalis regula illa Capitulum. s. Sede vacante succedere Episcopo in his, quæ sunt iurisdictionis vulgatis iuribus Resp. ex mente glos. celebris. in clem. 1. ver. Capituli. prope finem, de hæret. hanc maximam in pluribus declaratione egere, vnde nõ abs re erit per sequentes exceptiones eam dilucidare. Et primo vt intelligatur de iurisdictione ordinaria, non autem de delegata Federic. de Senis consil. 30.

Abb.

Abb. in d. c. cum olim, quod amplia procedere etiam in iurisdictione generali quam haberet Episcopus a iure delegatam Apostolica auctoritate in casu e. ad abolendam, de hæret. aliisque similibus, quos recenset Pauin. in prealleg. tract. par. 1. quæst. 10. in prin. Io. Andreas quem communiter sequuntur Doctores in d. cap. ad abolendam, & precisa Card. Zab. qui tam in d. loco quam in clem. 1. quæst. 8. de hæret. omnibus contrarijs libratis hanc veriore[m] esse asserit, & quod hæc sit communis testatur. Philipp. Franc. in c. vnic. de maior. & obed. in 6. subdens ita esse tenendum, & ibidem Gemin. casu 7. rationem affert quia in talibus potius esset supplere vices Papæ quam Episcopi, idque confirmare videtur Bellam. conclus. 166. quamuis huiusmodi iurisdictione per viam iuris concessa, sit per vna Feder. de Senis cons. 130. incip. Factum est tale in fine. Pauin. tamen loco cit. sub nu. 4. pro concordia distinguit illud colligendo ex mente Inn. & Host. in d. cap. ad abolendam, asserens, quod ne in hoc fiat amara interpretatio, dici posset in talibus casibus Capitulum succedere stante necessitate, vel utilitate actus expediendi eoque maxime si non sit de proximo futurus successor, alias secus.

Subsequenter hanc regulam intellige procedere in iurisdictione, quæ competit Episcopo iure communi, & proprio. s. eo ipso quod est Episcopus, secus vero vbi competeret aliquo iure speciali, seu accidentali. doct. in cap. verum, de for. compet. Rebus. in prax. ut. de deuolut. num. 68. declaratum modo per illud accidens siue casum aduentitium ipsi Episcopo noua tribueretur iurisdictione alias si non tribueretur noua iurisdictione, sed esse quadam annexio, seu additamentum ad generalem, & naturalem iurisdictionem, quam haberet a iure in sua diocesi, tunc succederet Capitulum Art. But. in cap. cum in cunctis, de elect. latius per Gem. in cap. quamquam, de elect. in 6. Felin. in d. cap. verum sub num. 3. cuius ratio esse potest quia idem iudicium fieri debet de additamento quod de principali Abb. in clem. statutum in 3. oppos. de elect. Hinc dixerunt aliqui Capitulum succedere in iurisdictione, seu alio iure, quod Episcopus ex consuetudine sibi acquisiuisset. Abb. in d. cum olim. q. 10. licet oppositum voluerit in cap. scriptum nu. 12. de elect. Franc. in d. c. vni. sub num. 4. Pauin. par. 1. q. 9. num. 7. Ex quibus etiam Felin. in c. eam te, nu. 17. de rescri. infert ad tria notatu digna. Primum est ex mente But. & Imol. in d. tex. 5. in mandato facto Episcopo ipso defuncto Capitulum non succedere etiam literis iam presentatis Secundum quod Capitulum sede vacante non succedit in potestate literarum exequutorialium, quæ dantur in personam episcopi si conferunt potestatem non concurrentem cum potestate iuris communis ex mente Lud. Rom. consi. 606. De tertio iudicemus infra vbi magis opportune cadet in fine 3. quæst. specialis.

Tertio intellige regulam procedere in iurisdictione contentiosa, vel necessaria. 1. vbi fieri non potest quin ille actus fiat, iux. doctrin. præd. glo. in clem. 1. de hæret. communiter approbatæ ut inquit Felin. in d. cap. cum olim, & sic in his quæ sunt iustitia, & quoties actus de necessitate expediendus, si sine causa denegaretur, posset adiri superior pro compulsionem. arg. eorum quæ notantur in cap. nullus, de iure patron. & eorum quæ in simili superius dicta fuerunt in verbo Archiepiscopi auctoritas, nu. 21. & seq. secus autem ex mente aliquorum in iurisdictione voluntaria, & sic in his quæ sunt gratia Io. Monac. in d. cap. vnic. de maior. & obed. in 6. & in cap. fin. de suppl. neglig. præl. eod. libr. nisi in quantum a iure reperitur concessum, Gemin. in d. cap. vnic. sub num. 4. vel existente necessitate Felin. in c. cum omnes, sub num. 10. de constit. quidam vero in hoc dissentiunt volentes indistincte circa potestatem Capituli Sede vacante esse constituendam regulam

regulam affirmatiuam videlicet, vt episcopo in omnibus regulariter succedat q̄ sunt iurisdictionis ordinariæ exceptis casibus expressis, prout notissime post alios per eum citatos censuit Nauar. conf. 31. num. 2. de temp. ord. in antiq.

Uterius sciendum quod Capitulum in quantum episcopo succedit, eiusque vires supplet, non dicitur eo inferius sed par, & ratio est, quia eius iuribus utitur, habetque eandem potestatem tanquam subrogatum arg. tex. in cap. is qui in ins. de reg. iur. in 6. & ex relatis per Iacob. Sbroz. in tract. de Vicar. Episc. lib. 1. quæst. 15. clare pater, in quo fere omnes conveniunt. Quam extende & primo vt in ea dicatur succedere pleno iure. s. quo ad liberam administrationem tam spiritualium q̄ temporalium c. si episcopus, cum seq. de sup. neglig. pralat. in 6. & quæ comprehendatur sub istis vocabulis, s. in spiritualibus, & temporalibus, traditur notabiliter per Feder. de Sen. conf. 302. etiam si spiritualia esset talia quæ requirerent speciale mandatum episcopo viuente. Gemin. & alij in c. cum nullus. §. episcopo de tempor. ordin. in 6. Secundo extende vt illam exercere possit tam in personales ecclesiasticas, quam saculares quando. s. pralatus defunctus præter episcopalem habebat etiam temporalem, iurisdictionem, vt posset cognoscere de causis quæ mouentur inter laicos suæ diocesis arg. tex. in c. conquestus de for. compet. & in cap. Romana §. debet, de appellat. in 6. quam in criminibus per alios exercere solet absque irregularitatis incurso cap. fin. ne cler. vel monac. in 6. Pauin. part. 1. q. 2. num. 5. Tertio extende vt possit illam exercere contra singulos de Capitulo etiam Decanum, vel Præpositum ipsius Capituli secundum, omnes teste Nauar. conf. 7. sub. nu. 3. de offic. ordin. in antiq.

Prædicta restringe, & primo vt non succedat Capitulum in casu in quo episcopus exercitium iurisdictionis non haberet solus, sed cum alio, quia tunc nõ ad Capitulum, sed ad collegam superstitem fieret deuolutio cap. fin. 65. dist. hoc tamẽ declarando ex mente Zab. in d. c. ad abolendam, quando taliter episcopo, & alio competeret quod inter eos esset locus iuri accrescendi arg. tex. in l. vnic. C. quando non petent par. alias si non in solidum competeret, expectandus esset successor in ipsa dignitate Episcopali capit. quoniam Abbas, de off. deleg. Secundo illam restringe vt intelligatur quando contenditur de nudo exercitio ipsius iurisdictionis, secus autem quoties verteretur quæst. super proprietate alicuius certi iuris; seu iurisdictionis vt non succedat Capitulum in examinatione illius quæstionis, & ratio est propter præiudicium quod generari posset futuro episcopo cum tunc ecclesia careat legitimo defensore c. fin. ne Sed. vacan. exempla ponit Panor. in cap. verum num. 12. de for. compet. veluti si contenderetur an talis sit subiectus an exemptus, item an talis locus sit de diocesi vel ne. Posset etiam exemplificari quando dubitaretur de aliquo beneficio an esset de iure patronatus, vel pertineret ad meram episcopi collationem, eo quod per iura a patronis producta liquide non appareret de existentia ipsius iuris patronatus, quod intellige etiam si huiusmodi causa reperiretur incepta ante vacationem, & sic ipso episcopo viuente. s. vt non possit proficui, sed ab ea desistendum vsque ad noui prælati aduentum. Doct. in d. c. fin. Pauin. par. 2. q. 9. Tertio regulam hanc generalem restringe quod, & si Capitulum Sede vacante succedat in iurisdictione, non tamen in emolumento proueniente ex ipsa iurisdictione & sigillo Curia, vel alias vndeunque ad prælatum pertinente, sed illud successori reseruandum esset per tex. in clemen. statutum, de elect. quod intellige etiam vbi istud emolumentum iurisdictionis quod percipitur esset commune Episcopo & Capitulo, quia cum consistat in re diuisibili pars Capituli sibi cedit, pro parte veto episcopum tangente fiet reseruatio, vt distum est.

Regula
affirma
tiua.
Quar
ta de
clara
tio.

Quinta
declar.

Nota
bilis do
ctrina.

Sexta
declar
tio.

Zab.

Zab. singulariter in d. rex. quæst. 5. Secundo intellige hoc procedere quando emolumentum directe ex iurisdictione proueniret, secus si ex causa personæ illâ exercētis gratis, & non tanquam debitum aliquid detur arg. tex. in c. statutum. §. in super. de rescript. in 6. Imol. in præalleg. clem. sub nu. 19. verum in locis in quibus adsunt collectores Camera Apostolicæ illud vacationis tempore durante eadem Camera sibi appropriat vt est in Regno Neap. & per emolumentum intelligitur pena imposita inobedientibus ratione contumaciæ, esset etiam tale id quod percipitur ratione decreti quod interponitur. Vital. in dict. clem. num. 47. & seq. intelligitur etiam compositiones, & pænæ pecuniariæ, seu emendæ quæ & cui debeantur habetur per Felin. in c. irrefragabili de off. ord. per Diaz. in sua prax. c. 146. per Couar. lib. 2. var. resolut. c. 9. nu. 9. & nouissime per Conc. Trid. sess. 25. de ref. c. 3. §. in causis vero iudicialibus dispositum est vt huiusmodi multæ pecuniariæ, eo ipso quod exacte fuerint, assignentur locis pijs ibi existentibus, cuius canonis auctoritate id statim exeq. poterit Vicarius Capituli, & ex dictis emolumentis Sede vacante obuientibus deduci debeat rationabiles expensæ, & quæ essent tales vide per glo. in d. clem. statutum, ver. expensæ. Quarto limita quod licet de iure absque hominis ministerio Capitulum in prædictis succedat cuius successionis rationes assignat Lamber. in tract. de iure patron. lib. 1. par. 1. art. 9. 1. quæst. princ. tamen secus esset vbi talis iurisdictione Sede vacante ex aliquo iure speciali competere certæ personæ ratione suæ dignitatis, veluti si hoc constitutum esset in fundatione illis dignitatis siue ecclesiæ vel cōsuetudine, seu priuilegio Ioan. And. in c. pen. de off. leg. Pauin. par. 1. quæst. 9. nu. 5. arg. tex. Conc. Trid. sess. 23. de ref. c. 10. prope finem. etiam si illa iurisdictione deferretur cum emolument d. clem. statutum in fine, cum ibi adnotat. per glo. & Doct. de elect. Nec Capitulo obstabit, quominus in huiusmodi administratione succedat persona, s. vel Coadiutoris pro tempore, quem forsitan episcopus habebat, vel administratoris, si quem Papa dederit, quia horum potestas expirat mortuo episcopo Fran. in d. c. vnic. sub nu. 3. Felin. in d. c. cum olim nu. 8.

*Septimo
declara.*

*An Ca-
pitulum
Sed.
vac. suc-
cedat in
his quæ
sunt or-
dinis
epi.*

*An in po-
testate
visitan-
di.*

Subnectitur congrue quærendum, quid dicendum in his, quæ sunt ordinis episcopalis, Resp. quod in illis etiam Capitulum succedit, illud sane intelligendo, s. quo ad potestatem ea commitendi alteri episcopo vicino quem ad illa exercenda inuitabit arg. tex. in cap. Pontifices 7. quæst. 1. cum simil. Franc. in d. c. vnic. nu. 9. & si non possit commode habere aliquem ex cōiucinis episcopis poterit vocare alium: commodiorem Sedis Apostolicæ habentem cuius copiam habere poterit Pauin. par. 1. q. 3. nu. 4. protestatione vero adhibita, quod per hoc nihil iuris illi episcopo vocato acquiratur. Panor. in c. his quæ nu. 3. de maior. & obed. quod ampla in omnibus quæ consecrationis ministerium exposcerent de quib. per Pauin. loc. cit. in princ. illa enim de lege iurisdictionis episcopalis existere, docet glo. recepta in c. dilectus, de off. ord. limita tamen vt non succedat quo ad immunitates, & priuilegia concessa episcopis ordinis & dignitatis Pontificalis, quæ numerantur per glo. in c. si. de priuileg. in 6. quod pro indubitato ponunt Doct. in d. cap. vnic. & Pauin. ibidem refert sub nu. 9. Item quæ sint ordinis episcopalis, & quæ eis competant ratione dignitatis, & quæ contineat iurisdictione episcopalis clare & distincto notat Iacob. Sbroz. in tract. de vicar. Episc. lib. 2. q. 2. & duabus seq.

Quibus sic prælibatis vltro se offerunt speciales quæstiones decidenda, inter quas erit prima in ordine, An potestas visitandi diocesim Sede vacante transeat in Capitulum. Resp. quod Panor. in præalleg. c. cum olim, indistincte tenet, quod sic

sic idem confirmat Soc. in tract. de visitat. col. 4. Bonif. de Vital. in clem. 1. nu. 79. de hæret. ratione de qua ibi per eum. quod declara duobus modis, & primo nisi speraretur quod de proximo prouideretur ecclesia de episcopo successore, vt colligitur ex theoria Innoc. in d. c. ad abolendam. Felin. in d. c. cum olim sub nu. 3. Secundo vbi visitatio competeret episcopo de iure speciali, vt quando episcopus exemptos Sedi Apostolica immediate subiectos autoritate Apostolica visitat iuxta tex. in clem. attendentes. de stat. monac. vbi Card. Zab. q. 4. & in c. cum olim. q. 9. Fed. de Sen. conf. 291. Franc. in d. c. vni. num. 5. Phil. Prob. in addit. ad Io. Monac. in cap. ecclesia. nu. 1. de sup. neg. præl. in 6. verum in hoc ultimo Pavinus. par. 1. q. 7. in fine sibi placere inquit moderationem collectarij in d. c. cum olim. s. vt Capitulum id etiam possit subsistente necessitate, & vide eundem in trac. visit. par. 2. princ. in fine.

Secundo quæro. An Capitulum Sede vacante possit dispensare in casibus Episcopo permissis. Resp. quod Feder. de Sen. conf. 30. post multa hinc inde adducta, concludit tandem affirmatiue cuius dicta ad verbum recitat Pavin. par. 1. q. 5. quam partem amplectitur. Abb. in d. c. cum olim, & in c. at si cletici. §. de adulterijs, sub num. 16. de iud. Zab. in c. cum omnes quæst. 10. in fine de const. cui etiã accedit. Gem. in c. cum ex eo. num. 7. de elect. in 6. eamque expresse sequitur. Nauar. conf. 31. de tempor. ordin. in antiq. volens posse Capitulum Sede vacante dispensare cum illegitimis ad ordines minores, & beneficium simplex iux. tex. in c. 1. de fil. presb. in 6. quam conclusionem declara procedere in casu in quo subsistente legitima causa dispensatio esset debita, iux. gloss. in cap. vt constitueretur, & c. Domino sancto. §. 0. dist. tum quia cum fiat causa cognita dicitur esse iurisdictionis. Zab. in c. 2. q. 3. ne Sed. vac. tum quia cum tunc exequatur iustitia, vt per Abb. in d. §. de adulterijs, sub num. 20. esset ius non omnino voluntariũ sed coactum. Felin. in d. c. cum olim. q. 8. Secundo declara non procedere in Vicario à Capitulo simpliciter dato. erg. tex. in c. 3. de off. Vic. in 6. secus vero si post aliquos casus specificatos esset apposita clausula generalis. Fed. de Sen. conf. 40. in fine. Emanat dubitatio, An Capitulum succedat in potestate episcopis concessa dispendi in irregularitatibus, iuxta decretum Concilij Tridentini sessione 24. de reform. cap. 6. Respondeo, quod affirmatiuam sententiam tenet Henriq. in sum. lib. 14. de irregular. cap. 20. §. 1. in fine, rationem assignans, quia succedit Episcopo in iurisdictione, præterquam in paucis exceptis. Idem etiam colligitur ex relatis per Ioannem Gutier. libro 2. canon. quæst. capit. 3. num. 10. Sed Suarez oppositum sentit. in tractatu de censuris disput. 41. sectio. 2. pag. 748. colum. 2.

Tertio quæro An succedat in potestate excommunicandi, & absoluendi ab excommunicationis sententia quoscũque posset Episcopus si viueret. Resp. quod de secundo clarum est illud posse prout ad literam habetur in c. vnic. de maior. & obed. in 6. etiam si excommunicatio esse lata a iure, dummodo alteri non sit reseruata Nauar. in man. confess. c. 27. nu. 39. & per consequens idẽ concludendum circa potestatem excommunicandi cũ potestas absoluendi & ligandi pari passu ambulent, & qui potest vnũ potest aliud c. verbum, de pœn. d. 1. Franc. in d. c. vni. nu. 1. & eo magis in excõmunicatione ad finẽ reuelationis vt animæ exeant peccato iuxta disposita in Conc. Trid. ses. 25. de ref. c. 3. Prædicta amplia vt ad finẽ absoluendi a casibus episcopo reseruatis de quibus habetur per gl. in c. 2. de pœ. & remis. in 6. possit deputare penitentiariũ vt expresse decidit Pan. in c. his q. in fine de maior. & obed. & hoc propter periculũ, q̄ imminere posset ipsis anima-

An possit dispensare

An excommunicare, & absoluere eius sententia absolute.

animabus ex superioris defectu sede episcopali vacante arg. tex. in c. ne pro defectu de elect. Secundo amplia procedere etiam in absolutione a iuramento Card. confi. 35. vers. Ad secundum dubium principale cuius dicta reassumit. Felin. cum sequendo in c. 1. nu. 2. de iureiur. & concurrit Ant. Gagliard. in tract. de absol. a iuram. §. 4. num. 11.

Hinc incidenter quæro, Num Vicarius datus a Capitulo Sede vacante possit absoluere quendam a peccato, cuius absolutionem Papa mandauit alteratiue episcopo, vel eius vicario. Hanc quæstionem mouet Felin. in c. eam te. post num. 17. de rescr. & concludit negatiue ea ratione quia talis Vicarius a Capitulo electus non dicitur Vicarius episcopi sed episcopalis iurisdictionis & illius quam a Capitulo assumpsit, sed cum hoc non possit Capitulum tanquam iure accidentali episcopo competens vt superius dictum est, ergo, nec ipsius Vicarius arg. tex. in l. Nemo plus iuris. ff. de reg. iur. & c. quod autem de iure pat. Sbroz. in tract. de Vic. epif. l. b. 1. q. 16.

An possit condere statuta.

Quarto quæro. An Capitulum Sede vacante possit condere statuta super statu ecclesiæ distringentia totam dioccesim. Resp. quod Feder. de Sen. confi. 16. hanc quæstionem disputando affirmatiue tandem determinat, cui astipulatur Pan. in d. cum olim. q. 7. & sic transeunt doct. in d. cap. vnic. eadem allegantes rationem quia, sius statuendi dependet a iurisdictione per text. in cap. 2. de cost. in 6. Quam conclusionem intellige, & primo vt talia statuta teneant, & durent etiam in tempus futuri prelati, nam licet Capituli potestas sit in defectum & tempus, ac in aduentu successoris expiret, illud tamen quod tempore suo fecit, tanquam legitime factum durabit cap. factum legitime de reg. iur. in 6. & habetur per prædictos Doct. in locis citat. Tabiena in verbo excommunicatio. 4. nu. 5. Secundo intellige, vt sit in potestate successoris quandocunque illa pro libito reuocare arg. tex. in c. si qua de rebus. 12. q. 2. & ijdem Doct. confirmant. Tertio intellige dummodo sint iusta, & salubria, secus vero si in præiudicium ecclesiæ vel episcopalis mensæ etiam si essent iurata c. sicut nostis, vbi glos. & Host. de iureiur. & pœna appositione vallata. Lap. alleg. 20. & seq. Pauin. par. 1. quæst. 6. num. 8. quod Felin. in cap. cum omnes, sub num. 10. de constit. sub intelligit procedere in his qua de iure communi, vel laudabili, & approbata consuetudine episcopo competereat, secus si in aliquo iure ipsi episcopo non canonice quæsito præiudicium afferretur. Quarto & denique intellige etiam si talia statuta Capituli essent contraria statuts, & synodalibus constitutionibus ab episcopo editis cum illas possit tollere, & reuocare Gemin. & Franc. in d. c. vnic. Zabar. & Felin. in d. c. cum omnes Pauin. loc. cit.

Cogno. scit de arduis causis.

Quinto quæro, An Capitulum Sede vacante possit cognoscere de arduis causis, Resp. affirmatiue. idque patet nam causa matrimoniales inter maiores reputantur. cap. 1. de consang. & affin. de quibus Capitulum cognoscit vt probatur in cap. veniens, iuncta supracriptione, de eo qui duxit, in matrim. & notat. Abb. in cap. præterea, num. 2. de test. cog. ex quo hoc non reperitur prohibitum neque agatur de aliquo successoris præiudicio Pauin. par. 1. q. 10. sub nu. 8. & si o. ponatur de rex Concil. Trid. sess. 24. de ref. c. 20. §. ad hæc, disponentis quod causa matrimoniales relinquatur examini & iurisdictioni episcopi tantum respondeo per illa verba excludi alios prelatos inferiores, sed Capitulum in hoc casu non dicitur inferius episcopo, sed par vt supra tactum est, & de intellectu d. text. Conc. Trid. vide Navar. conf. 1. num. 5. & 6. de off. deleg. in antiq. Item patet quia succedit in officio cognoscendi de crimine hæresis quod inter maxima computari nemini

nemini dubium est, de quo est tex. expressus in clem. de hæret. ex cuius verbis colligitur quod in hoc a Capitulo debet esse aliquis in specie deputatus vbi etiam Zab. quæst. 12. inquit non sufficere quod sit Vicarius generalis ipsius Capituli, nisi ad hoc haberet speciale mandatum.

Sexto quæro, An Capitulum possit alienare bona ipsius ecclesie vacantis. Resp. *An possit alie-*
negatiue per tex. in c. si qua de rebus, & c. precaria, 12. q. 2. poterit tamen consen- *fit alie-*
tire, & interponere auctoritatem ecclesie inferiori ex causa alienare volenti, Pa- *nationi*
nor. in d. cap. cum olim quæst. 3. Franc. in d. cap. vnic. sub nu. 3. Rebuff. in prax. *consen-*
tit. deuolut. num. 104. limitatur etiam in rebus quæ seruando seruari nõ possunt, *tire &*
quas libere poterit alienare Pavin. par. 2. qu. 8. sub num. 3. etiam sine alterius au- *mutuo*
thoritate Abb. in c. 1. ne Sed. vac. & tandem limita vt pro instantibus necessitati- *accipe*
bus ipsius ecclesie vacantis, etiam sine superioris auctoritate possit pecunias mu- *re.*
tuo recipere prout tenet glos. in c. cupientes, §. ad hæc. vers. aliunde, de elect. in 6.
quod intellige cum manifesta sit in hoc ecclesie utilitas, & negotium dilationem
non caperet, & de facili superioris auctoritas haberi non posset, alias secus, adeo
quod ex tali mutuo obligetur ecclesia, & prælatus successor Pavin. d. q. 8. num.
20. Fran. in d. §. ad hæc num. 4. Io. Gutierrez. lib. 1. canon. q. c. 1. num. 132. Re-
doan. in tract. de reb. eccles. non alie. q. 30. qui in fine ad præsentem materiam ad-
dit id quod nostris temporibus in simili vacante Sede per obitum Sum. Pontif.
seruari solet per sacrosanctum Illustrissimorum Cardinalium Collegium.

Sub hac q. cadit alterius decisio, an scilicet in Capitulum Sede Vacante tran- *An in*
seat potestas infeudandi bona infeudari solita deuoluta, & dependentia a men- *Capitu-*
sa Prælato, ad quam similiter negatiue respondetur, nisi inuestitura esset necessa- *lu tran-*
ria, cum tunc ex ea successori nullũ paretur præiudicium, vel vbi in Ecclesia es- *seat po-*
set consuetudo talia infeudandi, quando ipso Prælato vacaret, ita concludit *testas*
Amad. a Ponte in comment. ad tit. Qui feud. dare poss. num. 157. *infeu-*
dandi

Septimo quæro, An succedat in potestate compellendi executores testamen- *bona*
torum. Resp. quod non solum in hoc, sed etiam in ipso executionis officio ipsis *mensa*
executoribus negligentibus. Doct. in c. Ioannes & ibi Couar. nu. 2. de testam. & *Epif.*
hoc communiter approbati inquit Card. in clem. vnic. q. 1. de testam. Pavin. par. *Epif.*
2. q. 7. quod extendit etiam quo ad potestatem cogendi ipsos executores ad ra-
tiones reddendas Imol. in d. clem. vnic. sub nu. 13. Franc. in d. c. vnic. de maior. &
obed. in 6. q. 11.

Octauo quæro, An succedat in exactiõne manualis obedientie quam in qui- *Exigit*
busdam locis statuto die clerici diocesis suo prælato exhibere solent cum mune- *obedi-*
ribus. Resp. videri dicendum quod sic per text. in c. his, quæ, de maior. & obed. *tiã ma-*
verum. Card. Zab. ibi quæst. 4. in fine dicit, non obseruari quod Capitulum exti- *nualẽ.*
gat obedientiam, sed Neapoli Sede vacante fuit obseruatum contrarium in pri-
ma Dominica mensis Maij, exigendo Capitulum reuerentialem, & manua-
lem obedientiam ab ijs, qui tenentur comparere cum floribus, fructibus, cereis, alijs-

Nono quæro, Num Capitulum Sede episcopali vacante succedat in potestate *An cõ-*
conferendi beneficia. In quo firmata est conclusio negatiua quæ probatur tũ *ferat*
de iure communi per tex. clarum, in cap. 2. ne sed. vac. vbi habetur, hoc nusquam *benefi-*
inueniri cautum in iure, tum de iure nouissimo per constitutionem fel. mem. Pij *cia*
§. incip. Sanctissimus in Christo Pater fol. 1167. in Bullar. per quam omnia bene- *ficia*
ficia.

ficia episcopali Sede vacante quomodolibet vacantia ad eorundem episcoporum
 collationem, prouisionem, praesentationem, electionem, seu quamuis aliam dis-
 positionem quomodolibet pertinentia, ipsi Pontifici reseruantur. Quam amplia,
 & primo etiam ubi collatio beneficiorum per ipsum episcopum non ex toto libe-
 re, sed cum consilio, vel consensu ipsius Capituli fieri haberet, iux. text. in c. vni
 §. cum vero, ne Sed. vacan. in 6. in eo enim casu perinde est, ac si cum consilio tan-
 tum haberet fieri, quia ad veritatem alternatiuæ sufficit alterum adimpleri c. in
 alternatiuis cum glo. de reg. iur. in 6. hunc que verum illius tex. sensum esse testa-
 tur Pauin. par. 2. quaest. 1. sub nu. 2. Nauar. cons. i. ne Sed. vac. in nou. Secundo
 praedictam conclusionem extende procedere etiam quando alius ex aliquo spe-
 ciale iure haberet conferre cum episcopo Rebuff. in prax. tit. de deuolut. nu. 76.
 quod potest esse duobus modis. scilicet vel cum consilio vel cum consensu episcopi, &
 in neutro succedit Capitulum nec in praestatione consilij neque consensus, si qui-
 dem primo casu poterit ille tertius liquere conferre irrequisito Capitulo, nec tene-
 bitur aliquem adire loco episcopi pro tali consilio d. c. vnic. §. fin. ubi Gemin. &
 Franc. huius rationem adducunt, & in 2. casu de necessitate erit expectandus suc-
 cessor in episcopatu qui consentiat glo. in d. §. fin. ver. cum consilio, & ibi scribe-
 tes glo. in cap. si pro te, de rescript. in 6. ipsique expectanti tanquam impedito te-
 pus non currit cap. quia diuersitatem, de concess. praeb. c. fin. de elect. quod vlti-
 mum declara nisi ille consensus praestandus esset ab episcopo solum ratione iu-
 risdictionis episcopalis vt in concessione iurispatronatus, & decimarum c. nul-
 lus, cum alijs concord. de iure patron. nam tunc succederet Capitulum Pauin.
 loc. superius cit. num. 11. Tertio conclusionem amplia procedere etiam in benefi-
 cijs ad ipsum episcopum pertinentibus iure deuoluto ob negligentiam, vel cul-
 pam inferiorum pralatorum non conferentium, vel male conferentium secundum
 vnam opinionem cui se subscribit Rebuff. in prax. tit. de deuolut. num. 93. & cu-
 huius determinatio propter Doctorum varietatem difficillima reputetur prout
 praecipue est videre ceteris omissis apud Abb. & Feli. in praalleg. c. cu olim, &
 apud eosdem in cap. verum, de for. compet. tangit idem Abb. sibi ipsi contrarius
 in cap. 2. ne Sede vac. Ioan. Andt. Gemin. & Franc. tractant in cap. quamquam,
 de elect. in 6. habetur per Pauin. par. 2. q. 2. diu me cogitandum tenuit cui po-
 tius adhererem sententia, quae ad praesens omni difficultate carere videtur pro-
 pter d. constitutionem. fel. recor. Pij §. generaliter loquentem. Quarto & denique
 amplia vt Capitulum Sede vacante non possit conferre etiam hospitale in titu-
 lum, quia loco beneficij habetur clem. quia contigit, de relig. dom. clem. 2. de
 praeb. secus quando ad nutum daretur vt per Io. Sylu. in tract. de beneficio par.
 2. quaest. 11. in fine.

Quae conclusio recipit plures fallentias, inter quas prima est vt non procedat
 in beneficijs quae communiter spectant ad collationem episcopi, & Capituli,
 quia vno deficiente vel inhabili existente alter confert. c. vnic. ne Sed. vac. in 6. Si-
 militer ex identitate rationis succedet in potestate praesentandi, vel eligendi quo-
 ties ad vtrumque simul spectaret electio, & praesentatio, alias non prout declarat
 Lap. quem sequuntur Gemin. & Franc. in d. c. vnic. de ma'or. & obed. in 6. & ita
 concludit Lambert. late, & notabiliter examinando in suo tract. de iure patron.
 par. 2. lib. 2. art. 14. quaest. 2. princ. & quare in his quae communiter episcopo, &
 Capitulo imminent facienda de facili transeat de vno ad alium potestas, ratio
 affertur per Io. Monac. in d. c. vnic. ne Sed. vac. in 6. a doctoribus in varijs locis
 relata, & illud dicitur communiter pertinere quando aequale ius quaelibet pars
 habet

habet in actu prout in d. tex. notat Gemin. & explicat plene Prob. in addit. ad Io. Monac. in c. cum illis, de prab. in 6. Per quos terminos erit etiam decidenda dubitatio illa. s. An prouisio prabendæ pænientialis (quam Concil. Trid. sess. 24. de ref. c. 8. iussit instui ecclesiis Cathedralibus) facta a Capitulo episcopali Sede vacante valida sit, vt traditur per Nauar. conf. 29. de prab. in antiq. Secundo limita vt possit in illis præfigere œconomum, seu ipsas ecclesias ad tempus commendare alicui vt ipsarum iura regat, & administret, donec fuerit per superiorem prouisum c. cum vos, vbi Panor. nu. 2. de off. ord. idem Panor. in d. c. 2. ne Sed. vac. & in c. bonæ de appellat. Gemin. in d. c. vnic. de maior. & obed. in 6. & in d. 9. cum vero Pauin. par. 2. q. 3. quod rationibus comprobatur Felin. in d. c. cum olim. nu. 6. & Rebuff. in prax. d. tit. de deuolut. nu. 77. & infra. Verum in Regno Neap. Camera statim capit possessionem, vt clare patet ex dictis supra in verbo Beneficiorum possessio fol. 121. & 124. Tertio limita vt nihilominus succedat in potestate instituendi præsentatos a patrono quod est expressum in c. 1. de instit. in 6. vbi Gemin. & Fran. diuersitatis rationem assignant, quare scilicet aliud sit in collatione beneficiorum, & per Abb. in d. c. 1. ne Sed. vac. Item in potestate confirmandi electiones quas episcopus viuens cõfirmabat d. c. cū olim, & per Rebuff. loc. cit. nu. 88. Sbroz. in tract. de vic. episc. lib. 2. q. 70. nu. 4. & de vtroq; loquitur Pauin. par. 2. q. 4. & 5. quod si electio alicuius dignitatis spectaret ad Capitulum, & Confirmatio ad episcopum vacante Sede Capitulum duplici iure fungetur iuxta tex. in l. si consul. ff. de adopt. s. quod eliget iure capitulari, & confirmabit iure episcopali. glos. & Doct. in c. pen. de sup. negl. præl. in 6. Hanc limitationem extende duobus modis, & primo vt etiam succedat in potestate dandi licentiam edificandi ecclesiam ad finem vt edificans acquirat iuris patronatus, vt decedit Calder. quem alii sequuntur col. 3. incip. An Capitulum. sub tit. de iure patron. nam si retardaretur assensus vsq; ad aduentum noui episcopi periculum esset in mora, quia posset pænitere fundatorẽ contra disposita in c. 3. de iure patron. Lambert. tamen in d. tract. lib. 1. art. 9. q. 2. princ. hunc articulum more suo discutiendo tanquam nimis dubitabilem reliquit super eo cogitandum, licet superius dixerit hanc partem veluti communem esse tenendam in iudicando, & consulendo, quam sustinendo declara vt non liceat Capitulo consentire vt in fundacione apponatur conditio aliqua, propter quam præiudicium aliquod episcopo generetur, quia cum non adsit qui episcopale ius teneatur debet hoc omnino censi prohibutum. arg. tex. in cap. 1. ne Sed. vac. Secundo prædictam limitationem extende, posse etiam Capitulum Sede vacante si patronus esset clericus ex eius motu proprio illi acceptanti ecclesiam conferre, sicut & episcopus posset. Pauin. par. 2. q. 5. in fine declarando iuxta dicta Lambert. in præalleg. tract. par. 1. lib. 2. art. 4. quæst. 7. princ. Quarto limita vt possit interponere authoritatem in beneficiorum permutatione in duobus casibus. Primus est quando eorum collatio spectabat communiter ad episcopum, & Capitulum ex gl. notab. & communiter approbata in clem. vnic. in ver. conferantur, & ibi Imol. nu. 11. de rer. permut. Zab. conf. 46. num. 2. Secundus casus est, quando beneficia pertinent ad collationem tertii. idem Zab. clem. 1. ver. Duro de hæret. Quinto limita vt possit recipere beneficiorum resignationem Panor. in d. cap. cum olim, qui fatetur ita maiorem partem Dominorum de Rota fuisse conclusum refert, & sequitur Gemin. in d. c. vnic. casu 22. de maior. & obed. in 6. idem tenet Philip. Fran. in capit. 1. sub num. 7. de rer. permut. in 6. quod quidem declara procedere tribus modis. primo quando fieret ex causa necessaria non autem libere, & simpliciter Rebuff. loc. superius cit. num. 95. vel quando fieret in pœnam ipsius resignantis

gnantis vt clare elicitur ex extrauag. Execrabilis. §. ceterum. de prab. & fuit originarie ex mente Lapi in addit. ad Feder. de Sen. in tract. peritur. benef. q. 36. Secundo declaratum modo talis resignatio, & collatio fiant ante provisionem factam de prelato in Consistorio etiam antequam possessionem capiat, & ita apud Romanam fuisse resolutum in similibus terminis refert Paris. in tract. de resign. benef. lib. 7. q. 23. num. 47. Tertio secundum eundem Paris. declaratum procedere in beneficiis quorum collatio ad episcopum & Capitulum simul pertinent ex communi, & veriori opinione. ratione vt ibi per eum a quo ultimo excipit nisi Capitulum Sede vacante esset in possessione conferendi & recipiendi resignationem beneficiorum spectantium ad collationem solius episcopi; cum in istis attendatur possessio cap. consultationibus, de inrepatr. Decius conf. 126. nu. 2. Sexto limita vt possit ex causa vnire beneficia in omnibus casibus, in quibus poterat episcopus, dummodo nihil pereat de iure episcopali, & cum hoc simpliciter transeunt Doctores in clem. 1. de stat. monac. & in praalleg. c. 1. de maior. & obed. in 6. Petrus de Perus. in tract. de vnion. eccles. cap. 4. nu. 29. Io. Bapt. de Caccialup. in tract. de vnionibus art. 3. sub nu. 19. Rebuff. in prax. tit. de vnion. benef. nu. 36. Quod etiam vendicabit locum a contratio sensu vt Sede vacante possit ex causa dimembrare beneficia unita in eo casu, in quo poterat episcopus Rebuff. in prax. tit. de vnion. reuoc. nu. 19. & tam vnio quam ipsius vnionis dissolutio durabunt etiam in tempus noui episcopi creati, vt concludit idem Petr. de Peru. in tract. de reuocat. vnion. num. 16. & 17. & habetur per Felin. in c. cum olim in fine, & in materia vnionis beneficiorum plura salubriter sancit Concil. Tri. sess. 7. de ref. c. 6. & 7. & sess. 24. de ref. c. 13. & 15. & sess. 25. de ref. c. 9. §. in super accessiones. Septimo, & deniq; limita, quod quis non succedat in collatione beneficiorum, poteri ex causa destituere beneficiatos ipsis beneficiis, illosque seruatis de iure seruandis priuare. Doct. in d. cap. cum olim. Pauin. par. 2. q. 6. in princ. Per qua remanet expedita questio ista, & in super ostensum quid possit Capitulum Sede vacante, & quid non possit in beneficialibus.

An concedat dimissoria ad ord.

Decimo quaro, An Capitulum Sede vacante possit dare literas dimissorias, seu reuerendas ad ordines suscipiendos. Resp. quod ante Conc. Trid. absolute id poterat per tex. expressum in c. cum nullus §. episcopo, de temp. ordin. in 6. hodie vero ex Conc. Tri. sess. 7. de ref. c. 10. non potest illas concedere sub poena inibi contenta tam respectu Capituli, quam ipsius ordinati. Quam dispositionem amplia etiam si Capitulum haberet territorium distinctum & exemptum ob immemorabilem possessionem, & sint iudices ordinarii prout rescriptum fuit a Sacra Congregatione Capitulo Salamantino. Secundo amplia procedere etiam in literis dimissoriis concessis ad primam tonsuram per glo. in c. i. ver. clericum. de temp. ord. in 6. Maiol. de irregular. lib. 4. c. 2. idque confirmatur cum secundum canonistas prima tonsura sit ord. c. cum contingat, vbi Doct. de arat. & qual. glof. in c. eol. qui. de temp. ord. in 6. Tertio poenam impositam respectu ordinati extendendam in eo, qui tales literas non a Capitulo, sed ab alio quibusuis in iurisdictione episcopi loco Capituli succedentibus obtinuerint vt habetur in eod. Concil. Trid. sess. 23. de ref. c. 10. suspendente etiam ipso iure concedentes illas ab officio, & beneficio per annum. Eandem limita, & primo vbi vacatio ecclesiae fuerit diuturnior anno, quo transacto Capitulum id poterit. Secundo itante necessitate, seu arctatione beneficii habitui vel habendi ordinem requirentis, nam tunc poterit infra annum a die vacationis illas concedere, qui casus in eod. Concilij decreto sess. 7. de ref. c. 10. exprimuntur.

Et

Et refertur Sacram Congregationem declarasse facultatem remittendi interstitia Episcopo competentem ex causis comprehensis in c. 11. 13. & 14. Sess. 23. de ref. transire in Vicarium Capituli Sede Vacante quando tamen ex decretis eiusdem Concilij potest concedere licentiam ordinandi.

Tertio limita vt possit approbare de vita, & moribus habentes priuilegium a Summo Pontifice recipiendi ordines a quouis Antistite cum approbatione Ordinarij de vita, & moribus, quia per talem attestationem non esset dare literas dimissorias, sed solum literas testimoniales idoneitatis quas dare non prohibetur. Nau. conf. 19. de temp. ord. in antiq.

Hinc contingit dubitare de duobus. Et primo quia in præalleg. text. Concil. Trid. statuitur, vt ordinatus in minoribus ordinibus contra formam illius decreti nullo priuilegio clericali gaudeat, an possit habere beneficium. Resp. quod prima facie videtur dicendum quod non, quia quod quis sit capax beneficij ecclesiastici est clericale priuilegium vt probatur in c. ex literis de transact. & in capit. 2. de institut. Verum quia taliter ordinatus ex merte Nauar. conf. 20. de temp. ord. in antiq. hoc priuilegium non amittit ipso iure, sed debet illud amittere per sententiam, vel per exceptionem, sequitur quod poterit beneficium habere antequam priuetur, & ratio est quia Concil. Triden. vultur verbo gaudeat, quod cum sit futuri temporis non infligitur pœna ipso iure iux. glos. receptam in reg. in pœnis de reg. iur. in 6.

Secundo dubitatur, Num habens literas dimissorias a suo episcopo continentes facultatem suscipiendi ordines a quocumque catholico Antistite si deinde antequam ordinetur, & sic re integra suus episcopus moriatur, possit virtute illarum ordinari. Resp. quod sic, vt determinat Card. communiter receptus in cle. si. q. 5. de elect. Nauar. in c. placuit, nu. 163. de panit. dist. 6. & in conf. 49. de temp. ord. in antiq. in 2. par. Romæ impr. fol. 747. Hæc, Henriquez in sum. lib. 10. de ordinis Sacram. c. 22. in fine, hocque intrepide tenendum late demonstrat Ioan. Gutierrez lib. 2. canon. q. c. 17. extendens etiam in literis concessis ad recipiendos ordines a Capitulo Sede vac. in casibus tamen, in quibus id potest. s. vt finita Capituli potestate nihilominus valida sint, nisi nouus episcopus eas reuocauerit antequam exquantur, & sortita fuerint effectum, consulti vero ibidem sub nu. 12. ordinarijbus vt in vtroque casu si tempore presentationis dictarum literarum coram eis sciuerint nouum prelatum atque successorem possessione eiusdem episcopatus cepisse, vel in episcopatu adesse illas non admittant, nisi reualidatæ, vel nouiter a successore concessæ, productæ fuerint, vel ab eius officiali generali ad id speciale mandatū habere, & hoc propter præsumptionem fraudis cum faciliter contingere possit, quod illæ sint reuocatæ, idque ordinandus subiceat, sicuti semel hoc fatetur accidisse, alias vero procul dubio poterint illas acceptare, & ipsarum virtute ordines in eis de contentos comendatis conferre. Hæc ille, confirmatur quia gratia per mortem concedentis non expirat, si super gratia, de off. deleg. in 6. cap. si cui. de præb. eo. lib. & est comm. doctorum sententia Gigas de pension. quæst. 91. Rebuff. in prax. benef. tit. de gratia rationi congruit. num. 2. Sylu. in verbo priuilegium, §. 14. Nauar. optime in man. conf. capit. 27. sub name. 253. in 4. recognitione Hinc idem voluit consil. 1. de priuil. in antiq. facultatem dispensandi episcopo datam non expirare per obitum Papæ. Amplius idem dicendum in licentiam, quam quis haberet audiendi confessiones vt non delinat ualere per mortem concedentis, nisi fuerit concessa usque ad eius beneplacitum, iux. text. in capitul. si gratiosæ. de rescript. in 6. secus vero si fuerit appositæ clausula, donec aliud decreuerit

Dimissoria non expirat per mortem concedentis.

huiusque differentie ratione assignat Nauar. conf. 2. de priuileg. in antiq. fecus etiam ubi non simpliciter fuerit, dictum ad beneplacitum, sed donec reuocauerit. Dec. conf. 178. vel etiam si fuerit concessa ad certum tempus, quod adhuc expletum non esset, nisi postea fuerit ex causa per successorem reuocata arg. tex. in c. cum ad hoc. ubi Innoc. de cler. non resid. Card. & Imol. in d. clem. fin.

An possit concedere licentiam episcopo exercendi pontificalia.

Vndecimo quæro, An capitulum Sede vacante possit concedere licentiam exercendo episcopo exercendi pontificalia in ecclesia vacante. Resp. quod sic, præterquam ordinandi subditos, vel eos qui sunt sub iurisdictione ipsius capituli Sede uacante infra annum per dec. Concil. Trid. sess. 7. c. 10. de refor. Henriquez in sum. lib. 10. de ordi. c. 22. ubi intelligit conciliū de secularibus ordinandis, & apparet ex uerbis eiusdem Concil. post annum uero nullum dubium est, quo ad subditos ipsius capituli, & tunc neque obstat idem Concil. Trid. sess. 6. c. 5. etiam quo ad externos, cum dimissio suorum superiorum ut tenet Nauar. in conf. 21. de temp. ord. in antiq. & conf. 44. eo. tit. in nouis.

An indulgentias concedere.

Aduerte, quod Vicarius Capitularis Neap. Sed. Archiep. vacante infra annum renuit concedere licentiam Episcopo in Ciuitate, seu diocesi Neap. commoranti ut præuio ipsius Vicarii examine, & approbatione ordinare possit regulares existentes de familia in Conuentibus præd. Ciuitatis, & uide decretum de ordinatione regularium relatum in uerbo ordo.

Duodecimo quæro, An Capitulum Sede uacante possint concedere indulgentias, quas posset episcopus si uiueret iux. tex. in c. cum ex eo cum concord. de penit. & remiss. Resp. omittis in hoc uariorum doctorum citationibus communiter teneri quod non, quia licet potestas concedendi indulgentias pertineat ad clauem iurisdictionis, ut per D. Thom. 3. senten. 20. dist. 9. 4. art. 2. est uere iurisdictionis concessa episcopali dignitati, accedentibus, de excess. prælat. de qua comm. testatur Zab. in cle. 2. q. 3. de penit. & remiss. Pauin. p. 1. q. 4. attamen Ludo. Bologn. in suo tract. de indulg. ex professo hunc articulum tanquam frequentem, & necessarium examinando partem affirmatiuam tenet. Huic etiam parti uidetur inherere Nauar. de iubil. & indulg. notab. 31. nu. 7. præsertim si Capitulum Sede uac. id haberet ex consuetudine Henriquez in sum. lib. 7. de indulg. c. 31. tutius tamen esset ut Capitulum hoc committeret alicui episcopo qui suo nomine hoc faceret ut in simili, scilicet in electo & confirmato in episcopum nondum consecrato inquit Zabar. loc. cit. & in terminis nostris Pauin. cum sequendo d. quæst. 4. sub numero 5.

Verum quia propter difficultatem congregandi totum Capitulum præsertim in his quæ celeritatem desiderarent, item ob contradictionem, ac discordiam quæ oriri posset inter singulos de canonicis commodius & expediens uisum fuit ut hanc iurisdictionem quæ penes ipsorum Capitulum residet uni committat, unumque ad illam exercendam deputet, iure, igitur optimo Sacrosanctum Conc. Trid. sess. 24. capit. 16. sanciuit, ut infra octo dies &c. Circa quod de pluribus dubitare occurrit.

2 Primo dubitatur + stante præfixione termini octo dierum, infra quem Capitulum cogitur Vicarium eligere, quis interim administrabit. Resp. quod quamuis uideatur dici posse Archidiaconum debere tunc temporis uices Vicarii sustinere per text. in cap. 1. & in cap. ad hæc. de off. Archid. idque etiam sentiat Iac. Sbroz. in tract. de uic. episc. lib. 1. q. 61. tamen quia ex diuersis non fit illatio, & dicta iura loquantur sede repleta, non autem Sede uacante, quo casu de iure transit in Capitulum iurisdictionis, ut satis abunde supra scriptum fuit, dicendum puto infra octo illos

illos dies totum Capitulum administrare debere, posseque etiam prædictum numerum octo dierum pro Vicarij electione restringere breuiorem statuendo per
 i. *tex. in c. ecclesia vestra vbi Abb. notab. 1. de elect.*

Secundo dubitatur. Quid si adesset discordia inter canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium assumerentur. Resp. quod in hac controuersia magis idoneus, & habens qualitates Concilij remanere debet ceteris remotis ex declaratione Sacre Congregationis.

3 Tertio dubitatur. An facta electione vel confirmatione possit postea illum reuocare. Resp. affirmatiue per Pauin. par. 2. quæst. 10. sub nu. 7. nam vicarium posse ad libitum remoueri ab eo cuius est vicarius modo solum habeat potestatem ab illo asseruit Nauar. cons. 9. de elect. in antiq. & D. Antonin. 3. p. 6. Sum. tit. 19. c. 10. §. 2. in fine ita testatur se Padua consuluisse, arg. *tex. in c. fin. de precar. tamen huiusmodi motio non debet fieri sine causa, cum absque ea variatio a iure improbetur ex annotatis per scribentes in c. publicato de elect. nec non ad fauorem Vicarij dici possit iustam, & rationabilem causam in reuocatione requiri, etiam si a Capitulo simpliciter, & sine certa temporis præfinitione constitutus esset, vel cū adiectione clausulæ ad beneplacitum, quam clausulam non importare liberam voluntatem, sed ad arbitrium boni viri, referri debere voluerunt Abb. in cap. uerum, nu. 6. de for. compet. Ia. in l. si sic legatum nu. 6. de legat. primo Felio. in c. 1. sub nu. 51. de const. Capyc. decis. 116. nisi ex communi loquendi usu pro libero arbitrio sumeretur sicuti apud Gall. refert Menoch. de arbitr. iudic. lib. 1. quæst. 8. num. 10. ad cuius corroboracionem faciunt ea quæ idem tradit in addit. ad 1. lib. quæst. 55. num. 21. & ratione comprobatur, quia si canonici pro libito eorū voluntatis possent auferre vicario commissionem ei factam, sequeretur absurdum. si quod ipse vicarius segniter se haberet in administranda iustitia in canonicos particulares uel dependentes ab eis; hoc enim non procedit in vicario episcopi ad beneplacitum constituto, cum ad eius nutum possit libere remoueri arg. *tex. in l. iudicium soluitur. ff. de iudicijs concord. adductis per Sbroz. in tract. de uicario episc. libr. 3. quæst. 32. siquidem episcopus iudicare potest de per se absque vicario, secus in Capitulo post octo dies, idque & fortius locum habere asserendum est in vicario Capitulari expresse electo durante Sedis iuacatione, uel ad certum tempus determinatum ut eo magis sine iusta causa amoueri non possit ante tempus finitum alias Capitulum teneretur ad interesse Frecc. in tract. de sub feud. libro secundo authorit. 9. uerum in contrarium magna est authoritas D. Antonini loc. cit. loquentis in proprijs terminis. Inter iustas autem causas deponendi vicarium ab officio enumerantur sequentes, quarum prima est, quando in suo officio negligens admodum esset l. si. ff. vbi pupill. educ. deb. & l. si quos C. de offic. pref. prat. & eo magis si ob eius negligetiam in iustitia non ministrata aliquis mortuus fuerit Boer. decis. 153. nu. 20. Secunda causa iusta esset, quando præuaricaretur in ipso officio illum male gerendo. s. vendendo iustitiam, & his similia faciendo Petr. Belluga in Spec. Princ. rub. 26. de privat. offic. §. Princeps numero 6. quinto Capitulum teneri de delicto Vicarij ab eo constituti, nisi quanto citius sciuerit, eius delictum purgauerit, scriptum reliquit Pauin. loc. cit. sub numer. 22. Tertia causa iusta esset, quando apparetet insufficiens in exercitio illius officij capitu. quamuis triste 7. q. 1. Boer. decis. 149. numero 17. Menoch. has causas ex ordine colligens in addit. ad libr. 1. de arbitr. iudic. quæst. 55. num. 29. Neque ignorandum existente iusta causa posse Capitulum Vicarium reuocare, etiam si interpositum fuerit iuramentum, vel ab ipsis**

*Cōproba-
tur con-
clusiō
licere Ca-
pitulo si-
ne caus.
Vt carū
amoue-
re.*

canonicis sub certa pœna promissum de non reuocando, vt & contraueniētes nō sint periuri nec pœnæ debitores efficiantur. D. Antonin. loc. præall. Pavin. d. q. 10. sub num. 7. Sbroz. in d. tract. lib. 3. q. 32. num. 7. An scilicet Capitulum possit ad i- bitum amouere Vicarium alias per ipsum electum seu confirmatum placuit nobis pro norma, & exemplo aliarum ecclesiarum huc transcribere, quæ circa hoc & alia sancita reperiuntur inter Constitutiones, & decreta Sexti Concilij Provin- cialis Mediolanensis, & habentur apud acta eiusdem Ecclesiæ parte I. pagina 306. & sunt prout sequitur.

Capitulum Sede Episcopali vacante Vicarium constituat, confirmetve, qui om- nino iuris Canonici Doctor sit; quod si huiusmodi vir in Collegio, Capitulove non extat, alium de Capitulo, qui quam maxime potest idoneus sit, deligere po- terit.

Eidem Vicarium semel electum mutare ob causam licebit, modo alium octo dierum spatio constituat: alioquin illius eligendi facultas ad Metropolitanum, aut ad eius antiquiorem suffraganeum Sede Metropolitana vacante pertinebit. Ele- ctione vero in controuersiam aut in dubium adducta, is electus censeatur, qui a Capituli maiori parte delectus fuerit.

Ne vero œconomus, ceterive Officiales semel electi a Capitulo mutentur nisi electio etiam viuente Episcopo ad Capitulum pertineat.

Vicario autem, alijsve Officialibus absentibus, substitutorum electio ad Vica- rium non ad Capitulum spectet.

Cum Vicarius, alijsve Officialis a suo munere amouendus erit, fas sit Capitulo Vicariū ipsum, Officialisve ad reddendam rationem administrati muneris com- pellere, eosque pro modo culpe etiam non expectato nouo Prælato punire: qui ni- hilominus eandem administrationis rationem, quam Sede vacante reddiderint, exigere possit, atq; in eos, quamuis per Capitulum absoluti essent, animaduerte- re vt iuris erit. Hæc ibi. Ex quibus inferitur, quod si mutare Vicarium ob causam li- cebit, sine causa non permittendum; Neque huic conclusioni obstabit auctoritas D. Antonini contrariū asseuerantis, si quidē non est mirum si præfatus Doctor in eam descendit sententiam tunc temporis, quo Capitulum per se ipsum valebat iurisdictionem exercere, neque ad Vicarij deputationem arctabatur, ad quam ho- die, vigore decreti Concilij Trid. omnino tenetur. Neque a præd. administratio- ne erit illicito remouendus nisi causa, quæ aduersus ipsum Vicarium opponitur, bene ponderata, & qua mente, quo ve spiritu d. opposito fiat, & nisi ex informa- tione capta aliquid substantiale appareat, quia non est indulgendum malijs hominum, sed potius obuiandum l. in fundo, §. censuimus. ff. de rei vend.

Terminum octo dierum post mortem Episcopi præscriptum Capitulo ad con- stituendum Vicarium ex decreto Conc. Trid. sess. 24. capitul. 16. refertur sacram- entia translationis Episcopi ad aliam Ecclesiam, quando tamen a Summo Pontifi- ce fuerit Episcopus absolutus a vinculo prioris Ecclesiæ, quia tunc dicitur pro- prie vacare sedes per translationem etiam ante adeptam possessionem secundæ ecclesiæ. Host. in sum. de translat. Episc. sub num. 6. Abbas in consil. 101. part. 2. Franc. Marc. decision. Delphin. 1098. & tunc cessare administrationem, & fru- ctuum perceptionem censuit sacra Congregatio super causis Episcoporum, quic- quid dicat Alphons. Hoied. in tract. de benef. in compat. part. 1. capit. 3. num. 12. Ex quo sequitur infra illos octo dies non arctari Capitulum ad constituendum Vicarium, & successive posse de per se administrare cū voto consultoris in casib.

in

in quibus eo opus erit, sed ne Ecclesia, Ciuitas, Dioecesis, & Tribunal infra illud tempus detrimentum patiantur, consulo, vt Capitulum deputet personam, quæ nomine ipsius administret per septem dies, absque tamen facultate determinandi causas, & procedendi ad actus irrefractabiles, sed tantum ad actus currentes, & ad ea, quæ celeritatem exigunt, & interim deliberare de qualitate Vicarij deputandi, qui ad id munus obeundum sit idoneus, & attente considerare an expediat illum ad certum tempus constituere, an vero durante Sedis vacatione, an cum omnimoda potestate, an vero aliqua referuare, & quæ, & prædicta inuestigatione faciendâ omnes Canonici habentes uocem in Capitulo non semel, sed pluribus vicibus consulo per eum, ad quem spectat, conuocari debent, vt de hoc tractatus inter eos habetur, omniaque agere præuia Missa de Spiritu Sancto.

In casu vero in quo Vicarius constitutus non esset Doctor, potest Capitulum in ipso actu deputationis, dare ei consultorem Doctorem, vt dicam num. 6 alioquin poterit ipse Vicarius eligere consultorem sibi beneuolum, partibus non suspectum, in casibus in quibus eo opus erit, ut fertur eandem Sacram Congregationem super causis Episcoporum censuisse, per quam fuit etiam dispositum, & pluribus Capitulis rescriptum, ut nequeat Capitulum amouere Vicarium sine causa approbanda prius ab ipsa Sacra congregatione, quæ certiorari debet, alioquin reuocatio esset nulla.

4 Quarto dubitatur † An facta electione Vicarij uideatur translata omnis potestas a Capitulo in uicarium, ita ut nihil remaneat apud ipsum Capitulum. Resp. quod post uicarij electionem Capitulum non abdicat a se iurisdictionem, sed illius exercitium tantum, nam qui per alium facit per se ipsum facere uidetur, ex iuris regula, In commissione tamen Vicarij potest Capitulum sibi aliqua referuare, ut colligitur ex dictis per Ioan. Gutierrez lib. 1. canon. quæst. capit. xi. num. 10. dum inquit posse Vicarium rite a Capitulo Sede epif. vacante cum plena, omnimoda, & libera potestate deputatum concedere literas monitorias generales ad finem reuelationis, nisi id expresse in mandato, seu commissione denegetur, uel restringatur ad alia, referuando cetera ipsi Capitulo. Prædicta amplia etiam quædo Metropolitanus, uel alius ex episcopis antiquior iuxta Concilij decretum ipsum Vicarium constitueret supplendo Capituli negligentiam, ut non per hoc Capitulum iurisdictione priuaretur alijs uicibus, ex quo sequitur quod si Vicarius a Superiore constitutus ex hac uita migraret uel renunciauerit, uel decursum esset tempus ad quod creatus esset, possit denuo a Capitulo alter uicarius eligi, & non a Superiore, cum illa negligentia Capitali suggillet persona, non autem inducat iurisdictionis priuationem, cum Capitulum sit iudex ordinarius, & ad huius probationem cito ea quæ in simili scripta fuerunt supra in uerbo Archiepiscopi auctoritas auth. 18. Per quæ non intendimus affirmare quod si Metropolitanus, uel is ad quem in hoc casu spectat supplere defectum, & negligentiam Capituli, differret Vicariam deputare, licet Capitulo penitendo se de commissa negligentia ad uicarij creationem procedere, quia eo ipso quod lapsus est tempus dierum octo, ius est quæsitum ipsi Superiore, & sit executio ab ipso iure, seu Concilio transferente statim illam potestatem ad Metropolitanum, & ideo facta deuolutione non est locus purgationi moræ ex allegatis notabiliter per Geminian. in cap. fina. numer. 8. de suppl. negl. pralat. in 6. Hinc infertur etiam post uicarij Constitutionem ad Capitulum spectare, ne ecclesiastica libertas,

seu iurisdictione aliqua ex parte imminuatur, prout de hoc Sanctissimus D. N. D. Clemens Papa VIII. Capitulum Neap. monuit apostolicis literis tenoris sequentis, videlicet.

Dilectis filiis canonicis, & Capitulo Ecclesie Neapolitane.

CLEMENS Papa VIII. Dilecti filij, salutem & Apostolicam benedictionem. Pie, ac merito literis ad nos scriptis, deploratis iacturam, quae a vobis, & ab insigni ista ecclesia nuper facta est in obitu venerabilis fratris nostri Archiepiscopi vestri Alphonsi Cardinalis Gesualdi, cuius animae sempiterna gaudio tribuat Deus, & nos etiam viri pietate, & vitae integritate, ac multis meritis praecleari, atque in hoc facto Ordine amplissimi mortem doluimus, sed in Dei voluntate omnes conuiuere aequum est. Vos interea pro eo quod vos decet, dum ecclesia ista, quam paterne amamus, & in visceribus Christi gerimus, pastore proprio viduata est, dare operam ut cultus Dei & ecclesiastica disciplina accurate conseruetur, & vos ecclesiae eiusque iurisdictioni, & libertati ubique serua, & reuerentia sit neque vlla ex parte imminuatur. Denique quicquid ad Dei honorem, & animarum utilitatem pertinet summa inter vos concordia procurete quam diligentissime, & agite quo ad Deo bene iuuante idoneum Pastorem, & Archiepiscopum, ut maxime cupimus, ecclesiae isti praeficiamus. vobis, filiis, apostolicam benedictionem nostram benigne impartimur. Dat. Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris. Die vii. Martij 1603. Pontificatus nostri anno 12.

Syluius Antonianus Card.

- 5 Quinto dubitatur ¶ quid agendum quando allegaretur ex aliqua causa suspectus Vicarius a Capitulo deputatus. Respond. in eo casu ad Capitulum esse recurrendum ipsumque posse eligere arbitrios ad cognoscendum de causis suspicionum, quae proponuntur eo, scilicet modo quo episcopus potuisset, & ita Sacra Congregatio censuit, quod si causa suspicionis militauerint in eo casu, arbitrator posse Capitulum illas causas a Vicario auferre, & alteri committere.
- 6 Sexto dubitatur, ¶ An teneatur eligere personam de gremio ipsius Capituli. Resp. non esse de necessitate, si vero adesset idoneus ceteris paribus esset praefertendus ex declaratione Sacrae Congregationis, quae etiam voluit irritam esse electionem Vicarij non Doctoris, quando haberi potest doctor; Item quod si episcopus demortuus reliquerit Vicariū non doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, sed alium qui sit doctor eligere. Et quid si in Capitulo nullus, ex canonicis adesset, doctor, & fieret electio in Vicarium vnus ex ipsis, an eidem possit deputari consultor. Resp. quod sic cum per constitutionem Leonis 10. incip. Regimini vniuersalis ecclesiae. fol. 188. in Bulla. inter alia sit dispositum, quod iudices a Sede Apostolica deputati, si in altero iurium graduati non fuerint, assessorem partibus non suspectum, ab ipsis partibus, vel earum altera requisiti, assumere & secundum eius relationem iudicare teneatur.
- 7 Septimo dubitatur ¶ quando creatur Vicarius ex canonicis ipsius Capituli, an debeat habere salarium ex bonis ecclesiae vacandis. Resp. affirmatiue ac si esset quilibet extraneus, quia officium suum nemini debet esse damnosum. l. sed si quis ex signatoribus. ff. quemadm. testam. a per, & nemo tenetur suis stipendijs militare.

militare cap. cum ex officij, de prescript. illudque ei soluatur pro labore quem exercet ad opus, & vtilitatem ipsius praelaturæ, & hoc expresse firmat Card. in clem. statutum. q. 7. de elect. & Imol. ibidem num. 13. Sbroz. de vic. episc. lib. 1. quæst. 55. nu. 7. Sed an possint ipsi canonici conuenire, & pacisci cum Vicario ab eis eligendo vt teneatur salarium, & omne aliud emolumentum diuidere inter se, & alios canonicos vide Nauar. conf. 2. ne præl. vices suas in antiq. pro negativa consulentem, quia in hoc admitteretur simonia, non tamen incidere in penam extrauag. 2. de simon. etiam si re ipsa participarent, quam non habere locum nisi in simonia commissa in ordine, vel beneficio voluit etiam ipsemet in Man. confess. c. 23. nu. 111.

- 8 Octauo dubitatur † quando Vicarius Capituli eligitur vnus ex canonicis interueniens in choro cum canonicali apparatu vt lucretur distributiones, an debeat sedere primus inter alios canonicos. Respondeo negative, sed debet sedere in loco sui canonicatus, antiquiores non precedendo per tex. in c. a collatione, vbi Gemin. nu. 6. & Franc. num. 4. de appellat. in 6. Nicol. Boer. in addit. ad tract. de authorit. magni conf. nu. 66. in illo enim casu consideratur vt canonicus, & non vt Vicarius, Meno. de arbit. iudic. lib. 2. cen. 1. casu 68. num. 23. & ideo non debet attendi illa qualitas dignitatis Vicarius Frecc. de subfeud. lib. 1. c. incip. Alia etiam fuit quæstio nu. 7. nisi consuetudine contrarium in aliqua ecclesia esset inductum. Nauar. conf. 2. de off. vicar. in antiq.

Succeffive habitare contingit de duobus. & primo quando non eligitur Vicarius ex Canonicis, an in choro, & in processionibus occupare debeat primum, & honorabiliorem locum; Ad quod respondendum videtur ei esse praeferendum Archidiaconum, seu aliam dignitatem maiorem, & primam post Episcopum, cuius, maioritatis signa pulchre recenset Ioan. Andr. & Gemin. cap. pen. de offi. legati in 6. determinantes, quod in Ecclesijs in quibus Praepositus praefertur Archidiacono, hanc maioritatem retinet Praepositus, etiam si Archidiaconus gerat vices Episcopi Sede Vacante: & tunc temporis imperet Praeposito, quia illa potestas vt temporalis & breui duratura non facit eum haberi maiorem, sequitur Felyn. in rubr. de maior. & obed. num. 10. & Nicol. Boer. in tract. de Ordine. & preced. graduum vtriusque fori. p. 1. num. 21. & expresse in terminis nostris firmat Sbroz. lib. 2. de Vicar. Episc. q. 25. num. 20. Dubitatur secundo, Num Vicarius Sede vacante ex Canonicorum numero electus habeatur pro praesente ad effectum lucrandi fructus. Respondeo per in scriptos Doctores videri quod sic, quia censetur esse in seruitio ecclesiae ea ratione, cum magis commodum sit Ecclesiae, vt deputetur vnus ad exercendam iurisdictionem, propter difficultatem congregandi totum Capitulum, & discordias, quae possunt oriri inter singulas Pavin. in tractat. de off. & potest. Cap. sed. vac. par. 2. q. 10. sub num. 5. cui concinit Rebuff. in praxi. par. 1. tit. de Vicar. Episc. num. 5. subnectens, quod consuetudo multarum Ecclesiarum illum absentem non excusat, sequitur Rota Ro. de cis. 222. diuers. num. 6 par. 2. Verum in hoc casu quando scilicet Vicarius a Capitulo sede vac. de ipsius corpore eligitur, dum a choro absens, exercet officium suum, illique tempore diuinorum officiorum incumbit, vt non debeat quotidianas distributiones percipere, dicendum putat Alex. Moner. in tract. de distrib. quotid. par. 2. q. 11. num. 83. rationibus, de quibus ibi per eum.

- 9 Nono dubitatur † An possit plures vicarios constituere. Resp. affirmatiue siue plures, aequae principales, siue vnum generalem, & alium foraneum, praesertim vbi esset ampla dioecesis Pavin. par. 2. quæst. 10. num. 6. Sbroz. de vicar. episc.

*Quæ lo-
cum in
choro,
& pro-
cessionibus ha-
bere de-
bet Vi-
carius
Capitu-
laris
non Ca-
noni-
cus.
An Vi-
carius
de Capi-
tuli gre-
mio ele-
ctus Se-
de vac.
debeat
in absē-
tia fru-
ctus lu-
crari.*

episc. lib. 1. q. 50. num. 2. ac etiam alterum vicarium monialium vbi episcopus viuens illum separatim constituebat vt obseruatur Neapoli.

Referretur Sacram Congregationem censuisse ex decreto Concilij sess. 24. c. 16. a Capitulo sede vac. vnum tantum Vicarium esse eligendum, ceterum non esse eo decreto sublatam consuetudinem duos, aut plures eligendi præsertim immemorabilē. Et ego accepi obseruari, quod quando duo Episcopatus sunt uniti, & Capitula Cathedralium Ecclesiarum sunt separata, per obitum Episcopi constituuntur duo Vicarij, vnusquisque in sua Diocesi.

Ad maiorem corroborationem sciendum est extare declarationem tenoris sequen.

Pro Capitulo Salernitano supplicatur Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Cardinalibus interpretationi decretorum Sac. Conc. Trid. præfectis declarari subscripta dubia.

An Capitulum Sede vacante duos Vicarios constituere possit, vt alternis mensibus Vicariatus munere fungantur, si ita ab immemorabili tempore consueuerit.

An item possit certum tempus in ipsa Vicarij deputatione præfinire, quo lapsio eius iurisdictionis expiret.

Reuerendi Domini. Ad duas dubitationes libello his literis adiuncto comprehensas, & nomine vestro Sacre Congregationi Cardinalium Concil. Trid. decretorum ex Sanctissimi D. auctoritate interpreti, propositas, sic Congregatio ipsa (quod ad primam attinet) respondit, si legitime probetur immemorabilis consuetudo, posse vtrique Capitulum huiusmodi Vicarios constituere, dum tamen illis qualitatibus sint præditi, quas Trid. Conc. c. 16. sess. 24. requirit. Ad secundam respondit Capitulum tempus præfinire posse. Quam Congregationis de vtroque sententiam vobis notam esse volumus. Deus vos seruet incolumes, gratiaque suæ donis participes faciat, Romæ die 26. Iulij 1589.

Vester in Domino.

A. Card. Caraf.

- 10 Decimo dubitatur † An Vicarius a Capitulo deputatus possit alium substituere. Resp. negative nisi in tribus casibus. Primus est quædo ad modicum tempus & ex magna causa, ac non nimis frequenter alium loco sui relinquere. Host. in c. clericos, de off. vicar. Zab. in clem. vnic. eod. tit. quest. 19. Secundus casus est vbi hanc potestatem in mandato specificè a Capitulo habuisset Pavin par. 2. q. 10. consulens quod quando a Capitulo in commissione datur potestas substituendi, ad cautelam poni debent hæc verba videlicet (quem ex nunc nos ipsi constituimus.) Tertius casus est vt ex causa infirmitatis, vel alterius impedimenti possit delegare causas tunc pendentes idem Pavin. in eod. loc. sub num. 21. quod ego intelligo de consensu ipsius Capituli, cuius nomine iurisdictionem exerceat, alias si Capitulum se opponeret, & vellet durante infirmitate alium vicarium constituere edicerem quod possit salua &c.
- 11 Undecimo dubitatur † An inhibitiõ facta Vicario a Capitulo Sede vacante deputato afficiat successorem & modernum episcopum. Resp. quod non, ad effectum

effectum vt si ipse episcopus postea contraueniat inhibitioni, gesta per eum sint tanquam attentata reuocanda, Lancellor. in tract. de attentat. c. 20. limit. 28. nu. 5. dicens ita per Rotam. vltimo loco fuisse resolutum. die 15. Decemb. 1574. in causa vt ibi per eum.

- 12 Duodecimo dubitatur, † An predicta vendicent sibi locum extra casum mortis. s. quando episcopus degeret in remotis partibus, & Vicarius moreretur, & ipse non prouidit. Resp. affirmative, quia longa absentia aequiparatur morti Cardin. in clem. vnic. 18. in fine de off. vicar. Vital. in clem. 1. §. volumus, quæst. 5. de for. compet. & ille dicitur esse in remotis cuius presentia in breui haberi non potest c. vnic. §. fin. vbi Gemin. notat, ne Sed. vac. in 6. ad quod vide gl. in c. cum nullus. ver. remotis, de tempor. ordin. in 6. idq. in facti contingentia Neap. seruatum fuit tempore quo bonæ memoriæ Annibal de Capua Archiepisc. Neap. existerat in Polonia Nūcius Summi Pontificis relatum fuit supra in verbo autoritas Archiepiscopi. nu. 23. fol. 76. idem est dicendum quando sedes episcopalis quasi vacaret iuxta. tex. in c. si episcopus, de sup. negl. prelat. in 6.
- 13 Decimo tertio dubitatur † quando expiret potestas Vicarij a Capitulo constituti. Resp. quod cessante cessante potestate ipsius Capituli, cuius exercitium continuare poterit donec nouus prelatus adeptus fuerit possessionem Pauin. d. q. 10. num. 19. Rebuffi in prax. tit. for. vicar. num. 20. nam vsque tunc Sedes habetur pro vacante Hosti. in c. olim el. de restit. spol. Felin. notabiliter conf. 40. num. 4. & sic nõ sufficit quod ecclesiæ fuerit de episcopo prouisum, ac de eo a Papa sit nominatio facta Vitalin. in clem. 1. nume. 176. de hæret. & quousque super sua promotione non fuerint literæ confectæ, non poterit administrare vt habetur in extrauag. Bonifac. 8. incip. Iniunctæ sub titu. de elect. a deo quod nec ei liceat vicarium mittere. Abb. in c. qualiter, notab. 1. de elect. Vital. loc. cit. Ne predictis repugnare videatur decisio Rotæ 182. inter nouissimas diuers. par. 2. quam allegat etiam Paris. lib. 7. de resign. benef. q. 23. num. 46. & seq. quæ in contrarium facere videtur. Aduertendum est, quod dicta decisio fuit postea reuocata, & ab illa recessum per aliam eiusdem Rotæ decisionem factam in eadem causa Burgen. Canonicatus, vbi etiã fuit reprobatã opinio tenentium, quod ad hoc, vt per prouisionem a Sede Apostolica de Prelato factam cesset vacatio Cathedralis Ecclesiæ, sola expeditio literarum sufficiat, & sola scientia, absque illarum presentatione, & intimatione Capitulo facta, prout attestatur Hier. Gonzalez in comm. ad reg. 8. cancel. gl. 15. num. 49. & in §. 2. eiusdem glo. num. 80. & infra, subdens hanc vltimam decisionem fuisse postmodum sepius a Rota canonizatam, & sic vt Capituli potestas cesset, requiritur apprehensio possessionis Episcopatus cum literarum ostensione. Secundo cessante Capituli potestas si a Sede Apostolica ecclesiæ vacantis administratio fuerit alteri commissa cui, de elect. in 6. & talis administrator Capitulo aequiparatur, adeo quod poterit etiam Vicarius constitui Sbroz. de vicar. episc. lib. 1. q. 62. Tertio expirat quando a Capitulo eius potestas esset limitata scilicet, vt ad certum tempus vices gerat, & tempus esset decursum, & quod Capitulum id possit, colligitur ex Pauin. in d. quæst. 10. sub num. 6.
- 14 Dubitatur deniq. An † Vicarius Capituli. Sede vacante finito officio teneatur stare syndicatori, & coram quo. Resp. quod sic, & tenetur reddere rationem administrationis nouo episcopo, & hoc esse speciale in vicario episcopalis iurisdictionis vt Sbroz. in d. tracta. lib. 3. quæ. 52. stante decreto Conc. Trid. sess. 24. de ref. c. 16. vbi id sancitur in hæc verba. Episcopus vero ad eandem ecclesiam vacantem propositus, ex ijs quæ ad eum spectant, ab eodem Vicario, & alijs quibuscunque officialibus

cialibus, & administratoribus, qui Sede vacante, fuerunt a Capitulo, vel ab aliis in eius locum constituti, etiam si fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iurisdictionis, administrationis, aut cuiuscunque eorum muneris, possitque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint; etiam si predicti officiales, redditus rationibus, a Capitulo, uel a deputatis ab eodem, ab solutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque episcopo teneatur Capitulum de scripturis, ad ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere, hæc tenet uerba Concilij, illud etiam ante ipsum Concilium uidetur sensisse Pavin. in d. tract. par. 2. quaest. 8. nu. 15. in Vicario uero episcopi consuetudo se habet in contrarium, & expressè declarauit Fel. mem. Gregor. Papa xiiij. in quibusdam literis de anno 1578. quæ reperiuntur impressæ in libro de antiq. Tarent. in fine fol. 212. directis clero, & communitati Tarentinorum quibus præsentibus Archiepiscopi vicarios pro tempore existentes, syndicati esse obnoxios, respondit his uerbis; Statuimus, & mandamus, quod Vicarij, & officiales, siue generales, siue particulares etiam foranei nuncupati per eundem Archiepiscopum, siue eius pro tempore successores in d. ecclesia Tarentina, siue eius diocesi deputati, vel deputandi, ad aliquem syndicatum nullo modo teneantur, aut eidem sub quouis respectu, sint obnoxij.

15. † An Capitulum Sede vacante possit agitare causas ipsius ecclesiæ. Verum quia Felin. in c. edoceri, sub num. 7. vers. vacante Sede, de rescript. in hoc forma regulam negatiuam cum ampliationibus & limitationibus, & eadem limitationes magna ex parte repetit in conf. 40. num. 8. in quibus plene & ordinate procedit, nolui hic transcribere, addo tamen præter eum querendo, An tunc temporis, i. vacante Sede debeat solui salarium consuetum aduocatis ipsius ecclesiæ, & respõdeo quod sic, quia licet per id tempus nulla lis agitari debeat, tunc magis ecclesia indiget consilijs, sicuti etiam accidere posset ipsam saltim de facto vexari, vel quod redditus episcopales dissipentur, & ita determinant Card. & Imol. in d. de statutum, de elect.

*Formu-
la cõmis-
sionis in
personã
Vicarij
Capitu-
laris, præ-
terquam
in casu-
bus in iu-
re exce-
ptis.*

Num Sede vacante currat præscriptio contra ipsam ecclesiam. Resp. quod nõ, etiam si esset cõcepta uiuente prælato, quia interim dormit, & tempus vacationis semper de medio subducitur. c. auditis, cum alijs concord. de præscrip. Balb. in tracta. de præscrip. 2. par. Sexta par. princ. num. 7. quod intellige ut secus sit e conuerso, si quidem ipsa ecclesia vacans bene contra alias præscribere potest, ne quod in sui fauorem introductum est, torqueatur in læsionem. Host. in su. in tit. ne Sede vacante. §. 1. Secundo intellige ut ipsius iurisdictionis exercitium possit ab alijs contra Capitulum præscribi Pavin. par. 1. q. 9. sub num. 2. & quod ista iurisdictionalia sint præscripibilia, clare patet in d. c. auditis, & in c. cũ olim, eod. tit. late Balb. in præalleg. tracta. par. 1. quinta par. princ. quaest. 11.

Denique, ut nihil prætermisum remaneat, cũ ex prænarratis satis pateat de potestate Capituli, & eius Vicarij, cui quoniam decet commissionem in scriptis facere, ut de eius facultate in futurum ambigi non possit, illius etiam formam pro corronide subnectere cõsumimus, cui pro uoluntate Capituli addi, vel minui pot. Nos Canonici & Capitulum Cathedralis. N. Sede vacante per obitum bonæ memorię N. Episcopi & c. Reuerendo N. salutem Domino sempiternam Cum ex sacrorum Canonũ dispositione Ecclesiarum Cathedralium Capitula in deficientium Episcoporum (præsertim si ex humanis eximi contigerit) locum subrogentur, eisque in spiritalibus & temporalibus succedat eorũ munus erit uiduatis Ecclesijs ita cõsulere, ut ministro rum solertia, & diligentia uiduatis incommoda minime sentiantur. Ne igitur su-
pradiçta

prædicta Ecclesia nostri culpa aliquid detrimenti in spiritualibus, & temporalibus patiatur. Nos dictis sacris Canonibus, & Concil. Trid. decretis obtemperare volentes, vocatis omnibus, & singulis Canonicis, infra tempus a dicto Concilio statutum, ad Vicarium, qui vices nostras sustinere debeat, deputandum. Congregatisque ijs, qui debuerunt voluerunt, & potuerunt interesse, habitisque interessentium votis de consensu, & voto eiusdem Capituli te Reuerendum N. de cuius probitate scientia, & sufficientia confisi, generalem in spiritualibus, & temporalibus Vicarium, nostrum in prædicta Ecclesia Cathedrali, Ciuitate, & Diœcesi, tenore præsentium deputamus, creamus, & constituimus (per menses sex . . .) (vel Episcopali Sede vacante) cum omnibus, & singulis facultatibus, priuilegijs, honoribus, oneribus, præeminentiis, & prerogatiuis, ad huiusmodi munus exercendum necessariis, & opportunis, Dantes tibi plenam, & liberam potestatem omnia, & singula exercendi, quæ Capitulo Sede vacante in vtroque foro a iure permittuntur, & proinde causas omnes tam ciuiles, quam criminales, & mixtas, etiam hæresis, & matrimoniales, audiendi prouidendi, & decidendi cum facultate excommunicandi, & censuras proferendi, cum voto tamen ordinariorum Consultorum nostræ Curie in sententiando, & procedendo ad actus, quorum grauamen per appellationem a diffinitiuâ reparari non potest; nec non ea omnia faciendi, quæ nos facere, & mandare possumus, etiam si speciale mandatum requirant; Reseruantes nobis collationem beneficiorum, eorumque institutionem ad Capitulum spectantem, deputationem examinatorum, officialium, actuariorum, & ministrorum Curie, regimen. Seminarij facultatem cognoscendi de causis suspicionum, & denegata iustitia, & constitis (seruatis de iure seruandis) alteri delegandi. Volumus autem, vt licentiam ordinandi etiam ad primam tonsuram, (in casibus a Sacro Concilio Trident. Capitulo permissis) & prouidere de Prædicatoribus in Aduentu; & Quadragesima; ad dispensare in foro exteriori, etiam quo ad temporum interstitia, & casus reseruatos de nouo facere non possis, absque expresso nostro consensu capitulariter habito. Nec approbare Confes. ordinandos, & ad benef. obtinenda, nisi præuio examine ab examinatorib. deputatis, quorum approbationes per Secr. annotentur in lib. In casu vero infirmitatis, vel absentia substituere non possis, vel causas delegare sed in his casib. prouiso ad nos spectare debeat. Præcipimus itaque vniuerso Clero huius Ciuitatis, & Diœcesis alijsque huius Ecclesie iurisdictioni subiectis, quatenus te in Vicarium. Officialemque nostrum generalem recipiant, tibi que in omnibus præmissis pareant, & obediant. Dantes tibi vices, & voces nostras, &c. Contradictores, & inobedientes penis, & censuris Ecclesiasticis compescendi, & ita te in Vicarium deputamus, cum solutione salarij, per eum cui incumbit, facienda. In quorum presentes scribi iussimus per Notarium nostræ Curie, & manu propria subscripsimus. Datum in nostro Capitulo Cathedralis Ecclesie N. Die & c. Anno & c.

Circa quam commissionem erit primo obseruandum, expedire Capitulo in ea aliqua specificare, nam si constitueret Vicarium simpliciter absque temporis præfinitione, eius officium durabit durante Sedis vacatione, si vero cum omnimoda potestate Capitulari, exercitium totius iurisdictionis transiret, in Vicarium, si simpliciter dicendo, Constituimus te Vicarium generalem in spiritualibus, & temporalibus, tunc dubium est, an transeant ea, quæ requirunt speciale mandatum, & quod minime transeant, diximus supra fol. 132. ex Feder. de Senis in cons. 40. quem etiam sequitur Pauin. in sapius cit. tract. par. 2. q. 10. num. 17. Verum an hodie post Conc. Trid. hoc procedat, & similiter dicendum videtur non transire,
nam

nam Concilium est lex noua, & nihil fanciuit de hoc, sed archaui tantum Capitulum ad constituendum Vicarium infra octo dies, & casus omissus remanet in dispositione iuris communis. Dubium tamen hoc indigeret declaratione a Sacra Congregatione Concilij.

Idem erit obseruandum ex dictis supra s. num. 13. posse Capitulum in ipso deputationis actu Vicarium ad certum tempus constituere, & non postea: Posse item tunc quædam reseruare, vt prædiximus num. 4. non autem postea, & decere reseruare ea, quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, quarum quædam sunt expressa in formula dictæ commissionis, cum non requirant actus iudicarios; neque retardetur executio iustitiæ per conuocationem Capituli. Item in ipsa deputatione Vicarii Doctoris iuris canonici potest Capitulum, vt maturius ac consilius in decidendis causis procedatur, apponere clausulam, vt adhibeat etiam vota aliorum consultorum, præsertim si Episcopus adhibeat; & vt in causis Canonico-rum procederet cum voto certi consultoris, quia vt plurimum Vicarii Capitulares solent esse exosi ijs, qui sibi non dederunt vocem ad fauorem. Item sciendum est decere Vicarium esse de corpore Capituli, vt dictum est supra in verbo archiepiscopi auctoritas. 36. auctoritate fol. 85. sed non esse de necessitate, vt dixi supra num. 6. Parochus tamen non potest esse Vicarius, vt Sacra Congregatio super causis Episcoporum rescripsit Archiepiscopo Surrentino. Sciendum est etiam, quod Vicarius Capitularis non potest dici, proprie electus, cum electio cadat in eum, qui indiget confirmatione, toto tit. de electio. & ideo Concilium Trident. sess. 24. capit. 16. vtitur verbis, scilicet officialem constituent, & deputent. Quamobrem cum eius potestas dependeat a Capitulo, cuius vices gerit, non poterit totum Capitulum suspendere, & interdiceret, & redundaret contra seipsum, quia vis officij, & iurisdictionis Vicarii ab ipso Capitulo dependet, & suspensio Capituli, erit suspensio eius Vicarius, quod procedit etiam quando Vicarii deputatio esset facta per Metropolitanum, vel vicinorem Episcopum ob negligentiam Capituli. Suarez de censur. disp. 7. sect. 3. hinc est, quod Vicario excommunicato, suspensio, vel interdictio, cuius absolutio, & relatio spectat ad ordinarium, poterit absolui de mandato Capituli, sc. vnico, de maio. & obed. in 6. vel a superiore Capituli, & aliud est Capitulum, & aliud singuli de Capitulo, Fel. in e. cum accessissent, no. 22. de const. & Canonici capitulariter congregati non dicuntur ibi vt singuli, sed vt collegium, & si cognoscit Vicarius in singulares personas de collegio est ex commissione Capituli iurisdictionem habens in singulos Canonicos, quos poterit Vicarius excommunicare, suspendere, & interdiceret vigore sue commissionis. Si vero aliqui de Capitulo dicerent de nullitate, & quod non fuerint vocati, nec auditi, nullitas hæc proponi potest coram superiore Capituli, per quem si hoc prætextu fuerit electio irritata, poterit Capitulum denuo congregari, & ad Vicarii constitutionem deuenire, prout Sacra Congregatio super causis Episcoporum rescripsit Archiepiscopo Surrentino. An autem sit consignanda clavis Archiuii episcopalis Vicario Capitulari, habetur apud acta eccles. Mediolan. in 14. decreto secundi Concilij Prouinciali par. 1.

S V M M A R I V M.

- 1 Ad quem finem casus reseruari debeant, & quales, & num. 14.
- 2 Superiores Regularium quos casus reseruare possint.
- 3 Quando agitur de salute anime fit extensio etiam iuris pœnalis.

4 Quæ-

- 4 *Quenam Sortilegia inducant casum reservatum.*
- 5 *Quando per apostasiam Regularis incurrat casum reservatum, vel excommunicationem, & quando neutrum.*
- 6 *Quando Regulares, & moniales dicantur proprietarij.*
- 7 *Quod dicatur iudicium regulare seu legitimum.*
- 8 *Ubi sit falsitas quæ requirantur.*
- 9 *Quæ quantitas in furto constituat peccatum mortale.*
- 10 *Lapsus carnis quæ peccata comprehendat.*
- 11 *Quando percussio non faciat casum reservatum in Regulari.*
- 12 *Aperire literas quando inducat peccatum mortale, & quando non, & in regularibus casum reservatum.*
- 13 *Confessarii privilegiati a quibus absolvere non possint.*
- 14 *Cantela ordinariorum in reservatione casuum.*

CASVS RESERVATI.

PRÆTER Summissas sciendum est quod Casuum reservatio debet fieri ad finem ut populus Christianus huius metu a peccatis arceatur, & a recidiis præseruetur, & licet sit in episcoporum arbitrio quos velint reservare, expedit tamen ut quo ad fieri potest, sint perpauca, breues, & clari, & observare modum ut infra num. 14. quæ reservatio debet fieri de atrocioribus, & graavioribus criminibus, Concil. Trid. sess. 14. capitu. 7. de quibus per Nauar. cap. 27. num. 259. & infra, & insuper debet ipse prælatus se facilem, & benignum præbere in concedenda facultate Confessariis absoluendi a casibus reservatis, alias si sine causa denegaret, peccaret ratione quam affert Nauar. ex verbis D. Thome in cap. placuit, nu. 119. de pœnit. dist. 6. & si Deus benignus ut quid sacerdos aulterus vult apparere? cap. alligant autem onera 26. q. 7. Hæc tamen facultas hodie omnibus superioribus Regularium est restricta prout sequitur Decretum Sanctiss. D. N. Clementis Papæ viij. super casuum reservatione ab omnibus regularium superioribus observandum.

Sanctiss. D. N. qui iam pridem accurrate perpendit & re ipsa comperit quod reservatio facultatis absoluendi Religiosos penitentes a peccatis quibusdam grauioribus nisi superiores admodum prudenter, ac moderate illa utantur nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori suo conscientia maculas detegere formidant, adducere posset in æterna damnationis periculum, & spiritualis remedii desperationem.

Ideo ut huic malo Sanctitas sua opportune prospiceret, decreuit, i. ut nemo ex Regularium superioribus peccatorum absolutiones sibi reservet, exceptis iis, quæ sequuntur aut omnibus, aut eorum aliquot, prout subditorum utilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.

Cōgruit tit. de pœni, & remissio.

- 1 *Veneficia. Incantationes. Sortilegia.*
- 2 *Apostasia a Religione, siue habitu dimisso siue retento, quando eo prouenerit ut extra septa Monasterii seu Conuentus fiat egressio.*
- 3 *Nocturna & furtiua e monasterio seu Conuentu egressio etiam non animo apostatandi facta.*
- 4 *Proprietas contra votum paupertatis quæ sit peccatum mortale.*
- 5 *Iuramentum falsum in iudicio regulari, seu legitimo.*

6 Pro-

- 6 Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum factum etiam effectu non sequuto.
 7 Falsificatio manus, aut sigilli officialium Monasterii, aut Conuentus.
 8 Furtum de rebus Monasterii seu Conuentus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale.
 9 Lapsus carnis voluntarius opere consummatus.
 10 Occisio aut vulneratio, seu gravis percussio cuiusque personæ.
 11 Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum a Superioribus, ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.

Si quod aliud præterea peccatum graue pro Religionis conseruatione, aut pro conscientia puritate reseruandum videbitur, id non aliter fiat, quam Generalis Capituli in toto ordine aut Prouincialis in prouincia matura discussione, & consensu.

Non literas Superioribus Regularium confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reseruatum admiserint, aut ipsimet subditi sponte, ac proprio motu id ab ijs petierint.

Superiores in singulis domibus deputent duos, tres, aut plures confessarios pro subditorum numeri maiori vel minori, ique sint docti, prudentes, ac charitate præditi, qui a non reseruatis eos absoluant, & quibus etiam reseruatorum absolutio committatur quando casus occurrerit, in quo eam debere committi, ipse in primis confessarius indicauerit.

Tam Superiores pro tempore existentes, quam Confessarii, qui ad superioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligentissime, ne ea notitia quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen Superioribus determinare penitentias graues quibusdam peccatis etiam non reseruatis a confessariis imponendas, quæ subditos ab huiusmodi perpetrandis cohibere possit.

Atque ita per quoscunque Regularium superiores quicumque illi sint, obseruari mandauit. Non obstant constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac cuiusuis concilij etiam generalis, Decretis, nec non consuetudinibus, etiam ab innumerabili tempore obseruatis, aut regulis in generalibus seu prouincialibus capituli editis statutis, & in constitutionibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis Præuilegiis indultis, & concessionibus quibuscunque, quorum tenores hic pro expressis habere voluit, ceterisque in contrariam facientibus quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum die 26. mensis Maii. 15. 93.

Andreas Sorbolongus Secretar. vifitat.

Sanctitas sua deinceps declarauit, & declarat, vt si huiusmodi regularium confessariis casus alicuius reseruati facultatem petentibus superior dare noluerit, possint nihilominus confessarii illa vice penitentes regulares, etiam non obtenta superiore facultate absolueri. & vide infra in verbo monasteria regularium inter Decreta Clem. 8. in suu S. D. N. D. Pauli. V. Romæ impressa, & ibidem a nobis relata.

Sciendum est etiam quod electio confessariorum approbatorum ab ordinario data regularibus, & monialibus vigore Bullæ cruciatæ, & aliorum indultorum absoluedi a casibus reseruatis non extenditur ad eos confessarios, qui a suis
 Præla-

Prelatis non sunt deputati ut extat clem. 8. declaratio ut infra in verbo Confessor.

ADDITIONO. Quo ad primum casum non est ignorandum sub illis tribus superstitionum speciebus expresse prolatis, & explicitis comprehendendi ceteras omnes species ex identitate, vel maiori parte rationis, quia sunt eiusdem generis, nam quando agitur de salute animae, & de evitando peccato debet fieri extensio etiam iuris penalitatis, *fas*, qui alios citat in *Auth* quas actiones num. 25. C. de sacros. eccles. & potius dicitur inclusio similium peccatorum quam extensio, ut patet ex titulo Codicis qui inscribitur de malef. & mathemat. & ceter. similibus. Est etiam sciendum quod ut ea quae attinet ad sortilegia inducant casum reservatum in religiosis, necesse est ut sint peccata mortalia, ex dictis per *Caiet* in eius summula in ver. Diuinitio, & in verb. incantatio.

Circa secundum declara decretum S. Pontificis intelligi debere in vero, & proprio apostata religione, & sic in religioso illo qui expresse, vel, tacite professus deserit religionem quam professus est, sine transitu ad aliam cum animo non redeundi ad suam de quo loquitur titulus de apostatis. D. Thom. 2. 2. q. 12. art. 1. & ibi *Caiet*. *Nauar.* notab. in cons. 1. de apostat. Distat tamen in hoc quando retrocedit a religione habitu dimisso, vel habitu retento, siquidem primo casu incidit etiam in excommunicationem latae sententiae. cap. 2. & ibi *Doc. ne cler. vel monach* in 6. in 2. casu quando habitum retinuit, esto quod animum reuertendi non habuerit, neque transeundi ad aliam religionem, licet peccet mortaliter, & incidat in casum reservatum non tamen est excommunicatus, & quid si deserret habitum, sed abscessum, & coopertum ita quod patenter non se exhibeat conspectibus hominum in habitu monachali, an taliter deserens dici possit habitum dimisisse, & per consequens sit innotatus sententiae excommunicationis iuxta textum in d. cap. 2. vide Doctores praesertim *Imol.* & *Vitalin.* in clem. 2. super gloss. in verb. extrinseci, de vita, & honest. clericor. *Oldrad.* optime in consil. 184. incip. Pater sancte. num. 12. vsque in finem *Panorm.* in c. Deus qui num. 4. de vita & honest. cler. *Naui.* consil. 14. nu. 4. de regular. in nou.

Secundo declara decretum hoc non habere locum in religioso professore qui in consulto superiore a sua Religione recedit, ut aliam etiam laxiorem intret, quia tunc non diceretur apostata, nec esse excommunicatus, neque esset casus reservatus. *Inn.* communiter receptum in cap. intelleximus in fine de atat. & qualit. quia non deseruit religionem in genere, sed in specie *Abb.* in c. fin. num. 4. de apostat. & in cap. scane num. 6. de regular. *Caiet.* egregie ad D. Thom. 2. 2. q. 12. art. 1. Neque aduersantur. quod si quis ab ordine mendicantium ad aliquam monachalem religionem (Charthusiensium dumtaxat excepta) conuolet absque debita licentia sit ipso facto excommunicatus per extrauag. *Martini.* 4. inc. *Viam* arabitiosa sub tit. de reg. inter communes, nam id non est ratione apostasiae, sed propter transitum, ut recte aduertunt *Caiet.* loc. prox. cit. & *Naui.* in d. cons. 1. de apost. & dixi absque debita licentia, quia alias non esset excommunicatus licet sit priuatus omni voce actiua, & passiuua in omnibus vicibus cle. 1. & ibi gl. in ver. officij, & *Card.* de reg. & ad plenioram intelligentiam quando deserens religionem reputetur Apostata, & quando non, vide quae scribit nouissime *Menoch.* de arb. iud. Cent. 6. casu 546. a num. 28. vsque 46. in quo loco etiam reperies aliquas iustas causas per eum recollectas numero 40. propter quas Regularis professus possit habitum dimittere animo, tamen non deserendi religionem nec habitum ipsum.

N

Quo

Quo ad tertium! quando religiosus vagatur extra monasterium, vel se celat ne inueniri possit, tunc dicitur vagus, & fugitiuus. Pan. & alij in c. fi. de regular. per tex. in l. quis sit fugitiuus. ff. de edilit. edict. delatio autem habitus, vel ne interest tantum quo ad excommunicationis euitacionem Oldrad. conf. 202. & neutro modo apostasia incurrit quoties numquam habuerit animum recedendi a religione, nihil vero refert quo minus incidat casum reseruatum sub hoc decreto.

6 Circa quartum! quando monachus dicatur habere proprium, declaratur per Doct. in c. cum ad monasterium, ubi huius materie sedes iacet. de stat. monac. quibus adde tex. in cap. exijt. §. porro de verb. signif. in 6. D. Tho. 2. 2. q. 186. art. 3. D. Ant. in 3. par. sua sum. tit. 16. c. 1. §. 11. Conc. Trid. sess. 25. de regul. c. 1. & 2. Syluestr. in ver. Religio. 6. nu. 7. Nau. plene, & luculenter in cap. non dicatis nu. 17. & infra 12. q. 1. & in cons. 75. de regular. in antiq. quod est tertium in nou. sub tit. de stat. monac. collocatum, ex quorum dictis facile liquebit quando religiosus peccaret peccatum proprietatis contra votum paupertatis ad hoc ut sic casus reseruat in hoc decreto contentus, & An monialis possit sine peccato mortali lucrum laborum suorum sibi appropriare, & de eo viuere tangunt. Anton. Franc. in addit. ad Panor. in fin. & Fel. nu. 26. in cap. cum M. Ferrariensis de constitut. quod per Sacri Conc. Trid. congregationem indistincte diffinitum est ut quicquid fuerit moniali a parentibus donatum, relictum, vel eius labore, & artificio questum, omne assignari debere in manu Abbatis, qua ex eo primum providere debet necessitatibus illius monialis cuius causa illud est questum, sed donatum, & reliquum in communem Monasterij usum esse conferendum, & quod quando moniales victui, & vita sua aliter consulere non possent, nisi sustententur artificio operum qua manibus elaborarentur, hoc non prohiberi modo debita illarum clausura, & honestas seruetur prout illarum instituta & Sac. Trid. Conc. decreta postulant, responsum est Episcopo Cathania.

Ad hoc autem ut licentia praelati excuset regulares a peccato proprietatis, & qualis licentia sit sufficiens, vel necessaria reperies in praealleg. Doctores quibus visum est addere sequentia, & Primum quod si superior conceperit monacho usum seu detentionem alicuius rei, potest hanc licentiam semper ad libitum reuocare, adeo quod si ipse Religiosus negaret reddere superiori semel concessum, vel non esset animo parato ad resignandum ipsi superiori quotiescunque voluerit, esset in peccato mortali, & esset casus reseruat quod amplio ut non possit monachus etiam ante monachatum conuenire, ut liceat sibi habere usum fructum rerum suarum ita ut in futurum possit detinere inuito Abbate. Panor. in cons. 88. par. 1. nu. 3. ratione ut ibi per eum limito in licentia perpetua que valere cum confirmatione, & assensu Sedis Apostolicae idem Panor. in cap. nisi fessent circa finem de prae. ad quae faciunt dicta per Nau. cons. 20. de regul. in antiq.

Secundum, quod si regularis dono aliqua acciperet vel a conseruatorio bonorum caperet vestes calceos, & similia sine licentia superioris, licet fecerit contra votum & regulam, nec tamen esset proprietarius si ea detineret tanquam dependentia a voluntate praelati in loco patenti.

Sequuntur declarationes Sacrae Congregationis.

Quaeritur primo, An ex dispensatione inferiorum Summo Pontifice liceat Regularibus possidere, vel tenere agros, annuos redditus, aliaque bona immobilia videlicet, & mobilia superflua, non obstante decreto Concilii sess. 25. de Regular. cap. 2.

2 An

- 2 An propter talem dispensationem, seu scienciam superiorum possidentes, vel tenentes immobilia, vel mobilia superflua a culpa, vel a pœna excusentur?
- 3 An superioribus asseuerantibus huiusmodi se licentias posse concedere fides adhibenda sit.
- 4 An superiorum arbitrio, & præfinitioni stare debeant Regulares quo ad mobilia superfluitatem, & conuenientiam?
- 5 An superiore quantumuis requisito necessaria suis Regularibus negante, vel subtrahente, liceat ipsi clam, vel inuito eo illa sibi comparere, seu retinere.
- 6 Et quatenus liceat, an itidem liceat, cum necessaria ideo negantur, uel subtrahuntur, quia Monasterii facultates non suppetunt?
- 7 An dicti superiores regulares dictum capit. 2. declarare, & interpretare possint?

Ad primum Congregatio Concilii respondit non licere.

Ad 2. non excusari neque a culpa, neque a pœna ipso facto incurrenda.

Ad 3. Minime adhibendam.

Ad 4. Nisi de excessu arbitrii constiterit, utique stare debere, habita videlicet ratione personæ, officii, & regulæ, statusque paupertatis, quam professi sunt, & ceterarum itidem qualitatum.

Ad 5. Non licere.

Ad 6. Licere si præfisa necessitas sit ad indiuidui sustentationem, ceterum communem penuriam ab omnibus percipiendam, usque adeo, ut si quid priuatim alicui delatum, vel ab ipso partum fuerit, id omne ad superiorē recte deferri oporteat, qui ex eo primum succurrat eius necessitati, cuius intuitu illud obuenerit, si peculiari aliqua necessitate ultra communem præematur, reliquum conueniunt in corporetur, & in communem cedat utilitatem.

Ad 7. Non posse.

Hier. Card. Matthæius.

Locus Sigilli.

In Aliquibus Monasteriis monialium reperiuntur nonnullæ moniales, quæ census, & annuos quosdam redditus & prouentus, seu fructus percipiunt sub diuersis contractuum speciebus. Nam.

Aliquæ in ipsarum persona emerunt certos redditus a personis laicis.

Aliquæ ab aliis monialibus.

Aliquæ ab ipsis Monasteriis.

Aliæ vero dederunt pecuniam monasterio, ut ex earum pecuniis fieret emptio nomine monasterii ad rationem septem, vel octo pro centenariis, & Abbatissæ dabant dictis monialibus illos redditus, quos ex dictis emptionibus exigebant singulis annis.

Aliquæ Monasteriis, seu eorum superioribus certas pecuniarum Summas manualiter pro monasterii indigentis dederunt, pacto actiecto, uel etiam tacita conuentione adhibita, ut monasterium, seu Abbatissæ certos redditus ad rationem tot pro centenariis earum vita durante concedat.

Quæritur, An in huiusmodi casibus liceat Monialibus dictos redditus, fructus, & prouentus percipere absque incurfu proprietatis, vel potius tanquam proprietariæ incurrant in pœnas per Conc. Trid. sess. 25. capit. 2. de Regularibus,

N 2 laribus,

laribus, in propriarios inflictas, etiam si de licentia Abbatis, & ad Abbatis nutum, vel Conuentus, seu Monasterii nomine percipiant.

Congregatio Concilij censuit in nullo supradictorum casuum licere Monialibus dictos fructus, seu redditus percipere, & si perceperit incidere in pœnas propositas decreto, d. capit. 2. sess. 25. de regul. neque ab huiusmodi penis excusari ob licentiam Abbatis, quæ etiam dicti Concilij decreto in supradictis casibus concedere quidem prohibetur, sed debet pro suo munere ex Monasterij redditibus, vel elemosynis, Monialium necessitatibus in die subuenire.

Hier. Card. Matthæius.

Locus Sigilli.

Quo modo possit monachus habere ius testandi vide Couar. in capit. 2. num. 10. de testam. item qualiter in hoc circa aliquid se gerere possit absque nota proprietatis nec faciendo contra votum paupertatis. vide Nauar. in d. cap. non dicitur, sub num. 22. & in man. cap. 27. num. 270. quod tanquam quotidianum est notatu dignum.

Postremo aduertant Regulares propter sanctam obseruantiam voti paupertatis id quod Card. Zab. in cons. 17. num. 5. asserit, nempe religiosum nec habere dominium pannorum quos in dorso defert ita vt dicere nequeat hac vestis est mea ad instar serui, l. id vestimentum. ff. de pecul. item quod post professionem non habent neque velle, neque nolle, cap. fin. de testam. in 6. & cap. fin. de sepult. eod. lib. quæ monitio dirigatur ad illos in quibus (quod abnt) hac sancta obseruantia non vigeret informantes conscientias suas largas ex proprio sensu, & qualiter regularis posset restituere ordini suo damna quæ per peccatum proprietatis intulit, recurrat ad modos descriptos per Nauar. in tract. de reit. eccles. monit. 20. q. 2.

7 Quo ad quintum. Ex eius verbis inferitur secus esse in iuramento falso a religioso facto extra iudicium vt non sit casus reservatus, sed locum quando iuridice interrogatus falsum deponeret in iudicio regulari. scilicet coram iudice vel prælato eiusdem ordinis & religionis, vel legitimo scilicet quoties examinaretur a Nuncio, Episcopo, seu quolibet alio delegato, hocque locum habet siue fuerit examinatus tanquam principalis, siue tanquam testis atque etiam siue falsum asseruerit, siue veritatem negauerit iux. tex. in cap. 1. §. 1. de crim. fal.

8 Quo ad septimum. Quamuis ad esse falsificationis + vt sit punibilis, tria debeant concurrere de quibus per Syluest. & alios Sumistas in verb. Falsarius, tamē ad incurrendum casum reservatum sufficit scilicet quod sit mutatio veritatis, & quod fiat cum dolo. i. animo inferendi damnum licet non sequatur iactura.

9 *Vide* Circa octauum ad determinandam quantitatem + quæ satis sit ad effectum constituendi culpam mortalem in aliquo furto licet etiam non desint qui asserant quantitatem furti quæ vere inducat mortale crimen debere per fari ad arbitrium boni, & discreti viri iuxta propositas qualitates in contingenti specie tamen in expositione huius decreti Pater Mattus Andria diffiniuit, nepe furtum mortale esse quocumque quantitas rei subreptæ pertingerit ad summam duorum Juliorum, seu Carole.

carolenorū samens regulam in attendēdo valorem, seu estimationem mercedis diurnæ cuiusque operam circa victum vnius diei in homine, qui hodie communiter considerari potest quantitas duorum argenteorum, vel trium ad summum, & non soluere mercedem operatio pauperi esset ei notabile damnum inferre, eo quod esset auferre victum quotidianum, cum ex illo denario diurno victum sustentet Deuteron. c. 24. & sic peccatum mortale induceretur: qui enim negat victum interficit. l. necare. ff. de lib. agnosc. Nec obstat ordinaria illa obiectio quæ in hac materia fieri solet. s. valorem duorum argenteorum videri potius modicam quantitatem quam notabilem, idque probatur quia iurisconsultus in l. si oleum. §. fin. iuncta l. seq. ff. de dolo declarauit modicam quantitatem illa esse quæ non excedit summam duorum aureorum, & quod de modicis non sit curandum, est tex. in l. scio. ff. de restit. in integ. & absurdum videri quod anima condemnatur penis inferni pro re tam modica scilicet duorum carolenorum, nam respondeo prædicta procedere in foro exteriori scilicet quod pro modica summa a iure ciuili quis non puniatur eo quod deneget actionem doli, & non per hoc sequitur id licitum esse in foro interiori, in quo attenditur lex naturalis, ne quis locupletetur cum aliena iactura in hac natura. ff. de condict. in deb. cum diuersum sit ius exterius a foro conscientie, vt late habetur per Panorm. in cap. quia plerique, de immunit. eccles. Nauar. in c. nouit. notab. 6. nu. 79. de iudic. & insuper quemadmodum absurdum esset condemnare animam pro valore duorum argenteorum, ita etiam dici posset pro maiori summa, cū anima sit cunctis rebus prætiosior l. sancimus C. de episc. & cler. & sic daretur progressus in infinitum, adeo quod oppositio de absurdo euitando non vrget.

An autem hæc conclusio procedat non solum quando religiosus prædictam quantitatem caperet vntea vice, sed et separatim, & pluribus vicibus, adeo quod omnia illa exigua, & parua furti simul coniuncta conflarent, seu efficerent quantitatem notabilem duorum argenteorum. Respondeo, quod quamuis opinio communiter recepta se habeat in affirmatiuam partem. s. quod eo ipso, & vt primum peruentum fuerit ad illam summam peccatum mortale comittatur ratione detentionis cum obligatione restituendi sicuti post alios exprimit Couar. lib. 1. variar. resol. c. 3. sub nu. 12. Nauar. in man. c. 17. num. 139. quam etiam sectatus fuit prædictus P. Marius Andria non habita distinctione an interuenerit animus perueniendi ad illam summam, an non, reperi nuper eundem Nauar. in solenni conf. 75. de regular. in antiq. nu. 27. & conf. 3. de statu. mona. in nouis non negantem hanc opinionem esse probabilem, & comunem, & asserētē contrariā veriorē esse dum modo ipse religiosus nō intenderit expresse, vel virtualiter in aliqua illarū vitium nocere in pluriquam tunc furabatur, & ad hunc animū præsumendum multum facere an in capiendis illis minutis habuerit memoriam prioris furti, vel posterioris faciendi, subdens quod talis animus fuisse præsumitur in foro hominis, non autem in foro Dei, quod sola nititur veritate cap. multi. 2. q. 7.

Esset etiam furtum mortale, & casus reseruatus cum obligatione restituendi in religioso qui furriperet re sacram licet pretio nummario nō æstimatur, vt sunt reliquia & huiusmodi. Et idem si furriperet aliqua rescripta seu aliud, quod esset æstimabile singulari pretio, & interesse affectionis, quia res tāta valet, quāti ab eo æstimatur quod hæret. l. vnic. C. de sent. q. pro eo quod interest proferunt. si vero religiosus clā furriperet, & consumeret res comestibiles ex locis publicis nempe ex officinis conuentus, quæ sunt expositæ periculo probabili posset excusari, vt non sit casus reseruatus, tamen cauendum est. Domin. Bannes in D. Thom. 2. 2. quæst. 66. art. 6.

Diceretur etiam religiosus furtum committere & esset casus reservatus, quoties ex pecunia quam accepit a suo superiore pro viatico, id quod superesset non restitueret ipsi superiori, sine cuius licentia non potest de eo, quod superfuit, disponere ultra summam duorum Iuliorum, etiam si consumeret in faciendo elemosynam, & licet Religiosus in itinere possit facere elemosynam ut inquit gloss. in clem. 2. de vita & honest. cleric. illud intelligendum est cum tacita licentia superioris Div. Thom. 2. 2. quæst. 32. art. 8. vel quod possit erogare constitutis in extrema necessitate Card. in d. clem. 2. vers. sed & tales. q. 4. & ratio per Navar. assignatur in d. c. non dicatis, nu. 28.

- 10 Circa non unum sciendum per lapsum carnis ꝑ comprehendi omnes species peccati carnalis de quibus per D. Tho. 2. 2. q. 154. per plures articulos adeo, ut peccatum propriæ mollicitiæ, seu voluntariæ pollutionis etiam sine vlla commixtione tertiæ personæ opere consummatum, sit casus reservatus, & quando per Capitulum generale, seu provinciale iuxta potestatem a Summo Pontifice sibi traditam ad præsentem non unum casum superadderentur hæc verba, videlicet, (& quicquid est contra votum Castitatis quod in actum externum prodeat) tunc si solum intercesserint prouocatio, seu sollicitatio ad turpia, oscula tactus, seu amplexus impudici siue in propria siue in aliena persona, essent etiam casus reservati, alias non.
- 11 Quo ad decimum. Ad cognoscendum ꝑ quando dicatur percussio grauis, seu enormis, mediocris, uel leuis, & cuius arbitrio hoc relinquatur præter Doct. in c. peruenit, & in c. cum illorum, de sent. excom. vide Navar. in man. c. 27. num. 91. & seq. & infra in uerbo excommunicatorum absolutio. Amplia in religioso qui uerberaret etiam Nouitium primi diei ut sit excommunicatus: cap. religioso, §. 1. de sent. exc. lib. 6. & sit etiã casus reservatus; limita in percussione graui, quæ per regularem facta fuisset in termino iustæ defensionis seruatõ moderamine inculpatae tutelæ, quod quale debeat esse, & quando in defensione adfuisse dicendum sit, vide constit. Regni incip. Pacis cultum, Aretin. in tract. de malefic. in uerbo & de casu Titius se defendendo. Syluestr. in uer. Bellum 2. Navar. in man. confess. c. 15. nu. 3. & in quibus consistere habeat Boer. decis. 168. nu. 4. & infra, Mascard. de probat. conclus. 1126. a nu. 29. vsque in finem, & quando quis dicatur excessisse limites defensionis Menoch. de arbitr. iudic. libro 2. Cen. 3. casu 277. & quando non imputeretur excessus, ut eo non obstante dici possit fuisse seruatõ hoc moderamine gl. in c. significasti. uerb. moderamine, de homicid. Foller. in pract. crimin. rubr. recipiantur defensiones, num. 16. & in fragment. par. num. 57. & 58. denique de hac defensione late habetur per Anchar. in capit. dilecto. de sent. excom. lib. 6.

Circa undecimum & ultimum. Quibus rationibus prohibeatur literas alias quæ clausæ sunt, aperiri, vide per Navar. in c. Sacerdos num. 10. & seq. de panit. dist. 6. quem refert Menoch. de arbitr. iud. casu 311. num. 12. Cen. 4. & de pena aperientis literas alijs destinatas præter Bar. in l. Titio ff. ad municip. & Iason. in l. non dubium. num. 53. C. de legib. vide Abb. Felin. & alios in c. cum olim. el. 2. de off. deleg. quibus ad materiam adde Syluestr. & alios Summistas in uerbo falsarius. D. Anton. part. 2. tit. 1. c. 22. §. 5. in fine Navar. in ma. c. 18. nu. 53. & late Menoch. de arbitr. iud. cent. 6. casu 538. ꝑ Ut autem religiosi propter impedimentum retardationem, & apertionem literarum incurrant casum reservatum necesse est quod manifeste sit peccatum mortale, esset enim tale si eo animo aperiantur, ut nocumentum notabile proximo inferatur. Secundo si illud eueniret etiam sine talibus intentione. Tertio eas proditorie scribentis aduersario ostendendo.

Non

Non esset mortale in manifesto inimico mittentis, vel illius cui mittuntur iuste timentem per illas aliquod damnum sibi parati, vel dubitante ne aliquid in illis contra eum tracteretur. Secundo in referante ac illas bono fine impediente. scilicet ad precauendum aliquod malum iniustum alteri per illas probabiliter illaturum. Tertio quando communiter tangerent ipsum, & tertium ei illas manifestando. Quarto non esset etiam mortale a perire literas, quæ non sunt alicuius momenti, neque continerent materiam grauem, sed leuem, an autem sit res leuis vel grauis facile dignosci potest, & rem grauem efficere posset illa perturbatio qua pars afficeretur dum id contra eius voluntatem fieret, vt tenuit præd. P. Marius Andria in explicatione huius casus, secus si id fieret ex consensu præsumpto mittentis, vel bona fide spem ponendo in tali habitatione, eius cui mittuntur. Quinto, vt non incidat in casum reseruatum religiosus malitiose frangens solum illam chartulam, cum qua literæ clauduntur, vel sigillum auferens, non tamen illas legens, quia literæ non dicuntur aperte si sola ligatura sit desoluta, nisi etiam fuerint lectæ cum finis in penalis in quibus debet fieri stricta interpretatio Bar. in l. si quis, in graui, §. si quis tabulas. ff. de Senatuse. Syllan. Felyn. in d. c. cum olim. Denique ceteris omiſſis qui per Summistas suppletur, non esset mortale in persona legitimam ad id faciendum potestatem habente, vt in prælato seu præfecto ipsorum Regularium cui publica lege id licet, & tunc iure suo vtatur c. non dicatis. 12. q. 1. Naua. in d. c. sacerdos. nu. 19. Summistæ loc. cit. hinc est quod de laudabili, & communi Religiosorum obseruantia missio, & acceptio literarum ipsis prohibetur sine superioris licentia, quod vltimum limitatur non procedere in literis necessariis, & vtilibus monasterio, quas iuridice possent ipsi regulares sine superioris voluntate dare, vel accipere, quales essent illæ quibus Regularis denunciaret delicta ipsius superioris arg. tex. in c. ex parte. de accus. vel literas a Papa impetratas super hoc acciperet. Inn. communiter receptus in c. cum l. & A. sub nu. 4. de sen. & re iud. Nau. in d. c. non dicatis, in 4. notab. in fine, & in cons. 33. nu. 4. de sen. excom. in antiq. qualiter vero puniatur clericus literas aliis directas aperiens, & aduersariis ostendens, adde Diaz. in præf. crim. can. c. 103.

Dantur tamen aliqui casus, in quibus Regularis habens casum reseruatum, potest absolui ab alio, quam a suo Superiore, indirecte vero, & cum obligatione, ut quam primum commode poterit presentet se Superiori a quo directe absoluitur, prout clare, & ad rem declarat hanc materiam Henricus Henriquez in sum. lib. 3. de pæn. c. 15. illud idem asserens eod. c. num. 3. in superiore monasterii, vt possit absolui ab inferiori cum prædicto onere se presentandi.

Quæ breuiter annotasse sufficiant quo ad casus reseruatos tangerentes personas 13 religiosorum, ¶ quantum vero ad ipsos Confessarios tam regulares quam seculares priuilegiatos circa absolutionem a reseruatis, sciendum est eorum facultatem fuisse reuocata tam, & moderatam per vniuersam Italiam tantum, vt sequitur.

Declaratio Decreti, quo prohibetur absolutio a casibus reseruatis.

Editum fuit alias a Sacra Congregatione S. R. E. Cardinalium, negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, Decretum super absolutione a casibus reseruatis eius, qui sequitur, tenoris.

Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium, negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita iustis, & grauibus causis id exigentibus, ac de S. Etissimi

Eliffimi D. N. Clementis Papæ viij. speciali mandato, viua vocis oraculo de super habito, Sacerdotibus omnibus tam Sacularibus, quam Regularibus per vniuersam Italiam extra Urbem de gentibus ad confessiones audiendas probatis quorumvis ordinum etiam Mendicantium, Militiarum, aut Congregationum, etiam Societatis Iesu, & generaliter quancunque aliarum, quouis nomine nuncupentur, iubet, & precipit, ne quis eorum, sub pretextu priuilegiorum, indultorum, aut facultatum generaliter, vel specificè scripto, aut viua vocis oraculo, vel per communicationem a Sede Apostolica, vel eius auctoritate eorum Ordinibus, Congregationibus, Collegiis, vel Societatibus aut Archicōfraternitatibus secularium aut singularibus personis, seu alias quomodocunque sub quibusvis tenoribus formis, & clausulis, etiā derogatoriarum derogatorijs, ad cuiusvis etiam Imperatoris, Regum, aut aliorum Principum instantiam concessarum, seu confirmatarum, alicui cuiusvis Status, gradus, & conditionis, aut dignitatis, tam ecclesiastica, quam secularis, etiam Regiæ, vel Imperialis, ab vilo ex casibus clare, vel dubie in Bulla die Cene Domini legi solita, contentis, vel alias quomodocunque Sedi Apostolicæ reseruat, aut in futurum & per Sanctitatem suam, eiusque Successores pro tempore in eodem Bulla, vel aliter reseruandis, nec etiam a Casibus, quos Ordinarij locorum hactenus reseruauerunt, vel in posterum sibi reseruabunt, nullo casu etiam necessitatis vel impedimenti, nisi in mortis articulo seu cum noua, vel speciali Sanctitatis suæ, aut successorum suorum, vel ordinariorum quo ad casus ab ipsis tantum reseruatos, respectiue, impetrata in scriptis licentia, Ordinarij locorum exhibenda, absolutionis beneficium de cetero impendere audeat, vel presumat sed cum opus fuerit, penitentes ad superiores legitimosque Iudices, suo accedere consulari; sub pœna contrafacientibus tam regularibus, quam Sacularibus excommunicationis priuationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, inhabilitatis item audiendi confessiones, & quacunque officia, proutas, beneficia in posterum obtinenda, ipso facto, absque vlla alia declaratione incurrenda: super quibus a nemine nisi a Romano Pontifice habitatio, dispensatio, aut absolutio, præterquam in mortis articulo, possit impartiri; Sanctitas enim sua (quatenus opus sit) facultates, & concessionem ipsas in hac parte vti cassas, & irritas haberi de cetero voluit, & vult, non obstantibus quibuscunque.

Præterea nouerint penitentes, absolutionem si quam obtinebunt contra huiusmodi prohibitionem esse nulliusque reboris, vel momenti.

Et ne locorum ordinarij, quibus ius hoc reseruandorum casuum competit, plurius, quam opus sit, reseruatione, subditis, aut confessarij in animarum salute procuranda cooperantibus sint onerosi, monentur omnes, vt paucos, eosque tantum, quos ad Christianam disciplinam retinendam, animarumque sibi creditarum salutem, pro cuiusvis Diœcesis statu, & qualitate necessario reseruandos esse iudicauerint, reseruent. In quorum fidem, & c. Romæ die 9. mensis Ianuarii Anni 1601.

CUm autem dubia quædam ac difficultates circa eiusdem decreti interpretationem, atque obseruationem emerfissent, eadem congregatio, ne vltus deinceps obscuritati, scrupulo, ambiguitatiue locus relinqueretur, & vt clarius appareat, in quibus casibus vigore eiusdem Decreti reseruatis, intelligatur prohibita absolutio, speciali mandato eiusdem S. D. N. Clementis Papæ viij. similiter viua vocis oraculo super ea habito, ipsum Decretum ita modrauit, ac declarat, videlicet sub eiusdem prohibitione illos tantum in posterum cōprehendicassus, qui in Bulla die Cene Domini legi cōsueca cōtinētur. Ac præterea Violationis
immuni-

immunitatis ecclesiastica in terminis Constitutionis felic. rec. Greg. xiiii. qua incipit: Cum alias nonnulli. Violationis clausura monialium ad malum finem. Pro uocantium & pugnantium in duello iuxta Decretum Sacri Concilii Tridentini, & Constitutione fel. rec. Gregorii Papae xiiii. incipientem, Ad tollendum. Inuicentium violentas manus in clericos, iuxta Canonem, Si quis suadente, &c. 17. q. 4. ac iuris dispositionem, Simonia realis scienter contracta, atque etiam confidentiae beneficalis. Item omnes casus, quos ordinarii locorum sibi reseruarunt, uel in posterum reseruabunt. In quibus omnibus iam enumeratis casibus duntaxat, & sublata etiam poena inhabilitatis audiendi confessiones eadem Sacra Congregatio uult, & mandat, dictum Decretum in sua firmitate, & pristino robore permanere: Ac praeterea declarat eos quidem sacerdotes tam seculares, quam Regulares, qui aliquo ex priuilegiis, indultis, & facultatibus in supradicto Decreto expressis suffulti fuerint, posse iuxta eorum priuilegia, indulta, & facultates, usu ante idem Decretum, receptas, & quae sub aliis reuocationibus non comprehenduntur, tantum, & non alias absoluere a casibus in praesenti declaratione non comprehensis: aliis uero sacerdotibus huiusmodi, priuilegia non habentibus, nihil de nouo concedi. Sed ne locorum ordinarii, ad quos casuum reseruatio spectat, ea in re modum excedant, eadem Sacra Congregatio illos rursus magnopere admonendos censet, ut non passim, sed cum id videbitur communi bono expedire, atrociorum tantum, & grauiorum criminum absolutione sibi reseruent, quorum reseruatio ad Christianam disciplinam, retinendam conferat in adificationem, non autem in destructionem cedat: ne alioquin Sacra mentis penitentiae Ministrorum contractata potestate, Sanctae Matris Ecclesiae pia menti contrarius effectus subsequatur. Prohibet etiam, ne sibi superflue reseruent casus in Bulla die Carinae Domini legi consueti, & contentos, neque alios. Sedi Apostolicae specialiter reseruatos, Facultatem uero, & licentiam absoluendi a casibus reseruatis quam in scriptis tantum concedi permittebatur, etiam sola uia uoce concedi posse declarat. Ceterum ne quis sacerdotum secularium, aut Regularium, sub praetextu, & per primo dictum Decretum non fuerit sufficienter, eorum specialibus priuilegiis derogatum eidem Decreto sic, ut praefertur declarato, contrauenire audeat, Sanctitas sua Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis omnibus, in fauorem quorumcumque ordinum seu institutorum Regularium, aut Sacerdotum tam secularium, quam regularium editis, nec non eorundem ordinum, seu institutorum, ac etiam Ecclesiarum, & Monasteriorum, & aliorum secularium, seu Regularum locorum quorumcumque etiam iuramento, confirmatione Apostolica, uel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis, quoque indultis, & literis Apostolicis, etiam Mari magno, seu Bulla aurea, aut alias nuncupatis eisdem ordinibus, seu institutis, ac etiam Ecclesiis, & Monasteriis, & secularibus, seu Regularibus locis, aut personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis Decretis etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet etiam per uiam communicationis, seu extensionis concessis, ac etiam iteratis uicibus approbatis, & in nouatis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de uerbo ad uerbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quauis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de uerbo ad uerbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti,

ferti forent, presentibus pro expressis habens, quo ad ea, quæ presentibus aduersantur, illis alias in suo robore permanens, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogat, contrariis quibuscumque nõ obstantibus. Romæ die 26. Nouembris 1602.

Alex. Card. Floren. Episc. Prænestinus.

Hier. Agucchius Secret.

Sequuntur literæ Sacræ Congregationis ad Dominum Cardinalem, & Archiepiscopum Neap. Illustrissime, & Reuerendissime Domine. Accipiet Illustrissima Amplitudo vestra vna cum hisce literis exemplum Declarationis, quam Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium, negotijs & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, de expresso Sanctissimi Domini nostri mandato nuper edidit super Decreto de prohibita a solutione casibus reservatis die 9. Ianuarij 1601. promulgato, quod in suis Diocesisbus Ostiensi & Neapolitana publicandum, ac studiose obseruandum diligenter curabit. Cum autem locorum ordinarii magna ex parte indicem, seu notam singulorum casuum a se referuatorum huc miserint, compertum est in hoc genere varie quid a variis admissum fuisse, quod aliqua emendatione indigeret, quosdam nimirum quædam referuasse, quæ iam Apostolica Sedes sibi referuaret, alios alia, quæ minime expediebat, nonnullos vero in ea re modum excessisse, vt nullum fere superesset peccatum, quod non sibi vendicaret indifferens illa seruandi ratio, quæ (vt necesse erat) res pleraque leuis momenti, & alioquin Conc. Trident. aliorumque sacrorum Canonum sententiæ parum congruentes, complectebatur; Verum quia nondum satis huc explorata erat cuiusque loci conditio, ac necessitas, non potuit unicuique referuationum huiusmodi sigillatim modus ac temperamentum, quod res posebat, adhiberi. Nec sane debuit vna eademque regula omnibus ecclesijs præscribi, quandoquidæ alia alibi magis conuenire certum est, & fieri vix potest, vt omnia omnibus in locis æque probentur, & profit. Quæ cum ita sint, visum est eidem Sac. Congregationi præter illam declarationem, priuatas quoque literas ad singulos ordinarios mittere quibus moueant, vt simul ac eas acceperint omnes casus sibi iam olim referuatos, adhibitis aliquibus pietate, & doctrina præstantibus viris, de integro discutiant, diligenterque examinent, & ad ipsius Decreti iam declarati normam accommodent, eorum multitudinem hæc ressecantes, vt ad quam paucissimos, eosque maxime necessarios redigantur iidem casus, unde salutaris ille sequatur effectus, cuius causa hæc referuandi atrociores quosdam casus Episcopis in sua cuiusque diocesi tributa est auctoritas.

Præcipue vero hæc monenda censet Sac. Congregatio, vt videant ipsi ordinarii ne illos casus promiscue referuent, quibus annexa est excommunicatio maior a iure imposita, cuius absolutio nemini referuata sit, nisi forte propter frequentem, scandalum, aut aliam necessariam causam aliqui huiusmodi casus nominatim referuandi viderentur, neque casus, in quibus absolutio nisi cum restitutione, vel executione eorum, ad quæ penitentes tenentur, non confertur, neque illos, qui et si mortale peccatum inducunt, circa res tamen parui momenti versantur, & frequenter inter idiotas euenire solent, vt dampni dati, & similia. In peccatis etiam carnalibus referuandis multa vitantur circumspectione, propter periculum scandalorum, in iis maxime

maxime personis, in quas ob accessum ad confessarios extraordinarios, vel frequentem reditum ad ordinarios, suspicionis aliquid cadere potest. Postremo ea potissimum incant, ac sequantur rationem, quæ consideratis diligenter cuiusque Prouinciæ, ac populorum moribus, natura, ac propensione magis in domino expedire videbitur. Postquam autem ab ijs peracta, descriptaque fuerit hæc moderatio, vnusquisque eam primo quoque tempore ad me perferendam curet, addita insuper causa, quæ cuiusque casus reservationem potissimum suaserit. Hoc. n. S. D. nostro deliberatum est, vt perfecte tandem, adiutrice Dei gratia, opportunum iis incommodis remedium adhibeatur. Interim de ipsius Sanctitatis suæ mandato idem ordinarii monentur, vt per totam suam Dioccesim, ac præsertim iis locis qui a ciuitate & Cathedrali Sede longius remoti sunt, Pœnitentarios, aliosque Sacerdotes constituent, ac delegent, quibus facultatem absoluendi a casibus sibi reservatis, concedant, ita vt his quoque liceat eandem alijs Confessariis si opus sit etiam viva voce impartiri: Idque maxime in solennioribus, & præcipuis anni festiuitatibus, vt peccatores, quibus obuia, & facilis fuerit huiusmodi sacerdotum copia ad peragendam confessionem, alliciantur, quia alioquin plerique vel ob id ipsum omittere possent, si necesse haberent pœnitentiæ ministros, quibus indigent, longius quarere. In eam igitur curam quantum in se erit sedulo incumbet Illustris. Amplitudo vestra, vt hæc omnia ex Sanctitatis suæ, & Sacræ Congregationis mente, debita executioni mandentur, ea diligentia, eoque zelo vbique adhibito, quem optimus quisque Pastor erga animarum sibi creditarum salutem præ se ferre debet. Vt autem apud se, successoresque suos, perpetuum extet monumentum, quid hic circa totam hanc reservandi rationem deliberatum sit dabit operam, vt hæc literæ vna cū ipso Decreto, ac Declaratione in publicis suarum Curiarum episcopaliū actis integre describantur. Eas verum cum primum acceperit dignabitur facere nos ea de re certiores, missura postea quantotius fieri poterit, expetitum nouæ reservationis iudicem ex præscripto huiusce mandati confectum. Quæ omnia mandante ipsa Sac. Congregatione ego Illust. Dominationi vestræ scripsi Deum precatus, vt eandem quam diutissime incolumen tueatur. Romæ die 26. Nouemb. 1602. Dignabitur etiam amplitudo vestra Illustris. operam dare, vt prælati inferioris ordinis exēptis, seu nullius Diocesis, si qui sint in sua Prouincia, innotescat Decretum hisce literis inclusum, tum etiam hæc reliqua, quæ ei scribuntur super casuum reservationem.

Illustris. & Reuerendis. Dominationis vestræ:

humillimus seruus:

Alex. Card. Floren.

Ex prædictis summarium distincte recolligendo habes quod Sanctissimus D. N. derogando omnibus priuilegiis amplissime Prohibet quibuscunque confessariis secularibus, & regularibus, ne vigore ipsorum priuilegiorum

*Absoluant in casibus contentis in Bulla die Cane clare vel dubie.
Violationis immunitatis ecclesie in terminis Const. Greg. 14.
Violationis clausuræ Monialium ad malum finem.*

Prouoca-

Prouocantium, & pugnantium in duello in terminis Concilii, & Constitutionis Gregorij 13.

Inijcientium manus violentas in clericos iuxta cap. si quis suadente. ac iuris dispositione.

Simonie realis scienter contracte.

Confidentie beneficalis.

Et in omnibus casibus quos locorum ordinarij sibi haecenus reseruarunt, aut reseruabunt.

Etiam in casu necessitatis, & impediementi.

Nisi mortis articulo, vel

Habeant licentiam nouam specialem a Sede Apost. vel ab

Ordinarijs in scriptis, vel in viva voce.

In alijs casibus, qui habent priuilegia poterunt iuxta d. priuilegia, & facultates absolue Dummodo ante decretum essent usu recepta, vel non reuocata.

Qui non habent, nihil de nouo eis conceditur.

Pena quo ad Confitentes

Nullitas absolutionis.

Quo ad Confessarios excommunicationis

pruuationis officiorum dignitatum, Beneficiorum.

Inhabilitatis ad ea in posterum obtinenda.

Et ipso facto incurruunt absq; ulla declaratione.

Et a nullo dispensari, habilitari, vel absolui possunt, nisi a Sede Apost. praterquam in mortis articulo.

Aderat etiam pena inhabilitatis audiendi Confessiones, sed hodie est sublata.

Quod Ordinarii.

NON reseruent casus contentos in Bulla Cene Domini.

Non specialiter reseruatos Sedi Apost.

Non promiscue eos, quibus annexa est excommunicatio maior a iure imposita, cuius absolutio nemini est reseruata Nisi iudicauerint aliquos nominatim reseruandos, propter frequentiam, scandalum, aut aliam necessariam causam.

Non eos in quibus non datur absolutio, nisi facta restitutione, vel executione.

Non eos in quibus licet adsit peccatum, mortale, tamen versantur circa res parui momenti, & qua frequente reuenire solent inter idiotas.

} *ut damni dati, & similia.*

Non in Carnalibus, ubi adest periculum scandalorum, vel ubi cadere potest aliquid suspicionis propter frequentem reditum ad Ordinarios.

Non passim, modum excedendo.

Refer-

Referuent.

Paucos, refecando multitudinem.

Quam paucissimos, eosque maxime necessarios.

Atrociorum tantum, & grauiorum criminum.

Quos iudicauerint necessario referuandos, ad retinendam disciplinam in adificationem non in destructionem Ad animarum salutem.

Vt non sequatur effectus contrarius pie menti Sanctae matris Ecclesiae.

Quos expedire iudicauerint considerata diligenter cuiusque prouinciae, & populorum moribus, Natura, propensione, pro cuiusque Diocesis statu, & qualitate.

Aliquos nominatim in quibus de iure est imposita excommunicatio propter frequentiam scandalum, aut aliam necessariam causam.

Postremo animaduertendum id quod passim asseritur, scilicet per obitum episcopi casuum referuationem cessare, intelligi debere de casibus, quos ipse episcopus sibi referuauerit, sicuti communiter solent episcopi uti his verbis scilicet nobis referuamus, quia cum sint lati ab homine ipso sublato & ipsi extinguuntur, secus vero de casibus a iure episcopo referuati, de quibus per Syluestr. in verbo Casus, sub num. 3. quia tunc per eius mortem non expirant, & erit facienda absolutio a successore, vel a Capitulo Sede Vacante. succedente in eius iurisdictione, & illud idem affirmandum, quoties casuum referuatio esset facta ab episcopo uiuente per modum statuti, seu perpetuae constitutionis, veluti decernendo, quod absolutio ab eis fieri non possit, nisi a nobis vel episcopo qui, pro tempore fuerit, vel referuando Curiae seu sedi episcopali, tunc enim non expirat nisi fuerit facta reuocatio a Successore, vel a Capitulo Sede Vacante, ut infra dicitur, ad quae faciunt tex. in cap. fin. de offic. lega. in c. 2. §. statuto de constit. in 6. & dicta per Nauar. in man. cap. 27. num. 2. & sub num. 74.

CONCEPTIO BEATAE MARIAE.

PRÆTER Summissus sciendum est, quod ultra ea quae habentur in Constitutione Sixti 4. relata in extrauag. commu. de reliqui. & vene. Sancto. & in Sac. Conc. Trid. sess. 6. in princip. §. vlt. adest constitutio Pii 5. fol. 1100. in Bullario Romae publicata die 7. Decembris 1570. ne in popularibus concionibus disputetur de Conceptione Gloriosa Dei genitricis MARIAE, qua & innouantur quae per fel. rec. Sixtum Papam 4. & Sac. Conc. Trid. statuta fuerunt incip. Super specula, & infra, & cet. & est tenoris sequentis.

Cōgru-
it. titu.
de re-
liq. &
vene.
San.

Constitutio S. D. N. Pij PP. V. Ne in popularibus concionibus disputetur de Conceptione gloriosa Dei genitricis Mariae, qua & innovantur, quae desuper per se. re. Sixtum Papam I I I I. & Sacrum Tridentinum Concilium statuta fuerunt.

Pius Episcopus servus servorum Dei, Ad perpetuam
rei memoriam.

SVper speculam Domini, viribus licet exiguis, cōstituti: prophetae solitudinem imitantes, die noctuque ad diuersos Ecclesiae status nostrae mentis aciem intendimus, studiose prouidentes, vt communi Domino ab omnibus gradibus fideliter seruiat, vt ac illis maxime, quibus digniora ministeria diuini Spiritus fauore credita sunt, inter quos diuini verbi praedicatorum adnumerandos esse nemo dubitare poterit, qui eorum munus ab ipso Domino consecratum, Apostolis praecipue iniunctum fuisse animaduertet, qui si adepto gradu digne fungerentur, euangelizantes pacem, annunciantes bona, praedicantes salutem, non solum vox eorum dulcis, verum & speciosi pedes viderentur, & fraternae salutis vberes fructus referentes, multam fiduciam haberent in die Domini, Verum quod neque sine animi dolore accepimus, nec referre possumus; quidam diuersorum ordinum Regulares, Clericique seculares, ommissis quae diuinae maiestatis gloriam, & sanctissimae Dei genitricis, aliorumque diuinorum venerationem atque fidelium pietatem, promouere poterant, quod Apostolus in quibusdam arguit, languet circa quaestiones, & pugnas uerborum, ex quibus oriuntur inuidiae, & contentiones, ceteraque vitiorum monstra, potissimum vero cum de gloriosa Virginis Mariae Conceptione sermo inciderit, tam pertinaciter pro alterutra parte contendunt, ac si de illis dogmatibus esset, quae corde credere ad iustitiam, ore confiteri ad salutem necessarium est. Quibus illud prophetae conuenire videtur, dicunt, ait Dominus cum ego non sim loquutus cum Sancta Romana Ecclesia omnium Ecclesiarum Magistra, & doctrix disciplinae de ea re hucusque; non definierit, nemo, absque te meritate, praedudicare, vel alterius partis sententiam damnare potest, & quali desint praeclearissima inuentricis gratiae merita, quae nec angelica quidem lingua fati digne referti possunt, & cum ex illo vberissimo fonte, puteoque aquarum uentium, non possint saluberrimas haurire aquas, quibus fidelis populus, magna cum utilitate, atque dulcedine, reficeretur, ad dissipatas Cisternas occurrunt, stultas scilicet, & sine disciplina quaestiones, quae generant lites, quas nec frequens multitudo intelligere, nec viri sapientes qui capiunt, uulter percipere valent, praesertim quoniam, vt experimento didicimus ipsorum concionatorum, qui ad quaestiones huiusmodi proponendas facilius erumpere solent, maior numerus materiae difficultatem prorsus ignorantes, neque intelligentes, quae loquuntur, aut de quibus affirmant, simplicium animos, indiscretae deuotionis obtentu, vel potius loquacitatis, & ostentationis effectum, ad tumultus & simultates concitant, quos parauis in Christo lac infundere, prouectis solidum cibum apponere deberent, dum in huiusmodi controuersis interminatis versantur, omnibus uera profertur amentia, quod non absque maledictionis nota legimus in propheta. Nos igitur

tur qui prædecessorum nostrorum saluberrima decreta pro viribus salva esse cupimus, potissimum illa, quæ a sacrosancta synodo Tridentina denuo sunt confirmata, liberam cui que facultatem reliquentes opinandi huius controuersia quam liber partem prout, vel magis pium, vel magis probabilem esse iudicauerit. Prædictorum igitur, concionatorum, aliorumque contentioni, atque temeritati, populorumque scandalis occurrere studentes. Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de apostolica potestatis plenitudine, statutum se. re. Sixti iiii. Prædecessoris nostri, super ea te, quod a præfata synodo innouatum est (illud præsentibus, ac si de verbo ad verbum esset insertum, pro plene & sufficienter expresso, & inserto habentes) apostolica auctoritate tenore præsentium, confirmamus, & approbamus, atque vt deinceps efficacius a cunctis obseruetur perpetuo statuimus, & ordinamus, ac per apostolica scripta mandamus, quatenus nemo cuiuscunque ordinis, gradus, conditionis, vel dignitatis existat, in popularibus concionibus, vel vbiunque promiscua virorum, & mulierum multitudo conuenite solet, de huius controuersia alterutra parte disputare rationibus, vel Doctorum auctoritate asserendo propria sententiam, & contrariam refellendo, aut impugnando, vel de hac ipsa quaestione, cuiusuis pietatis, aut necessitatis prætextu vulgari sermone scribere, vel dictare præsumat. Qui contra fecerit suspensionis pœnam a diuinis absque noua declaratione ipso facto incurrat, si modo fuerit in sacris constitutus, & quocunque præterea gradu siue dignitate, vel administratione fungatur, illis omnibus sit ipso iure priuatus, & ad eadem vel similia munera obtinenda, vel obeunda perpetua inhabilitatis censura ipso etiam facto sit obnoxius, super quibus nisi a Romano Pontifice pro tempore existente dispensari, siue absolui non possit. Et nihilominus a iis pœnis, si opus fuerit a proprio prælato pro delicti mensura infligendis subijciatur, prout subijcimus. Ceterum quamdiu per Apostolicam sedem, altera pars diffinita non fuerit, oppositaque sententia condemnata liceat viris doctis in publicis Academiae disputationibus, siue generalium, aut Prouincialium Capitulorum, vel vbi alias intersunt, qui rem capere possunt, nec scandali vlla subest occasio, de illa quaestione disserere, & argumentis vtrambilibet partem, vel asserere, vel impugnare, dum tamè neutra, veluti erronea præiudicetur, seruenturq; illa omnia, quæ a dicto Sixto prædecessore nostro statuta sunt, quorum singula, vt præfertur, etiam quantum ad alias pœnas, duximus innouanda, & innouamus per præfentes. Vt autem hæc nostra Constitutio, & præmissa omnia ad eorum omnium, quorum interest, notitiam congruentius peruenire possint in virtute sanctæ obedientia, & sub pœna suspensionis ab ingressu ecclesie etiam eo ipso incurrenda, si in his, quæ mandamus exequendis se negligentes exhibuerint præcipimus, & mandamus, omnibus & singulis locorum ordinariis, ac eorundem Vicariis suffraganeis, & officialibus quibuscunque, & aliis singulis ad quos quomodo libet spectat, & pertinet, quatenus huiusmodi nostram constitutionem singulis suæ diocesis vel districtus Prædicatoribus, & aliis quibus expedire iudicauerint opportunè insinuent, & publicent, ac insinuari, & publicari faciant. Et ne quis in posterum quoquomodo ignorantiam de præmissis possit præterdere, aut se contra præmissa, valeat excusare. Volumus, & similiter eadem auctoritate decernimus quod præfentes litteræ per aliquos ex nostris Cursoribus in Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis ac principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ, valuis, ac in acie Campi Floræ de Vrbe de more publicentur, & affigantur, & illis inde amotis romaneant in eisdem locis earundem exempla affixa, quæ publicatio,

&

.& affixio, ita omnes ad quos spectat afficiat, & arctet, ac si illis personaliter intima fuissent. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusvis indultis, & literis Apostolicis, quibusvis personis etiam quantumcunque qualificatis, & in quacunque etiam Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, & quavis alia dignitate, & honore constitutis, etiam quod interdici, suspendi, vel excommunicari nequeant quomodolibet concessis, quæ eis contra præmissa in aliquo suffragari non posse decernimus, Ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus in super, & decernimus quod præsentis vim perpetuæ, & irrefragabilis constitutionis obtineant, & quod illarum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur quæ præsentibus litteris adhiberetur, si ostensa, vel exhibitæ forent, Regula Cancellariæ nostræ Apostolicæ quacunque in contrarium disponente, non obstante. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, approbationis, statuti, ordinationis, mandati, subiectionis, in nouationis præcepti voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incurturum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, Millesimo, quingentesimo septuagesimo, pridie Cal. Decembris Pontificatus nostri anno Quinto,

Cæ: Glorierius,

H. Cumyn.

A Nno a natiuitate Domini nostri Iesu Christi Millesimo quingentesimo septuagesimo, in dictione Decima tertia, Die vero septima mensis Decembris Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & Domini nostri Domini Pij diuina providentia Papæ Quinti anno quinto, retroscriptæ literæ apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis, & principis Apostolorum de Vrbe ac Cancellariæ Apostolicæ valuis & acie Campi Floræ dimissis illarum copiis affixis per nos Ioannē Andreā Panizzam & Petrum Aloyfium Gaytam, prælibati S. D. N. Papæ Cuiusores.

Camillus Cherubinus Magister Curforum.

Romæ Apud Hæredes Antonii Bladii Impressores Camerales. Anno. 1570.

Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine statutum fel. rec. Sixti IIII. prædecessoris nostri, super ea re quod a præfata Synodo innouatum est (illud præsentibus, ac si de verbo ad verbum esset insertum, pro plene & sufficienter expresso, & inserto habentes Apostolica auctoritate tenore præsentium, confirmamus & approbamus, atque ut deinceps efficacius a cunctis obseruetur perpetuo statuimus, & ordinamus, ac per Apostolica scripta mandamus, quatenus nemo cuiuscunque ordinis, gradus conditionis, vel dignitatis existat, in popularibus concionibus, vel vbiunque promiscua virorum, & mulierum multitudo conuenire solet, de huius controuersia alterutra parte disputare rationibus, vel doctorum auctoritate

tate asserendo propriam sententiam, & contrariam refellendo, vel de hac ipsa quaestione, cuius pietatis, aut necessitatis pretextu vulgari sermone scribere, vel dictare presumat. Qui contrafecerit suspensionis poenam a diuinis absq; noua declaratione ipso facto incurrat, si modo fuerit in sacris constitutus, & quocumq; prae-rea gradu siue dignitate vel administratione fungatur illis omnibus sit ipso iure priuatus, & ad eadem vel similia munera obtinenda perpetua inhabilitatis censura ipso etiam facto sit obnoxius, super quibus nisi a Romano Pontifice pro tempore ex-istenti dispensari, sine absolui non possit. Et nihilominus alijs poenis, si opus fuerit a proprio praelato pro delicti mensura infligendis subiiciatur, prout subiicimus. Cete-rum quamdiu per Apostolicam Sedem, altera pars diffinita non fuerit, oppositaq; sen-tentia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiae disputationibus, siue generalium aut Prouincialium capitulorum, vel vbi hi alias intersunt qui rem ca-pere possunt, nec scandali vlla subest occasio de illa quaestione disserere, & argumen-tis utramlibet partem, vel asserere, vel impugnare, dum tamen neutra, veluti er-ronea prauidetur seruenturq; illa omnia, quae a dicto Sixto praedeccessore nostro sta-tuta sunt, quorum singula ut praefertur, etiam quantum ad alias poenas duximus in-nouanda, & inuouamus per praesentes.

S V M M A R I V M.

- 1 Constitutiones Concilij Prouincialis requirunt approbationem a Sede Apostolica an-tequam publicentur.
- 2 Quid sit Concilium Prouinciale, per quem conuocetur, ad quem finem, & quoties.
- 3 Quomodo, & qui vocandi, & quam in eo vocem habeant.
- 4 Quo tempore, & loco, & de termino ad comparandum, & recedendum.
- 5 Quando potestas statuendi deuoluatur ad accedentes.
- 6 De excusationibus non venientium, & quae non admittantur.
- 7 Quomodo possint compelli, & de poena contumacium.
- 8 An possit peti charitativum subsidium pro accessu.
- 9 De ordine illud celebrandi, & sedendi.
- 10 Quis in eo praesidens, & iudices sint, & quomodo pronuntiandum.
- 11 De quibus causis possit Concilium Prouinciale cognoscere, quam iurisdictionem ha-beat, & super quos.
- 12 Ad quem ab eo appellatur, & quid si allegetur suspectum.
- 13 De eius potestate in statuendo, & quid in eo praecipue agendum.
- 14 Quanto tempore Concilium Prouinciale durabit, & de illius publicatione.
- 15 Quinam habeant potestatem absoluendi a censuris per illud latis.
- 16 Ecclesiae Archiepiscopales, & Episcopales Regni Neapol. quae sint, & celebrent Co-cilium Prouinciale, & vbi de eis fiat mentio in corpore iuris.

CONCILIVM PROVINCIALE.

- P**RÆTER Summitas sciendum est, quod hodie per constitutionem Sixti V.
- 1 † Concilia Prouincialia postquam fuerint celebrata eorum statuta transmittuntur ad Sanctiss. D. Papani, & per Sacram Congregationem Dominorum Cardinalium deputatam pro interpretatione, & exequutione Concil. Tridentini, recognita, & approbata deinde publicantur, ut patet ex constitutione eiusdem Sixti Romae publicata die 23. Martij 1564. incip. Immenfa. Et quoniam de Concilio Prouin-

*Cogruit
titul de
constit.*

Provinciali ego Stephanus Quaranta tractatum edidi Neap. impressum de anno 1589. qui cum non facile reperiat hic inferendum esse censui recognoscendo, & addendo.

Inter ceteras sollicitudines quæ Metropolitana incumbunt ea non minima reputatur conuocare scilicet Concilium Provinciale de quo breuiter, vtiliter, & ordinate scripturus nonnullas ponam quæstiones ex sacris canonib. varijsque Doctoribus ac locis non sine maximo studio, labore, atque vigilijs elaboratas, & collectas ad inchoationem dicti Concilii illiusque progressum, atque tractatum, & ad præstantiam Archiepiscopi in eo pertinentes. Diuino igitur inuocato auxilio dicimus ꝑ hanc Concilii Provincialis conuocationem ad Metropolitanum spectare c. si episcopus c. si quis episcoporum c. quoniam c. propter 18. disti. c. sicut olim, de accusat. c. 1. de pœnis in 6. ipse nam que est caput huius congregationis, & propterea ad ipsum spectat huiusmodi conuocatio. Card. Alex. siue Præposi. in d. c. si quis episcoporum, & Concilium Provinciale dicitur quia præsentat ecclesiam Provincia Abb. in cap. graue in fi. de præben. & in d. c. sicut, vbi etiam de triplici concilio rum differentia post glo. in sum. 17. dist. quorum etiam diffinitiones ponit Io. Paul. Lancel. lib. 1. institu. iur. cano. in titul. de eccles. constit. & declarat in sua glo. vel appellatur, quia regulariter fit, & congregatur in provincia auctoritate Archiepiscopi Metropolitanæ, qui omnibus episcopis, prælatis, & clericis provincie præesse dicitur. Bero. in c. 1. de iudi. & sine auctoritate Metropolitanæ non inferioribus illud congregare Card. Alex. notat in d. c. propter. el. 1. Sede tamen Metropolitana vacante episcopi provincie se congregare possunt ad illud celebrandum Archid. & Gemin. in c. placuit nu. 2. & in d. c. propter vbi Io. de Cur. crema. Card. S. Sixti nu. 8. ac Card. Alex. in c. de concilijs in 3. notab. & in d. c. placuit 18. dist. Petrus de Mōte episcopus Brixien. in tract. Monarchiæ conciliorum c. 2. nu. 9. Vgonius episcopus Famagulltanus in tract. Monarchiæ conciliorum c. 2. nu. 9. Vgonia in præ iudijs q. 5. & in 3. par. fol. 134. Henri. Botteus de Synodo episc. par. 1. num. 43. ad quem tamen finem, quoties, & quid sit tractandum in eo, habetur in d. c. propter c. quoniam 18. dist. & c. sicut, de accusat. iusta etiam causa illud conuocandi, est cū aliqua magna oritur dubitatio, quæ alias comode non possit diffiniri. Card. Alex. in c. multis. in 4. notab. 17. dist. etiam potest conuocari pro corrigendo episcopo, prout in c. 1. 34. dist. & quando immineret necessitas, potest congregari ante tempus statutum idem Card. in d. c. de concilijs Bou. in d. par. 4. nu. 54. sed Archiepiscopo non licet ante receptionem pallii illud conuocare, c. quod sicut §. præterea, de elec. & ex his patet responsio saltem remissive ad primam quæstionem, quæ erat præmittenda, videlicet, quid illud sit, per quem conuocetur, ad quem finem, & quoties, & de concilijs Provincialibus, vide quod nouissime fuit decretum per Conc. Trid. sess. 24. de refor. c. 2.

ADDITIO. Verba Conc Trid sunt ista videlicet) Provincialia Concilia sicubi ommissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus controuersijs componendis, alijsque ex sacris canonibus permissis renouentur. Quare Metropolitanæ per se ipsos, seu illis legitime impeditis. Coepiscopus antiquior intra annum ad minus a fine presentis Concilij, & deinde quolibet saltem triennio post octauam Paschæ Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi seu alio commodiori tempore pro more provincie non prætermittat Synodum in provincia sua cogere; quo episcopi omnes, & alij qui de iure, vel consuetudine interesse debent, exceptis ijs quibus cum imminente periculo transferendum esset, conuenire omnino teneantur. Nec episcopi comprouinciales prætex-

pretextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur. Itidem episcopi qui nulli Archiepiscopo subiiciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum semel eligant in cuius synodo Provinciali cum aliis interesse debeant, & quae ibi ordinata fuerint, obseruent ac obseruari faciant. in reliquis omnibus eorum exemptio, & privilegia salua, atque in integra manent. Synodi quoque dioecessanae quotannis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui alias, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur; ratione tamen parochialium, aut aliarum sacellarum ecclesiarum, etiam annexarum debeant, qui illarum curam gerunt, quicumque, nisi sint synodo interesse. Quod si in his tam Metropolitanis, quam episcopi, & alij scripti negligentes fuerint, poenas, sacris canonibus sancitas, incurrant. haec enim verba Conc. Trid. Est autem Concilium Provinciale, conuentus episcoporum coactus ab habente potestatem congregandi, vocatis vocandis de iure, vel consuetudine. Nauar. conf. 4. num. 3. de verb. signif. in antiq. ubi etiam inquit posse Concilium Provinciale congregari ad aliquas particulares causas in congregatione ipsius expressas ex mente Innoc. in cap. graue. num. 7. de praeb. itidem ex verbis Conc. Triden. supra relatis colligitur hodie cessare potestatem Capituli Metropolitanis Sede vacante illud celebrandi, ac suffraganeos conuocandi licet ante ipsum Concilium Trid. id poterat, vt per Pauin. in tract. de offic. & potest. cap. Sede. vac. par. 1. q. 7. sub num. 3. & Bott. de syno. par. 1. num. 43.

An autem electio semel facta Metropolitanis ab episcopo exempto, vt ad eius synodum Prouincialem conueniat, possit postea mutari. Resp. quod non, sed semper in futurum ad illam accedere tenetur, eiusque electio ligat successores, & ita declarauit Sacra Congregatio.

3 Secundo quaro, si quomodo & qui vocandi. Resp. Metropolitanum conuocare concilium ad statutam diem per literas, & sufficere vnicam citationem cap. si episcopus, & ibi gl. 27. dist. Gemin. & Franc. in c. 1. de poenis in 6. & episcopi prouinciae vocandi sunt, & ire tenentur, vt in praell. iuribus habetur ex quo tex. in d. cap. si episcopus. notat Card. Alex. quod suffraganei non tenentur venire ad Concilium Prouinciale, nisi a Metropolitanis sint vocati, in tantum quod si suffraganeus videret omnes alios episcopos con suffraganeos ire ad concilium, si ipse non esset vocatus, non tenetur ire nisi in praecedenti coeclio, si ipse non esset uocatus, non tenetur ire, nisi in praecedenti concilio fuisset deliberatum de futuro celebrando cum assignatione loci, & temporis, tunc qui fuissent praesentes non forent necessario ulterius uocandi, uel nisi essent uocati per edictum generaliter. Card. Iacobatus in tract. de concilio lib. 2. art. 4. q. 5. fol. 102. & ratio est, quia in ijs in quibus est necessaria denunciatio, prout hic non sufficit scientia, ubi uero sola scientia est de substantia, non requiritur de necessitate denunciatio, & ita procedit reg. cum qui de reg. iur. in 6. quae potuisset ob stare, ut ibi per Io. And. & Fran. formulam indicationis futuri Concilij Prouincialis, uide in fine Concil. Prouinc. Mediolan. 4. & 6. & in cerem. episc. lib. 1. cap. fin.

Tertio quaro quid de Abbatibus. Resp. quod Abbates etiam interfunt Concilio Prouinciali c. ex ore, de privileg. capit. ut apostolica. eod. titu. in 6. & an accedere teneantur, uide Gemin. & Card. S. Sixti, & Alex. in cap. episcopus. 18. dist. Doct. in d. tract. par. 2. sub num. 4.

ADDITIONE. Quando tamen habent populum, & membra non exēpta, quibus appellatur ad Archiepiscopum clarum est, quod tenentur accedere, vt in iuribus praell. & Abbates habentes populum, & territorium propriū, iurisdictionemque

episcopalem exercentes intra ambitum ipsius Prouincia ad Concilium Prouincia-
le vocari debent, quemadmodum vocantur episcopi Comprouinciales, & possunt di-
ci suffraganei, nam cum habeant iura episcopalia. ac proprium territorium, & cele-
brent de per se synodum diocesanam, dicuntur ordinarij locorum, & appellatione or-
dinarij comprehenduntur. gl. notab. iuncto tex. in c. ordinarij. de off. ordin. lib. 6. quo-
rum Abbatum multi sunt in Regno Nep. qui obtinent plurima castra de quibus per
Frecc. in tracta. de subfeud sub rub. de origine baronum c. 3. nu. 28. & isti funguntur
vice triu personaru. s. Abbatis in monasterio erga monachos, Pralati, seu Antisti-
tis erga populū. et domini iurisdictionis temporalis ciuilibus, seu mixta (si habent)
erga laicos. qui etiam omnibus pralatis inferioribus praeferuntur arg. text. in c. 1. de
etat. & qual. plene per Lancel. Conr. alios cumulantem in templo omnium iudic. lib.
2. c. 7. nu. 18. quibus competere possunt non solum ea, qua sunt dignitatis, & iurisdic-
tionis episcopis, verum etiam ea, qua sunt ordinis episcopalis de quibus in c. quam-
uis (horepiscopis 68. dist. in c. quanto de consuetud. in c. aqua, de consecr. eccles. vel
altar. & in c. accedentibus, ubi Panor. de excess. pralat. prater tria videlicet, confer-
re ordines sacros, consecrare basilicas, & altaria, & conficere chrisma, prout patet
ex priuilegijs quibusdam Abbatibus a Sede Apostolica concessis. Insuper isti in con-
cilio sedent post episcopos, ut per Pet. de Monte in tract. monarch. concil. q. 5. nu. 4. et
per Campegi. in tract. de auctor. Sac. Conc. c. 7. & tanquam locorum ordinarij in Co.
Prouinciali habet vocem decisiuā, ut per Alph. Alvarez. in speculo iuris Pontificij
& Casarej c. 51. §. 2. fol. 208. & tunc de eis in decretis debet fieri metio, ut obserua-
tum fuit in synodo Prouinciali Sipontina celebrata de mēse Ianuarij 1567. Manfre-
donia, attento proæmio tenoris sequentis videlicet. Nos Ptolemus Gallius S. R. E.
tit. S. Pancratij presbyter Cardinalis Comensis, ac Dei, & Apostolicae Sedis gratia
Archiepiscopus Sipontinus de consilio. & assensu Reuerēdissimorum DD. Episcopo-
rum, Abbatum, & aliorum nostrae Prouincia Ordinariorum in Prouinciali Synodo
Sipontina haec statuimus, & sancimus & infra ampliatur ut accedere teneatur etia
si in capite essent exempti, notat Gemin. in d. c. ut Apostolica nu. 4. Secundo amplia-
tur in commendatarijs perpetuis constitutis in sacris ordinibus habentibus propriū
territorium, curam animarum, ac episcopalem iurisdictionem ex adductis per Na-
uar. in consil. 3. nu. 2. de fil. presb. & cons. 5. de sponsal. in antiq. limita ut non omnes
Abbat. seu commendatarij habeant vocem decisiuam in Concilio Prouinciali, sed
illi tantum, qui habent iurisdictionem episcopalem, & alia ut supra, licet habeant in-
signia episcopalia scilicet, vsu mitræ & baculi, ac aliorum Pontificalium ex priui-
legio Apostolico, cum habere vocem decisiuam, si etiam iurisdictionis, Campegi. in
d. tract. cap. 7. & 15. Si tamen concilio prouinciali non placuerit consulenda erit Sa-
cra congregatio.

An autem Abbates praedictis qualitatibus muniti habentes populum intra fines
Prouincia existentem, a quorum sententijs immediate ad Sedem Apostolicā appel-
latur, & non ad Archiepiscopum teneatur ad Concilium Prouinciale accedere, &
videtur dicendum, quod sic si quidem episcopi exempti a quorum sententijs ad S. P.
tificem appellatur tenentur eligere aliquem vicinum Metropolitanum vigore decre-
ti Conc. Trid. supra relati, ergo eo magis Abbates respectu populi exempti, tutius enim
erit consulere Sanctam Sedem Apostolicam, an scilicet mens Conc. Trid. fuerit dictos
Abbat. comprehendere.

Quanto quanto quid de Capitulis ecclesiarum? Resp. quod Capitula ca-
thedralium vocari debent, & admitti ad tractatum Concilii, non autem ad
deci-

decidendum, & possunt comparere per procuratores cap. fin. de his qua fiunt a pralat. sine cons. Cap. vbi Abb. num. 4. dicit procedere etiam in negotijs non tantum Capitula, & Card. Zab. in c. graue q. 5. de prab. tenet semper vocandos esse ad Conciliū Prouinciale canonicos cathedralium pro tutiori. Bott. in d. tract. par. 2. num. 42. habetque Capitulum vocem consultiuam, formulam literarum quibus Capitula canonicorum cathedralium ad illud inuitantur. vide in fine voluminis actorum ecclesie Mediolan. fol. 359.

ADDITIO. Si tempore celebrationis Concilij Prouincialis vacaret sedes Capitulum Cathedralis seu Metropolitana succedens in iurisdictione est ordinarius iudex, & debet de necessitate vocari, & potest comparere per Vicarium generale cum speciali mandato dandi vocem decisiuam, cum sit iurisdictionis qua transit in capitulum Sede vacante. vt satis abunde fuit demonstratum supra, & in verbo capitulum Sede vacante si tamen concilio prouinciali non placuerit consulenda erit Sacra congregatio. Notandum etiam est quod Sacra Congregatio censuit Capitula Collegiarum quasi episcopalem iurisdictionem habentia ad Synodum Prouincialem esse uocanda.

Quinto quæro quid de alijs, Resp. quod ad Concilium prouinciale nedum debent venire episcopi, verum etiam alij inferiores, qui se laesos esse existimant, sed episcopi veniunt vt diffinitores, isti autem pro iustitia consequenda d. cap. propter. vbi Card. Alex. in 1. notab. 18. dist.

Sexto quæro qui debeant omnino vocari, Resp. quod de necessitate ad illud vocandi sunt episcopi, & non alij Innoc. Host. & Zab. in d. cap. graue. de prab. Abb. in disputat. 1. num. 29 & sequuntur communiter Doctores, vt refert Card. Alex. in d. c. propter el primo.

ADDITIO. Intellige hoc non procedere quando in prouincia vltra episcopos adessent alij ordinarij locorum habentes episcopalem iurisdictionem vt dixi supra in addit. ad tertiam & 4. quæstio. Item vbi fuisset prouisum de episcopo qui nondum esset consecratus, licet non dicatur episcopus ante consecrationem glos. in clem. dignum de celebr. miss. & per plura citata a Felin. in cap. eam te. de rescript. Nauar. in man. confess. cap. 27 sub num. 67 si tamen est electus & confirmatus, & possessio nem adeptus poterit interesse concilio, votare arg. tex. in cap. transmissam vbi glo. de ele. & per ea qua dicit Abb. in c. accedentibus de excess. pralat. Campeggi. de Concil. c. 15. eique & synodum consecrare licebit suam synodum conuocare. Bott. de Synod. part. 1. & ideo erit de necessitate uocandus.

Septimo quæro. Quid si episcopus vocatus moritur, Resp. quod si citato episcopo, & eo mortuo fuerit prouisum de alio ante inchoatum Concilium ex illa citatione non arctaretur successor Card. Iacob. in d. tractat. de conc. lib. 1. articul. 4. quæst. 6.

Octauo quæro, quid si episcopus non reperitur in diocesi, Respon. quod episcopi, qui non sunt in suis diocesium, sed extra eas necessario non sunt personaliter citandi ad concilium Prouinciale Card. Alex. in cap. peruenit. in 4. notab. 18. dist. verum in Prouinciali Concilio Sanctæ Seuerinæ obseruauimus literas Metropolitanani directas episcopo absenti consignari facere eius Capitulo vt transmittat, & proponere edictum ad valuas cathedralis, vbi tenetur residere, & domicilium residentie semper est principale, Felin. in c. postulasti, num. 1. de for. cōpet.

- 4 Nono quæro † de tempore & loco, Resp. non debere Concilium Prouinciale celebrari temporibus quibus abſtinentiæ, ſeu contemplationi eſt vacandum, vt in quadrageſima, & in diebus quibus inſiſtendum eſt celebrationi ſolemnitatum præcipuarum, cap. habeatur, vbi Card. Alexand. in fin. 18. diſt. Bott. de ſynodo. par. 1. num. 56. & in congregationibus conciliorum debet haberi ratio, vt huius, qui vocati ſunt, non fatigentur propter diſcrimina itinerum, debent ergo fieri huius modi congregationes & conuentus in loco non multum remoto, imo proportio nato reſpectu eorum, qui debent venire, etiam debet haberi ratio temporis, vt non in hyeme maxima fiant cum in iſtis temporibus periculofa ſit itineratio Cardinal. Alex. in cap. quoniam 18. diſt. Bott. in d. par. 1. num. 56.

Decimo quæro de termino ad veniendum, Resp. quod uocati ad Concilium debent venire infra terminum, vel ſaltem ad terminum eis aſſignatum c. placuit, & c. ſi episcopus 18. diſt. ſed quamdiu concilium non erit abſolutum, poterit episcopus moram purgare, & non punietur pena canonica. Doct. in d. c. ſi episcopus Card. Iacob. in d. tract. lib. 2. art. 5. fol. 110.

Vndecimo quæro quid ſi venit & diſceſſit illicentiatus, Resp. quod episcopus qui venit ad concilium, & diſceſſit illicentiatus antequam ſynodus ab ſoluatur, debet excommunicari, & excommunicatus a ſynodo non poteſt abſolui per ſingulos prælatos ſynodi, ſed ab ipſa ſynodo tantum. c. ſi quis 18. diſt. vbi Card. Alex. notat paria eſſe non venire, & ante abſolutum concilium recedere, facit rex. in c. certum 11. q. 3. & c. 1. de iudic. in tantum, quod ſi vocatus ad concilium expectaſſet per plures dies alios abſentes, & poſtea etiam in die prorogata illicentiatus recederet, puniretur tanquam contumax non expectato fine Concilii. Card. Iacob. in d. art. 1 fol. 112 & 113 Syno. Vgo. in 4. par. fol. 144. & contumax dicitur ille qui illicentiatus recedit. Dec. in c. 1. de iudic. num. 43. in 1. lectu.

- 5 Duodecimo quæro quid ſi non omnes veniant. Resp. † quod ſi Archiepiscopus vocat ſubditos ad Concilium, & ipſi non veniunt in termino eis aſſignato, conuincuntur de negligentia, & poteſtas deuoluitur ad accedentes etiam numero paciores Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. art. 7. fol. 275.

ADDITIO. Ex quo enim vocati venire noluerunt, alienos ſe feciſſe videntur. c. cum nobis, vbi Panor. num. 3. de elect. & ſic absurdum eſt eos in numero computare. iux. gloſ. in clem. quod circa eod. tit. vnde faciunt, quod contumax reſideat in præſentibus, & in terminis noſtris aſſerit Petr. de Monte in præalleg. tract. de concilio. quaſt. 6.

- 6 Decimotertio quæro † de excuſationibus non venientium. Reſpon. quod episcopus qui non poteſt intereſſe concilio, debet ſe excuſare per literas ſubſcriptas per eum, & excuſationis ſuæ rationem exprimere apud Metropolitanum, & non eſt neceſſe apud totum Concilium illam allegare. Card. Alex. in d. cap. placuit. 18. diſt. quem ſequitur Card. Iacob. in d. tract. lib. 2. artic. 4. quaſt. 7. fol. 103. qualiter autem probabitur impedimentum, vide gloſ. in d. capit. placuit.

Decimoquarto quæro, quænam excuſatio requiratur. Resp. non quamlibet neceſſitatem excuſare episcopum, vt non teneatur venire ad Concilium, ſed requiri grauem neceſſitatem, & tunc tenetur mittere nuncium ad recipienda ſtatuta edita in Concilio Prouinciali c. episcopus, cum ſeq. & ibi Cardin. Alex. ac etiam in c. peruenit. 18. diſt. vbi gloſ. in verbo, neceſſitatus, ponit multa, quæ excuſant ne vocatus teneatur venire ad Concilium, & Campeg. de conc. c. 11. & formula.

mula literarū, quibus episcopia Cōcilio Prouinciali absentis excusatio accipitur, reperitur impressa in fine voluminis actorū ecclesiæ Mediolan. fol. 359. de quibus excusationum causis late Bott. de syno. par. 2. sub num. 56.

Decimo quinto quæro, quid si episcopus subest duobus Metropolitanis, prout dicit glo. in c. 1. in ver. ven. endo. in fin. ne Sed. vac. & eodem tempore vocetur ab ambobus ad Concilium. Resp. quod accedendo ad vnum potest mittere procuratorem ad aliud.

ADDITIO. Similis glos est in c. & temporis ver. vñire 16. q. 1. & arg. tex. in c. 2. de relig. dom. & vide Caccialup. in tract. de vnion artic. 8. num. 11. & in Regno Neap. extant aliqui episcopi qui subsunt duobus Metropolitanis ratione duorum episcopatum vnitorum. & inter alios est episcopus Campaniensis, & Satrianensis vniti qui respectu primi subest Archiepiscopo Salernitano. & respectu secundi recognoscit in Metropolitanum Archiepiscopum Cōpsanum. Et facit in simili quod dicit gl. fin. in c. ex ore. de priuileg. Imol. in c. quod super his. de maior. & obed. Bott. in d. tract. par. 2. sub num. 42. & Fran. Aret in conf.

Decimo sexto quæro, Quid de vocato ad concilium a Metropolitano, si eodem tempore vocetur a Rege ad quem potius accedere debeat, vide glos. in cap. si episcopus 18. dist. & in cum parat. de appellat. vbi Innoc. & Abb. Car. in Iacob. in d. tract. lib. 1. art. 5. fol. 117. Lancell. Conrad. in templ. omn. iud. lib. 1. cap. 2. §. 3. num. 6. & Bertach. in tract. de episc. lib. 4. par. 1. q. 14. & Dec. in conf. 72. Camppeg. de con. c. 11.

7 Decimo septimo quæro, † An possint episcopi compelli vt veniant cessante impedimento, & quomodo. Resp. quod sicut possunt compelli subditi venire ad synodum episcopalem, sic & compelli possunt episcopi, vt veniant ad Concilium Prouinciale, Abb. in cap. quod super his. de maior. & obed. in 3. not.

Decimo octauo quæro de pena contumacium. Resp. quod episcopus qui impedimento canonico cessante non venit ad concilium, debet priuari communiōne aliorum episcoporum vsque ad futurum concilium, si fuerit contumax. cap. si quis episcoporum, & ibi Card. Alex. in 1. not. 18. dist. faciunt etiam c. non oportet. cap. non oportet, in fin. cap. si quis autem. cap. placuit, & cap. si quis episcopus dist. eadem; vnde non erit talis episcopus prohibitus celebrare diuina officia, & recipere Sacramenta ecclesiastica, & communicare cum ceteris episcopis & aliis, sed tantum erit suspensus a communibus negotiis cum aliis episcopis, nec poterit interesse scrutinio episcoporum, nec consecrationi eorum, & aliis communiter pertractandis cum Metropolitano & episcopis. glo. in d. cap. placuit, & Card. Alex. in fine Card. Iacob. in d. art. 5. in princ. fol. 111. subdens, quod etiam poterit excommunicari excludendo a communiōne fidelium & erit in electione Archiepiscopi; quod sane debet intelligi, vt, si primo vocatus non venit, procedat prædicta pena, si iterum, & tertio monitus non venit, poterit excommunicari, nec punitur bis ex eodem delicto: ex multiplicato enim delicto contumaciæ augetur pena, ideo & si vnica citatione monitus non venit, poterit priuari communiōne aliorum episcoporum, & ista non est excommunicatio, unde ad hanc penam inferendam sufficit vnica monitio d. c. si episcopus, si tamen postea tertio monitus adhuc persistit in sua contumacia, tunc poterit excommunicari, & pro hac diuersitate facit, quia priuatio a communiōne, de qua in dd. iuribus, non est censura ecclesiastica, sed pena canonica, & ideo trina monitio in ea non requiritur, secus in extō

municatione quæ est ecclesiastica censura c. quarenti, de verb. signif. & non potest nisi trina monitione præmissa proferri c. sacro, de sent. excom. c. 1. eod. tit. in 6. ad prædicta facit in simili quod notat Io. And. in c. 1. de excess. prælat. vbi dicit ad inferendam pœnam suspensionis non requiri monitionem, quando proferatur vt pœna, quando autem proferatur vt censura, trina monitio debet præcedere, ita residet Card. Alex. in d. c. si quis episcoporum, cuius dictis addo etiam vt si vocatus ad Concilium negligat venire, & non mittat, nec se excuset, non statim puniendus est tanquã contumax, sed prius debet admoneri, & requiri & tandem citari ad videndum se declarari c. propter el. 1. 18. dist. & ibi glo. Card. Iacob. in d. tract. lib. 1. art. 5. in princ. fol. 114. Campeg. de conc. c. 13. facit id, quod dicit Innoc. in c. cum olim. in fi. de testi. quod contumax in processu iudicii citatur ad sententiam, item in procedendo contra episcopos consulerem seruandam esse constitutionem Alex. 3. relatam in c. 2. de off. deleg. in 6.

8. Decimo nono quæro ¶ an episcopus pro dicto accessu possit petere subsidium. resp. quod episcopus volens ire ad Concilium Prouinciale potest petere ab ecclesiis subiectis, vt conferat expensas Bellencinus Roræ auditor in tract. de charitat. subsid. q. 21. Card. Iacob. in d. art. 5. fol. 111. quod intellige quando episcopus esset pauper, qui non haberet ad faciendum expensas, vt per eundem Card. Iacob. in d. art. 5. fol. 110. col. 1. Rebuff. in tract. concordat in rub. de public. concubinarij, §. quia vero, quod charitatiuum subsidium, non exigendum est a pauperibus, & ille dicitur pauper clericus qui ex redditibus non percipit vltra decente victum suũ. Bellenci. in d. tract. q. 30. & quando prælatus possit imponere charitatiuum subsidium vltra Bellenc. in d. tract. vide Afflicti. in constit. Regni quam plurimũ nu. 2. Boer. decis. 133. cũ tribus seq. & Petr. Duen. reg. 89. in verbo charitatiuum subsidium, & reg. 253. in verbo episcopus, & quæ dicatur congrua clerici sustentatio, vide Menoch. de arb. iud. Cent. 6. casu 520. nu. 10.

Vigesimo quæro quid de Archiepiscopo. Resp. quod Archiepiscopus, non debet petere aliquid a prælatis venientibus ad Concilium alias teneretur in quadruplum c. quoniam 18. dist. qui tex. loquitur quando Archiepiscopus experierit, si tamen ipso non petente aliquis de suffraganeis episcopis aliquid daret de ibi contentis non incurreret in pœnã quadrupli Archiepiscopus, cũ hanc pœnalem nõ debeamus extendere ad casum non expressum, peccare tamen cum abstinere debeat a muneribus secundum Card. Alex. in d. c. quoniam, vbi tenet quod ex sola petitione incurrat in dictam pœnam de rigore iuris, sed de æquitate non si non obtineat, & tunc autoritate maioris potest compelli ad soluendum de proprijs bonis, & non ecclesiæ, & solutio debet fieri episcopo quando agitur de restitutione rei petita, pœna autem applicabitur ecclesiæ cui facta est iniuria, munuscula autem seu xenia non debet illa quærere nec ea sponte oblata respicere c. de eulogijs 18. dist. & ibi Car. Alex.

9. Vigesimo primo quæro ¶ de ordine ad concilium Prouinciale celebrandum. Vide Pontificale Romanum sub titulo de ordine ad Concilium Prouinciale celebrandum, & nouissime ceremo. episc. lib. 2. c. 22.

Vigesimo secundo quæro de ordine in sedendo. Resp. quod episcopi, secundum ordinationis suæ tempus, siue ad consedendum, siue ad subscribendum loca tenere debent cap. fin. 17. dist. conseruato Metropolitanj primatu cap. placuit. 18. dist. dicit tamen glo. cap. per tuas, de maior. & obed. esse ibi argumentum pro exemptis episcopis, vt in synodo sedeant in meliori loco, sed an præferantur non exemptis, primo promotis, vide Abb. ibidem, si vero episcopus teneret locũ

Metro;

Metropolitani; licet sit posterius ordinatus præponitur aliis glos. in d. c. si. de Abbatibus, an debeant precedere canonicis tractat Felin. in c. pastoralis, num. 9. de off. deleg. Card. Iacob. in d. lib. 7. art. 2. fol. 72. Synod. Vgo. fol. 88. vbi post Gemin. & Card. Alex. in d. c. fin. 17. dist. tenet, quod clerici seculares regularibus, regulariter semper præferendi sunt. quomodo autem se habere debeant in concilio residentes, vide c. in loco benedictionis §. quæst. 4.

ADDITIO. In sessione vero, & ordine proferendi vota inter episcopos, dignitates, Canonicos, Abbates, commendatarios, procuratores, & ceteros attenditur hodie nouissima dispositio quæ habetur in d. ceremo. episc. lib. 1. c. fin. & eod. lib. c. 3. habetur episcopos in congregationibus concilij provincialis coram Archiepiscopo uti posse Rochetto discooperto cum mozeta.

Quidam Archiepiscopo siue titulari, siue alias prouiso ac translato ad ecclesiam suffraganeam an in Synodo Prouinciali sedere debeat immediate post Metropolitanum ratione Archiepiscopalis dignitatis qua functus est, & sic precedere debeat alios episcopos antiquiores. Resp. quod sic arg. tex. in l. 1. ff. de albo scrib. & rubr. c. ut dignitat. ordo seruetur lib. 12. & hoc in memoriam pristinae dignitatis, & honoris quem gessit, ratione cuius retinet iura reuerentialia, ad quod faciunt ea quæ cumulat Felin. in capit. quæ in ecclesiarum numero 81. de constit. est. & alia ratio quia Archiepiscopus translatus ad ecclesiam suffraganeam cessit loco, & non dignitati. arg. tex. in cap. 1. de ordin. ab episc. qui renun. episcopat. & in cap. post translationem, de renun.

10 Vigesimo tertio, quæro † quis in eo est præfidens. Resp. quod Archiepiscopus in concilio Prouinciali est præfidens d. cap. placuit. glos. in cap. Pastoralis, in verbo, exceptis, de off. ord. & est caput concilii. Abb. in c. graue, nu. 8. & Imol. num. 10. de præben. Card. Alex. in cap. si quis episcoporum. 8. dist. qui omnibus episcopis, prælati, & clericis prouinciæ præesse dicitur Bero. in cap. 1. de iud. & autoritate Archiepiscopi celebratur, Bonifa. de Vitalinis in clem. 1. numero 45. de sent. excommunic.

Vigesimo quarto quæro, quinam iudices sint. Resp. ne dum Archiepiscopum, sed etiam alios episcopos esse iudices, cap. 1. vbi Abb. in primo nota. & Maria. Soc. in 2. notu. pe libell. oblatio. glos. in sum. 9. quæst. 8. sine quorum consensu non iudicat Archiepiscopus Abb. in cap. 1. nu. 14. de iudic. Cardin. Iacob. in d. tracta. lib. 5. art. 11. fol. 292. Syno. Vgo. in 3. par. fol. 108. col. 3. Metropolitanus ergo est iudex licet tanquam maior sedeat Card. Alex. 3. q. 8. in sum. episcopi congregati nõ dicuntur esse ibi ut singuli, sed ut collegium capit. 1. 34. distin. Ancha. & Felin. in cap. sicut olim, de accusa. Henr. Bott. de Syno. par. 1. num. 48. & totum concilium est iudex, non autem singulares, Abb. in c. non potest, num. 18. de sent. & re iudic. in Synodo vero episcopi vnusest iudex, & lata est differentia inter istam, & istam. vt per Bott. in d. tractat. par. 1. sua num. 32. sicuti non est bona similitudo attingere de concilio Prouinciali ad generale. Card. Iacob. de concil. lib. 6. artic. 2. fol. 345.

Vigesimo quinto quæro, quis est principalis iudex. Resp. quod Archiepiscopus est iudex principalis, c. 1. 34. dist. & ipse habet principaliter iudicare de consilio aliorum episcoporum Card. Alex. in capitul. de eo 50. distin. Archiepiscopus enim præfidens cum episcopis suffraganeis in concilio Prouinciali habet iurisdictionem ordinariam. d. cap. sicut olim, Suffraganei episcopi in concilio existentes
in co-

in cognoscendo sunt coniudices, in diffiniendo, ut assessores, Cardin. Alexand. in cap. propter, el. 1. 18. distin. Imol. in cap. graue, de præb. Bott. de Syno. par. 1. num. 33. & par. 2. num. 48. Synod. Vgol. cap. 9. sed siue sint iudices siue assessores, non valet quod fit eis non vocatis Innoc. & Hostien. in d. cap. graue. nam si Archiepiscopus vult statuere vniuersaliter in toto prouincia, requiritur consensus suffraganeorum d. c. sicut olim, de accusat. cum simil. eorum enim qui participes sunt officij, debet attendi consensus, Abb. in cap. cum elim. num. 4. de arbit. & tunc ligat subditos totius prouinciæ, aliter vero comprehenderet subditos diocesis suæ tantum. capit. Romana, & ibi glos. in ver. sententiæ, de sentent. excommunic. in 6. Item quando vult statuere vniuersaliter in prouincia ultra consensus suffraganeorum, requiritur etiam consensus subditorum suffraganeorum, si statutum concernit eorum præiudicium, vnde si faceret statutum Archiepiscopus, quod possit cognoscere de causis subditorum suffraganeorum, & ad suam diocesim illos trahere, tale statutum non valeret in præiudicium subditorum suffraganeorum, nisi consentirent Cardin. Alexan. 18. distin. in sum. Felin. in c. pastoralis, num. 7. de off. ord. Lancell. Conrad. in templo. omn. iud. lib. 2. c. 4. nu. 22.

Vigesimo sexto quæro, quomodo sit pronuntiandum, Resp. quod Archiepiscopus tanquam caput de consensu, & consilio suffraganeorum vel maioris partis pronuntiare debet. Ioan. And. post Hostien. in c. 1. de libell. oblatio. item Card. Host. & Zaba. in c. graue, de præben. nu. 6. vbi Imo. nu. 19. & hanc esse veritatem dicit idem Imo. in d. c. 1. in vltimo not. & sub nu. 21. Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. ar. 8. fol. 288. & faciunt c. sane 65. dist. c. nec episcopi, de temp. ord. cap. sicut, de accusa. & sic in praxi obseruari patet ex principis nonnullorum Conciliorum prouincialium, quæ sunt impressa videlicet Mediolanen. Cosentin. Neap. Tranen. & aliorum.

Vigesimo septimo quæro, de modo in statuendo. Resp. quod Abb. in cap. 1. de pac. notat modum, & practicam condendi legem in Concilio Prouinciali, nam vnus de concilio facit propositionem, & reliqui si eis placet, statuunt illam confirmando, vel restringendo, seu ampliando.

Vigesimo octauo quæro, an alii præter episcopos in d. Concilio sint vocales. Resp. quod in concilio Prouinciali Metropolitano multo plus quam aliis est tribuendum, nam ipse potest eligere electissimos quosque sacerdotes, ut præter episcopos habeant in concilio vocem consultiuam, & decisiuam, ut late demonstrat Doc. Michael Thomatius Hispanus in disputatione de ratione habendi concilia Prouincialia, Romæ impressa anno 1565. a fol. 81. vsque 99.

AD DITIO. Intellige, ut si ipsi concilio placuerit poterunt habere vocem decisiuam ut fuit determinatum per Gregor. 13. in responsione ad quintam difficultatem propositam a Concilio Prouinciali Rothomagensi, quæ est impressa in d. Concilio, imo requiritur consensus omnium suorum suffraganeorum, nec sufficit maior pars faciunt dicta per Campeg. in tract. de conc. capit. 6. secus tamen est in voce consultiuam tantum, quia nullum assertur præiudicium habentibus decisiuam saltem vbi deest copia episcoporum, ut cum maturiori iudicio procedatur. Abb. in 1. q. subnum. 29. de alys non episcopis habentibus vocem decisiuam. Dixi sup. 1. q. 3. 4. & 9. suffraganeus legitime impeditus potest constituere procuratorem vnum ex suffraganeis cui specialem mandato ad decidendum tenet Nauar. consi. 3. de off. deleg. in antiquis, & consi. 7. de maio & obed. in nouis. quod mihi non placet, nam pro danda voce in omnibus actibus concilij requiritur præsentia, intelligentia aliorum iudicum & facti discussio. ex

no. ex quibus mouetur ad determinandum & non potest pendere ab alieno arbitrio cum sit electa industria personæ ad determinandum vna cum alijs, nisi dicamus posse constituere procuratorem ad presentandum votum in scriptis redactum per ipsum episcopum impeditum accedere super aliquo particulari negotio de eo instructo accedente voluntate Concilii Prouincialis.

Vigesimo nono quero, quid si Metropolitanus a maiori parte in iudicando, vel statuendo dissentit. Resp. quod Metropolitanus discrepante præualet Prouincialis concilij sententia sententiæ Archiepiscopi dicit Card. Iacob. de concil. lib. 6. ar. 2. fol. 329. Henri. Bou. de syno. par. 3. nu. 137. nam concilium Prouinciale reputatur vt collegium. Anchara. & Fel. in c. sicut olim, de accusa. & in agendis a collegio si discordant statuit maiori parti c. sane & ibi Car. Alex. 65. dist. gl. in c. si Archiepiscopus, de temp. ordi. Nauar. in consi. 1. de his quæ fiunt a maio. par. cap. in antiq. standum est in dispositionibus concilii iudicio plurimorum Abb. in c. 1. de pac. & in c. in singulis nu. 5. de statu mo. & ideo concilii Prouincialis iudicium a integrum dicitur, quia plurimorum a sententia comprobatur cle. 1. de sent. excom. vbi Bonif. de Vitali. in 10. nota. nu. 45. dicit quod stabilis, & firmis est statutum per concilium Prouinciale, quam per sententiam præfulis prouinciæ sicut est Archiepiscopus licet auctoritate Archiepiscopi celebretur. Item dispositio synodalis dicitur quæ fit a maiori parte. Abb. in c. non potest, sub nu. 16. de sent. & re iudi. denique Metropolitanus suffragium non potest nisi vim vnius habere. Doctor Thomafius in dicta disputatione, fol. 89. & si non præualet maioris sententia posset Archiepiscopus solus decernere sine consensu suffraganeorum contra prædicta in superioribus quæstionibus 24. 25. & 26. non obstat c. si quis episcopus cum seq. 6. q. 4. quia speciale est in condemnatione vel absolutione episcopi, vt ibi dicit glo. & in c. episcopi 65. distin.

ADDITIO. Adde tex in c. extra conscientiam 64. dist. & in c. prudentiam de off. deleg. Afflict. decis. & ibi Vrsill. in annot. limita vt opinio singularis præualeat communi, quando ratione fortiori nititur per tex. in c. appellanus. & ibi Panor. nu. 3. ab omnibus receptus, de serijs Felin. in c. 1. sub nu. 54. de const. Petr. de Monte in tract. monarch. conc. q. 7. Nauar. consi. 17. nu. 8. de priuileg. in antiq.

Trigesimo quero Quid si Archiepiscopus non vult pronunciare secundum vota maioris partis. Resp. tunc puto esse recurrendum ad Summum Pontificem per ea quæ dicit glo. in cap. sane 65. dist. in vlt. dicto & in c. fin. in verb. iudic. 63. dist. finct.

Trigesimo primo quero, quid si sententiauerit Archiepiscopus secundum voluntatem minoris partis, dicit Abbas in c. ne episcopi, de tempor. ordin. quod vitabitur factum, & facit id quod in simili dicit glo. not. in c. 2. in verti. dum consilio, de corpore vitiat.

Trigesimo secundo quero, de quibus causis cognoscere possit consilium Prouinciale, quam iurisdictionem habeat, & super quos. Resp. quod concilium Prouinciale cognoscit de omnibus causis ecclesiasticis totius Prouinciæ. c. propter, & ibi Gemi. notar. 18. dist. & habet iurisdictionem super omnes de prouincia Abb. in c. graue. nu. 4. de præben. & cognoscit, & examinat delicta non solum suffraganeorum, sed etiam subditorum suorum die. graue. c. sicut olim, vbi Hostien. de ac-

fat.

cusat. & d.c. propter Philip. Fran. in c. fi. de cens. in 6. Lancell. Corrad. in templ.
 omni. iud. lib. 2. c. 6. nu. 2. & habet iurisdictionem, ordinariam Card. Alex. in c. ex-
 perientia 11. q. 1. & 3. q. 8. in sum. Bero. in c. 1. nu. 125. de iudi. & cognoscit de om-
 nibus causis necdum per appellationem sed etiam per simplicem querelam Card.
 Alex. in c. de conciliis 18. dist. & in rub. de appellat. nu. 36 & in c. cum speciali nu.
 27. eod. tit. quæ sequitur Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. ar. 11. fol. 298. Lancell. Cor.
 in d. templo lib. 2. c. 3. nu. 20. & debent audiri querelæ omnium laicorum d. c. pro-
 pter & secundum Innoc. quem sequuntur Io. And. Imol. Card. Zab. in d. c. graue
 Abb. in c. 1. nu. 15. de iudi. & Card. Alex. in d. c. de conciliis 18. dist. etiam non ci-
 tati tenentur respondere de querelis civilibus ac si citati essent de criminalibus au-
 tem non nisi sint citati, & exposita crimina super quibus accusantur, habent ta-
 men ius reuocandi domum accusati, si pro specialibus negotiis fiat concilium, &
 petatur quod respondeant pro aliis arg. c. fin. de for. compet. alias secus si indi-
 stincte fiat concilium pro omnibus negotiis emergentibus; etiam competit ius re-
 uocandi domum si concilium sit de longinquo, nisi in casibus, qui de sui natura
 tractantur in consilio secundum Card. Zab. in d. c. graue. Bott. de syno. par. 3. in
 princ. nu. 41. & 42. Card. Iacob. in d. lib. 7. ar. 8. fol. 289. Synod. Vgo. in prælud. c.
 10. & in fine fol. 10. & in 3. par. fol. 108. col. 1. in fine, episcopi in Prouinciali con-
 gregati loco ordinarii sunt in omnibus causis clericorum, quæ ad concilium refe-
 runtur, ad illum autem qui præest diffinitio pertinet de consilio, & assensu alio-
 rum episcoporum omnium, vel maioris partis. Host. in d. c. graue, & dixi supra
 quest. 26. Concilium in super prouinciale habet potestatem excommunicandi epi-
 scopos illius prouinciæ Abb. in c. 1. nu. 5. de iudic. vbi Bero. nu. 67. & prælatos ex
 proprio delicto potest suspendere, & episcopum tamen deponere non potest Abb.
 in d. c. graue nu. 4. de præben. quia depositio episcoporum soli Papæ est reseruata
 Abb. in c. Pastoralis in prin. de off. ordi. Feli. in c. 1. nu. 23. de iudi. dicit tamen Ab-
 bas in c. 2. num. 3. de accusat. quod Archiepiscopus cum suis suffraganeis potest
 audire causam, sed non diffinire, idem dicit Anchar. in d. c. graue, nu. 18. & Imol.
 sub nu. 18. solum enim interdicitur consilio potestas deponendi episcopos Abb.
 in c. 1. de iudi. sed circa hoc vide quod fuit decretum per Conc. Trid. sess. 24. de re-
 for. generali c. 5. & de reseruatis Sedi Apostolicæ vide notab. gl. in c. quod transla-
 tionem, de off. lega. & in clem. quia contingit, de relig. domi. & enumerat Card.
 S. Sixti in c. huic sedi. 17. distin. & Pauin. de visi. par. 1. q. 10. Habes ergo quod con-
 cilium Prouinciale potest cognoscere de causis quæ vertuntur in episcopos, & ele-
 ricos, item poterit cognoscere de omnibus causis clericorum, dummodo factum
 sit notorium, vel si res non patiatu dilationem, vel in breui possit liquidari, ipse
 tamen Archiepiscopus qui præest concilio, vel qui habet potestatem diffinendi,
 debet hoc facere de concilio, & assensu aliorum de concilio vel maioris partis, c.
 nec episcopi, de tempor. ordin. & c. sicut, de accusat. Card. Iacob. in d. lib. 6. art. 8.
 fol. 288. in quo concilio debet etiam tractari de corrigendis excessibus, & mori-
 bus reformandis, præsertim in clero d. c. sicut, & c. propter 18. dist. & ex non celebra-
 tione conciliorum sequitur incoueniens, quod multa remanent incorrecta de his quæ
 cõcernunt ecclesiasticum statum c. peruenit 18. dist. & debet fieri inquitio summatia
 propter breuitatem temporis, de his quæ sunt notoria vel quæ cõfiteatur per delinquen-
 tes, vel de quibus statim fides potest haberi, de dubiis vero delictis non est inquitio
 dñ, sed sunt cõmittenda, Host. & Zab. in d. c. graue, sub nu. 3. & ibi Imol. sub n. 19.
 Bott. de syn. par. 3. sub nu. 45. dicit etiam fieri generalis inquitio de malis, sed contra
 certam personam non debet fieri, fama non præcedente secundum Abb. in d. c. graue, nu. 9.

b. A. D.

5 *ADDITIO.* An concilium Prouinciale possit capere informationem, aut formare processum contra aliquem episcopum suspectum aut accusatum ibi de causis grauioribus ad effectum transmittendi probationes, & processum ad Romanū Pontificem. Resp. quod hodie de iure nouo non solum depositio episcoporum est reseruata Papae sed etiā omnimoda cognitio, & examinatio causa depositione digna, ita quod inferiori Papa hoc denegatur, prout habetur in praallegato Conc. Trid. sess. 24. de ref. c. 5. per quod Capitulum crimen haereseos, & alia crimina maiora depositione, & priuatione digna exequantur quo ad Nauar. conf. 1. de for. compet. in antiq. amplia etiam si talis formatio processu fieret ad finem remittendi causam instructionem ad Papam glo. in c. inquisitores, de haeret. in 6. limita de mandato expresso Summi Pontificis iuxta conditiones in d. c. 5. descriptas, per quod etiam permittitur, ut minores criminales causa episcoporum in concilio tantum Prouinciali cognoscantur, & terminentur, vel ad deputandas illas causas, debeant esse episcopi, & an absolutio Concilio possint in illis causis procedere. Resp. videtur dicendum non esse necesse, ut sint episcopi, quia illa facultas est generalis, & eorum iurisdictio non expirat, si prius. i. ante Concilij absolutionem ceperint cognoscere, prout in simili notatur in c. relatum, & c. gratum, de off. deleg. deceret tamen, ut essent episcopi.

Trigesimo tertio quarto, an cognoscat de Metropolitano. Resp. quod Concilium Prouinciale non iudicat Archiepiscopum. c. graue, de praeben. sed tamen potest ex charitate reprehendere glo. in c. si autem & ibi Card. Alex. 9. q. 3. negligētiam vero Metropolitanus circa iustitiam ministrandam supplere potest Conciliū Prouinciale c. si Metropolitanus, & ibi Card. Alex. 6. q. 9. potest cognoscere de causis appellationum interpositarum a Metropolitano glo. in c. multis, in verbo ad maiorem 17. dist. in c. omnis oppressus 2. q. 6. in c. si Roma. conf. 52 1. nu. 3. Syno. Vgo. in praesud. cap. 10. potest etiam cognoscere de causis ad ecclesiam ipsius Metropolitanus spectantibus glo. in d. c. sicut, de persona autem & statu ipsius Archiepiscopi Prouinciale Concilium non cognoscit ad effectum iudicandi, sed admonēdi ipsum Archiepiscopum, ut se corrigat, & si obstinatus se corrigere nollet ad effectum denunciādi Summo Romano Pontifici d. c. graue, de praeb. Card. Alex. in c. si clericus 11. q. 1. non tamen potest se intromittere ad effectum iudicandi de eo, ut notat glo. in d. c. sicut, per ea quae habentur in cap. cum inferior, de maio. & obed. & in c. inferior 21. dist. & ibi glo. & glo. fin. in c. 3. de raptor. ita distinguit Bellamer. in d. cap. sicut. sub num. 21. Card. Alex. 2. q. 8. & ratio est quia ipse praesit concilio, & ideo ab ipso Concilio tanquam inferiori non debet iudicari Imol. in d. cap. graue. num. 10.

ADDITIO. Hinc sequitur non posse Archiepiscopum excommunicari a Concilio Prouinciali contra opinionem quam tenet Nauar. in conf. l. de off. ordin. in antiq. nam contradicit textus in d. cap. graue nimis, & iuribus praalleg. quae ab ipso non citantur.

12 Trigesimo quarto quarto, an ab eo possit appellari & ad quem. Resp. quod a Concilio Prouinciali appellatur ad Papam cap. sicut excellentiam 23. q. 4. Card. Alex. in rubr. de appellat. num. 34. Felin. in cap. 1. num. 6. de iudi. Bellam. & Card. Alex. in d. cap. multis. & Synodus Vgo. in praesud. q. 10. Nauarr. conf. 3. de appellat. in antiq.

Trige-

Trigesimo quinto quæro an totum Concilium Provinciale possit allegari suspectum, & an si Metropolitanus non est suspectus possit recusari propter episcopos suspectos, & quid si tantum Metropolitanus est suspectus, vel aliqui de concilio, vide Abb. in c. si quis contra clericum sub num. 21. de foro compet. & in c. 2. sub nu. 14. de iudi. & ibi Dec. num. 96. in 1. & 2. lectura. Felin. nu. 6. Ripa num. 40. Card. Alex. in c. quia suspecti. 6. q. 5. & in rubr. de appel. col. 12. & in c. cum speciali. cod. tit. Card. Jacob. in d. tract. lib. 5. art. 10. fol. 291. Boer. decis. 269. Capi. decis. 138. Menoch. in tract. de arbit. iudi. lib. 2. centu. 4. casu 458. Synod. Vgo. fol. 108. col. 3. col. 3. communis tamen est opinio, totam Synodum posse recusari, Cardin. Alexand. in d. capitul. cum speciali, & Dec. in d. capitul. 1. nu. 66. in 1. lect. & suspectus non debet interesse quando votatur etiam si non det votum suum Capi. in d. decis. nu. 5. Carani. in ritu mag. Curia Vic. 265. suspicionum vero causa multa reperiuntur in iure expressa, & approbata, & minor causa repellit tam iudicem quam testem gl. in c. accedens vt lit. non contest. Dec. in d. c. 1. de iudi. nu. 22. Septuaginta quatuor post Specula. refert. Card. Alex. in c. postremo, de appella. vbi Philip. Franc. 40. reassumit tractando etiã de personis quæ recusari possunt. Abb. remissive in d. c. si quis contra clericum, nu. 24. Maran. alias 40. refert in Speculo par. vlt. a nu. 25. vsque 68. Multa tamen causa possent obuenire, quæ iustiores essent quam in iure expressa, & relinquuntur arbitrio iudicis, qui si male arbitratur, appellari potest Io. Andr. in d. c. cum speciali col. 3. Ancha. nu. 13. Abb. nu. 8. & ceter. sequuntur in d. tit. de appellat.

ADDITIO. De qua communi testatur etiam Nauar. consil. 1. de appell. in antiq. & totum Concilium Provinciale suspectum dici posset, vbi solum illius caput esset suspectum ex allegatis per Crauet. in tract. de antiquis tempor. par. 1. nu. 80. & per Menoch loco cit. nu. 16. posset tamen secundum eum in hoc fieri distinctio prout etiam colligitur ex mente Ripa. in c. 1. nu. 41. in fine de iudic. s. quod aut caput concilij amoueri non potest quin totum Concilium amoueatur, & tunc si caput est suspectum, totum Concilium redditur suspectum, cum ab eo pendeat, ipsoque amoto non detur Concilium, aut vero caput Concilij amoueri potest, Concilio ipso subsistente, & valente sine eo de causa illa cognoscere, & tunc solum caput esset remouendum, & illius loco alter subrogari, qui illius personam sustineat.

- 13 Trigesimo sexto quæro de potestate in statuendo. Resp. Concilia provincialia neque definiendi, neque generaliter constituendi, vim aliquam habere, sed tantum curandi, vt id seruetur, quod alias statutum est, & quod generaliter, seu specialiter obseruari præceptum est 13. dist. in suum. c. sicut olim. de accusa. Io. Pau. Lancel. in lib. 1. institu. iuris cano. in tit. de eccles. consti. §. Provincialia, & dispositiones quæ fiunt in Concilio Provinciali, debent esse canonica, & iusta, canonica quantum ad causam, & iusta quantum ad ordinem, notat Card. Alex. in c. multis 17. dist. & potest facere statuta cle. 1. de sent. excom. Ancha. & Felin. in d. c. sicut olim, quæ non debent esse in præiudicium aliorum inferiorum cap. vltra, de locat. & conduct. neque contra ius canonicum c. institutionis 2. q. 2. c. quod super de maior. & obed. vbi Felin. notabiliter examinat, potest tamen statuendo adiuuare ius commune: s. apponendo pœnam vbi ius non imponit, vel grauando pœnam a iure impositam c. innotuit, & ibi Abb. & Ancha. de eo qui fur. ord. suscep. c. 2. de constit. in 6. glos. in clem. ne Romani, in verbo, tolli, de elect. Abb. in capitul. cum dilectus num. 10. de consuetud. & in cap. a nobis el. 1. num. 2. de sent. excom. Gemi. Card. Alex.

Alex. & ceteri Doct. 18. distin. in sum. vbi dicit idem Card. non valere statutum quod non possit a sententia appellari de quibus conclusionibus latissime per Hēri. Doct. de syno. part. 3. art. 1. ac reassumit Duen. in regula 249 cum seq. Lancell. Conrad. in templomn. iud. lib. 2. c. 5. §. 3. nu. 55. & statuta concilij Provincialis ligant etiam subditos episcopi suffraganei absent s Card. Alex. in c. episcopus synodum. 18. distin. & laici ligantur statutis Archiepiscopi factis in synodo Provinciali in materia spirituali. cap. fin. 18. distin. vbi Doct. Bott. de syno. par. 3. art. 2. sub num. 5. qui ibidem nu. 102. dicit, quod abstinere debent episcopi a nimia multitudiue statutorum, & debent esse pauca, & de rebus in quibus iuxta temporum diuersitatem opus est prouidere. Quæ etiam deberent obligare quoad pœnã tantum temporalem, & non quo ad culpam Panor. in c. cum olim, sub num. 5. de cler. coniug. & ideo illa facientes aperte deberent mentionem suam declarare. Bott. de syno. par. 3. art. 1. conclus. 10. in fine. Item in dictis constitutionibus raro est vti dum pœnis censurarum ne ex frequentia contemnantur, & in vilipendium ducantur iuxta Panor. in c. clericus, notab. 2. de cohab. cler. & mulier, eoque magis vbi præuideri potest illas non proficere Host. in c. Romana §. sed nec, de sen. excom. in 6. quem sequuntur Io. And. & Gemin in c. constitutionem, eod. tit. & lib. Iason in 1. quod iussit, nu. 42. de re iudic. Couar. in initio c. alma mater. sub num. 10. de sen. excom. in 6. ideoque illas mitigari, & ipsarum loco pœnas temporales imponi debere docet Bott. in d. art. 1. conclus. 13. nu. 113.

ADDITIO. Concilium Provinciale an possit statuere ne signum crucis pingatur vel sculpatur in alia re humi iacente. vide Nuar. conf. 3. de reliq. & vener. sanct. in antiq. & quod statuta Concilij Provincialis non comprehendant regulares exemptos, eorumque loca, habetur per eundem in conf. 2. de sepult. in antiq. a sententijs tamen excommunicationum per statuta Provincialia aut synodalia promulgatis nequaquam absolueri possunt, alias inciderent in Papalem excommunicationem cle. 1. de priuileg. non potest Concilium Provinciale dare facultatem penitenti subdito episcopi suffraganei eligendi confessarium non approbatum a suffraganeo ipso, ita declarauit Sac. Congreg die 16 Martij 1581.

Trigesimo septimo quæro, quibus præcipue sit in eo vacandum, & quid statuendum in eo, ac etiam de illius potestate, præsertim ex decretis Sacri Concilij Tridentini. Resp. quod episcopi in Concilio Provinciali se exercere debent in meditatione Euangeliorum, & Canonicorum præceptorum ac in sollicitudine ipsorum custodiendorum cap. non oportet cap. quoniam vbi Card. Alex. notat 18. dist. ex quibus infert quod illis temporibus non debent prælati intendere conuiujs nec ludis, vel alijs actibus secularibus, sed de corrigendis excessibus, & moribus reformandis præsertim in clero diligentem habeant cum Dei timore tractatum, canonicas regulas maxime quæ statui sunt in generali Concilio Lateranensi relegentes, vt eas faciant obseruari debitam pœnam transgressoribus infligendo cap. sicut olim, de accusat. Constitutiones in generali Concilio editas enumerat, Host. Ioan. And. & Ioan. de Anan. in d. cap. sicut, sunt enim 71. quæ omnes reperiuntur in volumine decretalium iuris canonici sparsæ sub diuersis relatione titulis, illas etiam refert Synod. Vgo. in prælud. cap. 9. post quarum enumerationem dicit Host. in d. cap. sicut, quod si Archiepiscopus in Concilijs nescit quid proferat, vt se quandoque vidisse testatur, poterit sibi per has concordantias, ex quibus statuta sua eliciat, subuenire, alias etiam regulas morales, & viles potest addere.

addere quas reperies in eodem volumine decretalium, & refert idem Hofi. in d. cap. sicut.

c Audiendæ sunt relationes testium synodalium, & si non sunt, de nouo statui debent, de quorum munere, & fide habetur, in d. cap. sicut, ubi late per glo. Hofi. Abb. Anchar. Felin. ceteros Doctores, & per Bott. de syno. par. 3. a num. 57. vsque 76. Synod. Vgo. in prælud. cap. 9. & per conc. Prouinc. Mediolanense quartum p. 3. sub rubr. de testibus synoda. fol. 79. & in Syno. Placen. de anno 1570. eod. tit. fol. 166.

Recipiendæ sunt in primis decreta Sacri Conc. Trid. & faciendæ est fidei professio ex decreto eiusdem Conc. sess. 25. de refor. c. 2.

Providebit concilium Prouinciale circa deputationem personarum qualificarum pro commissione causarum a Sede Apostolica iuxta c. statutum, de rescript. in 6. ex decreto eiusdem Conc. sess. 25. de refor. c. 10.

Synodus Prouincialis pro cuiusque prouinciæ utilitate, & moribus certam cuique formulam præscribet, quæ ad debitum in diuinis officiis regimen spectant, deque congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, simulque de omnibus ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, & si qua huiusmodi ex decreto d. conc. sess. 24. de refor. generali capitul. 12.

Examinare debet Concilium Prouinciale vocatis quorum interest, & diligenter expédere quas cathedrales ecclesias propter angustias, & tenuitatem reddituum inuicem vnire, vel nouis prouentibus augere expediat, confecta que de præmissis instrumenta ad Sum. Roma. Pontificem mittere ex decreto eiusdem conc. sess. 24. de refor. generali, c. 13.

Synodus Prouincialis prouidet, an pro motis regione videbitur magis expedire, ut per edictum etiam publicum vocetur, qui volent examinari ad beneficia curata obtinenda, quorum examinatores in Synodo prouinciali si opus erit rationem reddere tenentur, & si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauius eius arbitrio puniuntur, circa quam examinis formam prouidere potest, iuxta tenorem decreti eiusdem Conc. sess. 24. de reformat. generali c. 18.

Ad Metropolitanum vna cum concilio Prouinciali spectat iudicare de licentiis datis non residentibus ex decreto eiusdem sess. 23. de refor. c. 1. quod decretum debet in eo publicari.

Archiepiscopum, & superiores negligentes in institutione seminarii Synodus Prouincialis acriter corripere potest, & cogere ad illius erectionem, ac pro regionis more pro ecclesiarum, & beneficiorum qualitate prouidere circa illud iuxta decretum eiusdem concilii, sess. 23. de refor. c. 18.

Præscribit propriam examinis, seu instructionis faciendæ formam a Sanctiss. Romano Pontifice approbandam, quæ magis eiusdem locis utilis, & opportuna esse videbitur, circa promouendos ad cathedrales iuxta decretum eiusdem concilii, sess. 24. de refor. generali, c. 1.

Causa cognita, & approbata in Concilio Prouinciali Metropolitanus potest visitare ecclesias episcoporum comprouincialium, & eorum dioceses ex decreto eiusdem conc. sess. 24. de refor. generali c. 3.

Episcopi & visitatores excedentes in visitatione ultra penas impositas, etiam alius penis in synodo Prouinciali arbitri synodi absque vlla spe veniæ mulctantur ex decreto eiusdem concilii, in loco præallegato.

Quando non constat, quæ cathedralis ecclesia sit proximior ecclesiæ seculari nullius

ullius diœcesis, praetatus illius debet in concilio provinciali semel eligere praelatum, qui tanquam Apostolicæ sedis delegatus visitabit ex decreto dicti concilij, sess. 24. de refor. generali c. 9.

Supplet, & coercet negligentiam episcoporum in exequendis decretis Sac. Cœc. Trid. in monasterijs sibi subiectis, & in omnibus alijs ipsi in decretis d. concilij specialiter commissis, & prouidit etiam in defectum Capitulorum generalium per deputationem aliquorum eiusdem ordinis iuxta tenorem decreti eiusdem concilij, sess. 25. de regula. c. 22.

Synodus provincialis, vel deputandi ab ea cognoscunt de locationibus rerum ecclesiasticarum in damnum ecclesiæ cōtra canonicas sanctiones factis iuxta formam decreti eiusdem concilij, sess. 25. de refor. c. 11.

Episcopos concubinos synodus provincialis admonere debet, & si perseuerent referre ad Sanctiss. Rom. Pont. ex decreto eiusdē Cœcilij, sess. 24. de refor. generali c. 14.

Abusus indulgentiarum, si quæ irrepperunt episcoporum sententia cogniti in provinciali Synodo Sanctiss. Rom. Pontifici referri debent ex sess. eadem in si de indulgentijs, & circa noua miracula, nec non noua reliquias recipiendas, vide in sess. 25. in decreto, de reliquijs.

Minores criminales causa episcoporum in concilio tantum provinciali cognoscantur, & terminentur, vel ex deputatis per concilium provinciale, non autem grauiores ex decretis eiusdem Concilij, sess. 24. de refor. generali c. 5. & sess. 13. de refor. c. 8. & quædam causa requiratur, vt episcopus possit citari, vt compareat personatiter, vide in sess. 13. c. 6. vbi in c. 7. habetur quænam qualitas requiratur in testibus contra episcopum deponentibus.

Debet a concilio provinciali fieri diligens inquisitio, an beneficia fuerint collata indignis personis, & collatores ab eodem post primam, & secundam monitionem reperi culpabiles suspenduntur a collatione, Metropolitanus vero delictum superioris iudicio relinquatur ex parte concilij nunciandum d. c. graue, de præben. vbi Imo. post Io. And. in d. c. graue. num. 17. dicit quod episcopi delinquentes conferendo indignis beneficia possunt puniri per Archiepiscopum suum, sed Archiepiscopus si negligens est, tunc concilium habet potestatem hoc faciendi.

Per Concilium Provinciale compefcatur si quis Iudæos, vel paganos officiis publicis præfecerit dicitur in c. cum sit. de Iudæ.

e *ADDITIO. Qui testes synodales an denunciare teneantur crimina, quæ probare non possunt, vide Syluest. in verba fama. in fine.*

14 Trigesimo octauo quæro quâdiu durabit. Resp. quod congregati in concilio non morantur simul nisi tribus, vel quatuor, vel paucis diebus. Host. in d. c. graue. col. 3. de præben. & non debet Cœcilium provinciale durare vltra vnam hebdomadam, tamen propter iustam causam posset vterius differri propter imminetia negotia. Card. Alex. in cap. propter. el. 1. 18. dist.

Trigesimo nono quæro de illius publicatione. Resp. quod singuli episcopi infra sex menses debent notificare in diœcesibus suis ea quæ in concilio provincialibus statuta sunt cap. fin. 18. dist. vbi Card. Alex. dicit, quod de his sex mensibus subducitur tempus, quo ordinarius potuit redire de concilio, & quod deberent ex latino vulgarizari, vt illa idiotæ intelligerent, formulam autem acclamationum

P in

in fine concilii Provincialis faciendam, item formulam literarum de monitionibus, quæ episcopis à Concilio Provinciali absentibus mittuntur, aliamque formulam literarum quibusuis concilium Provinciale mittitur ad Summum Pontificem. Itemque formulam literarum ad episcopos provincie de affixione, & promulgatione illius, imprimi fecit. Card. Sanctæ Praxedis in fine voluminis actorum ecclesie Mediolan. fol. 353.

- 15 *Quadragesimo quarto, qui nam habeant potestatem absoluendi a censuris per illud latis. Resp. quod Archiepiscopus, & ordinarius possunt absoluerè a sententia excommunicationis lata per canonem synodalem Doct. in d. c. graue, ubi Anchar. nu. 12. & quod absoluerè possint suffraganei a sententiis per concilia Provincialia latis, tenet etiam Bott. de syn. par. 3. art. 5. num. 2. post Archid. & ceteros Doct. 17. dist. in sum. quã Jo tamen quis esset excommunicatus a concilio Provinciali per viam sententiæ non potest absolui nisi de mandato concilii, secus si per viam statuti Card. Alex. in capit. propter, el. 2. 18. dist. denique ex præcedentibus habetur quanta sit Archiepiscopi potestas quo ad concilium Provinciale quæ est in e. conuocando, prout in 1. & 2. quæst. diximus. Item in recipiendo executiones episcoporum non valentium venire, vt in q. 13. in procedendo contra contumaces, prout in q. 18. in sedendo, præsidendo, & pronuntiando tanquam caput, prout in quæst. 22. 23. 25. & 26. item in eligendo prout in q. 28. item vt conciliū non iudicet de eo, vt in quæst. 33. & in absoluendo, vt in præsentī quæst.*

b AD DITIO. Quam conclusionem etiam firmanr Card. Zab. in clem. 1. § si quis. q. 6. de reb. eccles. non alien. Io Gutierrez c. 5. canon. quæst. nu. 22. Sbroz. de vic. episc. lib. 2. quæst. 174. nu. 11. quam amplia etiam postquam constitutiones Concilii Provincialis, in quibus fuerit apposta aliqua censura, ante publicationem sint per Papam confirmata Panor. & Zabar. in c. ex frequentibus. de instit. Felin. in c. pasto. ralis. §. præterea. col. 1. de off. ord. Bargas. de irregular. par. 6. rub. de absolut. a maior. excom. sub nu. 33. & ratio est. quia confirmatio Papæ non tollit potestatem ordinariæ vt notatur in c. 1. de confirm. vtil. uel inut. Panor. loco cit. nu. 12. Secundo amplia, vt non solum possint absoluerè suffraganei sed etiam alij sacerdotes, & confessarij inferiores. Bott. in d. par. 3. art. 5. conclus. vnic. nu. 2. episcopi sibi absolutionem reseruauerint Duen. reg. 252.

- 16 *Post præcedentem tractatum de concilio Provinciali non incongruum duximus subnectere Metropolitanas, & Cathedrales ecclesias huius Regni Neapolitani. quarum Antistites ad Provinciale concilium celebrandum conueniunt & ultra descriptionem Consilii Marini Freccia in tract. de subseud. annotauimus etiam loca, in quibus in corpore iuris canonici de eis fit mentio. & sunt.*

Archiepiscopus Neapolitanus. Huic ecclesie præfuit primus episcopus Neapolitanus S. Asprei qui a Sancto Petro Apostolo ab infirmitate curatus, & deinde baptizatus eiusdem Cuitatis episcopus ordinatus fuit, de quo in Martyrologio Romano sub die 3. Augusti, ubi die 4. Septembris de Sancta Candida, qua Sancto Petro ad eam urbem venienti prima occurrit, atque ab eo baptizata postea sancto sine quieuit. Habuit in super Cuitas Neap. multos alios sanctos episcopos eodẽ Martyrol. Rom. promulgatos.

Archiepiscopo Neap. scripsit Gregorius Papa in c. 1. de relig. dom. & in c. 2. de cõstit. Gregor. 3. in c. 1. de stat. monach. Inno. 3. in c. ad nostram. el. 3. de iur. eiu. Greg. 9. in c. fin. de seru. non ordin. Fortunato episcopo Neap. scripsit Gregor. in c. monaste.

rijs 19. q. 3. & in c. fraternitatem 71. dist. Greg. vniuersis militibus Neap in c. Summa 73. q. 1. Idem clero, & nobilissimis ciuibus Neapolitanis in c. Petrus 39. dist. in c. de Petro 47. dist. in c. nec nouum 8. q. 1. in c. studii. 61. dist. & in c. priusquā 28. dist. In Sardicen, Synodo Osius Cordubensis episcopus & Vincentius Capuanus episcopus, & Iacuanus Beneuentanus, et Calepodius Neapolitanus S. R. Ecclesia legati extiterunt, vt habetur in cap. prima. cl. 2. § quarta. 16. dist. Gregorium primum in Archiepiscopalem sedem Neapolim erexisse patet ex decretalibus eiusdem, qui in d. c. fraternitatem. & c. monasterus scribit Fortunato episcopo Neap. & in c. primo de relig. dom. dicit Victori Archiepiscopo Neap.

Stephanus Neap antistes interfuit Concilio sub Symmacho anno 500. idem interfuit sub Symmacho in Cocilio quarto, Ioanes Neapolitanus interfuit Synodo sexta sub eodem.

Suffraganei sunt videlicet. 1. episcopus Puteolanus S. Paulus Apostolus venit Puteolos vbi inuentis fratribus māsit apud eos dies septē ut legitur in actibus Apostolorū c. vlt. vnde Verus. O uere Campania felix, que Petro Neapol. & Paulo Puteolis gloriaris, est ad Regiam presentationē. 2. Episc. Nolanus. 3. Episc. Acerrarum qui est ad Regiam presentationem. 4. Episc. Jsolanus, seu Aenarius 5. Episc. Auerfano qui est ad Regiam presentationem. 6. Episc. Jsolanus, seu Aenarius 5. Episc. Auerfano qui est ad Regiam presentationem. Huic scripsit Honorius 3. in cap. fin. de cler. agrot. Gregor. Guitmundo Auerfano episcopo scripsit in c. si consuetudinem 8. dist. & quod hactenus ecclesia Auerfana Archiepiscopo Neap. responderit a quo consecrationis, & confirmationis cōsueuerat beneficiū obtinere, & obedientiam ac reuerentiā sicut Metropolitanano exhibere patet ex lib. primo decretalium atque aliarum epistolarum Innocen. 3. Romae impresso fol. 199. scribentis episcopo, & Capitulo Auerfan. hodie autem est in possessione exemptionis, & eligens Archiepiscopum Neapo. Metropolitanum viciniorem (iux. decretum Concil. Trident. sessio. 24. de reforma. capitu. 2.) accessit ad Concilium Prouinciale Neapolitanum, erat tamen antea in facultate ipsius Auerfani episcopi, si maluisset accedere ad Capuanum Archiepiscopum eadem vicinitate coniunctum. & hac modo electio ligat successores ex declaratione Romae habita ad Illustrissim. D. Cardin. Borromeum die 25. Aprilis 1568. tenoris sequentis. Electio Metropolitanani facta semel ab episcopo exempto ad cuius synodum conueniat ligat successores. similiterque ligat successores electio facta a praelatis nullius diocesis pro uisitationibus.

Episcopatus Cumanus & Atellanus sunt vniti Auerfano.

Archiepiscopus Capuanus Inter Capuanam Prouinciam, & Pisanam est prouincia Romana cap. tua nobis, & ibi Abb. in 3. notab. de off. vicar. glos. in cap. vni in ver. sede vacante de schismat. in 6. Pauin. in tract. de off. & potest. cap. Sed. vac. par. 2. quast. 10. sub num. 41. & inter vniuersas Metropoles Capuana est Apostolica Sedi vicinior, ita exorditur Innoc. 3. in c. cum inter de elect. Gregor. in cap. quoniam 61. dist. meminit de Festo Capuanae ecclesiae episcopo, Honorius 3. de Archiepiscopo Capuano mentionem facit in cap. illa ne sed. vac. & Innocen. 3. in cap. cum causa. de offic. & potest. iudic. deleg. Anno Domini 964. in Archiepiscopaiem sedem erigitur, vt colligitur ex chronica Cassinensi lib. 2. cap. 9. fol. 39. vbi quomodo, a quo Pontifice, & quis fuit primus Archiepiscopus, & in lib. 3. c. 25. fol. 93. de Hildebrādo Capuano Archiep. & lib. 4. cap. 3. fol. 135. de Sem. capitu. Archiep. & eod. libro cap. 71. fol. 155. de Othone Archiep. Capuano, fuerunt multi Sancti Antistites Capuani descripti in Martyrologio Rom. vt SS Vitalianus, Rufus, Priscus, Aristeus, Pamphilus, Paulinus, Victor, Castrensis, Bernardus, & Germanus, nouissime autem praest. huic insigni Ecclesiae Illustrissi. & Reuerendissi. D. Robertus Bellarminus

nus S. R. E. Cardinalis, & Illustrissi. Religioni Societatis I E S V singulare ornamentum, uita probitate, & doctrina celeberrimus cuius scripta, & facta testatur. **S**uffraganei sunt uidelicet. 1. Episcopus Theanensis, Leoni episcopo Theanensi scripsit Stephanus Papa V. prout in c. de manifesta 2 quæst. 1. & in c. 1. 15. q. 5. de ecclesia Theanensi legitur in c. Romanus. 81. distin præfuerunt huic ecclesie Sancti Antistites Paris, & Urbanus descripti in Martyrologio Rom. 2. Episcopus Caluensis. 3. Episcopus Casertanus. 4. Episcopus Calatinus, seu Caiaciensis. 5. Episcopus Caleni seu Calimæsis seu Carinola, seu Calamæsis huic scripsit Honor. 3. in cap. illa. ne Sed. vacan. 6. Episcopus Ceserniensis, ubi ortus fuit S. Petrus de morino postea Celestinus Papa V. de quo in Martyr. Rom. sub die 19. Maij. 7. Episcopus Suesfanus Canonicis Suesfanis scribitur ab Honorio 3. in d. cap. illa. 8. Episcopus Venafranus, de Leone Venafrano episcopo chronica Cassinen. lib. 4. c. 8 fol. 127. & de Gratiano ecclesie Venafranae diacono translato in Diaconum Cardinalem Neap ecclesie habetur in c. fraternitatem 71. dist. 9. Cassinensis: vitam S. Seueri episcopi Cassinen. scripsit Petrus diaconus, ut refert chronica Cassinen. lib. 4. c. 68 fol. 154. Nunc est cœnobium celebre nullius diacesis, de quo extat d. chronica. & de electione Cassinen. Abbatis in Tranensem Archiepiscopum habetur in cap. licet de offic. lega. Decano Cassinen. scripsit Alex. 3. in cap. quia de præsumpt. idem Cassinen. Abbati in c. 1. de consang. & affin. & Innoc. 3. in d. lib. epistolarum fol. 192. 10. Aquinas episcopus prætendit non esse de Prouincia Capuana, ut D. Freccia ponit, sed Romana. Antiquitati episcopo scripsit Innoc. 3. in cap. ex literis de pignor. & in d. lib. epistolarum fol. 131. De Sancto Constantino episcopo dictæ ciuitatis prophetia dono, multisque virtutibus claro, vide Martyrol. Rom. die 1. Septembris, & S. Greg. in 3. lib. dialog. cap. 8. cuius vitam Paulus diaconus ad Guarinum Aquinatem episcopum scripsit, ut refert chron. Cassinen. lib. 4. cap. 68. 11. Fundanus episcopus etiam prætendit non esse de Prouincia Capuana, neque Theatina. ut Freccia ponit sed Romana, De Benedicto Fundanae ciuitatis episcopo chron. Cassinen. lib. 4. cap. 55. ac de Andrea eiusdem ciuitatis episcopo quomodo fuerit liberatus a carnis tentatione lege Sanctum Greg. in 3. lib. dialog. c. 7. 12. Gaietanen. episc. etiam prætendit non esse de Prouincia Capuana, neq. Theatina, ut Freccia ponit, sed Romana Alex. 3. huic scripsit in c. cum P. Manconella. de accusat. & in c. 1. de purgat. can. & de Raynaldo Gaietanen. episcopo Chron. Cassinen. lib. 4. c. 9. fol. 128. & huius ciuitatis episcopus præsentatur a Rege. 13. Soranus episc. Ioanni huius ciuitatis episcopo scripsit Gelasius Papa in c. certum de consecr. dist. 1. & Alex. 3. de eo mentionem facit scribens canonicis Soranis in c. veniens, el. 1. de sponsa. De Rosfrido Sorano Chron. Cassin. in d. lib. 4. c. 8 fol. 127. qui etiam prætendit non esse de Prouincia Capuana, neque Theatina, ut idem Freccia ponit, sed de Romana, quam urbem Summus vir, & pietate, & literis, Caesar Baronius ortu suo illustrat. ac toto orbi celebrem reddit, qui tum ob uitæ innocentiam tum etiam ob egregie Reip. Christiana in ecclesiastica historia nauatam operam, (quam multis & rerum, & temporum erroribus implicatam maximo ordini, suaque ueritati, qua fieri potuit, restituit) a Sanctiss. D. N. Clemente viij. in amplissimæ Cardinalatus honorem collocatus est.

Archiepiscopus Salernitanus est ad regiam præsentationem Alex. 3. Archiepiscopo Salernitano scripsit in c. cū tu. de usur. & in c. de quarta. de preser. & c. clericos. de cohab. cler. & mulier. & in c. de cetero cum seq. de testi. & in c. licet de sponsa duorum, & in c. 1. de cognat. spirit. & in c. verum. de conuers. conjugat. & in c. ad hæc de preb. & in c. 1. de corp. uitar. prout habetur in decretali Romæ impresso Honor. 3. in c. 1. de offic. iud. Gregor. 3. Archid. Salernit. in cap. 1. de offi. Archid.

Suffra-

Suffraganei Episcopi sunt. 1. Episc. Caputaquensis. 2. Policastrensis. 3. Sarnensis. 4. Arcenensis. 5. Marsicensis. 6. Campaniensis. 7. Nucernus. de quo Greg. Papa meminit in cap. 2. de relig. dom. & Felici episcopo Nucernino scripsit Innoc. 1. in c. laici dist. 33. 8. Episc. Nuscitano, de Sancto Amato Episcopo Nuscitano legitur apud Martyro. Rom. die ult. Augusti. 9. Episc. Cauensis est exemptus, & per multos annos Abbas Sacri Monasterii Sanctiss. Trinitatis de Caua, Ordinis S. Benedicti habebat iura episcopalia in d. ciuitate, & casalibus ante erectionem episcopatus quo tempore in anno Millesimo, Nonagesimo fuit præd. Monasterium exemptum cum eius iurisdictione ab Archiepiscopo Salernitano, & ab Urbano Papa 2. in anno 1092. Abbati Cauensi fuit data facultas exercendi omnia pontificalia, & spiritua lia exceptis tribus. s. conferre ordines sacros, basilicas, & altaria consecrare, & cōficere chrisma, quæ hodie exercet extra tamen diocesim Cauensem in aliis locis sibi subditis, de quo Cauensi Monasterio meminit Honor. 3. in c. 1. de offic. iud. & Eugen. 2. in c. insuper de testib. & de monastico ordine, qui secundum Dei timorem, & Beati Benedicti regulam, & Cauensis Monasterii obseruantiam, ac de multitudine monachorum de Cauensi ordine introducto in monasterio montis Regalis. Legge epistolam Inno. 3. directam Archiepiscopo montis Regalis. fol. 145. De hoc monasterio legitur etiam apud Chron. Cassinen. lib. 2. cap. 30. & lib. 3. c. 3. De potestate huius Abbatis extant literæ Sacræ Congregationis tenoris seq.

Nos Hieron. Sancti Eustachii Diaconus Cardinalis Matthæius nuncupatus fidem facimus, & attestamus, in libri Congregationis Concilij, qui apud nos asseruntur ad notatum esse. Illustriß. Card. Carasam fidem fecisse, & attestatum esse ex authenticis scripturis alias coram Congregatione productis liquido constare, Abbatem Monasterii Sanctiss. Trinitatis Caua, omnimodam habere iurisdictionem episcopalem, nec alicui subditum esse, sed immediate subiectum Sedi Apostolica, nulliusque esse diocesis, & proprium habere territorium; In quorum fidem has presentes fieri iussimus, & nostri sigilli impressione muniri mandauimus.

Datum Romæ Idibus Martij. 1591.

Hier. Card. Metthæius.

Locus sigill.

Sequitur tenor alterius decreti. Die 13. Augusti 1579. Congregatio censuit hos monachos Monasterij Sanctiss. Trinitatis Caua non posse ex decreto Conc. sess. 25. c. 13. de regular. cogi ad profectiones, tum quia non possunt dici exempti qui nunquam subditi fuerunt, item propter pactum confirmatum a Sede Apost. quod non tollitur per c. 22. de regul.

Archiepiscopus Amalphitanus, Amalphitanæ Ecclesiæ suffraganeis scripsit Nicolaus Papa 2. in cap. de consanguinitate 35. q. 2. & 3. Monasterij. S. Petri de Amalphia fit mentio in c. 1. de off. iud.

Suffraganei sunt videlicet. 1. Episcopus Capritanus. 2. Scalensis. 3. Minerensis. 4. Licterensis. 5. Episc. Rauellensis, qui est exemptus, & nunc vnitus cum Scalensi per clem. 8.

Archiepiscopus Surrentinus. De eo mentionem faciunt Innoc. 3. in c. constitutis el 1. de testi. De Surrétino episcopo Gregor. meminit in c. 2. de relig. dom. Anno Domini 93. fuit erecta in Archiepiscopale Sedem secundum Frecciam, De Sancto Antonio Abbate dictæ Ciuitatis Protectore legitur apud Martyrolog. Roma. die 14.

13 Febr.

Febr. vbi die 19. Martij de S. Martyribus, Quincto, Quintilla, Quartilla, & Marco cum alijs novem.

Suffraganei sunt videlicet. 1. Episcopus Acquensis, seu Vici. 2. Lubrensis, seu Massa. 3. Stabiensis, seu Castelli ad Mare qui a Rege presentatur.

Archiepiscopus Compisanus. Suffraganei sunt videlicet. 1. Episc. Muranus. 2. Sa-trianensis, qui est vnitus cum Campanensi episcopo. 3. Laquedonensis. 4. Episc. Sar-cti Angeli de Lomardis. & Bisatiensis vniti. 5. Episc. Montis viridis.

Archiepiscopus Acherontinus, & Materanus vniti ad regiam presentationem. De Acherontino fit mentio in c. cum clamor, de testi & in c. fi. de collus. deteg. Huic scribitur ab Inno. 3. in c. cum olim de cler. coniug. qui etiam Suffraganeis Acheron-tina ecclesia scripsit vt in eius epistolis fol. 366. quo tempore Cancellarij vicem age-bat vt legitur in fine epistolarum. fol. 368.

Suffraganei sunt videlicet. 1. Episcopus Venusinus. De Stephano Venusina eccle-sia episcopo legitur in c. bene quidem. 96. dist. 2. Episc. Anglonensis. De huius ecclesia canonicis fit mentio in d. c. cum olim, de cler. coniug. 3. Potentinus qui est ad regia-m presentationem. Apud hanc Ciuitatem legitur successisse miraculum de Sacris styg-matibus S. Francisci in personam Canonici Rogerij, vt scribit S. Bonauentura in eius vita c. 16. §. 5. 4. Episc. Grauiensis. 5. Tricaricensis de huius ecclesia cantore habetur in d. c. cum olim de cler. coniug. 6. Episc. Montis Pelusii qui est exemptus.

Archiep. Tarentinus, qui est ad regiam presentationem. Huic scripsit Gregor. in c. 2. de cler. percuss. & in c. habuisse. 33. dist. Ecclesia Tarentina mentio habetur in cap. ex parte el 2 de rescript. Clero & plebi Taren scripsit Gelastus Papa in c. vene-rabilis de consecr. dist. 4.

Suffraganei sunt videlicet. 1. Episc. Motulensis, qui est ad regiam presentationem. 2. Episc. Castellaneti. 3. Episc. Oria seu Vritanus, qui est ad regiam presentationem. Huic scripsit Lucius 3 in c. praterea el primo de transact. prout legitur in 2. collectio-ne decretalium.

Archiep. Brundusinus, qui est ad regiam presentationem. Clero. & Ordini. & ple-bi Brundusii dirigitur cap. concessio. 12. q. 2. Suffraganeus est. 1. Episc. Hostunensi. 2. Episc. Heritonensis alias Nardonensis exemptus. 3. Episc. Monopolitanus exem-ptus, qui est ad regiam presentat.

Archiep. Hydruntinus, qui est ad regiam presentationem. De eo legitur in c. cu- secundum de temp. ord. Suffraganei sunt videlicet Episc. Lyciensis, alias Lupien. 2. Leucensis, & Alexanensis 3. Castrens. 4. Gallipolensis. 5. Episc. Vgentinus qui duo sunt ad regiam presentationem.

Archiep. Barësis & Canusina Sedis Antistes Huic scripserunt Alex. 3. in c. super hoc. de eo qui dux. in matrim. & in c. 2 de coniug. leprof. Inno. 3. in c. licet, de off. le-gat. & Gregor. 9. in c. consultationi, de tempor. ordin. & in c. fin. de collus. det. eg.

Suffraganei sunt videlicet. 1. Episc. Bitontinus. 2. Rubensis. 3. Polignanensis. 4. Episc. Menaruni. 5. Episc. Cuperiani seu Conuersanen. 6. Episc. Bicti. 7. Episc. Melfi-cten. exemptus vt asseritur. 8. Episc. Iuuenatiensis qui est ad regiam presentationem. 9. episcopus Iauellinus.

Archiepisc. Tranenensis & Salpensis est ad regiam presentationem. De Canonicis Tranen-sibus fit mentio in cap. licet de off. legat. Suffraganei sunt videlicet. 1. Episc. Vigenen. Huic scribitur ab Alex. 3. in c. debitores. de iureiur. in c. cum sit de simon. in c. sponsam, de sponsal. in c. quia nos. de testamen. & in c. super eo. de cognat. spirit. & ab Urbano 3. in c. 3. de secund. nupt. 2. Episc. Andrien. de eo legitur in c. consuluit, de iure patr. Hac patria est celeberrimi Decretorum, & legum Doctoris casuum con-scientia.

sciētia primarii, Illustrissima familiæ & Religionis Societatis Iesu P. Martij de Marcellis, qui Neapoli per annos triginta, et plus publice legit, sacræque paginæ exposuit.

Archiepiscopus, Nazarenus est titularis cui sunt vniti episcopatus Cannensis, & montis Viridis habet ecclesiam in castro Baroli Tranensis diœcesis sub vocabulo sanctæ Mariæ Nazaret cum capitulo canonicis, de dignitatibus, & clero intus dictam ecclesiam habet iurisdictionem, & vtitur insignibus Archiepiscopali- bus.

Archiep. Sipontinus alias Manfredonia. De eo habetur in c. te referente. de celebr. miss. in c. de adulter in cap. si custos 27. q. 1. vbi Gregorius scribit Vitaliano episcopo Sipontino Paschalis 2. exedit in Archiepiscopalem sedē. Suffraganeus est Episcopus Vēctanus 2. Episc. Melphien. & Rapollen. vniti est exēptus, & de eo fit mē- tio in c. cum clamor de testi. eique scribit Lucius 3. in c. requisit. de sponsal.

Archiep. Beneuentanus. De ciuitate Beneuentana legitur in c. Frater episcop. 7. q. 4. Consulibus & populo Beneuentano scribitur per Inno. 3. in cap. cum causa de testi. & Episcopo ac Archidiacono Beneuentano in c. cum a nobis eod. tit. & Canonicis Beneuentanis in c. ex tenore. qui fil. sint legit.

Suffraganei sunt videlicet. 1. Episc. Ausculanus, de eo in c. sicut ne cler. vel monac. 2. Thelesinus. 3. Episc. S. Agathæ de eo in c. præterea de sponsal. in c. cū dilectus. de ijs, qua vi metusue caus. fiunt. 4. Clifanus. 5. Episc. Montis Marani. 6. Puellinen. & Frequentinus vniti 7. Triuicanus. 8. Arianus, qui est ad regiam præsentationē 9. Boianen. 10. Episc. Bouin. 11. Vulturarien. & Montis Coruini. 12. Larinen 13. Episc. Termularum. 14. Episc. Sancti Seueri. 15. Episc. Troianus exemptus de eo in c. 3. de auct. & vsu pal. & in c. nisi de off. lega. Episcopo Troiano Regni Siciliae Cancellario scripsit Inno. 3. vt in eius epistolis fol. 380. 19. Episc. Guardien. Alpheria.

Archiep. Theatinus a Clemente 7. anno Domini 1526. erigitur in Archiepiscopalem sedem. De eo fit mentio in c. tenor de sent. & re iud. est etiam Comes, nec repu- gnat esse comitem. & episcopum Abb. in c. inter dilectos, sub nu. 5. de fide instrum. Suffraganeū vnicum tantum habet, & est Episc. Orthonen & Complensis, ad quam Ciuitatem reliquæ Sancti Thomæ Apostoli ex India translatae sunt, vt legitur apud Martyrol. Rom. sub die 3. Iul. de certitudine dictarum reliquiarum in d. Ciuitate exi- stentium testatur S. Brigitta lib. 7. reuelationū caelestium c. 4. & extat libellus eius vitæ, & translationis descriptus a Io. Bapt. de lectis de Orthona impressus, apud Fir- manā ciuitatē anno Domini 1577. 2. Episcop. ciuitatis Pinnae & Hadrien. vniti, de eo habetur in c. qualiter de elect. in c. nuper. de testi 3. Episc. Valuesis, & Sulmonen. vniti 4. Aquilanus, qui est ad regiā præsentationem 9. Marsicanus 6. Aprutinus, alias Therami de quo in c. bene 61. distin. dicitur Princeps Therami, & Comes Bi- sengnæ 8. Episc. ciuitatis Ducalis, hi omnes prædicti nunquam fuerunt suffraganei.

Archiep. Lancianensis a Pio 4. ex episcopali fuit erecta in Archiepiscopalem se- dem, nululm habet suffraganeum, & est ad regiam præsentationem Episc. Tridenti- nus, qui est ad regiam præsentationem exemptus accessit ad Concilium Prouinciale Lancian eligens.

Archiep. Rheginensis est ad regiam præsentationem. Huic scribitur ab Inno. 3. in c. cum causa, de off. & potest. iud. deleg. & ab Honorio 3. in c. venerabilis eo. tit. Ar- chidiacono Rheginensi scribitur a Gregorio 1x. in c. cum olim de maior. & obed. suf- fraganei sunt. 1. Episc. Cathacensis, alias Cathanzarij 2. Episc. Cotronien. qui est ad regiam præsentationem 3. Episc. Tropiensis, qui est ad regiam præsentationem 4. Op- piensis. 5. Bouensis. 6. Neucastrensis. 7. Nicotirensis. 8. Ieracen. 9. Episc. Squillacen. de quo in c. Afros. 99. dist. & in c. pastoralis 7. q. 1. directo Ioanni episcopo Squillati-

no. nu. 10. Episc. Mileti exemptus de eo habetur in c. exposuisti. de corp. vitiat.

Archiep. Consentinus De eo in c. cōtinebatur, de homicid. & in c. venerabili. de offi. & potest. iud. deleg. vbi etiam fit mentio de Thesaurario Consentino. Episc. Marturanen. Suffraganeus. 2. Episc. Sancti Marci exemptus, qui antea vocabatur episc. Maluitan. 3. Episc. Bisinianen. exemptus. 4. Episc. Cassanen. exemptus, qui est ad regiam presentationem de eo in c. relatum el. 2. de testam.

Archiep. Rossanen. nullum habet suffraganeum de eo in cap. quod super, de consang. & affin. & in c. cum causa, de off. deleg.

Archiep. S. Seuerina. De eo in c. dilectus. de concess. prab. Titulus Archiepisc. ecclesia est S. Anastasiae virginis, & martyris. Romana cuius Capitulo scripsit Inno. 4. vt in eius epistolis fol. 8. Suffraganei sunt. 1. Epi. Umbriaticen. 2. Bellicastren. 3. Insulanus. 4. Gerentinen. & Cariaten. vni. 5. Episc. Strongulensis.

Habens ergo ex predictis in Regno Neap. Sedes Archiepiscopales numero viginti, quarum octo spectat ad Regiam presentationem, & Cathedrales episcopales num. centum, & tredecim, & harum decem, & septem sunt ad Regiam presentationem saluo tamen meliori calculo.

Episcopus Liparensis est in Regno Neap. & ad regiam presentationem, est suffraganeus Archiepisc. Messanen.

CONCILIVM TRIDENTINVM.

Cognit
titu de
constit.

PRÆTER. Summistas sciendum est, quod Pius III. confirmauit generale Concilium Tridentinum, idque ab omnibus Christi fidelibus recipi, & in uiolabiliter obseruari mandauit, prohibendo praelatis sub interdictione ingressus ecclesiae, alijs vero sub excommunicationis latae sententiae poenis, commentarios, glosas, annotationes, scholia, vllumq; omnino interpretationis genus super ipsius concilii decretis quocunque modo edere, quocunque nomine, etiam sub pre-textu maioris corroborationis decretorum, aut executionis, aliove quocunque colore statuere, sed in dubio recurri debere ad sanctam sedem Apostolicam, vt ex eius constitutione Romae 7. Kalen. Feb. 1563. incip. Benedictus Deus. fol. 799. in Bullar. Idem Pius 4. Declarauit tempus, scilicet a kal. Maii tunc proxime preteriti decreta d. concil. ad reformationem, & eius posituum duntaxat spectantia quae obseruari, & euitari debeant omnes obligare cepisse vt in Bulla incip. sicut ad factorum publicata die 20. Iulij 1564. quae sunt impressa in fine, d. concil. Ab eodem Sum. Pont. 13. kal. Martij 1564. fuit facta reuocatio privilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conseruatoriarum, indulgentiarum, confessionarium, maris magni, & aliarum quarumcunque similium gratiarum, quibus eunque locis, & personis concessarum, his in quibus statutis, & decretis sac. Conc. Trid. contrariatur, annullando in vtroque foro facta, & gesta vigore predictorum, post id tempus quo concilium obligare cepit, vt in eius Bulla incip. In Principis Apostolorum. fol. 481. in Bullario.

Gregorius 13. constitutionem edidit contra iurantes, & iurare facientes illicita, impatibilia damnoſa, ecclesiae libertati, ac decretis Concil. Trid. aduersantia, incip. Inter Apostolicas fol. 1354. in Bullario, & vide infra in verbo iuramentum.

In confirmationibus, privilegiorum post dictum Concilium solet apponi clausula quatenus sint in vsu. & decretis Conc. Trid. non aduersentur.

An.

An autem requiratur expressa mentio, de constitutione Conciliari, vt illi sit de rogatum per clausulam generalem non obstat, habetur in c. ex parte. de cappel. mona. in c. nonnulli, de rescript. vbi Felin. Arch. in cap. 1. de constit. in 6. Gomes. in procem. reg. cano. q. 5. late per Card. Iacob. in tract. de concilio hb. 5. art. 18. fol. 311.

Pro huius ergo Conc. Trid. interpretatione, & exequutione extat aliorum Illu strissimorum Dominorum. S. R. E. Cardinalium congregatio instituta a Pio 4. fol. 896. in Bullario incip. Alias nonnullis.

Sixtus 5. istius Sacrae congregationis facultates declarauit, vt in eius constitu tione publicata Romae die 23. Martij. 1583. Incip. Immensa.

Gregor. 13. priuilegia regularibus concessa a Pio 5. reduxit ad terminos Conc. Trid. incip. In tanta negotiorum mole. Et habetur in fine Manualis Nauar. & infra in verbo Priuilegia Regularium. Bulla Pij IIII. supra relata est tenoris se quentis.

Bulla S. D. N. D. Pii Papae IIII. reuocatoria priuilegiorum, exemptionum, immunitatum facultatum, conseruatoriarum, indul torum, confessionalium, Maris Magni, & aliarum quarumcunque similium gratiarum, quibuscunque locis, & personis concessarum, in his in quibus statutis, & decretis Sacri Concilii, Tridentini contra riantur.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

IN Principis Apostolorum sede meritis licet imparibus, diuina dispositione constituti nihil neque vniuersali Ecclesiae, cura, & sollicitudini nostrae com missae salubrius neque iniuncto nobis Apostolicae seruitutis officio decentius, praestare possumus quam quod prouidentiae nostrae ministerio oecumeni cum Concilium Tridentinum sicut nostris potissimum auspiciis, summaque san ctorum Patrum concordia per DEI misericordiam feliciter absolutum fuit ita per vniuersos, qui Christiana pietate censentur, vbique suscipiatur, & remotis quibuslibet obstaculis, ab omnibus aequaliter obseruetur. Cum itaque in eodem Concilio quamplura salubria, & ad vniuersalem morum reformationem valde utilia, decreta, atque statuta maturo praesentium ipsorum examine precedente, sint edita, quibus multa, atque diuersa priuilegia, exemptiones, immunitates, dispensationes, facultates, conseruatoriae, indulta, & vt vocant confessionalia, & mare magnum, & alia gratiae, quae varijs, tam cathedralibus, etiam metro politan. quam collegiatis ecclesijs, monasterijs, & conuentibus, & alijs religiosis, etiam fratrum mendicantium domibus, & ordinibus, Nec non Sancti Spiritus in Saxia, Sancti Ioannis Lateranensis, ac incurabilium de Vibe Sancti Antonii Viennen. & Sancti Bernardi Iuren. aliisque Hospitalibus Militijs, eorumque ca pitulis, & conuentibus ac vniuersitatibus, etiam studiorum generalium colle gijs tam secularibus quam ecclesiasticis, Confraternitatibus, societatibus, & tam Principis Apostolorum de Vibe, quam alijs Fabricis Sanctae Cruciae, alijsque pijs locis.

locis, & operibus nec non Patriarchis, Archiepiscopis, episcopis, prælati, Abbatibus, Abbatissis, Prioribus Præpositis, & aliis ecclesiasticis, tam secularibus quam diuersorum ordinum, & militiarum regularibus, ac etiam laicis cuiuscunque dignitatis, & status, ac gradus, & excellentiæ, ac etiam Ducali Regia, & Imperiali dignitate fulgentibus vtriusque sexus personis, nec non aliquibus Notariis, & etiam de latere legatis, atque nuncijs, tam perpetuo, quam ad tempus per plures Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, ac Sedem Apostolicam, eiusque legatos hactenus etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam Imperatorum Regum, Ducum, & aliorum Principum contèplatione, & intuitu, etiam de Fratrum Consilio, diuersimode; variisque temporibus in genere, vel specie, ex quavis etiam honesta causa concessa, & etiam pluries confirmata, & innouata fuerunt in plerisque contrariantes. Nos quibus in primis cordi est tam sancta, & ecclesiæ Dei saluberrima decreta suos vt pat est, effectus vbique consequi, & ab omnibus obedienter obseruari. priuilegiorum, exemptionum, immunitatum facultatum, Conseruatoriarum, indultorum, Confessionalium, Maris Magni, & aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcunque Apostolicarum, & aliarum literarum de super confectarum processumque decretorum, & aliorum inde secutorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis, ex plene insertis habentes Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine quod eadem omnia, & singula priuilegia exemptiones, immunitates facultates, dispensationes, conseruatoria, indulta confessionalia, Mare Magnum, & aliæ gratiæ in his omnibus, & singulis, in quibus illa statutis, & decretis, Concilii huiusmodi cõtrariantur ipso iure reuocata, cassata & annullata ac ad ipsius Concilii terminos, atque limites reducta sint, & esse censeantur nec quicquã aduersus ipsa decreta, & statuta quominus vbique & apud omnes obseruantes, in aliquo suffragari posse, sed ea perinde haberi, & reputari debere, ac si nunquam emanassent auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, ac etiam statuimus, & ordinamus. Decernentes nihilominus omnia, & singula, quæ vigore priuilegiorum, exemptionum immunitatum, & dispensationum, facultatum, Conseruatoriarum Indultorum, Confessionalium, & aliarum quarumcunque gratiarum huiusmodi post id tempus, quo Concilium obligare cœpit facta, & gesta quomolibet fuerunt, & in posterum fient, in his in quibus dicti Concilii decretis aduersantes nulla inualida, & irrita esse, & censeari, ac nemini, etiam quantumlibet, vt præfertur, qualificato, tam in foro (quod aiunt) fori, quam conscientiæ suffragari posse, & debere; Et ita per quoscunq; & c. non obstantibus &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ 1565, tertio decimo. Kal. Martii. Pontificatus nostri. anno sexto sequitur publicatio die 24. Feb. 1565. Hęc Bulla reperitur etiam impressa in fine dicti Concil. Trid.

CONFESSOR.

Pater Summistas in hoc verbo sciendum est quod Leo x. in generali Concilio Lateranensi de Regularium priuilegijs in Bullar. fol. 217. inter alia decreuit. *Quod ipsi fratres forensium confessiones audire valeant laicos tamen, & clericos seculares a sententijs ab homine latis nullatenus absoluere possint.*

Eucharistię vero, & extreme vnctionis, aliæque ecclesiastica sacramenta, illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium confessiones audierint, dicentibus proprium

prium sacerdotem illa sibi dare denegare dare nequeant; nisi denegatio sine legitima causa facta, vicinorum testimonio probata aut requisitio coram Notario publico facta, doceretur: Eorundem vero fratrum obsequio insistentibus sacramenta huiusmodi nullatenus ministrare valeant nisi illorum durante obsequio.

Decretum Concilii Triden. sessio. 23. de refor. cap. 15. Pius V. declarauit, ut infra, videlicet.

Declaramus decretum Conc. Trid. de approbatione Regularium audiendis confessionibus secularium prepositorum ab episcopis facienda obseruari debere in omnibus Regularibus quorumuis ordinum etiam Mendicantium, etiam sub regulari disciplina viuentibus, etiam si sint Doctores, aut in Theologia, etiam de superiorum suorum licentia graduati, vel promoti vel a suis Magistris Generalibus, vel Prouinciis libus ministris secularium confessionibus audiendis expositi. Volumus tamen eos, qui semel ab episcopo in ciuitate, & in diecesibus suis prauo examine approbati fuerint ab eodem episcopo iterum non examinari, ab episcopo autem successore pro maiori conscientie sue quiete examinari de nouo poterunt, ut patet ex eius constitutione Romae publicata die 22. Augusti. 1571. incip. Romani Pontificis in Bullar. fol. 113. 1.

Quae non fuit reuocata a Greg. xiiij. per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Concilii Trident. ut testatur Sacra Congregatio cuius decreta fuerunt impressa Romae apud haeredes Antonii Bladii Impress. Cameralis 1586. tenoris sequentis videlicet.

Pro fratribus Ordinis Predicatorum Prouincię terrę Laboris dicti Regni die 10. Octobris 1586.

Leto in Sacra Congregatione Regularium memoriali. oblato nomine totius familie fratrum Mendicantium quarumcunq; Prouinciaram Regni Neap. conuenientium qualiter contra formam suorum Priuilegiorum, Sacrum Canonum, Concilij Trid. & Ordinationum Apostolicarum in quam plurimis ab ordinarijs locorum grauantur prout eiusdem memorialis series continebat. Illustrissimi Domini Cardinales his mature consideratis statuerunt & decreuerunt, ut infra, ab eisdem locorum ordinarijs perpetuo, & inuolabiliter obseruari debere.

Primo quod circa secularium confessiones ab ipsis fratribus Mendicantibus audiendas seruetur decisio Congregationum Sacri Concilij, & episcoporum corripianturque Ordinarij, qui in articulo mortis id fieri prohibent, vel in licentijs concessis id excipiunt.

Secundo, Fratres mendicantes nullatenus a quaestuatione, qua de licentia suorum Superiorum fit, & in dies fieri continget, prohibeantur.

Tertio, Ordinarij in cognitionibus causarum fratrum mendicantium tam ciuiliu, quam criminalium minime sese ingerant, pariter nec in uisitatione eorundem fratrum vel ecclesiarum suarum, nisi quatenus eis per Conc. Trid. decreta conceditur.

Quarto, Ordinarij non impediunt fratres pulsare campanas ad Matutinum, ad Horas, & ad missam antequam pulsetur Campana maioris Ecclesie, praeterquam in die Sabbati Sancti.

Quinto, quo autem ad quartam funeralium seruetur decretum Sacri Conc. Trid. E. Michael Bonellus Card. Alex.

Georgius Palearius Secret.

Sess. 23. cap. 15.

Congregatio Concilij censuit Regulares ad audiendas in ciuitate, & Diocesi secularium confessiones semel ab episcopo prauo examine approbatos, iterum ab

eo.

eodem episcopo non esse examinandos. Ceterum a successore posse utique examinari iuxta Constitutionem sanctae memo. Pij V. data viij Id. Aug. Pontificatus illius anno 6 qua a fel. recor. Greg. xiiij. non est reuocata per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Conc. Trid. A. Card. Carafa.

PRAETER Summiſtas ad remouendam omnem dubitandi ansam in quaestione illa non parū apud insignes, & grauissimos viros controuersa per quos in diuersas sententias itum esse, ex relatis per Ioan. Gutier lib. 1. can. quæst. c. 27. satis apparet: An scilicet facultas concessa penitenti virtute alicuius Bullæ seu Tubilai, eligendi Confessarium quæcunque presbyterum secularem, vel regularem ex approbatione ab Ordinario intelligi debeat, ab Ordinario illius loci, seu diocesis, ubi exercenda est administratio Sacramenti Penitentiae, et sic ubi penitentis Confessarium eligere vult, et confiteatur. An vero sufficiat approbatio per aliū Ordinariū facta in alio Episcopatu; sciendum est, quod propter opinionum varietatem, & conflictum teste Emanuele Roder in explicatione Bullæ Cruciatæ § 9. nu. 5. Ioannes Ribera Archiepiscopus Valentinus consuluit Illustrissimos Cardinales Concilij, eique rescriptū fuit in hunc modum videlicet, Congregatio Concilij respondet, approbatum ab alio quam a Valentino Archiepiscopo in diocesi Valentina, non censi approbatum ab Ordinario. Qua declaratione attestata, opinio contrarium sentientium non videtur tuta. Quo vero ad personas regulares adest dispositio S. D. N. Clementis Octaui sub Dat. Romæ 23 Nouembris 1599. tenoris sequent.

Ad perpetuam rei memoriam Romani Pontificis circumspēta benignitas honestis petentium votis, quæ personarum sub Religionis iugo Altissimo famulantium statum, & salubrem directionem respiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admitti, & fauoribus prosequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Procurator Generalis Ordinis Fratrum Beatae Mariae de monte Carmelo, quod cum in Bulla Cruciatæ sanctæ, & alijs priuilegijs, quæ ab Apostolica Sede concedi solent, detur facultas eligendi Confessorem idoneum ab Ordinario approbatum, qui possit Christi fideles absolueri a casibus Ordinario reseruatīs, & a quibusdā etiā quæ dictæ Sedi reseruatæ sunt Religiosi dicti Ordinis seu eorū nonnulli etiā ijs facultatibus vii præsumunt, & illorū pretextu eligunt Confessores aliquando præter eos qui a suis Prelatis eorū confessionibus deputati sunt, quod aliquādo in speciale eorū vergit detrimentū. Quare prædictis Procurator Generalis humiliter nobis supplicari fecit, quatenus in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati talē concessionē sanctæ Cruciatæ, & aliorū indulgentiarum particularium quātum ad prædictum articulum eligendi Confessores, & absolueri a casibus reseruatīs, cū Fratribus, & Sororibus Monialibus Ordinis prædicti, ac aliorum quorumcunque Ordinum, & Congregationum cuiusuis instituti Mendicantium, & non Mendicantium tam Prouinciæ Hispaniæ, quam extra eam vbi libet locorum minime habere, neque censi, sed nostræ intentionis existere, quod iisdem Fratres, & Moniales quantum ad Sacramentum Penitentiae, seu Confessionis administrationem dispositioni suorum Prelatorum subiecti sint, Apostolica auctoritate tenore presentium perpetuo declaramus, eisdem tamen Prelatis, ut in usu huiusmodi potestatis se cum subditis benignos, & faciles habeant, præcipimus, & mandamus. Non obstantibus &c.

Pius Papa V.

AD perpetuam rei memoriam. Rom. Pontificis circumspēcta benignitas, honestis petentium, votisque personarum sub religionis iugo altissimo famulantium, statum, & salubrem directionem respiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admittit, & fauoribus prosequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius prior prouincialis Prouinciae Hispaniae ordinis Fratrum praedicatorum, quod cum in Bulla Cruciatæ Sanctæ, & alijs priuilegijs, quæ ab Apostolica Sede concedi solent, detur facultas eligendi confessorem idoneum ab ordinario approbatum, qui possit Christi fideles absoluerē a casibus ordinario reseruatis, & a quibusdam etiam, quæ dictæ Sedi reseruata sunt. Religiosi dicti ordinis, seu eorum nonnulli etiam his facultatibus vti praesumunt, & illarum praetextu eligunt confessorem aliquando, praeter eos, qui a suis praelatis pro audiendis eorum confessionibus deputati sunt, quod aliquando in speciale eorum vergit detrimentum. Quare praedictus prior nobis humiliter supplicari fecit, quatenus in praemissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi obuiare volentes, ac eundem priorem a quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque sententijs censuris, & penis a iure, vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendis. Harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. huiusmodi supplicationibus inclinati, talem concessionem Cruciatæ Sanctæ, & aliorum indultorum particularium ad praedictum articulum eligendi confessorem, & absoluendi a Casibus reseruatis, cum fratribus, & sororibus monialibus, totius ordinis praedicti, tam Prouinciae Hispaniae huiusmodi, quam extra eam vbi libet, locum minime habere, nec censeri: sed nostræ intentionis existere, quod iidem fratres, & moniales, quantum ad sacramenti pœnitentiæ, seu confessionis administrationem dispositioni suorum praelatorum subiecti sint, Apostolica auctoritate tenore praesentium perpetuo declaramus, eisdem tamen praelatis vt in vsu huius potestatis, se cum subditis benignos, & faciles exhibeant praecipientes, & mandantes. Et in super quia sacrum Oecumenicum generale Trid. Concil. concessit episcopis, vt absoluerē in foro animæ, seu conscientiae ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus, prout sess. 24. c. 6. habetur ne prior cōuenientialis, & superiores praelati dicti totius Ordinis, tam in dicta prouincia, quam extra eam vbi libet in hac parte deterioris conditionis, quam clerici, aut faculares existat: eisdem Priori consentuali, & superioribus praelatis, vt ipsi per se ipsos idem omnino possint in fratres, & moniales dicti ordinis sibi subditos, quod possunt episcopi in clericos, & laicos sibi subiectos tam quo ad absoluendi, & dispensandi huiusmodi, quam alias quascunque facultates eisdem, auctoritate, & tenore, etiam perpetuo concedimus, & indulgemus, ac etiam declaramus. Decernentes praesentes literas perpetuo durare, & valere, & sub quibusuis illarum consimilium, vel dissimilium concessionum, indulgentiarum, & gratiarum reuocationibus, suspensionibus, alterationibus, derogationibus, vel alijs cōtrariis dispositionibus, etiam per nos, & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes aut Sedem Apostolicam, etiam ex quauis causa, aut alijs quomodolibet canonice, vel de facto, nunc, & pro tempore factis, & faciendis nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quoties illae emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statutum restitutas, & de nouo concessas existere.

here,

fiere, & fore, ac censerī, & suffragari debere, irritum quoque, & inane, si secus sit per his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigeri attentari. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Apostolicis ac vniuersalibus, provincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, specialibus, vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus. Nec non quibusvis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & cōsuetudinibus, priuilegijs quoque. Indultis, & literis Apostolicis, quibusvis personis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac alias quomodolibet cōcessis, & approbatis, & in noua tis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, eorumque totius tenoribus, specialis, specifica, indiuidua, & expressa mentio habēda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenorem suum, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in eis tradita obseruare infererent, presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alijs in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenā, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris die 21. Iulij, 1571. Pontificatus nostri anno sexto G. Melchioris, & a tergo G. de Castro.

Hæc Pii V. cōstitutio reperitur impressa in priuilegijs minimorum fol. 253. & in compendio Priuilegiorum ordinum mendicantium per Sorbum.

Nauiar. in cons. ix. de aetate, & quali. in antiquis & in cons. 84. derogari. in nouis dicit quod fere omnes ordines, & religiones habent priuilegia per quæ superiores eam possunt dispensare cum subditis super omnibus irregularitatibus, excepta illa, quæe prouenit ex homicidio voluntario, & mutilatione, ac bigamia Ad uerte circa dispositionē Concil. Triad. sess. 24. d. refor. genera. c. 6. in fine quod hodie non possunt absoluerē episcopi in crimine Heresim, sed absolutio est reseruatā Summo Pontifici per Bullam cænæ, nec etiam vigore priuilegiorum possunt superiores regularium cognoscere causas suorum subditorum ad officium Sæctæ inquisitionis pertinentes per constitutionem S. D. N. D. Pauli V. relata in verbo hæretici.

Sciendum est etiam, quod contra Confessores, qui in sacris Confessionibus cōfitem tem ab libidinem prouocauerint, cum male de sanctissimo Penitentia Sacramento sentire uideantur, eo abutentes, uti de hæresi suspectos iure optimo hodie procedūt hæreticæ prauitatis inquisitores, ut tradit Fran. Pegna in comment. super director. Inquisit. par. 2 q. 56. ac ita in sacros. Inquisitionis Tribunalibus obseruari attestatur Ignatius Lopez in addit. ad Diaz in pract. crimen can. cap. 82. quod & iustissime ordinauit, ac decreuit Pius 4. Pontif. Max. quodam suo. Breui cuius tenorem fideliter desumptum ex Archivo Sacræ Inquisitionis generalis Olysiptone Capum libri, in quo continebatur sibi faciente Reuerendissimo D. Antonio de Noiona Episcopo El uenensis, & Generali Inquisitore Sanctæ Inquisitionis Regnorum Portugallia, refert Eman. Roderico tom. 1. suarum quest. regul. q. 59. ar. 4 fol. 557. in impressis Salman tice. prout sequitur.

Venerabili fratri Archiepiscopo Hispalensi, in Regno Hispania hæreticæ prauitatis Inquisitori Generali, Tius Papa 4.

Venerabilis præter salutem, & Apostolicam benedictionem. Dum sicut nuper non sine animi nostri molestia, accepimus, diuersos sacerdotes in Regnis Hispaniarum,

rum, atque etiam in ciuitatibus, & diecesibus curam animarum habentes siue eā pro aliis exercentes, aut alias audiendis confessionibus penitentium deputati, in tā tam proruperint iniquitatem, vt Sacramento penitentia in actu audiendi confessiones abutantur; nec illi, & qui id instituit Domino Deo, & Saluatori nostro Iesu Christo iniuriam facere vereantur, mulieres videlicet, penitentes ad actus inhonestos, dum earum audiunt confessiones alliciendo, & prouocando seu allidere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per Sacramentum huiusmodi Creatori nostro reconciliationis grauiorum peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo, in Diuina Maiestatis offensam, & animarum perniciem, Christi fidelium scandalum non modicum. Non animum inducere nequeunt, quod qui de Fide Catholica recte sentiunt, Sacramentis ab Ecclesia Dei institutis abutantur, aut illis iniuriam faciant, fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate, virtute atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per presentes committimus & mandamus, quatenus per te, vel alium seu alios a te deputandum seu deputandos contra omnes, & singulos sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum ciuitatum & diecesum de præmissis quomodolibet diffamatos tam seculares, quam quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apostolica immediate subiectorum Ordinum Regulares cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentia existant, tam super præmissis, quam super Fide Catholica, & quid de ea sentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatem tibi contra hæreticos, aut de hæresi quouis modo suspectos a Sede Apostolica concessarum continentiam, & tenorem procedas, ac culpabiles repertos iuxta excessum suorum qualitatem, prout de iure fuerit faciendum, debita præcedente degradatione secularis iudicis arbitrio puniendos tradendo Non obstant. & c. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 16 Aprilis Anno Domini millesimo quingentesimo, Pontificatus nostri anno secundo.

Ampliantur, nam licet ex contextu d. constitutionis ibi, Mulieres videlicet, & c. illa tantum loquatur de sollicitatione ad actus impudicos circa mulieres, vt tamen ea eius mente fuerit velle comprehendere etiam confessores allicientes adulescentes ad peccatum nefandum, tum quia ratio in ipsa constitutione expressa conueniat etiam huic casui, immo fortiori seu maiori ratione in hoc casu procedere debet, cum multo grauius sit hoc crimen, tum quia hæc constitutio loquatur, de his, quæ communiter eueniunt, non excludens propter hoc alia, quæ raro contingunt; sed sunt eiusdem generis, immo grauioris. Roderic. loco præcit. & latius tom. 2. quæst. 26. art. 3. Et nos pro huius ampliationis corroboratione, tacita etiam obiectioni respondendo, addimus, quod non suffragatur vulgaris regula illa nempe in odiosis, & penalibus strictam esse interpretationem faciendam, quia negamus dicendum esse ex hoc casu fieri extensionem, sed potius inclusionem, ex glos. notab. in c. 1. in ver. Italie de tempor. ord. lib. 6. sufficit enim legislatori apponere casum magis frequentem, in quo etiam includitur alius non adeo frequens, qui forsitan tacitus fuit maioris honestatis causa, quia esset valde molestum auribus Paps audire confessarium communiter id quod omnes Christiani abhorrent. Accedit, quod ubi agitur de salute animarum ad euitanda maiora peccata, tunc in penis facienda est extensio de casu ad casum ex communi DD. consensu & allegatis per Ias. in Auth. Quat. actiones in 25. C. de sacros. eccl. & alias diximus f. 138. & 136.

Insuper sciendum est, qualiter die 2. Septembris 1562. Illustrissimi Domini Cardinales inquisitores generales decreuerunt, quod per quamcunque gratiam factam, vel fiendam, quibusuis alias decretis non intendunt eos restituere, vt possint confessiones

feffiones aliquorum secularium audire Idem confirmatum fuisse reperitur in actis sancti officii sub die quinta decima Nouembris 1565. cum additione, seu declaratione quod illi qui abiurarunt alias secrete, vel publice, aut alias quomodocunque non admittantur ad audientiam confessionum secularium, ita habentur inter decreta Sancti officii in fine Iudicia in quisi. Romae impres. anno 1570 fol. 476.

A D D I T I O De approbatione Regularium ad sacras confessiones audiendas Summa Henriquez li. 3. de penit. c. 6. fol. 273 sub rub. Quis sit, & reputetur idoneus Confessarius iux Conc Trid. sess. 23. c. 15. ubi etiam de priuilegijs ipsorum Regularium circa confessiones.

Item absoluere potest a casibus Episcopo reseruatis, quibus confessor illo mortuo, post mortem enim eius desinunt esse reseruati si sit reseruatio ab homine, ita tenet Emanuel in Aphorismis Confessariorum, in verbo absolutio, num 20. vide supra in verbo casus reseruati in fine.

Presbyteri Congregationis Oratorij Romae approbati ad confessiones audiendas non debent examinari extra Urbem a locorum ordinarijs, quibus sufficit praesentare eorum licentias Romae habitas, vt haec & alia patent ex eorum priuilegijs tenoris seq. videlicet,

Sixtus Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

DECET Romanum Pontificem, cuius fidei cura, & salus gregis Domini diuinitus est comissa praedecessorum suorum vestigijs inhaerendo, ea benigniter concedere, qua ad eiusdem gregis conscientiae purificationem, & peccatorum remissionem, animarumque salutem, ac spiritualem consolationem, noscuntur pertinere. Alias si quidem fel. rec. Greg. Pape xij. praedecessori nostro pro parte dilectorum filiorum Philippi Nerei; Praepositi, & presbyterorum Congregationis Oratorij in parochiali ecclesia S. Mariae in Vallicella, de Vrbe, per ipsum praedecessorem antea instituti, exposito, quod de mense Augusti, Anni Domini Millefimi Quingentesimi, Sexagesimi quinti, pia memoria Pius Papa Quartus etiam praedecessor noster Philippo, & presbyteris praefatis, tunc ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae nationis Florentinorum, etiam de Vrbe, in diuinis deseruientibus nonnullas gratias, & priuilegia ad decennium duratura, Apostolica auctoritate concesserat, & decennium huiusmodi iam tunc expirauerat, dictus Gregorius praedecessor, volens eosdem Philippum & presbyteros non minoribus quam dictus Pius praedecessor prosequutus fuerat gratis, atque priuilegijs prosequi, & vt ipsi facilius, & libentius altissimo famulari, & animabus Christi fidelium, in eorum audiendis confessionibus amplius prodesse possent provide-
re, Philippo, & presbyteris Congregationis huiusmodi, ut quorumcunque Christi fidelium ad ipsos vndeunque accedentium, illos que infirmitatis, vel quocunque alio tempore, & occasione domum suae ad quemcunque alium locum ad se vocantiu, & requirentium confessiones libere audire, & illis diligenter auditis ipsos Christi fideles, & eorum singulos ab excommunicationis, suspensionis, & interdicti ac quibusuis alijs ecclesiasticis, sententijs, & censuris quauis occasione, vel causa, quomolibet latis, & per eos incurfis, ac etiam ab omnibus, & singulis eorum peccatis.

crimi-

criminibus, excessibus, & delictis, quantumcunque grauibus, & enormibus, etiam
 Sedi Apostolica referuatis, exceptis contentis in literis die Cene Domini consue-
 tis absolueri, & pro commissis penitentiam salutarem eis iniungere, ac vota quacū-
 que ultramarina uisitacionis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum de
 Vrbe, S. Iacobi in Compostella, & B. Maria Lauretana ac Castitatis, & Religio-
 nis votis dumtaxat exceptis, in alia penitentia, vel pietatis opera commutare, nec
 non per dimidium horae spacium, ante auroram, & post meridiem eis eueniente casu
 Missas celebrare libere, & licite ualere, dicta auctoritate indulget, & facultate
 concessit, prout in ipsius Gregorij praedecessoris literis desuper in forma Breuis sub
 die 14. Martij, Pontificatus sui anno quarto, expeditis plenius continetur. Cum
 autem sicut exhibita nobis nuper pro parte Philippi, & presbyterorum praefatorum
 petitio continebat a pluribus credatur literas, & facultates huiusmodi, licet illae ad
 certum aliquod tempus specificae, & expresse non fuerint limitatae, nihilominus de-
 cennio iam de mense Martij proxime praeteriti elapso, tantum durasse, & propte-
 rea ipsi, ut omne dubium tollatur, ac in Dei, animarumque seruitio indies magis, &
 magis proficere ualeant, libentiusque in hanc curam incumbant dictas facultate-
 tes ipsis in perpetuum concedi, ac in quibusdam extendi, & ampliari desiderant;
 pro parte eorundem Philippi, & presbyterorum, qui ut asserunt in primo dicta ec-
 clesia ad confessiones audiendas de nostri in dicta Vrbe, & illius districtu Vicarij in
 spiritualibus generalis licentia deputatis existunt, nobis fuit humiliter supplicatum
 ut eis in praemissis opportune quidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos
 igitur, qui honestis petentium votis libenter annuimus, eaq; fauoribus prosequimur
 opportunis Philippum, & presbyteros praefatos ac eorum singulos a quibusuis ex-
 communicationis suspensionis, & interdicti alijsque ecclesiasticis, sententijs cen-
 suris, & poenis a iure vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis si quibus, quo-
 modolibet innodati existunt ad effectum praesentium dumtaxat consequendum ha-
 rum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, nec non literarum praefatarum te-
 nores praesentibus pro expressis habentes huiusmodi supplicationib; inclinati, Philip-
 po, ac nunc, & pro tempore existentibus congregationis huiusmodi ubicunque loco-
 rum diffusa, presbyteris in Vrbe a dicto Vicario, seu extra eam ab ordinarijs loco-
 rum ad confessiones audiendas, quomodolibet approbatis, eorumque singulis, quod ip-
 si perpetuis futuris temporibus omnium, & singulorum Christi fidelium confessiones
 audire, illisque auditis eos a quibusuis excommunicationis, suspensionis, & in-
 terdicti alijsque quibusuis ecclesiasticis sententijs, censuris, & poenis quauis occasione,
 vel causa, quomodolibet latis, & per eos incurfis nec non ab omnibus, & singulis eo-
 rum peccatis criminibus, excessibus, ac delictis quantumcunque grauibus, & enormi-
 bus, etiam in casibus dictae sedi referuatis, vel in posterum referuandis, exceptis
 tamen contentis in literis die Cene Domini legi consuetis absolueri, ac pro commis-
 sis penitentiam salutarem eis iniungere, nec non vota quaecumque ultrama-
 rina, uisitacionis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum de Vrbe &
 S. Iacobi in Compostella, Castitatisque, & Religionis votis dumtaxat exceptis,
 in alia penitentia, vel pietatis opera commutare, praeterea per dimidium horae spa-
 cium ante auroram, & post meridiem Missas celebrare, ac etiam quis ex eis prauius
 examine ad confessiones audiendas in ipsa Vrbe a dicto Vicario approbati fuerint,
 extra eandem Vrhem absque alio examine, de licentia tamen ordinariorum loco-
 rum indulget, & facultatibus huiusmodi uti, ac potiri libere, & licite ualeant, Apo-
 stolica auctoritate tenore praesentium concedimus, & indulgemus. Decernentes pra-
 sentes literas nullo vnquam tempore reuocari, suspendi, vel limitari, neq; eis derogari
 posse,

ri posse, nec sub quibusuis similibus, vel dissimilibus gratiarum reuocationibus comprehendendi, & quoties illa emanabunt, toties in pristinum suum, & validissimū statū restitutas, ac plenarie redintegratas esse, & censeri irritū quoque, & inane, si secus super his a quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari. Non obstantibus pramissis, ac cōstitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autē quod Philippus, & presbyteri prefati huiusmodi indulto celebrandi ante diem parte utantur quia cum in altaris ministerio immoletur Dominus noster Iesus Christus Dei filius, qui candor est lucis æternæ cōgruit, hoc non noctis tenebris fieri, sed in luce. Quodque presentium transumptis et impressis Notarij publici manu subscriptis, & sigillo Iudicis ordinarij Rom. Curie, vel alterius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadē prorsus fides ubiq; locorū adhibeatur, quæ ipsis presentibus originalibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo hominum omnino liceat hanc paginam nostræ absolutionis, cōcessionis, indulti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Romæ apud Sanctū Marcum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Non. Septem. Pontificatus nostri anno secundo.

E. Pallotus Dat.

R. Bergerius.

S Equitur declaratio tenoris sequentis videlicet, a tergo Illustrissimis & Reuerēdissimi. Dominis Cardinalibus Congregationis Sacri Concilij Trid. pro presbyteris Cōgregationis Oratorij, intus vero Illustrissimi & Reuerēdissimi. Domini. Sixtus Papa Quintus fel. record. indulget Patribus Congregationis Oratorij, ut qui ex eis prauo examine ad audiēdas confessiones in ipsa vrbe a Vicario approbati fuerint, extra eandem Urbem absque alio examine de licentia tamen ordinariorū locorū confessiones libere audire valeant, sed quia in partibus precipue Neapolis ipsi in dubium reuocatur priuilegium prædictum sub prætextu quod non contineat præcisam derogationem, neque mentionem aliquam Concilij Trid. sess. 23. c. 15. quo cauetur, ne quis al. sive priorum diæcesanorū examine audeat confessiones audire; ideo prædicti presbyteri Congregationis Oratorij supplices desiderant super hoc responsum a Sacra Congregatione, An fuerit necessaria derogatio Sacri Conc. Trid. Congregatio Concilij censuit si huiusmodi priuilegium fuerit ut proponitur a Sede Apostolica concessum, utiq; omnino esse obseruandum, quamuis nullam derogationem, aut mentionem Conc. Trid. contineat.

Hieron. Card. Matthæus.

Circa facultatem absoluenti a casibus referuatis vigore dictorum priuilegiorum attendenda est hodie declaratio decreti, quo prohibetur absolutio a casibus referuatis quæ fuit relata supra in verbo Casus referuati.

CONFESSIO SACRAMENTALIS.

PRÆTER Summissas sciendum est, quod Die 20. Iunij anno a Natiuitate Domini Iesu Christi 1602. In Generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & vni-

& vniuersalis Inquisitionis habita in Palatio Apostolico in monte Quirinali coram S. D. N. Clemente diuina prouidentia Papa viij. Proposita quaestione.

Virum liceat per literas seu internuncium, confessario absenti, peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absolutionem obtinere.

Sanctissimus Dominus noster auditis uotis Patrum Theologorum, & re cum Illustrissimis, & Reuerendissi. Dominis Cardinalibus, contra hareticam prauitatem, generalibus Inquisitoribus mature ac diligenter considerata, hanc propositionem scilicet licere per literas, seu internuncium confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere; ad minus uti falsam, temerariam, & scandalosam damnauit, ac prohibuit, præcepitque ne deinceps ista propositio, publicis, priuatisue lectionibus, concionibus, & congresibus doceatur neue vnquam tanquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur; quod si quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiam disputatiue tractauerit (nisi forsan impugnando) vel ad praxim directe seu indirecte, deduxerit, præter excommunicationem latae sententiæ quam ipso facto incurrat, & a qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio, quacunque etiam dignitate fulgente, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ maiori Pœnitentiario; nisi a pro tempore existente Romano Pontifice absolui, aliis etiam pœnis arbitrio infligendis subiaceat. Quintilianus Adrianus Not. publicata fuit Romæ die, 19. Iulii 1602.

COMMVNIO SACRA.

PRÆTER Summistas sciendum est, ad declarationem c. omnis vtriusque sexus. de pœnit. & remis. Eugenium 4. declarasse quod communicans in hebdomada sancta, vel infra octauam Paschæ satisfacit præcepto ecclesiæ die 8. Iulii. 446. Pontificatus sui anno 10. quam refert. Nauar. in man. confess. c. 21. nume. 45. quæ non est in Bullario, sed eam inuenies per extensum impressam in priuilegijs Minimorum fol. 139.

CONGREGATIONES ILLVSTRISSIMORVM DD. *Cardinalium & earum facultates.*

Sixti Pape Quinti Constitutio, qua Congregationes quindecim certo S. R. E. Cardinalium numero constituantur ut Romana Curie status ecclesiastici, ac vniuersæ Reipublicæ Christianæ negotia & causæ quæcunque commodius audiantur, & facilius expediantur proprie denique vniuscuiusque Congregationis functiones, & facultates explicantur.

Sixtus episcopus seruus, seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Immensa æterni Dei omnium opifex sapientiæ sine vsque ad finem fortiter attingens, sic cuncta inter se admirabili concordia nexu copulauit, suauiter-
Q 2 que

que disposuit, vt vicissim ad suorum se munerum functiones exercendas mutuis auxilijs subleuarent ipsa in caelesti Hierusalem varios spirituum ordinēs distinxit, quorum superiores de diuina prouidentia rebus, inferiores illuminarent ipsa militantis ecclesieque triumphantis illius imago est, corpus variis membris discreuit, quæ capiti suo glutino charitatis compacta, & connexa inuicem se adiuuarent, ex quo totius corporis salus, & conseruatio existeret. Quare iure optimo Rom. Pontifex, quem Christus Dominus corporis sui, quod est ecclesia visibile caput cōstituit, omniumque ecclesiarū sollicitudinem gerere voluit multos sibi tā immensi oneris adiutores aduocat, atque adsciscit. Cum venerabiles episcopos fratres suos, quos toto terrarū orbe ad singulos greges pascendos mittit, tū amplissimus ordinem S. R. E. Cardinalium, qui tanquam nobilissima membra capiti proprius coherētia, eidē Summo Pontifici, sicut Christo Domino Apostoli semper assistunt, quique primi laborum, & consiliorum socii sunt, & participes, ut partita inter eos, aliosq; Rom. Cur. Magistratus, ingēti curarum negotiorūque mole ipse tantæ potestatis clauū tenens, diuina gratia adiuatrice non succumbat. Nos igitur magni illius Moyli exemplo adducti, qui cum Deo loquens Soceri sui Iethro consilium de variis iudicibus constituendis non repudiavit, quique Dei iussu insignem Senatum septuaginta seniorum conscripsit, qui cum eo onus populi sustinerent, ne solus ipse grauaretur Pontificium hoc onus Angelicis plane humeris formidandum, inter Senatores Orbis Terræ fratres nostros Cardinales apta quadam distributione pro temporum conditione, negotiorum multitudine, & varietate, ipsaque vilitatis ratione salubriter partiri decreuimus. Ea in primis cogitatione permoti, vt qui ex omnibus nationibus ad hanc Matrem, magistram perfugiumque fidelium Apostolicam Sedem deuotionis, salutisque studio iuris persequendi, gratiæ impetrandæ, aliarumque multarū rerum causa frequentissimi confugiunt, ij quidem, & tuto, & commode (quantum in prouincijs nostris præstare possumus) Romam perueniant, & vt facilius, celeriusque expediantur, distinctos Cardinalium conuentus, & Congregationes ad certas rerum negotiorumque tractationes paratas habeant, Cardinalesque ipsi distributi muneris partem leuius ferant diligentius administrent, commodius nos consulant, & denique viri primarii publicis in rebus exercitau, nullo vnquam tempore desint. Itaque motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de eorundem fratrum nostrorū S. R. Ecclesie Cardinalium consilio, & assensu, ex eodem sacro collegio, quod per Dei gratiam, viris pietate, doctrina, rerumque vsu præstantibus, ex omni natione abundat, Congregationes XV. constituimus, singulisque certa negotia assignauimus, ita vt grauiores, difficiliorefque consultationes ad nos referant, ac vnicuique earum suas facultates, & auctoritatem, in eum modum, qui infra descriptus est, dedimus, atque attribuimus.

Congregatio pro sancta inquisitione.

IN primis igitur quoniam fides, sine qua impossibile est placere Deo, totius spiritualis edificationis fundamentum est, cupientes hoc pretiosum dispositum quod nobis potissimum a Christo Domino, in Beato Petro Apostolo, est creditū, aduersus omnes inferorū portas, integrū inuiolatumque custodire: Congregationem Sanctæ Inquisitionis hæreticæ prauitatis, magna Prædecessorum nostrorum

storū prouidentia tanquam firmissimam catholica fidei propugnaculum in vrbe institutum, cui ob summam rei grauitatem Romanus Pontifex præsidere solet, nos quoque confirmamus, & corroboremus illiusque omnia instituta omnesque & singulas facultates a Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris Cardinalibus ad eam congregationem pro tempore delectis concessas, omnemque authoritatem, & potestatem eis communicatam scilicet inquirendi, citandi, procedendi, sententiandi, & definiendi, in omnibus causis, tam hæresi manifesta, quam schismata, Apostasiam a fide, magiam sortilegia, diuinationes, sacramentorum abusus, & quæcunque alia, quæ etiam præsumptam hæresim sapere videntur, concernentibus non solum in vrbe, & statu temporali nobis, & huic sanctæ Sedis Subiecto, sed et in vniuerso Terrarum Orbe, vbi Christiana viget Religio, super oēs Patriarchas, Primates Archiepiscopos, episcopos, & alios inferiores, & inquisitores quocūq; Priuilegio illi suffulti sint, quorū ac aliorū prædictorū series his nostris literis ad verbum expressa censeatur, confirmamus. Ea denique omnia, veluti per eosdem prædecessores, circa eandem congregationem, illiusque iurisdictionem, ac authoritatē decreta fuerunt nos itidem statuimus, atque decernimus, ea exemptiones quoque, immunitates Priuilegia, atque indulta etiam eiusdem officii ministris vel in hunc usque diem concessa, vsuque recepta pariter approbamus, obnoxie in Domino hortantes, & per viscera misericordiæ Iesu Christi, & per eius tremendū iudicium obtestantes charissimos in Christo filios nostros in Imperatorem electum, omnesque Reges, ac dilectos filios nobiles viros ac singulos orbis terrarum Principes & magistratus, quibus gladii sæcularis potestas ad malorum vindictam adeo est tradita, per eam ipsam quam se tueri promiserunt Catholicam fidem, vt sic suas quisque partes, siue in præstando Ministris prædictis auxilio siue in criminū post ecclesiæ sententiæ animi aduersione interponat, (quod eas pro eorum pietate libenter facturos confidimus,) vt eorum quoque præsidio ministri ipsi tantum munus tanquam salutarum pro Regis æterni gloria, ac Religionis incremento feliciter exequantur cuius Pii, christianique obsequii Principes ipsi, & magistratus amplissimum a Domino præmiū recepturi sunt in eterne beatitudinis consortio, Catholicæ fidei assertoribus, & defensoribus preparatum. In his aut omnibus nostra est intentio, ne in officio Sanctæ Inquisitionis in Regnis, & dominijs Hispaniarum Sedis Apostolicæ authoritate superioribus temporibus instituto ex quo vberes in Agro Domini fructus in dies prodire conspiciamus nobis, aut successoribus nostris inconstitit aliquid innouetur.

Huius autem congregationis Cardinales hi sunt.

Ludouicus Madrutius tituli Sanctæ Anastasiæ Presbyter Cardinalis.
 Iulius Antonius tituli, Sancti Bartholomæi in insula presbyter Cardinalis
 Sanctæ Seuerinæ.
 Petrus de Deza, tituli, Sancti Hieronymi Illycorum presbyter Cardinalis.
 Ioannes Antonius tituli, SS. quatuor Coronatorum presbyter Cardinalis.
 Ioannes Baptista tituli, Sancti Marcelli, presbyter Cardinalis.
 Frater Hieronymus tituli, Sancti Thomæ in Parione presbyter Cardinalis
 Asculanus.

Q; Frater

Frater Constantius Sarnanus tituli Sancti Petri in Monte Aureo Presbyter Cardinalis.

Congregatio pro signatura gratiæ.

Ut quoniam ad eam quæ signatura gratiæ appellatur, & in qua nos etiam Prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum more præsidemus ex diuersis orbis Terrarum partibus, ob multiplices gratias obtinendas, magni cõkursus fiunt, supplicesque libelli referuntur, ut quæ ex iudicium ordinaria facultate, expectari nequeunt potestate Principis, qui viua est lex, iustis de causis explicentur, & concedantur, sane pro loci dignitate, & rerum ratione, magna circumspexit adhibenda est, vt & honestæ supplicationes, quantum cum Domino licet, exaudiantur, & multorum petentium importunitas coercetur, quamobrem Cardinales infra scriptos Signaturæ nostræ gratiæ adscribimus ad hoc vt omnes Signaturam nostrâ quauis de causa aduētes benigne audiāt, porrectasque oblatari petitionū informationes excipiant, nobis vero, aut successoribus nostris dum supplices libelli referuntur assistant, opportunumque concilium afferant, omnique deposito humano affectu sinceram suam quisque sententiā etiam non rogatus, ex conscientia dicat. Declaramus autem in dictam congregationem semper eos Cardinales adscriptos esse qui infra scriptis muneribus, & officiis profecti erunt V. S. maior Penitentiarius Præfectus Signaturæ Gratæ, Præfectus Signaturæ Brevium, Præfectus Signaturæ iustitiæ, & qui Datarium munere fungetur, si Cardinalis fuerit, qui simulatq; eas præfecturas, & officia adepti erunt, statim in ipsam signaturam adnumerati censeantur.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Antonius Carafa SS. Ioannis, & Pauli presbyter Cardinalis signaturæ gratiæ præfectus.

Scipio Lancellottus tituli. S. Saluatoris in Lauro presbyter Cardinalis Signaturæ Brevium præfectus.

Ioannes Baptista Castrucius tituli. S. Mariæ in Ara cæli presbyter Cardinalis Signaturæ iustitiæ præfectus.

Hippolytus Aldobrandinus tituli. S. Pancratii presbyter Cardinalis maior Penitentiarius.

Euangelista Pallotus tituli. S. Matthæi presbyter Cardinalis Datarius.

Congregatio pro erectione ecclesiarum, & prouisionibus consistorialibus.

Ille præterea cura ad Pastoralis nostri officii sollicitudinem, & ecclesiæ vniuersalis gubernationem maxime pertinet, vt ad fidelium Populorum utilitatem ecclesiis iam erectis, aut in posterum iustis de causis erigendis de episcopis, & Pastoribus idoneis, & fidelibus, ac fructuosis in Vineâ magni Patris familias operariis salubriter in Domino præuideamus. Quare aliam cõstituimus Cardinalium Cõgregationem, qui in primis cognoscant de legitimis causis, erectionum nouarū ecclesiarum quarumcunque Patriarchalium, metropolitanorū, & Cathedralium, ac de cuiusque earum dote, Capitulo, clero, Populo, aliisque ad eiusmodi erectiones iuxta præscriptum Sacri Concilii Trident. & Sanctorum Patrum Decreta ne

cessaria erunt. Examinent præterea omnes difficultates de his incidentes contro-
uersias quoque inter eas quæ iam erectæ sunt, nec non dictarum ecclesiarum, die-
cesum, vel monasteriorum vniones, dismembrationes, cessiones, permutatio-
nes, transactiones pensionum super illarum redditibus assignationes, Monaste-
riorum pluralitatem, dignitatum incompatibilitatem, præsentationes, & nomi-
nationes electionum, siue postulationum confirmationes, seu admissiones suf-
fraganeorum Coadiutorumque deputationes cum futura successione, siue ab-
que eadem successione curaque adhibebunt solertem circa ætatem, & qualitatem
promouendorum, eaque discussa, & examinata ad nos successoresque nostros re-
ferant, vt pro nostro, eorumue arbitrio, in Consistorio secreto iure formam in
hunc vsque diem seruatam proponantur.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

- A**lexander Farnesius episcopus Hostiensis, S. R. E. Vicecancellarius.
Gabriel Paleottus tituli Sancti Laurentij in Lucina Presbyter Cardinalis.
Ludouicus Madrutius tituli Sanctæ Anastasiæ presbyter Cardinalis.
Petrus de Deza tituli Sancti Hieronymi Illyricorum presbyter Cardinalis.
Franciscus de Giojosa tituli Sanctæ Trinitatis in Monte Pincio Presbyter
Cardinalis,

Congregatio pro Vbertate Annonæ.

Cumque ad prouidentiam nostram pertineat curare, vt populi ecclesiasticæ
ditioni subiecti non solum pane verbi Dei risciantur, sed hoc quoque ter-
reno quem etiam cum illo a patre celesti nobis dari quotidie petimus, abundant
pauperes præsertim, & egeni, quibus parentis loco sumus, Idcirco vt in omni-
bus prouinciis nostris, & in hac potissimum Alma Vrbe ad quam tanta homi-
num frequentia vndique confluit res frumentaria bene curata sit, & annonæ
publicæ copia benedicente domino, semper suppetat, Congregationem Cardina-
lium constituimus, quæ omni studio curet non solum in vrbe, sed in vniuerso sta-
tu ecclesiastico temporali copiã haberi frumenti atque aliarum huius generis
frugum, quibus ad vitam humanam sustentandam indigemus, quæ si peccatis
populi id promerentibus ob terræ sterilitatem in diuone ecclesiastica aliquan-
do, quod deus auertat, deerunt, aliunde commeatum pro locorum opportunita-
te conuehi, comportarique studeat, Ciuitatibus, oppidis, locis, personis, quibus-
cunque, quauis etiam ecclesiastica atque Cardinalatus dignitate fulgentibus, ea
omnia quæ ad abundantiam parandam atque consecrandam erunt opportu-
na præcipiat, Commissarios vbique locorum prout exegerit necessitas, aut sua se-
rit utilitas, deputet, Contra impediētes, aut negligentes, siue annonam extrahi,
vel adduci per se ipsos, aut per alios palam, vel occulte procurantis procedat, alia
que faciat, quæ ad annonæ vbertatem omnino pertinere videbuntur. Præcipuam
vero curam, & diligentiam adhibeat, vt Pecuniæ Summa scutorum scilicet ducento-
rum millium a nobis tam salubri, ac necessario operi pauperum in pri-
mis causa paterne assignata, atque attributa, nec in alium vsum conuertatur,
& integra conseruetur. Quod si in caritate annonæ aliquid ex dicta summa
decesserit, illius recuperandæ, ac redintegrandæ, ratio quam primum ineatur, vt
hoc publicum præsidium, & tanquam patrimonium pauperum eorundem Car-
dinalium

dinalium prudentię, & sedulitate perpetuo asseruetur, & prout in alia constitutio-
ne super hoc a nobis edita latius explicatur,

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Io. Antonius Sorbellanus Episcopus Portuen. Card. S. Georgii.
Ant. Maria Saluiatus tit. Sanctæ Mariæ de pace presbyter Cardinalis.
Heraricus Caetanus tit. S. Pudentianę presb. Card. S. R. E. Cam.
Federicus Cornelius tit. S. Stephani in Monte Cælio presb. Cardinalis.
Benedictus Iustinianus, tit. S. Agathæ Diac. Cardinalis.

Congregatio pro sacris Ritibus, & Cæremonijs.

IAm vero cum Sacri Ritus, & Cæremonię quibus ecclesia a Spiritu Sancto edo-
cta, ex Apostolica traditione, & disciplina vitur in sacramentorum admini-
stratione. Diuinis officiis, omnique Dei, & Sanctorum Veneratione magnam
Christiani populi eruditionem veraque fidei protestationem contineant, rerū
sacrarum maiestatem commendent fidelium mentes ad rerum altissimarum me-
ditationem sustollant, & deuotionis etiam igne inflamment, cupientes filiorum
ecclesiæ pietatem, & diuinum cultum sacris ritibus, & cæremonijs conferuan-
dis, instaurandisque magis augere, Quinque itidem Cardinales delegimus, qui
bus hæc precipue cura incūbere debeat vt veteres ritus sacri vbi vis locorū, in om-
nibus Vrbis orbisque ecclesijs, etiam in Cappella nostra Pontificia, in Missis,
diuinis officiis, sacramentorum administratione, ceterisque ad diuinum
cultum pertinentibus, a quibus ius personis diligenter obseruentur cæremo-
niæ si exoleuerint, renouentur, si deprauata fuerint corrigantur. Missale,
& Breuiarium Romanū, ac libros de sacris ritibus, & Cæremonijs, in primis Pon-
tificale, Rituale Cæremoniale, prout opus fuerit reformat, & emendent officia
diuina de Sanctis Patronis examinent, & nobis prius consultis concedant. Dili-
gentem quoque curam adhibeant, circa Sanctorum Canonizationem, festo-
rumque dierum celebritatem vt omnia rite, ac recte, & ex Patrum traditione
fiant, & vt Reges, & Principes, eorumque oratores, aliaque persona etiam eccle-
siastica ad Urbem, Curiamque Romanam uenientes pro Sedis Apostolicæ digni-
tate, ac benignitate honorifice, more maiorum, excipiantur, cogitationē suscipi-
ant, seduloque prouideant. Controuersias de præcedentia in processionibus, aut
alibi ceterosque in huiusmodi sacris ritibus, & cæremonijs incidentes difficulta-
tes cognoscant, summarie terminent, & componant.

Huius etiam congregationis Cardinales hi sunt.

Alphonsus Gesualdus episcopus Tusculanus.
Nicolaus Sfrondratus tituli Sanctæ Cecilia Presb. Cardinalis Cremonen.
Augustinus Valerius tituli Sancti Marci. Presbyter Cardinalis Veronen.
Vincentius Laurus tituli Sanctæ Mariæ in via presbyter Cardinalis. Montis
regalis.
Federicus Borromæus Sanctæ Mariæ in Domnica Diac. Cardinalis.

Cor-

Congregatio pro classe paranda & seruanda.

Praterea postea quam Dei benignitate, nec sine magno nostro labore, & sumptu perditorum hominum licentia compressa, publica tranquillitas, in locis mediterraneis restituta est ut iam unicuique absque timore vlllo sub vite sua, & sub ficu sua quiescere liceat, cupientes ut litora quoque, & oraë maritimæ districtioris nostræ superi, inferique maris a Piratis, ac prædonibus quantum fieri potest tutæ sint, nedum ad nostrorum subiectorum securitatem, verum ut exteræ quoque nationes ad hanc fidei patriam Communique fidelium matrem securi (pro eo quod in nobis est) accedant, ne a Piratis in miseram seruitutem quod alias sæpe accidit abducantur, ob eas causas Cardinales quinque præficimus triremibus numero decem parandis, edificandis, ornandis, omnique necessario nautico, & militari apparatu instruendis, curaque diligentissima conseruandis, quarum ope, & præsidio Deo adiutore Piratæ, & prædones coercerentur, & a nostris litoribus longi repellantur. quare & earum triremium idoneos duces, ac præfectos (nobis tamen, & pro tempore Rom. Pont. consultis) deligant, & cetera omnia ad ea quæ duximus, celeriter vtiliterque efficienda pro ipsorum prudentia, & sedulitate dispenant, atque expediant. Deinde operam adhibeant ut subsidium pecuniarum quodcumque ab ijs, qui nostro mandato huic tam necessario operi contribuere tenentur fideliter, integre, matureque exigatur, exactum vero ac receptam ad supradicta tantummodo opera perficienda, & voluntatis nostræ præscriptæ fructuose impendatur. Illud autem Cardinales ipsos magnopere admonemus, curent diligenter, ut in his triremibus Apostolicis nauatæ omnes, & milites non solum ex nautica militarique sed multo magis ex Christiana disciplina, pie & modeste viuant. Quare viros Religiosos animarum corporumque curatores delegant, qui valentes, ad pietatem instruunt, ægrotos multæ charitatis affectu quouis necessario adiuuanti genere spirituali in primis recreent, atque reficiant. Denique omni loco a præfectis militibus, nauatæ, ea pie viuendi ratio, & institutio obseruetur, ut vere illos Christianos ac Pontificios esse omnes agnoscant.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Inicus Aualos Episcopus Sabien. Card. Aragona.
 Mathæus Siticus tit. S. Mariæ in Transtiberim presb. Card. ab altaemps,
 Ant. Saulius tit. S. Vitalis presb. Cardinalis,
 Fran. Sfortia S. Nicolai in Carcere diaconus Cardinalis.
 Fr. Vgo Lubæus Verdella, S. M. in Porticu Diaconus, Cardinalis magister Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani.

Congregatio pro Indice librorum.

QVia vero hæresis morbus Anima perniciosissimus ut cancer serpit, & filii tenebrarum Arcem Catholicæ veritatis omni machinationis genere oppugnant, libris præsertim hæresis veneno infectis promulgandis, aliisque noxia doctrina aspergendis, corrumpendisque, postulat a nobis pastoralis officii sollicitudo, ut vulpes dolosas, & lupos rapaces, ab ouili Christi omni Vigilantia arceamus.

mus. Quare vt Cardinalis, qui ad libros prouidendos, expurgandosue, delicti sunt, in ea cura diligenter, ac maiori cum fructu, versentur, has illis facultates tribuimus, vt librorū eiusmodi Catalagos, & Indices, aut olim, aut proxime confectos, eorumque regulas editas recognoscant, atque examinent certorum auctorum libros prohibitos, aut quouis modo in prioribus indicibus suspensos diligenter excutiant, & prout expedire iudicauerint, permittant libros qui post Indicē Tridentini Conc. iussu editum prodierunt, Catholica doctrina Christianorumque morum disciplinæ repugnantes expendant, & recognoscant ac (vbi nobis retulerint) nostra autoritate reiciant, hominum vero iniuria, & dolo deprauatos emendent eos libros, qui paucis erroribus reiectis, alioquin vtilis, studiosis esse possent expurgandi, atque corrigendi modum ineant, Indicesque expurgatoria conficiant, novos præterea libros approbandi, & imprimendi rationē præscribant Vniuersitatum Parisiens. Bononiens. Salamantin. Louanien. aliarumque probatarum studia ad librorum expurgationem, & correctionem excitent eaque diligenti operâ, & industriâ requirât. Permittimus quoque eidē Congregationi vt Theologis, Canonistis, aliisque peritis viris piis, atque idoneis etiã aliunde accertitis ad vniuersum hoc negotium Reipublicæ christianæ tam in his temporibus necessarium adhibitis, eam ob rem tantum nec uero aliis, libros vetos tenendi, legendique etiam absque nostra licentia impertiatur facultatem.

Huius Congregationis Cardinales hisunt.

Marcus Antonius Columna episcopus Pæneftin.
 Hieronymus de Ruere. tit. S. Petri ad Vincula presbyter Car.
 Philippus de Lenon court. tit. S. Honorii presb. Card.
 Gulielmus Alanus tit. S. Martini in Montibus presb. Card.
 Afcanius Columna, SS. Viti, Modesti, & Crescentiæ diaconus Cardinalis,

Congregatio pro interpretatione, & executione Conc. Trid.

Deo autem Patri misericordiarum gratias agentes, qui in Oecumenico Concilio Trid. Spiritus S. lumine diffuso, Catholicam Veritatem omnibus patefecit, hereses nostrorum temporum confutauit, mores, & disciplinam restituit, eiusdemque Concilii decreta ab omnibus obseruari volentes, cum ad singularem Roman. Pontificis, auctoritatem tantummodo spectet, generalia concilia indicere, confirmare, interpretari, & vt vbi que locorum seruentur, curare, ac præcipere eorū quidem decretorum, quæ ad fidei dogmata pertinent interpretationem nobis ipsis reservamus. Cardinalibus vero præfectis interpretationi, & executioni Concilii Tridentini, si quando in his, quæ de morum reformatione disciplina ac moderatione, & ecclesiasticis iudiciis, aliisque huiusmodi statuta sunt dubietas, aut difficultas emerferit, interpretandi facultatem (nobis tamen consultis) impartimur, & quoniam eodem Concilio Trid. decretum est, Synodos Prouinciales tertio quoque anno diœcesanas singulis annis celebrari debere id in executionis vsum ab iis quorum interest, induci eadem Congregatio prouidebit. Prouincialium vero, vbiuis terrarum illæ celebrentur, decreta ad se mitti præcipiet, eaque singula expendet, & recognoscet, Patriarcharum præterea Primatum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, quibus Beatorum Apostolorum limina certo constituto tempore visitare alia nostra sanctione iussum est, postulata audiat, & quæ

quæ Congregatio ipsa per se poterit, ex charitatis, & iustitiæ norma expediat maiora ad nos referat, qui fratribus nostris episcopis (quantum cum domino licet) gratificari cupimus. Item ab iisdem præsulibus ecclesiarum exposcat, quæ ecclesiis eorum curæ, ac fidei commissis cleri, populiq; morum disciplina sit, quæ Concilij Tridentini decretorum, cum in omnibus tum præsertim in residentia munere exequutio, quæ item piæ consuetudines, & qui omnium denique in via domini sint progressus, ipsisque det literas ex formula præscripta in testimoniû obitæ per eas visitationis liminum Sanctorum eorundem Apostolorum. Habet itidem Congregatio auctoritatem promouendi reformationem cleri, & populi, ne dum in urbe, & statu ecclesiastico temporali, sed etiam in vniuerso Christiano orbe in ijs, quæ pertinent ad diuinum cultum propagandum, deuotionem excitandam, & mores Christiani populi ad præscriptum eiusdem Concilij componendos, atque ad rationes difficilimis his, perturbat sive temporibus necessarias conformandos, quæ vberius diuinæ misericordiæ vim in nobis sentiamus iustamque iram, atque animaduersionem effugiamus.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Ptolomæus Gallius Episcopus Albanen. Cardinalis Comen.
 Hieronymus Rusticucius tit. S. Susannæ Presbyt. Cardinalis.
 Antonius Carafa tit. SS. Iô. & Pauli Presb. Card.
 Fr. Stephanus B. nuccius tit. SS. Marcellini, & Petri Presb. Cardin. Aretinus.
 Hieronymus Mattheus S. Mariæ in Cosmedin diac. Cardin. Presb.

Congregatio pro grauaminibus subleuandis.

NEc vero paternus noster affectus, quem erga populos nobis & huic sanctæ sedi subiectos tanquam erga peculiare filios gerimus, eo contentus est, quod Deo auctore nostraque sollicitudine, publica pace, & tranquillitate perfruuntur, quodque de eorum utilitate, & quiete, multis alijs modis præstanda, & augenda assidue cogitamus sed eos etiam ab exactionum oneribus ob temporû interdum difficultates variasque publici boni rationes, a prædecessoribus nostris impositis, magnopere, quantum fieri poterit, cupimus subleuare. Quo circa nouam institutum Cardinalium Congregationem, vt quæcunque grauamina, vectigalium, pedagogorum, & tributorum cuiuscunque generis illa sint, eorumq; exigendi rationes, quæstorum iniurias, si quas adesse competerint, Commissariorum extorsiones iudicij forma plane postposita, mature audiat & cognoscat: atque si fieri posse videbitur, controuersias moderetur, & componat: Quod si rationibus hinc inde allatis, accurate, expensis res transigi nequiverit, eam totâ ad nos deferat, vt quod equum, & pium erit, eius congregationis consilio prudenter definire valeamus, causas vero in quibus iudicialis ordo requiritur proprijs iudicibus de iure decidendas relinquat. Qui autem a iudicibus senserint se grauatos, ad tribunalia, quæ his sunt ex antiqua institutione præposita, ac ad alia, vt moris est, iuris remedia confugiant.

Huius

Huius Congregationis Cardinales hisunt.

Prosper Sanctacrucius tituli Sancti Clementis Presbyt. Cardinalis.
 Io. Hieronymus Albanus tit. S. Ioannis Ante portam latinam Presb. Cardin.
 Vincentius Goneaga tit. S. Alexii Presb. Cardin.
 Henricus Caetanus tit. S. Pudencianę Presbyt. Cardin. S. R. E. Camerarius.
 Hieronymus Mattheius Sanctę Marci in Cosmedin Diaconus Cardinalis.

Congregatio pro vniuersitate Studij Romani.

Illud etiam cogitantes, quod literarum cognitio, liberalesque doctrine, & discipline quibus iuuentus in publicis Gymnasiis instruitur, & eruditur magnam Christianę Reip. (si cum pietate coniungantur) afferunt utilitatem, tunc enim Ciuitates, & Regna optime administrantur, cum sapientes, atque intelligentes gubernacula possident, ob eam sane causam Romani Gymnasii, eiusque vniuersitatis ornandę, & amplificandę curam merito gerimus, vnde, & ipsam vniuersitatem ab are alieno xxij, millium scutorum, & aliis pluribus oneribus subleuauimus, ac plane liberauimus, itaque vt illius rationibus quam optime prospiciamus, Cardinales quinque eidem Gymnasio, & vniuersitati, illiusque reformationi preficimus, quibus facultatem concedimus, vt cū opus fuerit, præclaros Theologię Magistros, Iurisconsultos egregios, & liberalium artium professores eximios vndecunque ad iuuentutem erudiendam euocent, qui morum integritate, eruditione, atque elegantia literarum non minus præsent quam peritia, vsque docendi, assiduisque prælectionibus iuuenes instruant, vtque singulis scientiarum Magistris pro maritorum ratione, re tamen nobiscum aut cum successoribus nostris participata stipendium constituent Insuper cum in hac Alma Urbe nostra singulati Dei beneficio inter alias discentium Scholas Græcorum, Maronitarum, & Neophytorum ingenti Pontificum liberalitate, atque munificentia, erecta sint collegia, congruisque redditibus dotata, in quibus sacra Theologia liberalesque artes Hebraice, Græce, Arabice, & Chaldaice edocentur, eiusdem Cardinalibus iniungimus, vt horum collegiorum Alumnos ad literarum studia ardentiori animo complectenda quod ad fidei catholice propagationem, ac literarum ornamentum, & ingenia excolenda maxime pertinet, opportune pro eorum pietate, & prudentia, omni adhibito studio excitari curent. Denique cum in præcipuis Christiani Orbis partibus Sancta hæc Apostolica sedes, vt pia Mater insignes quasdam Vniuersitates, in quibus sacrarum literarum, legum, & Artium, præstantissima studia florent, olim in tutelam, & clientelam receperit suam, nimirum Parisiensem, Oxoniensem, Bononiensem Salamantinam, vt in eis scilicet ex apostolicę sedis protectione bonarum artium studio tanto maiori cum fructu, excolerentur nos, & illas ipsas, & ceteras Catholicas Vniuersitates paterna beneuolentia, complectentes, nec ipsam Oxoniensem quantum in nobis est, deferentes, sed ex intimo animi affectu ad matris gremium, & ad viam Salutis reuocantes, omnesque in immo cordis affectu, & Summa beneuolentia prosequentes, ac sub nostra, Beat. Petri Apostolorum Principis protectione, iterum suscipientes, eidem Congregationi imponimus, vt earundem vniuersitatum, atque ad eas pertinentium negotiorum apud Sedem Apostolicam curam gerat, illarumque necessitates, nobis, successoribusque nostris ordine exponat,

ponat, vt eis, ex paterna charitate opem, & auxilium afferre valeamus, easque interdum per literas visitet, nostroque nomine Catholicis viris Apostolicam benedictionem impartiat, illisque vt prospera cuncta eueniant, aliis vero Spiritum Consilii Sanioris a Deo optimo Maximo deprecetur.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt

- P**rospere Sancta Crucis tituli S. Clementis presbyter Cardinalis.
 Antonius Maria Salviatus tit. S. Mariæ de Pace presbyter Card.
 Scipio Lancellottus tit. S. Saluatoris in Lauro presbyter Cardinalis.
 Henricus Gaetanus tituli S. Pudencianæ presbyter Cardinalis; S.R. E. Camerarius.
 Alexander Perettus S. Eustachii Diaconus Cardinalis Montanus.

Congregatio pro Consultationibus Regularium.

Nec sane minus de regularium ordinibus solliciti sumus, qui ecclesiæ Dei magnam adiumentum, atque ornamentum, omni tempore præstiterunt, immo vero summopere cupientes eorum salutaria studia, progressus ad pietatem promouere, qui fluctibus sæculi in portum regularis vitæ confugerunt: ob eam causam, vt remotis impedimentis, & inanis contentionibus amputatis, sub suavi religionis iugo, & suorum institutorum obseruantia, quiete viuant, gratumque altissimo famulari exhibeant, quinque alios Cardin. delegimus quib. facultatē concedimus, vt regulariū, claustralium, medicantiū, nō mendicantiū, hospitaliorū, & militariū possidentiū, & nō possidentiū cuiusvis demū ordinis sint, cōtrouersiis dubitationibus, cōsultationibusq; propofitis respōdeat causas vero quas inter ipsos religiofos oriri contigerit iuxta quatuorq; religionū instituta, eorūque dispositionē superiores illorum definiant, atque terminent. Dām autem inter episcopos, & regulares dubitationes inciderint, quæ sub Decretorum Concilii Trid. dispositione, aut interpretatione, comprehendantur, eas ad eandem Congregationē Concilii remittant: Audiant iidem, & decident prædicti Cardinales causas, & controuersias inter prædictos ordines vertentes, siue in uniuersum, siue ratione particularium locorum, dummodo formam iudicariam non requirant: Concedimus etiam, ut dictis regularibus non ad laxiorem, nec ad parem, sed ad arctiorem Religionem transcendi, us quos feruore spiritus incensos ad perfectionis vitæ statum transire uelle constiterit, non obstantibus quibuscunq; prædecessorum nostrorum Decretis, licentiam dare possint, Apostatarum, quoque eiectorum, & præterea extra Monasteria degentium, aut uagantium causas iidem Cardinales audiant, & cognoscant eosque coercendi potestatem habeant. Curant præterea Visitationis Apostolicæ iussa, & constitutiones editas a Romanis Pontificibus circa ipsos regulares exequendas, & in usum introducendas. Prouideant insuper regulares laudatæ uitæ zelo Dei, & salutis animarum, & prudentia spiritus prædictos, institutorique regularium ordinis, & laudabilium, consuetudinum peritissimos, qui cum necessitas exegerit, provincias sui ordinis, & non alterius receptis a nobis literis ad Omnipotentis Dei laudem, & locorum utilitatem salubriter visitare valeant. Sub nomine autē regularium, etiam moniales, cuiusuis sint regulæ & obseruantia comprehendendi volumus, omneque denique studium Cardinales ipsi
 impa-

impendant, vt ab inferioribus erga superiores debita humilitas, & vicissim a superioribus erga illos paterna beneuolentia in multa charitate, & disciplina in spiritu lenitatis adhibeatur. neue dominantur inter fratres, sed superiores ipsi Patres se esse meminerint. Postremo eosdem Cardinales quasi religiosorum omnium tutissimum perfugium esse uolumus; vt eorum autoritate, & auxilio recordati, studium religiosæ vitæ, & regularis perfectionis, sine impedimento strenue percurrant.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Frater Michael Borrellus tit. S. M. supra Mineruam presb. Cardinalis Alexandrinus.

Iulius Ant. Sanctorius tit. S. Bartholomæi in insula presbyter Cardinalis Sanctæ Seuerinæ.

Philippus Spinola tit. S. Sabinæ presbyt. Cardinalis.

Fr. Constantius Sarnanus tit. S. Petri in Monte aureo Presbyter Cardinalis,

Congregatio pro consultationibus episcoporum & aliorum Prælatorum.

Et nos quidem ex Apostolica seruitutis officio omnibus Christi fidelibus ad ædificationem debitores sumus, sed tamen præcipuo charitatis affectu in Christo complectimur, veniales fratres nostros ecclesiarum præfules & pastores qui ex præcepto Apostoli vigilant, in omnibus laborant, ministeriumque suum implent. Quare, vt ab Apostolica Sede, a qua tanquam a matre honorem, & iurisdictionem acceperunt sibi cum opus erit, auxilium præsidiumque paratum esse intelligant vt greges suos tanto fructuosius pascant. Quinque itidem Cardinales præponimus episcoporum, & aliorum Prælatorum consultationibus audiendis, quorum erit facultas, vt Patriarcharum Primatum, Archiepiscoporum, Episcoporum Prælatorum, & ordinariorum quorumcumque etiam inferiorum, non tamen regularium, petitiones audiant, præpositisque difficultatibus, quæstionibus, ac controuersis, aliisque super quibus consulti fuerint, etiam per literas sedulo humaniterque respondeant, dubia, rationes, & causas, ecclesiarum earumque dignitatis, iurisdictionis, exemptionis, immunitatis iurium, priuilegiorum, & laudabilium consuetudinum, conseruationem concernentes summarie cognoscant, atque tam ex partium petitione, quam ex officio componant, prout honestum, oportundumque eis videbitur. Causas item, & controuersias, inter eosdem Prælatos de iurisdictione, aliaue de causa, exortas item inter Capitula, aut obtinentes dignitates ac inter quascunque dignitates singulares personas, ac vniuersitates aut locorum in temporalibus Dominos, præter eas quæ Concilij Trid. interpretationem exigunt, vel ordinem iudicarium re ipsa requirant, examinent, atque amabiliter desuper transigere, & per alios, si ita consultum videbitur, etiam extra diœcesim curent. Ac præterea ad ecclesias visitandas vbique locorum in quibus Christiana viget Religio visitatores nobis præsentent, vt exemplo Beati Gregorij Magni, Sancti Leonis, & aliorum Summi Pontificum prædecessorum nostrorum, cum in Domino expedire videbitur, destinate valeamus. Visitationis item formam illis præscribant, vt multo cum spiritali fructu, & fidelium adificatione munus suum obeant, negotiorumque omnium tractationis modum assigment, ac negligentiam, si quando opus erit emendent. Insuper, vbi necessitas, vi

ros vsu, & doctrina idoneos, rectos, & timentes Deum deligant, qui nostrarum literarum autoritate suffulti ecclesias vt Vicarii Apostolici regunt. Denique eisdem Cardinales immunitatis ecclesiarum defensores, ad tuendum ipsorum prelatorum personas, res, & bona quacunq; ecclesiarum predicatarum ab omnium iniuriis, atque oppressionibus aduersus quoscunq; quavis autoritate prefulgentes constituimus.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Nicolaus tit. S. Praxedis presbyter Cardinalis Senonensis.
 Hieronymus Simoncellus tit. S. Priscæ presb. Card.
 Ioannes Baptistæ. tit. S. Marcelli presb. Card.
 Iulius Cananius tit. S. Eusebij presb. Card.
 Scipio Gonsaga tit. S. Mariæ de Populo presb. Cardinalis.

Congregatio pro vijs, Pontibus, & Aquis curandis.

ET quoniam Curæ, & cogitationes nostræ ita in communis boni procuratione defixæ sunt, vt dum grauiora, maioraque disponimus, eorum etiam quæ minora videntur, nõ obliuiscamur. Considerantes quod ad Almæ vrbs locorūque ditionis nostræ Ecclesiastica ornamentum, aeris salubritatem, ciuium, incolarum que vtilitatem ac ad Peregrinorum iterque agerum commoditatem, eorum præfertim, qui ad hanc Apostolicam Sedem, & Apostolorum limina, totque S. loca innumerabilium martyrum Sanguine Consecrata pie visitanda concurrunt, Permagni interest viarum, Pontium, & Aquarum Curatio, Nos idcirco huic rei consulentes Cardinales sex infra nominatos deputauimus, quibus facultatem damus vias curandi, apertendi, munitendi dirigendi factasque tuendi, coarctatas dilatandi, veteres iam occupatas iterum in publicum vsu vendicandi, & redigendi, Pontes item tuendi, & vbi opus est, nouos extruendi, veteresque ruinosos instaurandi, & iam collapsos, si ita necessitas tulerit reficiendi; Aquarum præterea curam gerendi, illarum præfertim, quas nos tanta impensa, & labore in urbem adduximus, illasque certa mensura ad publicum vsu, commoditatemque melius distribuendi, & vbi maiori Aquarum copia opus esse viderint, fontes Aquarum magis, vbi res vnde deduci possint inuestigandi deductiones, substructiones, castella, formas, Aque ductus receptaculaque earundem, Sarta tecta conseruandi omne impedimentū tollendi, Cameræ nostræ Apostolicæ Præsides, & Ministros, quibus ea specialis cura data est dirigendi, & ab contradictoribus protegendi, aliaque in his necessaria, & opportuna exequendi: Si qua vero difficultas, aut causa tam contra Domicellos, Communitates, & vniuersitates, quam contra quoscunq; alios etiam immunes, atque exemptos, super his omnibus iam exorta sit, vel in posterum inciderit, eam omnem summarie sola facti veritate inspecta, ac re primum ad nos, & successores nostros relata demum definiendi potestatem facimus. Qua facultate eisdem Cardinales, ne dum in Alma vrbe, verum in vniuersa ecclesiastica ditione temporali vt posse statuimus.

Huius

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Io. Hieronymus Albanus tit. S. Io. ante Portā Latinam presbyter Cardinalis.
 Hieronymus Simoncellus tit. S. Priscæ. presb. Cardinalis.
 Iulius Cananius tituli S. Eusebij presb. Cardinalis.
 Philippus Spinula tit. S. Sabinæ presbyter Cardinalis.
 Henricus Caetanus tit. S. Pudentianæ presbyter Cardinalis S. Romanæ Eccle-
 siæ Camerarius.
 Franciscus Sfortia S. Nicolai in Carcere Diaconus Cardinalis.

Congregatio pro Typographia Vaticana.

Ceterum cum ex omni antiquitatis memoria notum sit, quantum semper detrimenti attulerint hæreticorum, aliorumque veritatis, hostium infidæ, & doli sacris libris, Sanctorumque Patrum monumentis multis modis corrupendis, quantumque hoc potissimum sæculo animarum perniciem, importauerint eorundem librorum mendosæ impressiones atque editiones, impro- & pestifero hæresum fermento, aliisque erroribus coinquinatæ, & corruptæ: Nos volentes pro nostra Pontificia sollicitudine vt hæc præclara, & salutaris nostra hæreditas a maioribus accepta inuiolata conferuetur, nuper eius rei causa non mediocri nostra impensa Typographiam Vaticanam ereximus, nunc autē pro rei, & negotii grauitate infra scriptorum Cardinalium Cōgregationē statui- mus, quibus imponimus, vt Sacra Biblia latinæ vulgatæ, Græcæ, & Hebraicæ editionis, decretales epistolas, Concilia generalia Sanctorum præcipuorum eccle- siæ Doctorum opera ceteros denique libros quibus fidei Catholicæ doctrina, traditionesque ecclesiasticæ continentur, & explicantur, quæ emendatissime cu- rent imprimendos. Quare mandamus vt vetustis manuscriptis, emendatisque codicibus adhibitis præsertim, & nobili, & optimis libris referta Pontificia Va- ticana bibliotheca, & adiuuante etiam, studio atque opera doctissimorum homi- num, ex omnibus Christiani Orbis nationibus per nos aut successores nostros se- lectorum, qui linguarum peritissimi sint, libros imprimendos, accurate, diligen- terque conferant, & recognoscant, vt eorum editio, quantum fieri poterit, inte- gra, atque incorrupta prodeat. Si quæ vero grauioribus dubitationes, & difficul- tates in veterum codicum autoritate librorum correctione, & emendatio- ne inciderint, rebus prius, in congregatione examinatis, ad nos referant, vt in le- ctionum varietate id quod orthodoxæ veritati maxime consonum erit, ex speciali Dei privilegio huic Sanctæ Sedi concessio statuamus. Demum eadem Congre- gatio Typographos, & librorum recognitioni præfectos in quibusuis Christia- ni Orbis Regnis, & prouinciis admonebit, vt diligentē, opportunaque operâ ad sua quoque officia fideliter, atque integre exequendam præsent, in libro- rumque huiusmodi editione accuratissime versentur, & ad Vaticanæ impressio- nis præscriptum, ac normam omnino se conforment.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Antonius Carafa tit. S. Ioānis, & Pauli presbyter Cardinalis.
 Franciscus de Giyofa tit. S. Trinitatis in Monte Pincio presb. Card.
 Frater

Frater Constantius Sarnanus tit. Sancti. Petri in Monte aureo, presbyter Cardinalis.

Benedictus Iustinianus S. Agathæ Diaconus Cardinalis.

Scipio Gonsagha tit. S. Mariæ de Populo presb. Cardinalis. Cam.

Congregatio pro consultationibus negotiorum Status ecclesiastici.

Denique cum valde consentaneum sit, ut qui longinquos, & externos in Domino complectimur, eorumque negotia breuiter expediri curamus, domesticis, & propinquis qui sub nostra, & Apostolicæ sedis peculiari tutela sunt, hac quoque in re, propèsius consulamus, idcirco ut fideles ecclesiæ Romanæ filii ditio nî nostræ temporali subiecti, ad varia negotia, causas, necessitatesque suas proponendas perfacilem aditum inueniât remediumque ex iustitiâ, & æquitatis præscripto, opportune, celeriterque obtineant, Cardinales itidem quinque eorum cõsultationibus præficimus, ac præponimus, quorum iuris sit, consultationes dubitationes, querelas super causis ciuilibus, criminalibus, & mixtis ad forum sæculare duntaxat spectantes, audire, illasque inter se statis diebus conferre, quod æquum esse, quodque omnibus diligenter consideratis de maioris partis sententia expedire censuerint, statuere, & deliberare iustitiam expedire administrareque decreta, ac definita erunt executioni tradidit rare ipsisque facultatem concedimus, ut in omnibus negotiis, & causis cuiuscunque generis illæ sint etiam inter fiscum, & priuatum & inter priuatos, Communitates, vniuersitates, collegia, eorumque Rectores, aut alios quoscunque etiam coram ditio nis Ecclesiasticæ magistratibus, & Ministris introductis, & pendentibus, quod iustum, & æquum videbitur, præcipiant, causas ab eis, vbi id ius, & ratio postulauerit, autoritate nostra auocent, aliisque iudicibus committant, Gubernatoribus, Prætoribus, ceterisque omnibus officia, ex Sedis Apostolicæ autoritate gerentibus, ut iusta, & imperata eius Congregationis exequantur significant, impositas pœnas, siue multas bonorum proscriptiones, seu confiscationes, corporis pœnas, etiam capitis, vltimique supplicii (nobis tamen prius de ea re consultis) moderentur, & commutent ac eos qui in carcere erunt, de loco ad locum, vbi id ita expedire indicauerint transferri mandent, ceteraque pro iustitiæ conseruatione subditorumque nostrorum quiete, & tranquillitate deliberent, ac prouideant.

Huius Congregationis Cardinales, hi sunt.

Dominicus Pinellus tit. S. Laurentii in Pare, & Perna pres. Card.

Hieronymus de Ruere tit. S. Petri ad Vincula pres. Card.

Antonius Maria Gallas tit. S. Agnetis in Agone, presbyter Cardinalis Perusinus.

Alexander Perrettus S. Eustachii Diac. Card. Montaltus.

Bened. Iustinianus S. Agathæ, Diac. Cardinalis Cam.

Denique, quo dictarum congregationum expeditiones validæ existât, Cardinales in qualibet cõgregatione nõ sint pauciores tribus, ad iudiciorum uero confusione cuitadâ uolumus, ut unaquæque cõgregatio, qñ aliqua causa, questio, uel cõsultatio

R ad

ad eam delata fuerit, diligenter, perpendat, an ad ipsam proprie eius causâ cognitio & expeditio pertineat, & si ad se minime spectare cognouerit: eandem ad iudices ordinarios, vel ad propriâ congregationem remittat. Iudicem Cardinales dicarum congregationum proprios sigillatim habeant secretarios, ab eisdem libere deputandos, & ad res quæ in dies geruntur, annotandas, & in publicâ formâ, si opus fuerit redigendas, & quoniam diuinis oraculis admonemur, ubi multa consilia, ubi salutem adesse eadem Congregationes, pro eam arbitrio viros Sacre Theologiae Pontificii, Caesareique iuris peritos, & rerum getidarum usu polientes in consultationibus aduocet, atque adhibeat, ut caulis, questionibus, & negotiis quæ optime discussis, quæ Dei gloriae animarum salutis, & tristitia, atque æquitati cõsentanea minime erant, decernantur, grauiora vero quacumque ad nos vel successores nostros deferantur, ut quid secundum Deum expediat, eius gratia adiuuante, mature statuamus, licetque & non aliter per quoscumque iudices ordinarios, & delegatos, etiã dictos Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuiuslibet quauis aliter indicandi, & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri, & debere, irritumque & inane quicquid secus super his à quoquam quouis auctoritate scieret, vel ignoraret contigerit autetari decernimus. Non obstantibus, & præmissis ac quibusuis cõstitutionibus, ordinationibus Apostolicis Priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibuscumque; formulis illa sint cõcepta. Quibus omnibus et si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, non autem per clausulas generales idem portantis mentio, aut queuis alia expressio habenda esset eorum tenores, ac si ad verbum infererentur, præsentibus pro expressis atque insertis habentes, illis alias in suo robore permanens hac vice duntaxat specialiter, expresse, ac latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Demum paternam nostram charitatem, & auctoritatem quæ nobis a Christo Domino data est admonemus, & per ipsum per quem Reges regnant, obtestamur Charissimos in Christo filios nostros in Imperatore electum, omnesque Reges, ac dilectos filios nobiles viros Rerum publicarum, aliosque duces, ac ceteros sæculares Principes, quos deus in excelso loco constituit, & tẽporali potestate cõmunivit, ut fidei Catholicae propugnatores, ac defensores sint, de quo non pietate, & erga Apostolicam sedem obseruatia, atque obediẽtia magnopere in Domino cõfidimus, & quæ etiã multis argumẽtis perspecta habemus, alios vero ecclesiastica dignitate predictos per sic Apostolica scripta ac per debite obediẽtiæ vinculũ statusque sui sublimẽ cõditionẽ, qua Deo arctius rehgati existunt obstringimus, ut his nostris conatibus ad Dei laudem fidei propagationẽ, fidelium commoditatem, & salutem assistant ac auctoritatem, quæ ecclesie præsidibus in Beati Petri persona a Christo Domino credita, & collata fuit, ad fidei Catholicae exaltationẽ & augmẽtũ, prout ex eorum munere tenentur, nosque eos pie facturos speramus, tueantur, & defendant, ac operã dei studiumque demum omne cõferant, & eadẽ auctoritas ecclesiastica omnino illa cõseruetur, ac ecclesie Dei Ministris opẽ, & auxiliũ, in his omnibus impẽdant, & de sede Apostolica, ex sua, maiorũque suorum pietate, benemereri non desinant, memores se in susceptione Imperialis ac Regiũ Diadematis, & Principatus ad id præ ceteris deuinctos esse, ut inde in hac mortali vita felicitatẽ, nostraque & sedis eiusdem benignitatẽ ac gratiã vberius valeant promereri, post exactũ vero mortalis huius uite curriculũ a Deo æternã gloriã, & beatitudinẽ cõsequantur. Quod si secus ab eorum aliquo, quod minime credimus, factum erit, diuinam iram donec sub potenti manu Dei, humilientur, qui tarditatem pœnæ supplicii interdum grauitatem, compensat, se minime effugere posse certo sciant. Ut autem hæc nostræ literæ quam primum ubique

loco-

locorum, & gentium innotescant, quas inter alias Apostolicas perpetuasque Constitutiones, annumeramus, illas publicis in locis de more atfigi, earumque exemplis, vel etiam impressis, sigillo obligatae, alicuius personae Ecclesiastica dignitate praedite, ac quibus Notarius publicus subscripserit, eandem fidem haberi volumus, quae his exhibitis maxima cum reuerentia omnino esset adhibenda. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum decretorum, constitutionum, assignationis, dationis, attributionis, confirmationis corroborationis, statutorum, approbationis, declarationis, delectionum, praefectionum, tributionis, permissionis, reservationis, impartitionis institutionis concessionum, iniunctionis, impositionis, voluntatum mandati, praepositionis, derogationis, admonitionis, obrestationis, obtrictionis, & annumerationis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentate praesumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romae apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae Millesimo, quingentesimo, octuagesimo. 11. Kal. Februarii Pont. nostri anno Tertio.

Tho. Thom. Gualterius.

Registrata apud eundem Thomam Secretarium.

A. de Alexijs.

Anno a natiuitate Domini millesimo, quingentesimo octuagesimo octauo Indictione prima. Die vero Mercurij vigesima tertia mensis Martij. Pont. Sanctissimi in Christo Patris, & D.N. D. Sixti diuina providentia Pap. V. anno eius tertio. Retroscripta litera Apostolica affixa lecte & publicata fuerunt in valuis, seu portis Sancti Ioannis Lateranen. & S. Petri Principis Apostolorum de vrbe, nec non Cancellariae & acie campi Florae, & per aliquod temporis spacium dimissa, per nos Ioannem Baptistam Bagni, & Heren. Lucium Sanctissimi D.N. Pap. Curs. Alex. Parabiachus Curs. S.

Romae apud Haeredes Antonij Bladij Impressores Camerales 1588.

His subiunximus duas Constitutiones Sixti Diuina prouidentia PP. V. quarum prior super noua ordinatione titulorum, & Diaconiarum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, posterior autem de Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium creandorum numero, ordine, etate tempore, qualitate, & officio promulgata fuit, & sunt tenoris sequentis.

Sixtus Episcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

RELIGIOSA Sanctorum Pontificum praedecessorum nostrorum prouidentia institutum olim fuit, iam inde a vetustissimis temporibus, & posteris traditum, ut S. R. E. presbyteris, certe in Vrbe Roma Ecclesiae, tituli appellatae, quasi

R 2 qua-

quædã cuiusq; propriæ Diœceses, Diaconibus vero, Urbis regiones ad Christianæ religionis propagationem, & cõseruationem assignarentur. Quæ quidẽ sancta institutio pluriũ sæculorũ continuata serie, ac pro temporũ varietate suscepta incrementis ad nostram vsque ætatem seruata, ita viget, vt præter sex Episcopos Cardinales, qui certis Cathedralibus Ecclesijs Vrbi finitimis præsunt, singulis presbyteris & Diaconis Cardinalibus propriæ in Vrbe Ecclesiæ tituli videlicet & Diaconia cum suis Clero & populo, ac quasi Episcopali iurisdictione in spiritualibus & temporalibus regenda, & administranda committantur. Proinde nos, postquam per nostram nuper editam constitutionem, creandorum Cardinalium numerum, computatis sex Episcopis prædictis, quatuordecim Diaconis, reliquis vero presbyteris Cardinalibus, ad septuaginta præscripsimus, nunc quoque ad Dei honorem, atque ad ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ decus & ornamentum, ac Romani Cleri & populi bonum regimen & labremque directionem, eisdem presbyteris & Diaconis Cardinalibus totidem titulos, & Diaconias, ipsorum amplitudini & dignitati maxime congruentes, duximus assignandos. Ac licet pleræque ex antiquis Ecclesijs in titulos & Diaconias concedi solitis, aut a prædecessoribus nostris successu temporum additis, adhuc integræ, & illaesa permaneant; tamen quia nonnullæ, tum diturnitate & iniuria temporum, tum diuersis quæ olim contigerunt eiusdem Urbis direptionibus, incendiis, & ruinis collapsæ sunt, Nos antiquæ pietatis & religionis Christianæ monumenta cõseruare cupientes, sicuti sacrosanctas Basilicas, & angustiora templa antiquitate ipsa veneranda, nedum facta tecta custodiri, sed & ingenti nostro sumptu refici, instaurari, & ornari indies magis curamus; ita etiam primo quidem loco veteres, & nobiles Ecclesias præcis temporibus in titulos presbyterorum Cardinalium, vt præfertur, institutas, delegimus, easque omnes, quæ adhuc extant, voluimus omnino in titulos pro modernis & futuris presbyteris Cardinalibus retinere. Deinde ex iis, quæ recenti memoria in titulos erectæ fuerunt, prætermisissis quibusdam, propter loci incommoditatem, aut alias minus idoneis, ceteras iudem retinere; ac demum ne titulorum numerus presbyteris Cardinalibus desit, exemplo nonnullorum nostrorum prædecessorum, alias partim antiquas, nondum tamen huiusmodi honore decoratas, partim uero recentiores, celebres tamen Ecclesias dignitate Præfulum maiorem in modum illustrare, & in similes titulos erigere, & instituere, ac pro numero presbyterorum Cardinalium tot titulos addere, & supplere; ex Diaconijs quoque antiquitus institutis quatuordecim magis insignes pro totidem Diaconis Cardinalibus seligere, & congrua distinctione confusionem perpetuam tollere decreuimus, eosdem nimirum titulos, & Diaconias proprios cuiusque ordinis certos, & distinctos assignando, ita vt nunquam in posterum, quod hæcenus sepe factum est, presbyteris Diaconia, neque Diaconis tituli presbyterales perturbato ordine, aut promiscue concedantur. Quod quidem rationi consentaneum videtur, vt quemadmodum Summus Pontifex vniuersali Ecclesiæ præsidens, & omnium totius orbis Ecclesiarum sollicitudinem gerens, specialiter tamen Urbis Romæ Episcopus existit, & in ea diuina dispositione supremam Sacerdotialis potestas Cathedralibus tenet; pari quoque ratione Cardinalibus, quos vti speciales Sanctæ Romanæ Ecclesiæ filios, in Apostolici muneris functione, atque in vniuersa Republica Christiana administratione, præcipuos, sibi que maxime coniunctos habet consiliarios, & cooperatores, in eadem Vrbe Roma, quæ olim Beati Petri Sede in ea constituta, ipsius & Coapostoli eius

Pauli

Pauli doctrina & martyrio consecrata, & caput Christiani orbis, & religionis effecta est, certas sedes, mansionem & locum unicuique propriū assignet, curus quidem loci concessionem, iidem Cardinales & sui officii admoneantur, & residētia, quam assitendo ipsi Romano Pontifici seruire debent, & vel ex hoc magis tanquā in vnum corpus compacta membra, sacro capiti connexa esse, & ab illo dependere clarius dignoscantur. Habita igitur cū Venerabilibus fratribus nostris eiusdem S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio & assensu statuimus & ordinamus in posterum perpetuis futuris tēporibus presbyteris Cardinalibus, has tantū, quæ infra descriptæ sunt, Ecclesias, neque in titulos assignari debere, videlicet ex antiquis, Sanctæ Crucis in Hierusalem, Sanctorum Marcellini & Petri, Sanctorum Quatuor Coronatorum, Sanctorum Ioannis & Pauli, S. Anastasia, S. Sabine, S. Stephani in Cœlio monte, S. Clementis, Sanctorum Nerei & Archillei, S. Sufanne, S. Pudenciana, S. Sixti, Sancti Petri ad Vincula, S. Martini in Montibus, S. Eusebij, S. Prisca, Sancti Vitalis, S. Marci, S. Marcelli, S. Laurentij in Lucina, Basilicę xij. Apostolorum, S. Laurentij in Damaso, quę S. R. E. Vicecancellario pro tempore existenti perpetuo concessa, & assignata est. S. Balbinę, S. Cęcilie, S. Chrysogoni, S. Praxedis, S. Marię Transiberini. Ex posterioribus vero Sanctorum Quirici & Iulite, S. Ioannis ante Portam Latinam, S. Agnetis in Agone, S. Laurentij in Palisperna, S. Thomę in Parione, S. Syluestri in Campo Martio, S. Pancratij, S. Bartholomęi in Insula, S. Matthęi in Merulana, S. Marię de Araceli, S. Marię in Via, S. Marię supra Mineruam, S. Marię Angelorum in Thermis, S. Hieronymi Illyricorum: Nec non quas supradictis antiquis, & posterius institutis addimus, & ex nunc in titulos presbyterorum Cardinalium cum honoribus insignibus, priuilegijs auctoritatibus præminentis debitis, & consuetis, instar aliarum Ecclesiarum, quę in similes titulos per nostros prædecessores antiquitus erectę & institutę fuerant, sine alicuius præiudicio perpetuo erigimus, & instituimus, ac titulum nomine & dignitate insignimus & decoramus. Sancti Honuphrii in Ianiculo, mutato illius statu ex Diaconia, quę hætenus fuit, in titulum presbyteralem, Sancti Augustini, S. Marię de Populo, de Sancti Alexij in Auentino, Sancti Blasij de Annulo, Sanctę Marię de Pace, Sancti Saluatoris de Lauro, Sancti Petri in Monte auro, Sanctissime Trinitatis in monte Pincio, Sanctę Marię Transpontinę. Ex Diaconijs vero antiquis statuimus retinendas esse tantum modo quatuordecim infra scriptas, videlicet Sanctę Marię in Aquiro, Sanctę Marię in Cosmedin, Sanctorum Cosmę & Damiani, Sanctę Marię Nouę, S. Adriani, S. Marię in via lata, Sanctę Marię in Porticu, Sancti Angeli in foro Piscario, Sancti Nicolai in carcere Tulliano, S. Marię in Domnica, S. Eustachij, Sancti Viti in Macello, S. Agathę, ac S. Georgij ad Velabrum Ecclesias, quę insigniores existunt, & præscriptum a nobis Diaconorum Cardinalium numerum exæquant, ita vt computatis Ecclesijs Cathedralibus, videlicet Ostiensi & Veliterna inuicem vnitis, Portuzensi & Sanctę Rufinę itidē vnitis, Albanensi, Sabinensi, Tusculana, & Praenestina, quibus sex Episcopi Cardinales præfunt, & titulis presbyterorum superius designatis numerū septuaginta Ecclesiarū cōstituāt; & alter præterea titulus supra numerū additus sit, vt si quādo contingat Diaconū vel Episcopū Cardinalem Vicecancellarium esse: & ideo e undē dictę Ecclesię Sancti Laurentij in Damaso, quę Vicecancellario pro tempore existenti per literas fel. recor. Clementis Papę VII. prædecessoris nostri perpetuo, vt præfertur, concessa & assignata fuit, præesse, alicui presbytero Cardinali proprius titulus non desit. Omnes vero illas Ecclesias, quę per

presentem nostram constitutionem presbyteris Cardinalibus in titulos assignatae sunt, nunc vero a Diaconis Cardinalibus etiam forsitan ex dispensatione Apostolica pro Diaconia obtinentur: itidem omnes & quascunque ex quatuordecim superius enumeratis Diaconijs, quae presbyteris Cardinalibus in titulos forsitan etiam ex simili dispensatione concessae alias fuerunt, & ab ijs obtinentur. Demum omnes & quascunque Ecclesias superius non expressas, ipsis presbyteris, aut Diaconis Cardinalibus in titulos aut Diaconias commissas, & assignatas, ac per ipsos obientas, volumus & decernimus per praesentes, ex nunc eo ipso vacare, & quascunque illarum assignationes, concessiones: nec non dispensationes desuper etiam Motu proprio & consistorialiter, ac de simili fratrum consilio expeditas, quae a praedecessoribus nostris, quaeque a nobismet ipsis emanarunt, litterasque Apostolicas desuper confectas, processusque habitos per eandem, & inde secuta quaecunque cassamus, irritamus, & annullamus, irritaque & nulla, ac nullius roboris vel momenti esse nunciamus, mox assignaturi eisdem Cardinalibus, ex quorum personis Ecclesiae in titulos aut Diaconias per eos hactenus obtentae, vigore huius nostri decreti vacant, & eorum cuilibet alios titulos aut Diaconias ex supradicto numero proprio cuiusque ordini congruentes. In alijs vero praeterquam supranominatis Ecclesijs, etiam si earum aliqua in titulos presbyterorum, aut denominationes Diaconorum Cardinalium concedi solitae sunt, & Cardinales ijs praefici consueverunt (quarum singularum situationes, & inuocationes praesentibus haberi volumus pro expressis) nomina, insignia, denominationes, & statum huiusmodi titulorum aut Diaconiarum perpetuo supprimimus & extinguimus; ac districte etiam interdiciamus, ne de cetero unquam perpetuis futuris temporibus, alia, quam ex superscripto numero, Ecclesia in titulum, aut denominationem Cardinalatus, cuiuspiam presbytero aut Diacono Cardinali concedatur, aut assignetur; neque alijs quam supranominatis titulis aut Diaconijs presbyteri vel Diaconi Cardinales praeficiantur, neque unquam aliqua ex supradictis Diaconijs, presbytero, neque contra, ullus ex dictis titulis Diacono Cardinali quomodolibet concedatur vel assignetur; neque cum ijs, aut eorum aliquo, ex quavis causa, desuper dispensetur. Sed & decreta alias in Consistorio super hoc edita innovantes & ampliantes, pari ratione etiam perpetuo prohibemus, ne in posterum alicui presbytero, aut Diacono Cardinali, qui alterum titulum, aut Diaconiam quomodolibet assecutus fuerit; quive ex ordine Diaconorum ad ordinem presbyterorum, vel ad Episcopalem dignitatem transierit, aut ex ordine presbyteratus in Episcopum pariter promotus fuerit, licentia, & facultas retinendi priorem Ecclesiam sui tituli, vel Diaconiae in administrationem, aut in titulum, neque Canonicatum & praebendam, dignitatum, officiorum aut beneficiorum dimissi tituli, vel Diaconiae collatio, neque palatij, domus, vinearum, hortorum, aut fructuum, reddituum, & proventuum, aut iurium quorumcumque ad huiusmodi titulos seu Diaconias pertinentium, ad tempus, seu ad vitam retentio, aut vlla alia reservatio, quovis praetextu, occasione, vel causa, etiam meliora mentorum & sumptuum in illarum reparatione, necessitate, siue utilitatem factorum, concedantur; sed volumus ut ipsi tituli, & Diaconiae, cum illis annexis, iuribusque & pertinentijs suis uniuersis libere dimittantur. Insuper praecipimus & perpetuo ordinamus, ut de cetero in quibuscunque litteris Apostolicis, in quibus Cardinalium subscriptio manu propria facienda erit, iidem Cardinales etiam tituli, seu Diaconiae, vel Episcopatus sui Cardinalatus nomine expresso se subscribant. Decernentes per huiusmodi erectionem & institutionem, decem praedictas per nos in titulos ere-

ctas.

Etas Ecclesias tantummodo nouis priuilegijs & dignitate auctas, decoratas & insignitas; nihil autem omnino præiudicij cuiquam illatum, nihil alieni iuris detractum, aut imminutum censi posse aut debere, sicque per quoscunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & Cardinales prædictos, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, in quauis causa & instantia iudicari, & diffiniri debere; nec non irritum & inane si secus super præmissis eorumue aliquo a quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Ecclesiarum supra dictarum aliarum quarumcunque, nec non ordinum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & cõsuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis illis, ac quibusuis personis quomodolibet concessis, approbatis & innouatis: Quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque. Sic igitur ipsi Cardinales, quibus huiusmodi Ecclesiarum regimen, cura, & administratio pro tempore commissa erunt, eas in spiritualibus & temporalibus solcite, fideliter & prudenter regant, & gubernent, ac iuxta constitutionem pie memoriæ Leonis Papæ X. prædecessoris nostri in Concilio Lateranensi nouissime celebrato editam frequenter visitent, circa cultum diuinum inuigilent, mores ac vitam cleri & populi eis subiecti diligenter explorent, eosque ad recte & honeste viuendum paterno moneant affectu, bonorum ac temporalium reddituum curam gerant, sic ad Dei gloriam & fidelis populi ædificationem pia & magnifica structura & fabrica suas quique Ecclesias instaurare studeant & exornare, & tam in vita, quam in mortis articulo, pro diuini cultus augmento, & salute animarum suarum ad congrue sustentandum aliquem presbyterum, qui inibi in diuinis deseruiat, siue alias erga ipsas Ecclesias si reparatione indigeant, vel alia subuentione, de bonis sibi a Deo collatis, prout cuique pro modo facultatum conscientia dictauerit, munificos se exhibeant, & liberales, ut earundem Ecclesiarum decora & ornamenta tantorum Praesulum respondeant dignitati, ac ipsæ Ecclesiæ tam sublimibus personis gaudeant se commissas, & eorum amplitudine illustratas; iidemque Cardinales exinde ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, cuius nobilissima membra sunt, maiestatem sua pietate, sollicitudine, & prudentia in dies magis extollant, & reuerentiam omnium gentium erga illam exemplis bonorum operum insigniter augeant, ac denique præter æternæ retributionis præmia digna quoque laudum preconia a nobis & Apostolica Sede valeant promereri. Mandamus vero ut præsentis literæ in quinterno Cancellariæ Apostolicæ de more describantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statutorum, ordinationum, erectionis, institutionis, insignitionis, decorationis, uoluntatum, decretorum, cassationis, irritationis, annullationis, nunciationis, suppressionis, extinctionis, interdicti, inuouationis, ampliacionis, prohibitionis, præcepti, derogationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperint, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo, octuagesimo septimo Idibus Aprilis, Pontificatus Nostri Anno Secundo.

† Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

R 4 Sixtus

Sixtus Episcopus seruus seruatorum Dei, ad perpetuam
rei memoriam.

1. Pe 2.

*c per ue
nerabi-
lē. q fil.
sint le-
git. c.
funda-
menta.
de elec.
lib. 6.*

*Extra-
vag. 10.
22. Exe-
crabilis.*

*Matt. 5
Deute.
17.*

Postquam verus ille atque æternus Pastor, & Episcopus animarum Christus Dominus ad gubernandam vniuersalem Ecclesiam, quam suo pretioso sanguine acquisiuit, Apostolorum Principi Beato Petro Cœlestis simul ac terrene tradidit plenitudinem potestatis, eique suas in terris vices commisit, sicut in cathedra ipsius Petri successor, & verus Christi Vicarius Romanus Pontifex diuina præordinatione, eiusdem supremæ Apostolicæ dignitatis fastigium, & locum in terris tenet: ita etiam sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales representantes personas Sanctorum Apostolorum, dum Christo Salvatorei regnum Dei prædicanti, atque humane salutis mysterium operanti ministrarent, eidem Pontifici in executione Sacerdotalis officij, & in dirigenda ipsa Ecclesia Catholica cui præest, consilij & coadiutores assistunt, quasi oculi & aures, ac nobilissima sacri capitis partes, & præcipua illius membra a Spiritu Sancto constituta, qui in hac ipsa Ecclesiastica Hierarchia diuina dispositione, instar illius cœlestis, cui ex altera parte responderet, ordinata, ad altissimum gradum euecti cū ipso Romano Pontifice communi patre ac pastore, ad quem ex omnibus vndique gentibus ac nationibus in grauissimis, maximeq; arduis rebus fideles omnium generū, omnium ordinum, summi, infimi quotidie confluunt, tanti ponderis nolem atque onus populorum sustineant, & pro animarum salute, pro fide, pro iustitia, pro veritate assidue inuigilent, ac laborent, qui circa ipsum vniuersali Ecclesiæ seruiendo, singularum Ecclesiarum comoditatibus se impendant, quorum consilio idē Pontifex agenda disponat, quorum opera & necessaria & plurimum fructuosa vniuersæ Reipublicæ Christianæ in secundis rebus ornamento & commodo, in dubijs præsidio & adiumento esse possit: qui deniq; pro exaltatione Catholice religionis, pro pace & quiete Christiani populi, pro augmento & honore sanctę Sedis Apostolicæ sanguinem, si ita referat, & spiritum constanter effundant. Cū itaque ipsi veri cardines sint & clarissima Ecclesię lumina, templi Dei bases, firmamenta & lumina Christianæ Reipublicæ singulari quadam pietate ac doctrina: nec vulgari aut mediocri, sed insigni atque eximia virtute abundare debent, vt quam gerunt personam digne & honorifice valeant sustinere. Ac quemadmodum præcipue sunt partes summi Romani Præsulis in ijs asciscendis exquisitam adhibere diligentiam, & accurata circumspectione prouidere, vt viri optimi ac lectissimi assumantur, & vel in hoc potissimum necessitati atque vtilitati totius Ecclesiæ sibi commissæ consulatur: ita etiam Prælati ceteræque personæ Ecclesiasticæ ad tantæ dignitatis sublimitatem promouendi, antea cæ vitę laude, atque excellenti quadam & rara meritorum commendatione præ ceteris fulgeant, necesse est: vt hoc amplissimo honore digni habeantur. Siquidē eorū vita ac mores ceteris exemplo esse debent, verba & respōsa pro oraculis, monita ac præcepta ab vniuersis Christianis, regulæ & norma recte viuendi, recteq; sentiendi existimantur ab ijs quasi sapientissimis magistris Ecclesiasticæ disciplinæ forma suscipiūt q̄ ad mores vitæq; cunctorū fidelium cōponēdos longe lateq; diffusa propagetur. Ipsi deniq; vere sunt sal terræ ac lucernæ positæ super candelabrū, vt inter sanguinē, & sanguinē, causam & causam, lepram & leprā discernant, ac doctrinæ opportunitate & veritate in firma cōfirmēt, disrupta cōsolident, deprauata conuertant, luceant omnib; qui in domo Domini habitant, ac primę huic Sedi assistentes, cū-

ctos.

Nos pastores, dum in grauioribus negotiis eandē Sedem consulunt, eiusue opem implorant, suo iudicio, cōsilio & auctoritate instruere, dirigere ac docere nō cessant. Ceterum cum non solum ad eos spectet plurima, & maximi momenti negotia & causas, quæ eis in dies committuntur, præclara fide & prudētia cognoscere, ac legationibus in Prouinciis gubernandis, & in grauioribus rebus, sapius ad Reges & Imperatores perfungi; sed, quod omnium caput & summa est, ex eorū corpore, numero, & Collegio, ille ipse qui cunctis pastoribus est præficiendus, ac totius Dominici gregis curam habiturus, summus Pontifex deligatur, iidemque illū suis suffragiis creent, qui tūc demum publico bono Christiani populi, optimus sine vlla dubitatione existet, si e numero & suffragiis honorū deligetur in hac sacra electione censendi sunt veri interpretes atque internūciū voluntatis Dei, cuius spiritu sicut vniuersū Ecclesiæ corpus sanctificatur & regitur, ita maxime hoc totū huiusmodi electionis opus eiusdē afflatu & instinctu absolui certissimū est, atque omnibus exploratum, vt nel ex hoc ipso perspicui possit, quāta in eis requiratur puritas & sinceritas ab omni carnis affectu, priuatorum commodorū cura, & factionum studiis aliena, quorum pectora & voces tēpla & organa futura sūt Spiritus Sancti, & ex quibus quasi feminibus is sit prodituros, in quē totius Apostolicę potestatis plenitudo Deo annuente merito conferatur. Quapropter, vt tanti muneris amplitudo ea qua decet obseruantia & admiratione apud cūctos mortales honoretur, & in quos ob celsitudinem gradus, omnium oculi, omnium ora cōuertuntur, in eis summa dignitati par claritas & splendor eluceat, atque in eis glorificetur Deus, honorificetur sacerdotale ministeriū, & anime fidelium latificetur, certe sacris amplissimi huius honoris insignibus idem decorandi videntur, qui eximia eruditione, innocētia ac sanctitate & omni virtutum genere a vero solidorū bonorum largitore Deo supra ceteros fuerint illustrati. Proinde nos, postquam placuit diuinæ bonitati imbecillitatem nostram ad Summi Apostolatus apicē vocare, inter ceteras, quas pro bono vniuersalis Ecclesiæ his maxime turbulentis temporibus, dies noctesque suscipimus curas, & cogitationes, hanc ipsam Pōtificia nostra sollicitudine dignissimam indicauimus, vt ad communem salutē, & profectū Christiani populi nostræ curæ crediti, ac ad ipsius S. R. E. decus, & ornamentum circa Cardinalium electionem atque assumptionem, tam a prædecessoribus nostris, quam a nobis hæctenus editas sanctiones & decreta expendere, in quibus licet pleraque salubriter ac prudenter disposita & ordinata fuerint: quia tamē res humane facile in deterius prolabuntur, nisi sit, qui eas assidue renouet atque cōseruet, easdē illas sanctiones & decreta partim innouādo, partim declarando, partim pro rerum & temporum exigētia supplendo, & in melius reformādo, habita super his cū Venerabilibus Fratribus nostris eiusdem S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorundē Fratrum consilio & vnanimi consensu, hanc nostram perpetuo valituram constitutionē duximus promulgandā, qua & nosmet ipsos in re tam graui muneris admonemus, & quā nobis legem imponimus, eandē nostris successoribus indicamus, quos & sui officii nō inmemores fore confidimus, & se aliquando in districto ac tremendo Dei iudicio suæ villicationis rationē esse reddituros, Apostolo dicēte: Omnes stabimus ante tribunal Christi, & vnusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo.

Rom.

14.

2. Cor.

viii. 5.

PRIMVM igitur, cum ita exposcente reū ac temporum qualitate & occasione recessum fuerit a veteri illo more admodū paucos viros in sacrum Collegiū ascribendi, iamque plures nostra ætate Cardinales quā antiquitus in ipsum Collegium cooptari consueverint, tum ut iuxta generalis Cōcilii Tridentini de-

cretum.

cretum omnium Christianitatis Nationum ratio habeatur, nū quia in eodē Collegio multi, quæ est humani corporis infirmitas, senectute, vel morbis frequenter grauari, haud commode tanto onerī assidue sustinendo sufficere queunt, vt ij hoc moderatio congrua adhibeatur, & certi limites præscribātur, ne vel ad veterem illam paucitatem eos redigamus, vel rursus eorū honor nimia ac superflua numerolitate vilescat, quod interdū, & nos ipsi dum in minoribus essemus, vidimus, & experti sumus: Ac vt veteris Synagogæ figura Sanctæ, & Apostolicæ Ecclesiæ veritati respondeat, sequi cupientes mandatū Domini factum ad Moysen, de congregādis septuaginta viris, de senibus Israel, quos nosset senes populi esse, & Magistros, vt secum onus populi sustentarent, & non ipse solus gratareretur, super quos ad ostiū tabernaculi ductos, loquentē Domino, Spiritus requisit: de prædictorū Fratrum nostrorum consilio perpetuo statuimus, & ordinamus, vt in posterū connumeratis omnibus cuiusq; ordinis Episcopis, Presbyteris, & Diaconis Cardinalibus, qui nunc sunt, quiq; in futurum creabuntur, cuncti simul numerū Septuaginta nullo vnquam tempore excedant, ac talis numerus quouis prætextu, occasione vel causa etiam vrgētissima minime augeatur. Quod si vnū vel plures a nobis vel pro tēpore existente Romano Pontifice in futurū ultra dictum numerum eligi in Cardinalē, aut creari aut pronunciarī contingeret, decernimus huiusmodi electionem, creationem, & pronunciationē nullam, irritā, & inanem fore, & censendam esse, nullumq; ius seu titulum re aut nomine sic electo seu electis acquiri, neq; eorū quenquam pro Cardinali haberi aut reputari posse aut debere, neq; dictam electionē, creationem, pronunciationem ab initio invalidā, & ultra numerum factā, si postea ad præscriptum numerum moriente vno vel pluribus Cardinalibus ipsum Collegium redigatur, propterea ex post facto conualescere, sed vti a principio sic deinceps in perpetuum nullius fore roboris vel momenti.

Num c.
xj.

Quoniam vero iam inde ab antiquissimis etiam Apostolorū temporibus Diaconorum ordo ad inserviendum & ministrandum in Ecclesia Dei ex magna, puidētia dignoscitur institutus, & pro tēporum varietate modo maior, modo minor numerus esse consuevit, ita vt aliquando septē, interdū quatuordecim quandoq; vero decem, & octo Diaconi fuerint, & tamen hoc tempore tum propter eorum paruum numerum, tam propter aliquorum absentia a Romana Curia, adeo pauci reperiuntur, vt eorum officio satisfacere nequeant, imo sæpius presbyteri Cardinales loco Diaconorum, contra patrū instituta Pontifici assistere, & ministrare cogantur: Idcirco statuimus, vt ex prædicto numero Cardinaliū, Diaconi quatuordecim, reliqui omnes præter sex Episcopos, presbyteri sint, & esse debeant.

Neq; posthac quispiam in Diaconū Cardinalē assumi possit, nisi salē in vigesimo secūdo suæ ætatis anno fuerit constitutus, ita vt omnino intra annū ad factū Diaconatus ordinē valeat, & debeat promoueri: alioquin si anno elapso ad ipsum Diaconatus ordinē promotus nō fuerit, eo ipso tam in Consistorialibus, & oībus alijs actibus, & negotijs Cardinalitijs, quā etiam iuxta cōstitutionem se, re. Pii Papæ Quarti prædecessoris nostri super reformatione Cōclauis editam, in electione Romani Pontificis voce actiua, & passiva omnino careat ac priuatus existat.

Diaconorum autem numerus sic præfinitus perpetuo retineatur, ac Diaconi in eodē ordine semper remaneant, & si qui eorum ex deuotionis seruire ad presbyteratus ordinē promoti fuerint, semper tamē in eodem Diaconatus ordine & officio ministrent, & suū locum inter Diaconos Cardinales teneant, donec ex Cardinalibus de nouo creandis siue eligendis, alii Diaconi prædictum numerū suppleant, & in eorum locum subrogentur, ac substituātur. Quo casu antiquiores Diaconi

coni ad presbyteratus ordinem promoti, ad presbyteros Cardinales transire atque inter eos sedere valeant, & connumerari.

Ut vero Diaconos Cardinales, qui in sua vocatione permāserint, & in ministerio ordinis sui perseuerauerint, maioribus honoribus prosequamur, volumus ut cū aliquā ex sex Cathedralibus Ecclesijs quibus Episcopi Cardinales presunt, primo, secundo, & tertio per obitum vel translationem, aut alias pro tempore vacare contigerit, antiquior quidē presbyter Cardinalis presens, saluo cuique Episcopo Cardinali iure transeundi ad eam, dimissa priore cui præerat, ut moris est, promotueatur: sed vbi post tres vacationes, tres itidē ex ipsis presbyteris Cardinalibus in Episcopos præfæcti fuerint: tunc si quarta alicuius harum Ecclesiarum vacatio contigerit, excluso, ea tantum vice, antiquiore presbytero, prior Diaconorū Cardinaliū, qui presens fuerit, & in etate legitima cōstitutus, vel si ille noluerit, aut nequi uerit assumi, sequens Diaconus eisdem qualitatibus præditus, ad eam promoueat, & ita deinceps in huiusmodi vacationibus sex Ecclesiarum prædictarum perpetuo obseruetur, ut post tres presbyterorū ad dictas Ecclesias promotiones, quarta occurrente vacatione, prior Diaconorum aut sequens, ut præfertur, in Episcopum præficiatur.

Inter hos Septuaginta Cardinales, præter egregios vtriusque iuris aut Decretorum Doctores, non desint aliquot insignes viri in sacra Theologia Magistri, præsertim ex Regularibus, & Mendicantium ordinibus assumendi, saltem quatuor, non tamen pauciores.

Antiquum vero Clementis, Anacleti, Euaristi, Alexandri, & aliorum Sāctorū Pontificum Prædecessorum nostrorū morem, per sexcentos & amplius annos cōtinuata ferre obseruatum sequi volētes, ac decretum alias per nos in nostro Cōsistorio editum innouantes, perpetuo sancimus tempus creandorum Cardinaliū seu promotionis ad Cardinalatus honorem faciendæ mense Decembri duntaxat in ipsis temporibus seu diebus ieiuniorum, & non aliis esse debere.

Ut autem ipsi Cardinales in regimine vniuersalis Ecclesiæ nobis & pro tēpore existenti Romano Pontifici utiliter assistere valeāt, ac de omnibus Christianorū Regnorum, Prouinciarumq; moribus rebus & negotiis prompte & fideliter certa ab eis notitia, pro rerum emergentium opportunitate habeatur, prædicti Cōcilii Tridentini decreto inhærentes, statuimus ut ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commode fieri poterit, idonei assumantur.

Præterea, qui Cardinales creandi erunt, legitimis, & honestis sint exortū natalibus, neque vlla prorsus labe, aut illegitimos natalium suspicione quouis modo laborēt, sed omni macula, & impunitate careant, alioquin ad tam eminētē dignitatis gradum, penitus inhabiles, & illius incapaces sint, & esse censētur. Quo circa considerantes, quod licet tanta sit vis, & efficacia Sacramenti Matrimonii, quod Apostolo teste, Magnum est in Christo, & in Ecclesia, ut qui antea geniti erant, ex soluto, & soluta, inter quos rite Matrimonium constare poterat, post illud cōtractum legitimi habeantur, in nonnullis tamen Prouincijs, & Dōminijs, nobilitatis priuilegijs non gaudent, nec ad secularia officia, honores, & dignitates, neque ad nobilium feudorum, & statuum successiones admittuntur: quodq; multo magis indecorum videretur, & ab Apostolica sedis dignitate alienū, si huiusmodi illegitimi per sequens Matrimonium, ut præfertur, legitimi, in Cardinales assumerentur, ac Cardinalatus celsitudo, & splendor, qui dignitati Regiæ comparatur facile deprimi, commaculati, aut quodammodo inobscurari posset: Ideo ut puriori dignitati puriores natales respondeant, quoscūque illegitime na-

Ephes. v.

res, quorumuis, etiam Magnorum Principum, etiam Ducali, aut maiori, etiam Regi, & Imperiali auctoritate fulgentium filios quocunque gradu, dignitate, & preeminentiã præditos, etiam genitos ex soluto, & soluta inter quos tunc Matrimonium constare poterat, ac postea per subsequens Matrimonium, etiam rite, & solenniter in facie Ecclesiæ contractum, vel alias legitimatos, & quomodolibet habilitatos, & natalibus restitutos, ac quorumuis honorum capaces effectos, etiam sic cum eis, ut hæc ipsam dignitatem obtinere valeant, super defectu natalium fuerit expresse, & in specie auctoritate Apostolica quomodolibet dispensatum, nihilominus prædicta Cardinalatus dignitatis prorsus incapaces, & ad eam obtinendam perpetuo inhabiles decernimus, ac declaramus.

Sed, & insuper prohibemus, ne ii, quos propter defectus, vitia, aut impedimenta quæcunque ad sacros ordines secundum canonicas sanctiones promovendi fas non est, etiam si cum dicta ipsis auctoritate Apostolica fuerit dispensatum, neve alicuius criminis, aut infamie nota respectu in Cardinales, villo vnquam tempore assumantur.

Ceterum, ut non solum honore, sed etiam re ipsa Cardines sint, super quibus officia vniuersalis Ecclesiæ tuto nitantur, diuinaq; & humana ministeria sibi commissa vtilius exequi possint, statuimus, ut lectissimi, & præcellentes viri in ipsum Collegium ascribantur, & quorum vitæ probitas, morum candor, præstans doctrina, & eruditio, eximia pietas, & erga salutem animarum ardens studium, & zelus, in dandis consiliis sincera fides, & integritas, in rebus gerendis singularis prudentia, constantia, & auctoritas, & alia qualitates a iure requisitæ, tam ipsi Pontifici, quam vniuerso Collegio cognitæ, & probatæ sint.

Ac proinde ne homines sacrarum rerum plane imperiti, & rudes, atque Ecclesiasticarum functionum ignari, quasi in Ecclesia Dei hospites, & peregrini statim huiusmodi muneri præficiantur, iuxta decretum iam pridem a nobis in prædicto Consistorio nostro sancitum, quod pariter harum serie inuouamus, districte interdici-
mus ne quis vllatenus ad Cardinalatus honorem assumi queat, nisi qua antea clericali caractere insignitus, & in quatuor minoribus ordinibus constitutus, per annum saltem habitum, & tonsuram gestauerit clericalem.

Cum autem ad honorem adeo sublimem promovendi omni virtutum, & præsertim castimoniam laude supra ceteros plurimum gemere debeant, qui vero filios, etiam legitimos, ex vxore sua, alias dignoscitur suscepisse, certum nequeat sui testimonium continentiam exhibere, & pater erga proprios filios naturali affectu nimia quadam propensione feratur, verendumque sit, ne propterea vniu-
ersa propriæ domus negotiis, ac multiplici liberorum cura distractus, Ecclesiæ negotia sibi credita, aut negligenter tractet, aut minus solite, & fideliter, quam par est, eiusdem Ecclesiæ iura tueatur, prohibemus, ne aliquis qui vtriuslibet sexus filium, seu filios, etiam ex legitimo matrimonio susceptos, vel nepotem, seu nepotes ex eis habeat, vllatenus in Cardinalem assumi, aut promovendi possit.

Insuper, ut factionum fomitem, & simulatam ansam, ex sacro hoc coetu quantum cum Domino possumus, arripemus, decretum piæ me. Iulii Papæ III, prædecessoris nostri in sacro olim Consistorio editum approbantes, & declarantes, Similiter perpetuo interdici-
mus, ne villo vnquam tempore assumatur aliquibus post hæc in eiusdem S. R. E. Cardinalem, qui frater vtroque, vel alterutro parente germanus existat alterius Cardinalis viventis, ita ut eodem tempore duo fratres germani in eodem Collegio nullatenus esse possint. Quinimo idem decretum extendentes, & ampliâtes, prohibemus quoque ne patrueli, vel amitino, aut cõsobrino Cardinali

dinale viuento, aliter eius patruelis vel amitinus aut consobrinus ad Cardinalatū valeat promoueri.

Sed, & pari ratione sancimus, ne patruo aut auunculo Cardinali viuento, eius ex fratre vel sorore nepos, nec rursus nepote ex fratre vel sorore Cardinale existente, illius patruus aut auunculus, nec vllus denique alius, qui primo aut secundo tantum consanguinitatis gradu alicui Cardinali viuento coniunctus sit, quamdiu is vixerit in Cardinalem assumi possit. Ita vt omnes, & singuli prædicti tam pater filios, aut nepotes habens, quam fratres germani, patruales, amitini, consobrini, patruus, auunculus, nepos ex fratre vel sorore, & quouis vt supra primo, aut secundo gradu coniunctus alter altero Cardinali viuento, ad Cardinalatum inhabiles, & illius incapaces sint, & censeantur, neque eorum aliquis Cardinalis creari valeat, neque aduersus hanc prohibitionem ex quacunque etiam vrgentissima causa cum eis liceat dispensari. Et nihilominus electio, creatio, ac pronuntiatio Cardinalium huiusmodi contra præsentem prohibitionem aut interdictum facta & attentata nulla, irrita, & inanis sit eo ipso, ac cum omnibus inde secutis nullius sit roboris, vel momenti.

Postremo attendentes proprium esse eorundem Cardinalium munus assistere vt præmittitur, Christi in terris Vicario, eiq; in regēda ecclesia Catholica consiliū & operam assidue præstare, atq; cum eo Ecclesia necessitatibus prouidere, ipsosq; tum ad id ex ipsius officii debito, tum ex sanctorū Patrum decretis teneri, ac propterea absurdum esse Cardinales procul ab ipso Pontifice vitam agere, & locum mansionemq; suam in Ecclesia Dei adeo præcellam contra huiusmodi officii debitum, & in suarum perniciem animarum negligere ac deserere, in hæc res decreto similiter a nobis in Consistorio nostro dudum desuper promulgato, de eorundem Fratrum consilio statuimus, & ordinamus, ne quis in posterum a Romana Curia absens Cardinalis creetur, aut pronūcietur, nisi hac adiecta cōditione, vt intra annum in Romanam Curiam venire, & Apostolorū limina visitare teneatur, nec non antequam biretum rubrum, quod a Romano Pontifice de more benedici, ac per certum nunciū mitti solet, ei tradatur, illiusue capiti imponatur, iure in manibus persona alicuius in dignitate Ecclesiastica cōstitutæ, cui id negotij datū fuerit, se intra annū a die præstiti iuramenti numerandū omni mora postposita, & impedito remoto ad Urbem, vel alio, vbi Ro. Cu. eo tēpore fuerit, personaliter aduerturū, vt sistat se nobis, aut pro tēpore esistenti Romano Pontifici, & sanctæ Sedis Apost. cuius obsequijs erit ascriptus, & quamdiu ipsi Pōtifici visum fuerit, muneri suo incumbat, atq; ita de legibus, moribus, consuetudinibus, ac toto statu eiusdem Sedis plene instruat, atq; ad Ecclesiæ seu Prouinciæ, cui forsitan præerit, necessitates subleuandas, abusus tollendos, mores reformandos, Ecclesiasticam disciplinam, si qua ex parte labefacta fuerit, restituendam, opportuna, & salutaria consilia ab ipsius Pontificis paterna charitate, sapientia, & vigilantia recipiat, & pro viribus exequatur. Cuius quidem iuramenti postquam per eum præstitum fuerit, publicum inde instrumentum conficiatur, & in forma authentica ad nos, vel nostrū pro tempore successorē nulla interposita mora transmittatur. Quod si forte id iurare recusauerit, volumus, vt biretum rubrum ei omnino denegetur, ac nequaquā tradatur, sed ipso facto, absque alia declaratione, vel decreto Cardinalatus honore priuatus existat: atq; habeatur in omnibus, & p omnia ac si nunquam in Cardinale assumptus, vel promotus fuisset. Inhabilis quoq; ad eandem dignitatem postea obtinendam, & illius incapax efficiatur. Sin autē iuret, ac biretum rubrum accipiat, sed tñ postea ad Urbem, & Romanam Curiam, vt præ-

fertur,

fertur; intra annum a die præstiti iuramenti non comparuerit, tunc pariter absq; alia declaratione Cardinalatus dignitate, officio, titulo, denominatione, atq; omnibus, & quibuscunq; illius insignibus facultatibus, priuilegijs, auctoritatibus careat eo ipso, & perpetuo priuatus sit, & censeatur, perinde ac si nunquam inter Cardinales cooptatus fuisset, nec biretum rubrum accepisset. Quod quidem biretum post id tempus confestim deponere omnino teneatur. Decernentes sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscunq; Iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & ipsos S. R. E. Cardinales, in quauis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuiq; quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere; nec non irritum, & inane quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstant. Apostolicis, ac in generalibus Concilijs editis constitutionibus, & ordinationibus, etiam certum alium eorundem Cardinalium numerum præsentibus, aut alias super præmissis disponentibus, quas omnes quatenus præsentis constitutioni in aliquo aduersantur, illarum tenores pro plene, ac sufficienter expressis habentes, etiam de illis specialis, specifica, expressa, ac in diuina de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio facienda esset, omnino abrogamus, abolemus, & annullamus, ceterisque contrariis quibuscunq;.

Ceterum, ut præsentis literæ omnibus innotescant, mandamus illas ad Valuas Lateranensis, & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, atq; Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ more solito publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis spacium dimitti, eisq; detractis eorum exemplum eo in loco reliqui. Ac volumus, ut illarum transumptis manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio, & extra illud, ubi opus fuerit, eadem pro fide adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hæc paginam nostrorum statutorum, ordinationum, decretorum, voluntatum, sanctionum, declarationum, prohibitionum, inuolutionum, interdictorum, approbationis, extensionis, ampliacionis, abrogationis, abolitionis, annullationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo, quingentesimo, et uagesimo sexto, tertio Nonas Decemb. Pontificatus nostri anno secundo.

† Ego Sixtus Catholica Ecclesiæ Episcopus.

† ego A. Card. Farnesius, Episcopus Ostien. Vicecancellarius.

† ego Iac. Card. Sabellus, Episc. Portuë

† ego Io. Ant. Card. S. Georgii, Episcopus Tusulanus.

† ego Io. Franciscus Card. de Gambara, Episcopus Prænestin.

† ego Inn. Aualus Card. de Aræg, Episcopus Sabinen.

† Ego

- † ego Marcus Siticus Car. ab Altaëps.
- † ego Marcus Ant. Card. Columna.
- † ego P. Card. Sanctacrucius.
- † ego Gabriel Card. Paleottus.
- † ego Frater Michael Bonellus, Card. Alexandrinus.
- † ego Ludouicus, Card. Madrucius.
- † ego Nicol. Car. Senon. ut. S. Praxedis.
- † ego. Iul. Ant. Sanctorius Card. S. Scuerinae.
- † ego Hieronymus Card. Rusticentius.
- † ego Io. Hieronymus Car. Albanus.
- † ego Hieronymus Car. Simoncellus.
- † ego P. Card. Deza.
- † ego Antonius Card. Carafa.
- † ego Io. Antonius Car. SS. Quatuor.
- † ego Io. Baptista Card. S. Marcelli.
- † ego Iulius Card. Cananius.
- † ego Antonius Card. Saluatiis.
- † ego Augustinus Card. Veron.
- † ego Vincentius Card. Montis regalis.
- † ego Philippus Card. Spinula.
- † ego Georgius Card. Radiuil.
- † ego Scipio Card. Lancellottus.
- † ego Vincentius Card. Gonzaga.
- † ego Io. Baptista Castruccijs Signaturæ Iustitiæ Præfectus.
- † ego Federicus Card. Cornelius.
- † ego Hippolytus de Rubeis Card. Papia.
- † ego Deus Card. Azzolinus.
- † ego Hippolytus Card. Aldobrandinus, Maior Pænitent.
- † ego Ferd. Card. Medicis.
- † ego Philippus Vast. Card. Camer.

† ego

† ego Andreas Card. Battorius,
† Ego A. Card. Montaltus.

Tho. Thom. Gualterutius.

Registrata apud eundem Thomam secretarium.

Anno a Natiuitate Domini, Millesimo, quingentesimo octuagesimo sexto, Indictione decimaquarta, die vero decimatertia Mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi Domini Nostri, Domini Sixti diuina prouidentia Papæ Quinti, anno secundo. Retroscriptæ literæ lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spacium dimissæ in portis, seu ualuis Basilicarum, S. Ioannis Lateranensis, & Sancti Petri Principis Apostolorum de Vrbe, nec non Cancellariæ Apostolicæ, & aciei Campi Floræ, per nos Io. Freile, & Octauium Taglietum, Sanctissimi Domini Nostri Papæ Curf.

Alex. Parabiachus Mag. Curf.

CONFRATERNITATES.

SCIENDVM est, quod super modo, & forma per quosunque Regulares Ordines, Religiones instituta seu Archiconfraternitates, & Congregationes secularium, tam Urbis, quam aliarum Ciuitatum, & locorum, in Ereccionibus, Institutionibus, & Aggregationibus Confraternitatum, & Congregationum, & communicationibus Priuilegiorum, Indulgentiarum, Facultatum, aliarumque spiritualium gratiarum, & Indulgentiarum eiusdem Confraternitatis, & Congregationibus faciendis in posterum obseruanda, edita fuit a Sanctissimo D. N. D. Clemente Diuina prouidentia Papa VIII. publicata Romæ die 24. Decembris. 1604. tenoris sequentis.

Clem. 8.
Cognit
ti. de pri
uile. Sem
do peni.
& re-
missio.

Quacunque a Sede Apostolica ad promouendam Christi fidelium salutem aliquando concessa sunt, & si ea maturo consilio, magnaue prudentia, & cautione sancita, & decreta sint; tamen cum Romanus Pontifex de animarum salute sollicitus progressu temporis animaduertit sensim aliquos abusus in eisdem statutis, & decretis obseruandis prouenire; debet pro sui Pastoralis officij munere illis opportuna ratione occurrere, & quantum cum Domino potest, adhibito salutari remedio prouidere. Cum itaque a pluribus Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, & forsitan etiam a nobis nonnullis Regularibus Ordinibus, Religionibus, & institutis ac etiam Christi fidelium secularium Archiconfraternitatibus, & Congregationibus diuersarum nationum, nominum, & institutorum, tam in Alma Vrbe nostra quam in alijs Ciuitatibus, & locis Christiani, Orbis institutis, facultas erigendi in eorum, & alijs Ecclesijs, & Collegijs, nec non etiam sibi aggregandi Confraternitates, & Congregationes in eadem Vrbe, & in alijs eis existentes, eisque priuilegia, Indulgentias, facultates, aliasque spirituales gratias, & indulta sibi concessa respectiue communicandi attributa fuerit, ac nulla certa forma, vel ratio præscripta sit, quæ in huiusmodi ereccionibus, institutionibus, aggregationibus, & communicationibus faciendis seruari debeat; propterea siue negligentia Superiorum Ordinum Religionum, & institutorum, vel officialium Archiconfraternitatum, & Congre-

Congregationū erigentium, instituentium, aggregantium, & cōmunicatū, quæ Confraternitatib; & Congregationib; erigendis instituendis & aggregandis, & quib; communicationes priuilegiorum, indulgentiarū, aliarumq; gratiarum prædictarū fiunt, non seruant formam in huiusmodi erectionibus, institutionib; aggregationib; & communicationibus seruari debitam, neq; præscribunt modum, quæ priuilegia, indulgentias, facultates, aliasq; spirituales gratias, indulta prædicta cōsequi debeant, seu ipsarū Confraternitatū, & Congregationum incuria, quæ nō inquirūt ea, quæ præstare oportet, vt illa consequantur, nonnullæ prauæ cōsuetudines irrepsērūt, multæq; incommoda inde prouenerunt, quib; Nos pro commissō Nobis Apostolica sollicitudinis officio, paternaque erga omnes Christi fideles charitate prospicere, uolentes, hac nostra Cōstitutione perpetuo ualitura decernimus, atq; statuimus vt in posterum tā huius Almae Urbis nostræ, quam aliarū Ciuitatum, & locorum totius Christiani Orbis Regulariū Ordinum, Religionū, & Institutorum, quib; in eorū, & quibuscunq; alijs Ecclesijs, & Collegijs, Confraternitate secularium erigendi, & instituendi facultas concessa est, nec non etiam Archiconfraternitatū, & Congregationū cuiusuis nationis, nominis, & instituti illæ sint, & in quibuscunq; Ecclesijs Domibus, & Oratorijs, tam secularium, quam vt præfertur quorumcūque, etiā Mendicantium Ordinum, Religionum, & Institutorum Regularium quauis tam Ordinaria, quā Apostolica auctoritate erecta ac instituta existāt, seu alias quouis modo introductæ reperiantur, quibus alias Confraternitates, & Congregationes instituendi, erigendi, ac sibi aggregandi, illisq; priuilegia, indulgentias facultates, aliasque spirituales gratias, & indulta prædicta elargiendi & cōmunicādi potestas a Romanis Pontificib; Prædecessorib; nostris, uel a Nobis, & Apostol. Sede attributa fuit, Magistri, Priores, Præpositi, Rectores, Governatores, Præceptores, Primicerij, Prælati, Custodes, Guardiani, Præfecti, Administratores, & alij Officiales seu Superiores quouis modo nūcupati, Regulariū siquidem Ordinū, Religionū, & Institutorum vnā tantū Confraternitatē & Congregationem, de consensu tamen Ordinarii loci, & cū literis eius testimonialib; quib; Cōfraternitatis, & Cōgregationis erigēdæ, & instituēdæ pietas, & Christianæ charitatis officia, quæ exercere cupit, apud eos commendetur, in eorum, & quibuscūque alijs Ecclesijs, & Collegijs erigere, & instituere, ceterarū uero Archicōfraternitatū, & Cōgregationū in singulis Ciuitatib; oppidis, uel locis vnā etiā Cōfraternitatē & Cōgregationē dūtaxat, q̄ Apostolica, uel Ordinaria auctoritate prius erecta nulli alteri Ordini, Religioni, Instituto, Archicōfraternitati, & Congregationi eiusdē, uel alterius nationis, nominis, & instituti aggregata sit prauio similiter loci Ordinarii consensu, & cū eius literis testimonialib; quib; eiusdē Confraternitatis, & Congregationis aggregandæ institutum, pietas, & Christianæ charitatis officia, quæ exercere consuevit, apud eos commendetur sibi adiungere, & aggregare possint: Huic uero Cōfraternitati, & Congregationi erigēdæ, instituēdæ, seu, aggregandæ ea tantū priuilegio, indulgentias, facultates, aliasque spirituales gratias, & indulta, quæ ipsi Ordini, Religioni, Instituto erigenti instituenti, ac cōmunicati, seu Archiconfraternitati & Congregationi aggreganti nominatim, & in specie, non autem quæ per extensionem, uel communicationem sibi quouis modo concessa sunt, & illa quidem nō sub generali forma uerborū, uel ad instar, sed expresse, & in specie cōmunicare ualeant. Statuta autem pro regimine Ordinum, Religionum, & institutorum erigentium, & instituentium, ac cōmunicantium, seu Archiconfraternitatum, & congregationum aggregantium, edita confraternitatibus, & Congregationibus erigendis, instituendis, & aggregandis & quibus communicationes priuilegiorum, & aliorum prædictorum sunt impar-

tiri non possint, nisi ea prius ab Episcopo Diocesano examinata, & pro ratione loci approbata fuerint, quæ nihilominus eiusdem Episcopi decretis, ac moderationi, & correctioni in omnibus semper subiecta remaneant. Insuper volumus, & ordinamus, ut prædicti Ordines, Religiones, Instituta erigenda, instituentia ac cõcantia, nec non Archiconfraternitates, & Congregationes aggregantes etiã erigendi instituendi aggregandi, & cõmunicandi formulam a Nobis nominatim approbatã diligenter obseruent, secundum quã priuilegia indulgentias, facultates, aliasq; spirituales gratias, & indulta ipsi Ordinibus, Religionibus, Institutis erigentibus, instituentibus, & cõmunicantibus seu Archiconfraternitatibus, & Congregationibus aggregantibus, nominatim, & expresse, non autem per cõmunicationem, neque ad instar, ut supra concessa ipsi Confraternitatibus, & Congregationibus erigendis instituentibus, & aggregandis, & quibus cõmunicationes fiunt cõmunicare possint, quibus Confraternitates, & Congregationes eiusdem duntaxat nationis, & nominis, Ordinis, Religionis, & Instituti Archiconfraternitatis, & Congregationis cui aggregantur, tã hæctenus aggregata quam in posterum aggreganda vtãtur potiantur, & gaudeant, ita vt dictarum Confraternitatum, & Congregationum erectarum, institutarum, & aggregatarum, ac quibus cõmunicationes factæ sunt, Ministri, & officiales, & alij supradicti priuilegia, indulgentias, facultates, aliasque spirituales gratias, & indulta huiusmodi præuia tamen recognitione Ordinarij loci, qui adhibitis duobus de eiusdem Ecclesiæ Capitulo, illa iuxta Sacri Concilij Trid. decretum promulganda desernat, debitis temporibus promulgare valeant, quibus etiam Ministri Officialibus, & alijs prædictis elemosynas, & alia oblata Christianæ charitatis subsidia, iuxta modum, formam per Ordinarium loci præscribendam, remota tamen mensis, peluibus, & capsis, quæ in Ecclesijs, & Oratorijs dictarum Confraternitatum, & Congregationum publicè ad hoc exponi consueuerunt, excipiendi potestas detur. Atque hoc ipsum Ordines, Religiones, Instituta erigenda, instituentia, ac cõmunicatio, seu Archiconfraternitates, & Congregationes aggregantes tã Alme Vrbs nostræ, quã aliarum Ciuitatum, & locorum quorumcumq; iuxta modum a Vicario Vrbs, & ab Ordinarijs locorum respectiue præscribendũ, obseruare teneatur. Elemosynas autem sic collectas in reparatione, & ornatu Ecclesiarum, tã Ordinũ, Religionũ, Institutũ erigentũ, instituentũ, & cõcantũ ac Archiconfraternũ & Congregationum aggregantium quam Confraternitatum, & Congregationum erigendarum, instituentiarum, & aggregandarum, & quibus cõmunicationes fiunt, aut in alios earum pios vsus arbitrio eiusdem Vicarij nostri in Vrbe, nec nõ Ordinarij locorum respectiue fideliter exponere, atq; erogare procurent, vt omnes intelligant celestes Ecclesiæ thesauros, non quæstus, aut alicuius lucri causa, sed pietatis, & charitatis excitada gratia, ex Apostolica Sedis benignitate, Christi fidelibus, aperiri. Præterea volumus, vt Confessarij qui vigore priuilegiorũ ipsi Ordinibus, Religionibus, Institutis erigentibus instituentibus, & cõmunicantibus seu Archiconfraternitatibus, & Congregationibus aggregantibus, cõcessorũ, ac Cõfraternitatibus, & Congregationibus aggregandis cõmunicandorũ pro tempore eligi possint, & potuerunt seculari, s. in Alma Vrbe a prædicto nostro Vicario, extra Urbem vero a locorũ Ordinarijs; Regulares autem nõ solũ a prædicto Vicario nostro, & a locorum Ordinarijs, respectiue, sed etiam a suis superioribus approbati sint; vtque Confratres cõfidentes a criminibus, casibus, & censuris, iuxta dictorum priuilegiorũ (quatenus tamen sint in vsu, & sacris Concilij Tridentini decretis, ac Romanorum Pontificum, prædecessorum nostrorum, & nostris constitutionibus non aduersentur, nec reuocata aut sub aliquibus reuocantibus comprehensa sint) formam, & tenorem duntaxat absolueri valeant.

Seseri.
de reso.
& fin.

Cognit.
tit. de
pan. &
remis.
& uide
supra
fol. 147.

Decer-

Decernimus insuper, ut iidem Confessarii prædictos Confratres cuiuscunq; gradus, status, conditionis, & præ eminentia et si speciali nota digna fuerint, a casib; contētis in literis, qua die Cœna Domini legi consueverunt, nec non violationis, immunitatis, & libertatis Ecclesiasticæ, & clausuræ Monasteriorum Monialium si videlicet sine necessaria, & urgente causa, ac sine superiorum licentia, vel eo si causa, & licentia concessa abutentes, prædicta Monasteria ingressi fuerint, nec non violentæ manus iniectiois in Clericum & singularis certaminis seu duelli, ac ab alijs et casib; tam a Nobis, quam a prædicto nostro in Vrbe Vicario, & locorum Ordinarijs respectiue reseruatis & pro tempore reseruandis, & et a quauis excoicatione, ab homine lata absoluerit, & super irregularitatib; tam ex aliquo defectu prouenientib; quam occasione delicti contractis cum aliquo dispensare prætextu dictorum privilegiorum nullo modo possint. Demum statuimus & pariter ordinamus, ut Confraternitates, & Congregationes vbilibet locorum, quauis auctoritate, ut præfertur, erectæ, & institutæ, quibus communicationes prædictæ factæ sunt, ac cuiuscunq;, ex dictis Ordinibus, Religionib; Institutis, Archiconfraternitatib; & Congregationib; vbilibet existentib; hæctenus aggregatæ ab eisdem respectiue Ordinib; Religionib; Institutis, Archiconfraternitatib; & Congregationib; nouas erectionum institutionum, communicationum, & aggregationum literas, iuxta formā a Nobis nouissime approbatā infra annum si in Europa sint, & extra Europam fuerint, infra biennium a die publicationis præsentium in Romana Curia faciendæ computandos impetrare teneantur: alioquin dicto tempore elapso, erectiones, institutiones, & quacunq; communicationes privilegiorum, facultatum, indulgentiarū, aliorumq; spiritualium gratiarū & indultorum, & aggregationes illarum vigore ipsi concessa nullius sint roboris & momenti, ac reuocata, & abolita ceaseantur eo ipso Erectionum aut institutionum, communicationum, & aggregationum, tam hæctenus factarum, quam deinceps faciendarum literæ ab ipsis Ordinib; Religionib; Institutis, seu Archiconfraternitatib; & Congregationib; gratis omnino, ac nulla prorsus mercede, et a sponte datib; accepta expediri, & concedi debeant. Quod si Ministri aliqui superiores, vel officiales quocunq; nomine nuncupati Ordinum, Religionum, Institutionum, seu Archiconfraternitatum, & Confraternitatum huiusmodi quauis auctoritate, vel privilegio, & officio fungantur, & præfulgeant, cōtra præmissa in aliquo venire, vel facere præsumperint, Erectiones, institutiones, & communicationes privilegiorum, indulgentiarum facultatum, spiritualiumque gratiarum, & indultorum, aliorumque præmissorum concessiones, nec non aggregationes per ipsos faciendæ seu renouandæ nullius sint roboris, & momenti, & quilibet eorundem Ministrorum, Superiorum, Officialium, & aliorum prædictorum priuationis officiorum, quæ obrinet, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda penam, quæ ab alio quam a Nobis, vel Rom. Pont. pro tempore existente remitti non possit, incurrat eo ipso. Decernentes præsentem literas perpetuo validas, & efficaces existere & fore, ab oib; & singulis ad quos spectat, inuolabiliter obseruari debere, sicque nostre mentis, & intentionis existere, & ita & non aliter per quoscunq; Iudices, & c. Nō obstantib; & c. & ac et præsentem literas ad omnium, quos concernunt, notitiam facilius deueniant, volumus illas ad Valuas Basilicarum S. Io. Lateran. & Principis Apostolorum de Vrbe, & in Acie Campi Flora, more solito publicari, & affigi atque iis inde amotis, earundem exēpla et impressa ibi affixa relinqui, factaq; publicatione huiusmodi oēs Regulares Ordines, Religiones Instituta, & Archiconfraternitates, Congregationes, & Confraternitates seculari, quæ in Vrbe quidem post mensem, quæ vero in Europa, post sex menses, quæ demū extra Europam, post

decem menses a die publicationis huiusmodi computandos perinde afficere, & ar-
 etare, ac si earū cuilibet nominatim insinuat & fuissent. Et nihilominus, ut ipsæ præ-
 sentes literæ notoriæ fiant, magisq; omnib; innotescant, vniuersis & singulis Vene-
 rabilib; fratrib; Patriarchis, Primatib; Archiepiscopis Episcopis, & alijs locorū Or-
 dinarijs per easdem presentes committimus, & mandamus, ut per se, vel alijs, seu
 alios hæc nostras literas postquam earum exemplum receperint seu earū notitiam
 habuerint semel, aut pluries, prout eis magis expedire visum fuerit, in suis Cathedra-
 libus, & maioribus respectiue Ecclesijs Ciuitatum, oppidorū, & locorū quorū-
 cumq; eorū Diocesum, dū in eis maior populi multitudo ad Diuina conuenerit, solē-
 niter publicet, & publicari auctoritate nostra mādēt, ac faciāt Ceterum quia &c.
 De confraternitatibus vide etiam in verbo præcedentia.

Hodie vero huiusmodi aggregationes & institutiones fiunt cum inserto teno-
 re Breuis Apostolici & inter alias pono infra scriptam videlicet, Nos frater Ludo-
 uicus Ystella Valētinus S. T. Professor, & totius Prædicatorum ordinis Vicarius
 Generalis, vniuersis presentes literas inspecturis salutem in Domino sempiternā
 Religio nostra cum inter alia priuilegia quib; a Sancta Sede Apost. decorata est
 facultatem habeat secularium confraternitates sub inuocatione Sanctiss. Rosarij
 erigendi, eisq; spirituales gratias, priuilegia, & indulgentias cōmunicandi in hu-
 iusmodi confraternitatib; instituendis, si ad Christi fidelium salutē promouendā
 expedire animaduertit liberalem sese præbere consuevit. Nos igitur qui generalē
 totius ordinis ipsius curam gerimus, sperantes fore ut ex hac spiritualium gratiarū
 participatione, Christi fideles ad deuotionem & pietatem magis excitentur, au-
 thoritate nobis a Summi Pont. concessa Confraternitatē Sanctiss. Rosarij in ec-
 clesia N. loci N. Diocesis N. de consensu loci ordinarii, qui eiusdem confraterni-
 tatis institutum, pietatem, ac religionē literis patentibus nobis nuper exhibitis
 cōmendauit, dummodo tamen alia similis in ipso, vel alio ad tria miliaria pro-
 pinquo loco hæcenus erecta non fuerit, per presentes nostras literas institumus,
 illique, & pro tempore existentib; vtriusq; sexus confraternitatib; elargimur, &
 cōmunicamus Indulgentias, priuilegia, & spirituales gratias sigillatim inferius
 descriptas, nostriq; primariæ confraternitati S. Mariæ super Mineruā, nomina-
 tim, expresse, & præcise per Breue S. D. N. Pauli Papæ V. tenoris sequentis conces-
 sas. Paulus PP. V. ad perpetuam rei memoriam. Cum certas vnicuiq; confrater-
 nitati indulgentias, & gratias spirituales, quib; de cetero fruatur, duxerimus ad-
 feribendas. Idcirco Nos Omnes, & singulas indulgentias, & peccatorum remis-
 siones, & penitentiarum relaxationes Confraternitati Sanctiss. Rosarij in eccle-
 sia B. Mariæ supra Mineruā de Vrbe Ordinis Fratrum Prædicatorum, aut in quibus-
 uis alijs ecclesijs & locis instituta, & illius confratribus, & sororib; hæcenus per
 quoscunq; Rom. Pont. prædecessores nostros concessas reuocantes, & annullan-
 tes, ac nullius roboris, & momenti in posterum fore declarantes De omnipotentis
 Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate cō-
 fici omnib; vtriusque sexus Christi fidelibus, qui dictam confraternitatem de ce-
 tero ingrediuntur die primo eorū ingressus, si vere penitentes, & confessi Sanctiss.
 Eucharistiæ Sacramentū sumpserint plenariā, ac tã ipsis pro tpe describēdis, q̄ iā
 descriptis in dicta cōfraternitate cōfratrib; & sororib; et vere penitentib; & con-
 fessis, ac sacra cōmunione refectis, qui Altare SS. Rosarij in eius festo principali
 prima Dominica mensis Octobris celebrari solito, a primis vespers, vsq; ad occa-
 sum Solis diei eius, s̄ festi singulis annis deuote visitauerint, & ibi pro Christia-
 norum principum concordia, hæcenum extirpatione, ac sanctæ matris ecclesiæ
 exaltatione pias ad Deum preces effuderint, et plenariam in mortis quoq; arti-

culo eisdem confratribus, & conforibus, qui penitentes, & confessi, ac Sanctissima Communione refecti, Nomen I E S V ore, si potuerint, sin autē corde deuote inuocauerint, & a nimam suam Deo commendauerint plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus, qui vero similiter penitentes, & confessi, ac Sacra Cōmunionē refecti prae dictorum Altare Sanctiss. Rosarij in Natiuitatis, Annunciationis, Purificationis, & Assumptionis B. Mariae Virginis festiuitatibus singulis annis uisitaauerint, & orauerint, ut praefertur, quo die festiuitatum huiusmodi id egerint, decem annos & totidem quadragenas. Insuper praefatis utriusque sexus confratrib. qui qualibet hebdomada Rosarium, aut totum in simul, vel diuisum in tribus partibus quindecim mysteria ipsius Rosarij contemplando, quindecim annos, qui uero totum Rosarium recitauerint, triginta annos & totidem quadragenas, nec non eisdem cōfratrib. & conforibus. similiter penitentibus. & confessis, ac sacra communione refectis, qui processioni in qualibet prima Dominica mensis per dictam confraternitatem fieri solitae interfecerint, & ibi ut praefertur orauerint, triginta annos, & totidem quadragenas, iis uero, qui cōfessi non fuerint, dummodo contriti animum confitendi debito tēpore habuerint, ducentos dies, nec non qui sabathi, aut festis diebus Antiphona Salue Regina tempore completorij, aut Litanij B. Mariae quolibet sabathi, & uigilij, & festiuitatibus eiusdem B. Mariae ante praedictum Altare Rosarij recitari solitis et interfuerint, pro qualibet uice ducentos dies, quoties uero Missis in ecclesia uel Altare Rosarij, seu oratorio dictae confraternitatis pro tēpore celebrandis, & recitandis, seu congregationibus publicis, uel priuatis eiusdem confraternitatis, ubiuis faciendis interfuerint, dictumq; Sanctiss. Eucharistiae Sacramentū, quādo tam in processionibus, quam ad infirmos, aut alias quocunq; aut quādocunq; pro tempore deferretur comitati fuerint, aut ad hoc impediti, campana ad hoc signo dato, semel orationē Dominicam, & toties salutationē angelicam pro infirmo dixerint, aut processionibus. extraordinarijs eiusdem confraternitatis, aut aliarū quarūuis aliarum de licentia Vicarij nostri, & ordinarij loci, respectiue faciendis, uel defunctorū ex quib; interfuerint, aut infirmos uisitaauerint, eisq; in eorū necessitatibus auxiliati fuerint, uel pauperes hospicio susceperint, aut elemosynas illis dederint, & opē tulerint, uel pacem cum inimicis proprijs uel alienis composuerint, uel componi fecerint, uel procurauerint, aut quinquies Orationem Dominicam & toties salutationem angelicam pro animabus defunctorū confratrum, & confororum dictae confraternitatis recitauerint, aut impetentes ad uiam salutis reducerint, & ignorantes praecipua Deī, & ea, quae ad salutē sunt docuerint, aut quocunq; aliud pietatis, uel charitatis opus exerceuerint, toties pro quolibet praedictorum operum priorum centum dies de iniunctis eis, seu alias quomodolibet debitis penitentis in forma ecclesiae consueta relaxamus, & in super eisdem confratrib. qui legitime impediti, infirmi nimirum, nauigantes, & iter facientes ad ecclesiam accedere nequierint, concedimus, & indulgemus, ut eo die huiusmodi causa impediti, tertiam partem Rosarij recitantes, easdem indulgentias consequi possint, quas consequuntur si praedicta omnia in ecclesia adimplerent, ac dilecto filio moderno, & pro tempore, existenti Magistro Generali dicti ordinis Praedicatorum, & in sua absentia eius vicario in urbe cōmoranti, ut ubiq; locorum extra urbē cōfraternitates Rosarij erigere, & instituere, illisque oēs praedictas indulgentias, & gratias spirituales (seruata tñ forma praescripta in constitutione eiusdem Clementis praedecessoris super dictarū cōfraternitatum aggregationibus. & institutionibus. edita)

communicare similiter libere, & licite possit, & valeat Auctoritate Apostolica tenere presentium facultatem concedimus, & impartimus, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscunque, presentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris Nouembrii 1606. Pontificatus nostri anno secundo, quibus omnibus Indulgentiis, & spiritualibus gratiis sigillatim descriptis confraternitatem ipsam nunc erectam eiusque contractus potiri, & gaudere posse decernimus, iuxta felic. rec. Clementis Papæ VIII. constitutionem sequentem.

Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam, quæcumque a Sede Apostolica ad promouendam Christi fidelium salutem, & reliqua vt supra fuerunt relata in principio huius verbi confraternitates.

CONTRACTVS AD CAPVT SALVVM.

PRÆTER Summissas in verbo vsura, sciendum est Sixtum V. edidisse Constitutionem super contractibus societatum ad caput saluum, vel alia pacta illicita continentibus, & quomodo in posterum iniiri debeant, vt patet ex eius Constitutione publicata Romæ die 25. Octobris 1586. fol. 154. in Bullar. incip. Detestabilis auaritia in gluuies & infra.

Hac nostra perpetuo valitura Constitutione damnamus, & reprobamus omnes, & quoscunque contractus, conventiones, & pactiones, post hac ineundos seu ineundas per quos, seu quas cauebitur personis pecunias, animalia, aut quaslibet alias res societatis nonnisi tradentibus, vt etiam si fortuito casu quamlibet iacturam, damnum, aut amissionem sequi contingat, fors ipsa seu capitale semper saluum sit, & integrum a socio recipiente restituatur, siue vt de certa quantitate, vel summa in singulos annos, aut menses durante societate respondeatur: Statimusque huiusmodi contractus, conventiones, & pactiones vsurarios, & illicitos post hac censeri debere, atque in posterum non licere ijs, qui pecunias, vel animalia, aut alias res in societatem tradent de certo lucro, vt præfertur, percipiendo, inter se pacisci, & concordare, neque etiam siue ad certum, siue ad incertum lucrum conuenierint socios, qui ea recipient, ad sortem seu capitale saluum, & integrum, vbi illud casu fortuito perierit, vel amissum erit, reddendum quouis pacto, aut promissione sibi obligare: Ac ne de cetero societates ineantur sub huiusmodi pactis, & conditionibus, quæ vsurariam prauitatem sapiunt, districte interdiciamus, & prohibemus. Sed potius cuncti nouerint societates huiusmodi, cum in posterum vnus pecuniam, animalia aut, alias res, & bona, alter vero operam, vel industriam confert, pure, sincere & bona fide, sicut decet, iustis, & æquis conditionibus, & pactis, secundum iuris dispositionem, ac sine vlla prorsus fraude palliatione, aut vsuraria prauitatis labe, aut suspitione ineundas, seu contrabendas esse, ita vt non ad certam summam aut quantitatem, ab omni periculo & damno, vt præfertur, immunitatem, lucri nomine persoluendam, neque ad capitales, si casu fortuito perit, restituendum, socius accipiens teneatur. Si vero finita societate ipsum capitale extat, ei qui illud in societatem contulerit, restituatur, nisi socio recipienti fuerit communicatum, at aliter inter ipsos contrahentes super eo legitime conuentum sit. Ac præterea iidem contrahentes fructus, expensas, & damna in commune conferant, & prout æquum & iustum fuerit, sibi communicent, atque diuidant. Decernentes se qui contractus, conventiones, & pactiones in futurum contra nostram huiusmodi
pro-

prohibitionem de facto iniri fuerint, nullam ex eis, tanquam per hanc eandem constitutionem nostram damnatis, & reprobatis, etiam si iuramento aut in forma Camere Apostolicæ, vel alias quomodolibet roborati fuerint, obligationem civilem aut naturalem oriri, nullamque actionem realem, aut personalem, nec iudicis officium, neque aliud quodcumque ius cuiquam competere, neque quo ad sortem seu capitale integrum recuperandum, quod casu fortuito perierit, aut amissum erit, neque quo ad certas summas, & quantitates in singulos annos, aut menses, lacri socialis nomine promissas. Si qui vero in posterum sub prædictis conditionibus & pactis contrahere temere presumpserit, aut prætextu similium contractuum, conventionum, & pactuum societatis nomine initorum, qui huc usque durant, ad exactionem dictæ sortis, seu Capitalis, siue illius pretij, & valoris, postquam illud in toto vel in parte casu fortuito perierit, aut amissum sit, aut certa summa, vel quantitatis annua, qui mensura sibi promissa in futurum procedere ausi fuerint, eos uniuersos, & singulos in penas contra manifestos usurarios, & sceneratores a sacris, canonicis, & Concilijs generalibus latas, & promulgatas eo ipso incurrere, & contra illos uti manifestos usurarios, & sceneratores, via iuris, aliisque opportunis remedijs procedi posse, & debere: sicque omnibus, &c.

CONTRACTVS CENSVALIS.

PRÆTER summittas sciendum est, quod ultra extrauag. communes Martini V. & Calixti in tit. de e. n. p. & vendi. super annuorum censuum emptio ne, & venditione confirmatas per Paul. 5. fol. 411. in Bullatio habemus Constitutiones Nicolai v. Pij. v. & Greg. xij. Nicolai v. est tenoris sequenti in Bullatio fol. 71.

Nicolaus Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Sollicitudo Pastoralis officij nos nostra prouidentia pulsare non desinit, ut in-
demnitati, & sicuti prospero fidelis populi cura nostra calitus commissi, iuris
moderando rigorem per optima prouisionis remedia, quantum ex alio nobis permit-
titur, salubriter consulamus sane (sicut fide dignorum relatione audiuimus) in regno
Sicilia, ac certis alijs dominij, & terris carissimi filij nostri Alphonsi Arragonie,
& reuisque Sicilia Regis Illustris, auaritia cecitas, & damnanda ambitionis im-
probitas, quorundam oculos adeo excæcauit, usurariaque prauitas illis in partibus
tantum excreuit, quod incolæ & habitantes partium illarum pecunijs indigentes
eas vix, aliter quam feneratorum opera (quasi mandatum scenus exercentium)
cõsequi possunt, & cū eas acceperint si in tempore percepta non restituant breui eo-
rum bona insatiabili usurarum voragine miserabiliter consumuntur, & quod in do-
minijs, & terris ipsius Regis ultra montes constitutis, videlicet in Regnis Arrago-
nie, Valentie, & Maioricarum ac principatu Cathalonie, & Comitatibus Rossilionis,
& Ceritanie, vniuersitates, & singulares persone tam ecclesiasticæ, quàm seculares
huiusmodi pecunijs indigentes, ut cū minori incommodo etiã habere possint, per ven-
ditiones annualium censualium, (que mortua nūcupantur) super domib. possessioni-
bus, & proprietatib. specialiter, vel etiã generaliter super omnibus bonis, redditu-
bus, & emolumentis, iurib. & rebus eorum (mediante tamen instrumento, gratia redi-
mendi onera eorum) sibi ut plurimum prospicere, & consulere consueuerunt. Quod

Con-
gruit
tit. de
empt.
& va-
ditio.

in predictis eiusdem regni partibus, & Regnis ultra montes constitutis, non solum in longam consuetudinem (de cuius contrario memoria hominum non existit.) more utentium deductum est, sed etiam per municipalia huiusmodi Regnorum, & parvium iura per Regem ipsum seu eius predecessorem, cum consensu trium brachiorum (videlicet ecclesiastici militaris, & Regalis) promulgata specialiter confirmatur. Cum itaque multis incolis & habitatoribus partium & dominiorum eiusdem Regnis ultra montes constitutorum indigentibus per huiusmodi censualium venditiones subveniri, ipsique feneratorum usuris eximi possint, sed quia in hoc pecunijs abundantes dubitant usurariam pravitatem committere, & sic eisdem indigentibus, more premissis succurrere formidant in indigentium detrimentum, & feneratorum quorundam evidens incrementum pro parte eiusdem Regis asserētis se & subditos serenitatis suae, quam plures gravium usurarum voraginibus magnis hactenus pecunijs exhaustos existere, alios quoque indies pecunijs egentes fenore magis, atque magis opprimi & vexari. Nobis fuit humiliter supplicatum, ut eis paterno compatiens affectu, in primis de opportuna provisionis opere succurrere, praefatasque censualium venditiones cum clausulis, & cautionibus ad earum valetudinem inter venditores, & emptores, mutuo consensu, in eundis, absque lesione conscientiae in Regnis Siciliae circa, & ultra Pharium fieri posse discernere, & declarare, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur pro debito Pastoralis ministerii nobis Divinitus iniuncti, super his salubriter providere ac statui, & indemnitatibus incolarum, & habitatorum Regnorum & terrarum dicti Regis circa montes constitutorum, presentium, & futurorum, quantum cum Deo possumus subvenire cupientes, & attendentes, quod clero terrarum, & dominiorum ipsius Regis circa montes constitutorum, in suis olim indigentibus, per venditiones predictorum censualium, auctoritate Apostolica pluries consultum & provisum fuit; praefati Regis in hac parte supplicationibus inclinati, tam eidem Regi, quam huiusmodi Regnorum Siciliae circa, & ultra Pharium omnibus, & singulis incolis, habitatoribus, ac locorum civitatum, & terrarum universitatibus, presentibus & futuris huiusmodi censualia super rebus, & proprietatibus suis, ac facultatibus, & emolumentis eorundem instrumento gratiae pro consimili pretio illa redimendi mediante (dummodo annuus census huiusmodi censualium decimam partem principalis recepti seu pretij eorundem, non excedat) inter se contrahendi, & emendi cum opportuna contrahentium securitate, tuitione, & indemnitate, ac cum potestate vendentes personas, eorumque proprietates, redditus, iussa, iurisdictiones, sensus, ac omnia, & singula mobilia & immobilia bona obligandi, & obligari faciendi ac etiam quascunque alias obligationes, & submissiones cuicumque foro, nec non renunciationes, promissiones, stipulationes, poenis, iuramentis, & alijs cautionibus vallatas, & alia quaecunque de quibus inter ementes & vendentes huiusmodi censualia conventum & in pactum deductum fuerit, plenam licentiam, & liberam auctoritate Apostolica tenore presentium concedimus facultatem, decernentes, & declarantes eosdem incolas, & habitatores, ac civitatum, & terrarum universitates censualia predicta modo praemisso in Regnis ipsis, Siciliae circa, & ultra Pharium libere, & licite contrahere, ac emere & vendere posse, neque propterea usurariam pravitatem committere (dummodo alias quam ut praemittitur, quodlibet annuum censuale decimam partem recepti, seu pretij venditionis ipsius non excedat, & pensionibus, seu annualitatibus illorum in sortem non computatis, pro tota redemptione, praeter principalem summam, nihil ultra percipiat ab emptore vel exhibeatur a venditore, non obstantibus, &c. Datum Romae apud Sanctum Petrum, &c. Anno incarnationis Dominicae Millesimo, Quadragesimo secundo pridie Kal. Octob. Que.

Que etiam est impressa inter Pragmat. Regni Neap. ac eam commentauit Per. Foller. in praxi censuali, & vide Ioan. Bapt. Lup. in l. 2. C. de pact. inter empt. & vend. §. 2.

Constitutio Pii V. super forma creandi census fuit Romæ publicata die 29. Ian. 1569. fol. 1042. in Bull. incip. Cum onus, & infra.

Hac igitur nostra constitutione statuimus censum seu annum redditum creari, constituiue nullo modo posse, nisi re immobili, aut qua pro immobili habeatur, de sui natura fructifera, & que nominatim certis finibus designata sit. Rursum nisi vere in pecunia numerata, presentibus testibus ac Notario, & in actu celebrationis instrumenti, non autem prius recepto integro iustoque pretio Solutiones, quas vulgo anticipatas appellant fieri, aut in pactum deduci prohibemus. Conuentiones directe aut indirecte obligantes ad casus fortuitos eum, qui alias ex natura contractus non teneatur, nullo modo valere volumus. Quemadmodum nec pactum auferens, aut restringens facultate alienandi re censui subposita, quia volumus rem ipsam semper, & libere, ac sine solutione laudemij seu quinquagesima, aut alterius quantitatis, vel rei, sam inter viuos, quam in vltima voluntate alienari. Vbi autem vendenda sit, volumus Dominium census alijs omnibus preferri, eiq; denunciari conditiones, quibus vendenda sit, & per mensem expectari. Pacta continentia morosum census debito rem teneri ad interesse lucri cessantis, vel ad cambium seu certas expensas, aut certas salaria seu expensas medio iuramento creditoris liquidandas, aut rem censui subiectam, siue aliquam eius partem amittere, aut aliud ius ex eodem contractu, siue aliunde acquisitum perdere, aut in aliquam penam cadere, ex toto irrita sint, & nulla. Imo, & censum augeri, & nouum creari super eadem, vel aliare in fauorem eiusdem, aut personæ per eum suppositæ pro censibus temporis vel præteriti, vel futuri omnino prohibemus. Sicuti etiam annullamus pacta continentia solutiones onerum ad eum spectare, ad quem alias de iure, & ex natura contractus non spectaret. Postremo census omnes in futurum creandos non solum re in totum, vel pro parte perempta, aut infructuosa in totum, vel pro parte effecta, volumus ad ratam perire, sed etiam posse pro eadem pretio extingui non obstante longissimi etiam temporis, ac immemorabili, immo centum, & plurium annorum prescriptione, non obstantibus aliquibus pactis directe, aut indirecte talem facultatem auferentibus, quibuscunque verbis, aut clausulis, concepta sint. Cum vero traditione pretij redditus extinguendus erit, volumus per bimestre ante id denunciari ei, cui pretium dandum erit, & post denunciam, intra annum tamen, etiam ab inuito pretium repeti posse, & ubi pretium, nec volens, intra bimestre soluat, nec ab inuito intra annum exigatur, volumus nihilominus quocumque redditum extingui posse, præuia tamen semper denuncia de qua supra, & non obstantibus his de quibus supra, idq; obseruari mandamus, etiã quod pluries, ac pluries denunciatum fuisset, nec unquam effectus secutus fuisset. Pacta et continentia pretij census extra casum prædictum, ab inuito, aut ob penam, aut ob aliam causam repeti posse, omnino prohibemus. Contractusque sub alia forma, post hac celebrandos sanerattios indicamus. Et ita illis propterea non obstantibus, quicquid vel expresse, vel tacite contra hac nostra mandata dari remitti, aut dimitti contingat, a Fisco volumus posse vendicari. Hanc autem salutiferam sanctionem nedum in censu nouiter creato, verum etiam in creato quocumque tempore, alienando modo post publicationem constitutionis creatus sit, perpetuo, & in omnibus seruari volumus, Declarantes pretij semel censui constitutum, nunquam posse ob temporum aut contrahentium qualitatem seu aliud accidens, nec quo ad vltimo contrahentes minui vel augeri. Et licet legē ipsam

sam ad contractus iam celebrantes non extendamus, illos tamen omnes in quos sub alia forma peruenerunt census, hortamur in Domino, ut singulos contractus censu re bonorum religiosorum subijciant, & animarum saluti consulant. Non obstantibus, &c.

Hanc Constitutionem declarat Nauar. in man. confess. cap. 17. sub num. 234. & Io. Lup. in d. l. 2. §. 2. num. 84. C. de pact. inter empr. & vend. Redoan. de rebus eccles. non alien. a fol. 101. vsque 109. & folio. 31. num. 15. eamque exponit etiam per singulas clausulas Ludou. Molin. de contract. disput. 380. cum plurib. seq.

GREGOR. XIII. Ad perpetuam rei memoriam, que a Romanis Pontificibus ad Regum supplicationem pro suorum utilitate Regnorum maxime ad tollendam peccati occasione matura deliberatione specialiter conceduntur, & longo usu recepta sunt, ut ea contrarijs generalibus Constitutionibus postea editis minime obstantibus, illibata seruentur, rationi valde conuenire videtur; Cum alias itaque, Nicolaus Quintus felicitis recordationis Prædecessor noster supplicationibus Alphonsi Glorioso memoria tunc Aragonie, & Sicilia Regis inclinatus, per suas literas, tam ipsi Regi, quam Regnorum Sicilia citra, & ultra Pharum, omnibus, & singulis incolis, & habitatoribus, ac locorum ciuitatum, & terrarum vniuersitatibus presentibus, & futuris, Cens super rebus, & proprietatibus suis, & facultatibus, & emolumentis, eorundem, Instrumento gratia pro consimili pretio, illa redimendi, mediantes, constituere, absque usuraria prauitatis incurfu concesserit, dummodo annualis census, decimam partem pretij non excedat, & alia decreuerit, ut latius in his literis continetur, qua recepta, & per ceterum, & ultra annos obseruata fuerunt, deinde vero recolenda memoria Pius Quintus, etiam Prædecessor noster, cui suggestus fuit, multas in venditione, & emptione censuum, fraudes committi, multaque pacta illicita apponi, literas ediderit, quibus illud in primis cauetur, ut census, non generaliter super omnibus bonis, sed specialiter super re certa imponatur, aliaque in eisdem ad iustitiam contractus minime necessaria constituerit, contractusque ipsos emptians, & venditionis censuum, suarum literarum formam seruata, factos, feneratorios esse iudicauit, ut in ipsis plenius explicatur; Quas cum dilecti filij Regis Sicilia ultra Pharum Ministri debita cum reuerentia suscepissent, easque exequutioni demandare, tanquam obedientia filij decreuissent, experientia compertum est, eas literas non sine maxima Regni illius perturbatione, & damno obseruari posse; Quare totius Regni prædicti nomine, ad eundem Pium V. Prædecessorem nostrum, accessit dilectus filius Octavius Spinula Regni ipsius Magister Portulanus, qui multis difficultatibus, & incommodis eidem Prædecessori propositis, nonnullas ab eo suarum literarum declarationes, & moderationes reportauit. Quas, ut Regni necessitatibus, minime satisfacere comperit; Rursus Charissimus in Christo filius noster Philippus Rex Catholicus, Regni sui indemnitati prospicere volens, tam suo, quam ipsius Regni nomine venerabilem fratrem Iacobum Archiepiscopum Panormitanum de eo negotio optime instructo ad nostram presentiam mittere curauit, qui multis nobis presentatis difficultatibus, qua in exequutione literarum Pij V. suboriuntur, & grauissimis totius Regni damnis, ex illarum obseruatione pronouentibus, diuerse expositis, & diligenter enarratis; Humiliter tam Regis, quam ipsius Regni nomine, nobis supplicauit, ut illorum indemnitati de benignitate Apostolica prospicere dignaremur, quod nulla commendior ratione fieri posse videatur, quam si literæ Nicolai V. illas in Regno illo conseruarentur; Nos ipsarum literarum tenoribus diligenter consideratis,

ratis, & re mature discussa, cum litera Nicolai nihil in se contineant: quod a ratione sit alienū. diuque in Regno Sicilia predicto magna cum incolarum tranquillitate obseruata fuerunt, literas vero Pij Quinti tam primo, quam secundo, loco emanatas, eidem Regno minime expedire attestetur predictus Rex Catholicus, cui tanquam optimo Regi & diligenti Patrifamilias, in his, praesertim, quae suorum subditorum utilitatem concernunt omnino credendum esse duximus, supplicationibus predictis inclinari, ut tamen Regi ipsi, quae omnibus, & singulis Regni Siciliae ultra Phari incolas, & habitatoribus, & locorum ciuitatum, & terrarum, vniuersitatibus presentibus, & futuris census iuxta Nicolai V. Constitutionem facere, emere, & vendere liceat, eosque sic constitutos census, validos, & licitos, non autem feneratorios esse perinde, ac si litera Pij V. predicti non emanassent: tenore presentium Apostolica auctoritate concedimus, declaramus, & statuimus. Illud addentes. ut in censuum optione, & venditione, prius vnus vel plurium rerum certarum super qua, vel quibus, census suscipere constituitur expresse, & deinde si voluerint omnium bonorum in genere mentio fiat, quae admodum in censualibus contractibus huiusmodi in futurum in eo Regno celebrandis, & praeritis in quibus forte prius generalis, deinde specialis bonorum mentio facta est, quo ad hoc in suo robore permanentibus, et ineri, & quatenus opus sit, de nouo introducti, & obseruari praecipimus. Praeterea si qui abusus in contractibus predictis faciendis irreperint qui constitutioni Nicolai predicti aliqua ex parte aduersantur, vel facultatem redimendi censum, tam annualem, quam perpetuum iuxta dicti Nicolai, & Pij Quinti, literas esse decernimus, quam perpetuum iuxta dicti Nicolai, & Pij Quinti, literas esse decernimus, aliquo modo restringant eas omnes harum auctoritate literarum quas perpetuo valere volumus, abolemus. literis Pij V. & quatenus literis Nicolai V. aduersantur, vel aliud praeterea decernunt & aliis contrariis, quibuscunque non obstantibus. Datum Romae apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 6. Ianuarii 1574. Anno secundo.

DATA ET PROMISSA PRO IUSTITIA, VEL GRATIA
obtinenda a Sede Apostolica.

PRÆTER Summistas in uerbo excommunicatio sciendum est, qualiter per Greg. xiiij. fuit facta innouatio censurarum, & poenarum quas fel. recor. Bonifacius Papa viij. edidit contra paciscentes, seu dantes & accipientes, aut promittentes, & acceptantes pro expeditionibus gratiae, vel iustitiae, et ipsarum extensio, ut patet ex eius constitutione, publicata Romae die 8. Nouembris 1574. incip.

Cōgrua
ut ti. de
sen. ex
com.

Ab ipso Pontificatus nostri principio quā maxime possumus enitimur, atque contendimus, ut domus & curia nostra a sordibus expurgetur. Cui salubris consilio incumbens fel. recor. Bonifacius Papa octauus excommunicauit, & anathematizauit omnes clericos, Religiosos, & laicos utriusque sexus, siue familiares curiae, siue undecunque alios qui aliquod pactum facerent seu quid paruum, vel magnū promitterent, vel promissionem reciperent, aut ex pacto vel promissione occulta, uel manifesta siue sub uerbis generalibus, & plene non expressis sine specialibus & aperte expressis facta, quicquam darent, aut reciperent pro iustitia, siue gratia, siue pro se siue pro alio in causis, vel iudiciis seu alias per literas Apostolicas, & quibuscunque aliis modis

Extra
uag. i.
de sen.
exco.